

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	samlede af J. M. Thiele.
Titel Title:	<u>Danske Folkesagn</u>
Bindbetegnelse Volume Statement:	Vol. 2
Udgivet år og sted Publication time and place:	Kjøbenhavn : trykt og forlagt af Andreas Seidelin, 1819-1823
Fysiske størrelse Physical extent:	2 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

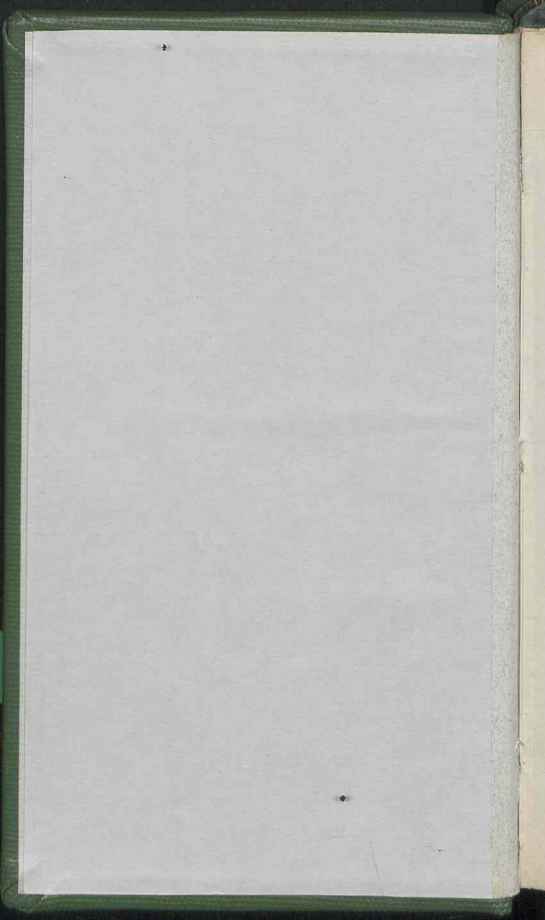
The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

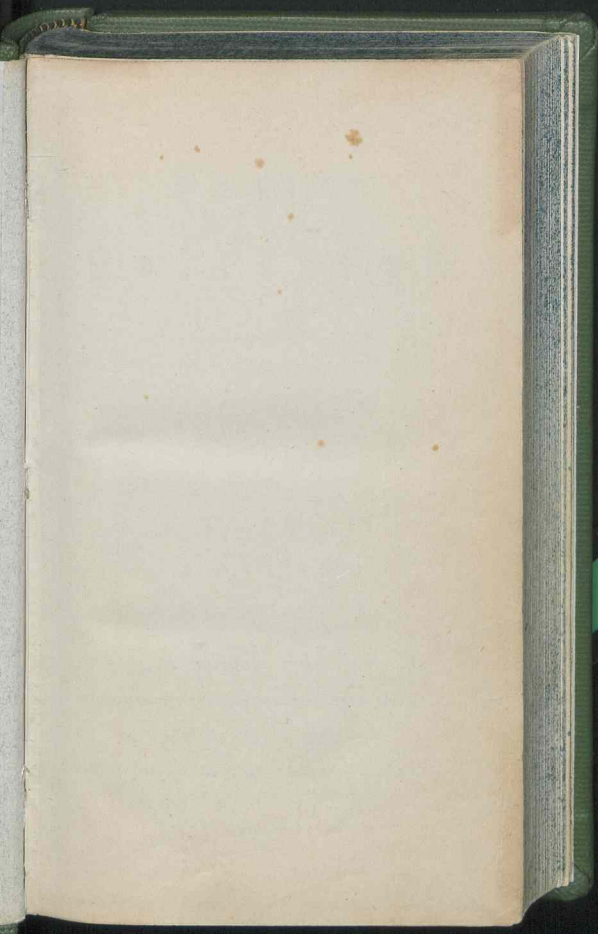

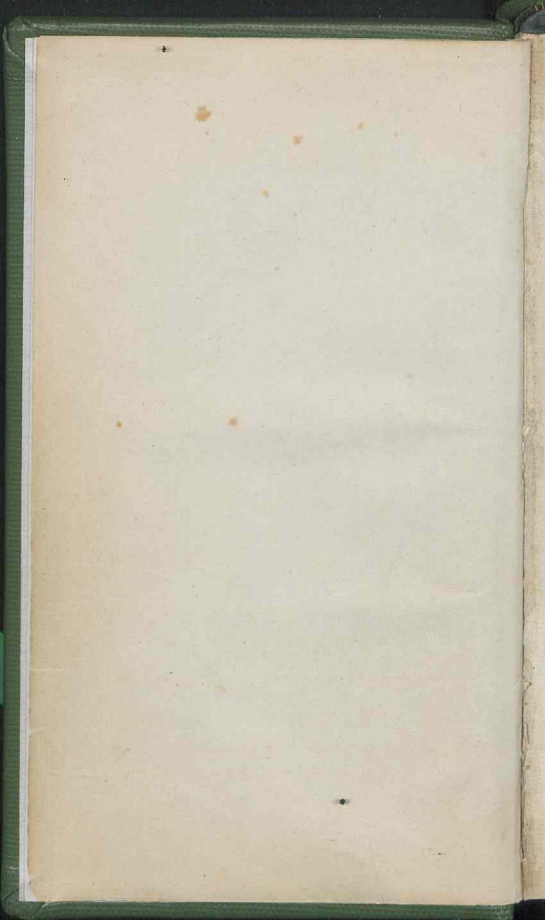
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130022039467

8-21-28

D a n s k e
F o l k e s a g n.

S a m l e d e
af
J. M. T h i e l e.

Anden Deel.

Kjøbenhavn 1823.
Trykt hos og forlagt af Andreas Seidelin,
Hof- og Universitets-Bogtrykker.

3683

$$35 - 13 = 80$$

D a n s k e
F o l k e s a g n.

S a m l e d e
af
J. M. T h i e l e.

Tredie Samling.

Kjøbenhavn 1820.

Trykt hos og forlagt af Andreas Seidelin,
Hof- og Universitets-Bogtrykker.

2 7 1 8 0 2

. 11 0 1 1 1 0 8

1 0 1 1 1 0 8

1 1 1 1 1 0 8

1 1 1 1 1 0 8

Kjære Læser!

Her har Du mig tredie Gang med min Pose, og haaber jeg, at Du ogsaa nu vil tage vel imod mig, saa meget mere, som jeg denne Gang bringer Dig adskillige gamle Snurrepiberier i Tilgift. Foruden halvfemte Snese større og mindre Historier finder Du her en god Deel forunderlige, og dog meget almindelige, Meninger, som jeg har hørt hist og her paa Landet og i Staden, og har jeg, efter Evne, søgt at vise Dig, at vi hertillands ikke heller i Sligt staaer tilbage for andre Folkeslag. Dernæst vil Du paa Bunden finde Udskilligt, som jeg betænker mig ved selv at fremtage og byde Dig, og gjorde jeg maaskee bedst i, at tie stille dermed, indtil Du selv engang ved Leilighed sandt det. Men, da Du dog, om jeg ellers kjender Dig ret, snart vil, blot ved at læse dette, see efter,

hvad vel det kan være, saa gjør jeg vel fløgest
 i, ufortøvet at gjøre Dig mange Undskyld-
 ninger. Det er kun Endeel gamle Vers,
 hvilke jeg dog kan forsikre ere ikke af mig
 (skjøndt jeg ikke nægter, at jeg gjerne gad
 være Autor til adskillige iblandt dem); men
 troer Du mig ikke paa mit Ord, og skal de
 recenseres paa mit eget Skind, seer det galt
 ud, da jeg med den bedste Villie ikke vil være
 istand til at sige Dig, hvo der er Autor, ikke
 heller vil kunne gjøre Dig Rede for Meningen
 i de fleste af dem. Nogle af dem har jeg hørt
 i Buggen, andre paa min Faders Kæde, og atter
 andre, da jeg løb omkring og legede med Dren-
 gene. Sagens er det derfor, at jeg blev saa
 glad ved at erindre dem igjen. Længe gik jeg
 og tænkte paa, hvor det dog var en Skade,
 om den Tid skulde komme, at jeg ikke længer
 erindrede dem. Jeg skrev derfor op, hvad
 jeg huskede, vakte derved Erindringen hos
 Andre, fik mere til, og skjøndt det tyktes
 mig underligt at see dem opskrevne, saa snur-
 rige som de ere, mærkede jeg dog, at Mange,
 naar jeg oplæste dem, bleve ligesom blødere
 om Hjertet og i en Stund mange Aar yngre
 ved atter at see disse gamle Venner og Be-
 kjendtere. Da maatte jeg vel undres over,

at saadanne, ofte meningsløse, Ord kunde være saavidt bekjendte, at næsten hvert Menneske i det hele Land har kjendt og vel ogsaa i sin Tid kunnet dem udenad. Og troer jeg da, at de alene af den Aarsag fortjene at bevares; thi hvormeget er dog ikke trykt og udgivet, som aldrig faaer den Lykke. Vel ere der nogle, som synes aldeles ikke at have Mening, men, dersom du klager derover, kjære Læser! da er det ikke Versenes, men din egen Skyld! En Mening er der jo dog i dem; men jeg kan jo Intet for, at du nu er bleven saa kold og saa klog, at du ikke længer kan finde nogen Mening i den blotte Melodie! Du maa derfor gjerne trække paa Skuldrene og spørge: "Hvad skal nu dette til?" Jeg veed dog, og jeg glæder mig derved, at mange ville i Hjertet takke mig for, at jeg har overrasket dem med kjære Erindringer fra deres Børneaar.

Nu har jeg Udstilligt at sige Dig, angaaende mine Folkesagn. Jeg har nu sammenstrabet og forebragt Dig over firehundrede, og Du vil vel indsee, hvor vanskeligt, det nu bliver, at finde noget Nyt. Naar nu en ærlig Bondemand begynder at fortælle, kan jeg som oftest, naar jeg blot har hørt ham be-

gynde, sigte til ham: "Ja, tie nu, Fa'er! saa skal jeg fortælle Jer Resten!" og han undres over, at jeg veed ligesaa god Beskeed, som han. Af denne Aarsag kommer jeg vel neppe igjen, førend jeg har haft Leilighed til at bereise Vestkanten af Fynland eller de mange Smaasøer under Fyen, Laaland, Falsster og de jydskke Kyster. Thi som det følger af sig selv, at jo mere adskilte Folkene boe fra hinanden, desbedre bevare de, hvad der er dem eiendommeligt; saa har jeg den Forvisning, at jeg paa hine Steder vilde gjøre stort og sikkert mærkeligt Udbytte. Men nu hører jeg Nogen sigte: "Lad det nu være nok! Jeg har tidt havt de to Bind i Hænderne, men har aldrig kunnet udholde at læse dem fra Begyndelsen til Enden!" Kjære Læser! det bedrøver mig, at Du saa ganske misforstaaer Hensigten af mit Arbeide. Jeg kunde sikkert lettere have samlet Dig et Vademecum, og det ville maaskee have moeret Dig mere, men det har slet ikke været min Hensigt at moere Dig!

Det syntes mig at de gamle Sagn maatte have høi Værd og dyb Betydning, og at de derfor ikke burde ligge henkastede. Bonden har nu igjennem Aarhundreder brugt dem saaledes som han kunde bruge dem; nu var det

vel værdt at sønderlemme dem, for dog at lære deres Natur og Væsen at kjende, da dog ellers ingen bryde sig om dem. Dersom Du derfor, kjære Læser! giver Dig af med vort Lands Krønike, da tør jeg vist love Dig, at mange af disse Sagn ville være Dig ligesom fjerne Nordlys gjennem Tidernes Mørke, og at disse vel kunne lede Dig ad forborgne Veie, medens Du dog saa ofte lader Dig lede ud i Moserne af Lygtemanden. Men giver Du Dig af med Skjaldskab og elsker den hulde Brage, da vil du vel finde mangent Brudstykke af gammel Digt, hvilket, selv uden at have Formens Prydelse, tør stille sig ved Siden af manget fildigere Quad. Eller er det Dig fremfor Alt andet vigtigt at udfinde, hvilken der dog monne være vore Landsmænds eien- dommelige Særkjende, da skal det sikkert ikke fortryde Dig, at jeg ogsaa fra denne Side gjør Dig bekjendt med den Deel af vor Nation, der meest har bevaret det, Du søger. Og som jeg nu mærkede den synderlige Overeensstemmelse mellem flere, endogsaa vidtad- skildte, Folkeslags Sagn, blev det mig en kjær Overbeviisning, at, naar først hver Nation fik samlet, hvad der hos den ligger skjult i den ærværdige Folketroe, da vilde det, be-

tragtet under Tiet, kunne afgive store og herlige Slutninger. Saaledes troer jeg mig, at have bidraget mit i denne Henseende, og, medens det endnu var Tid, at have afhjulpet et Savn i vort Bogvæsen. Vel er det sandt, at jeg derved ogsaa har bevaret en god Deel Dvertro, men jeg søger min Undskyldning deri, at, om endogsaa det, vi kalde Dvertro, bør aldeles udryddes, saa er det jo dog nødvendigt at kjende Sygdommen tilgavns for at kunne helbrede.

Imidlertid har det ret qvæget mig at dette mit Arbeide har fundet saa opmuntrende Bedømmere, foruden i Danmark, ogsaa i Sverrig, Tydskland og Engeland, hvilket end ydermere forvissrer mig om, at jeg hverken har spildt mit Arbeide eller den Tid, som er gaaet med under Arbeidet. Dermed Farvel og Tak indtil videre.

J. M. Thiele.

I n d h o l d.

- E**ftiftingen. Pag. 1.
Kilden i Greve-Bye 2.
Stigholms-See 3.
Jerusalems Skoemager 3.
Stenen i Narhuus Domkirke 4.
Hellig Niels 5.
Mester Laurik 6.
Endvidere om Mester Laurik 7.
Niesen i Thyrfting 8.
Det store Sværd 9.
Hunden i Randers 9.
Krybsfytterne 10.
Bjergbørnene 11.
Randens Krog 11.
Tommerup Kirke 12.
Eindinge Banke 12.
Hans Nielsen og Polakkerne 13.
Kjendteegn paa Hæde 15.
Abbed Muus 15.
De trende Røvere 16.

- Nandrupgaard 17.
 Træet i Rugaards Skov 18.
 Brahesborg 18.
 Passelyd 19.
 Korset ved St. Jørgensgaard 19.
 Mester Mads og Hr. Anders 20.
 Rattene 22.
 Kallundborgs Kirketaarn 22.
 Elmelund Kone 23.
 De to Børn 23.
 St. Knud 24.
 Krokonens Kjer 24.
 Ravnehøi 25.
 Blake 26.
 Strande og hans Quinde 26.
 Gjengangeren 27.
 Fruen paa Giedserodde 28.
 Holger Danfæs Briller 29.
 Ullig Kirke 29.
 Taarup Kirke 30.
 Hjends Herred 31.
 Høreprøve 31.
 Den kloge Præst i Bissenberg 31.
 Sørhøi Kirke 33.
 Mariager 34.
 Skatten i Hestetæts Skov 34.
 Ribe Kirke 35.
 Ravnsee 35.
 Hr. Peder Bognfører 36.
 Løngangen. 36
 St. Magretha's Kirke 37.

- Mariager Kloster 37.
 Dallerup Søe 38.
 Jens Sørensen Winther 38.
 Den indmurede Jomfrue 39.
 Torslev Kirke 40.
 St. Jørgen 40.
 Faaborg Kirke 41.
 Gjengangeren paa Nislevgaard 41.
 Seden Kirke 43.
 Ellepigerne 43.
 Hvorledes det om Natten gaaer til i Kirken 44.
 Havmand 46.
 Om de Rimbecker 47.
 Overgaard 48.
 Hr. Eske Brof 49.
 Hr. Bugge og Bygmesteren 49.
 Sælhunden 51.
 Flydøer 52.
 Et Underværk af Sluf den Hellige 52.
 Den sorte Død 53.
 Ellekongen paa Bornholm 53.
 De trende Jomfruers Grav 54.
 Silkeborgsflot 55.
 Monumentet i Karhuus Domkirke 55.
 Bodil Steen 56.
 Thimgaard 57.
 Hr. Peder Gyldenstjerne 57.
 Dyrkes Billede 59.
 Peder Gyldenstjernes tolv Hofkarle 59.
 Klokken i Thimkirke 60.
 Nissen og Drengen 61.

- Fasse Staverfjovs Gruue 63.
Fr. Mandrup Holt 63.
Fr. Ralf Guldfoe 64.
Palsgaard 65.
Stenen ved Palsgaard 65.
Worsøe Kalb 66.
Kalløe Slot 66.
Fanden i en Hares Skikkelse 68.
Fanden bortfører en Gruue 68.
Softrup og Skjærbad 69.
Peer Ibs 70.
Proces mod Rotter 71.
Cypriani Bog 72.
Hunt Søe 73.
Gjengangeren 74.
Strandvarfser 75.
Anmærkninger 77.
Almindelig Folkeovertroe i Danmark 93.
Dornevers 125.
-

Danste Follesagn.

Don't let the
m. 17. 11. 10. 8. 7. 6. 5. 4. 3. 2. 1.

Stiftingen.

Der boede paa Christiansøe en Mand og Kone, hvilke ei i rette Tid havde ladet deres Barn komme til Kirke, at døbes, hvorudover det skedte, at en underjordist Quind, ombyttede det med sit eget, hvilket var saa usselt, at det hverken kunde tage Ede eller Drikke og maatte sikkerligen have omkommet, dersom ei Quinden hver Nat var kommet til, for at give det at die. Og som nu de to Folk havde megen Uro og Besværlighed af samme Stifting, tænkte Konen omsider paa at blive det heel quit. Kaldte hun da Pigen, sigendes hende Beskeed, om hvad hun skulde spørge og sige, og hededes da Dvnen paa det bedste. Da spurgte Pigen høit, saa at det monne høres af Troldsfolket: "Hvorfor heder I Dvnen, Moer? hvortil Konen gav Svar: Fordi

jeg vil brænde mit Barn!" Og som Pigen saarlunde havde spurgt trende Gange, og Konen dertil havde gjentaget samme Svar, tog hun Skiftingen, satte den paa Brødkuffen, ret ligesom om hun vilde skyde den ind i Ovnen. Da kom flux det underjordiske Quindfolk, tog sit Barn af Brødkuffen og gav det forbyttede isteden, med saadanne Ord: "Der har du dit Barn! Vedre har jeg handlet med dit, end du med mit!" og var Barnet da, som hun havde sagt, trivesligt og vel ved Magt.

Kilden i Greve-Bye.

Det hændte sig for rum Tid siden, at som Folket i Carlslunde en Søndagmorgen vilde gaae til Kirke, brød en Kilde frem midt i Byen med saadan Magt, at de meente, at Byen derved skulde forgaae. Løb de da som skyndeligst hjer til sit Huus, toge Waar, og Dynner af Sengene og ilede til Stedet og stanzede dermed Vældet. Men der det var bleven Nat i Greve-Bye, som ligger nær hos Carlslunde, brød Vandet frem der, og findes den Dag idag endnu paa samme Sted et deiligt Kildevæld, hvilket siges, at være det samme som det, der brød frem i Carlslunde.

Stigholms: Søe.

Der ligger i Thyrsting Herred en Søe kaldet Stigholms: Søe og i samme Søe en Holm, af hvilken Søen vel er kaldet. Paa samme Holm stod i for-
dumme Tid en Borg, paa hvilken en mægtig Herre,
Stig kaldet, boede. Og som han i Ufredstid blev
af Herren paa Tranholm i trende Aar beseidet, og
det Raad var taget, at han skulde udsultes, brugde
han den List, der han ei havde andet Forraad til-
bage end en eneste Koe, at han lod samme hver
Dag, naar Veleirerne fra den anden Side af Søen
saae derpaa, trækkes ned til Vandet og atter tilbage
og derpaa bedækket med en anden Kothud atter til
Vandet. Og der han havde ladet samme Koe saas-
lunde gaae halvfjerssindstyre Gange til Vands, altid
under en anden Hud, meente Tjenderne, at efter-
som han endnu havde saameget Quæg paa Stald,
maatte vel Veleiringen være forgjæves.

Jerusalems Skomager.

Engang kom vandrendes en langstjægget gammel
Mand med Stav i Haand og Pose over Ryggen,

og gif han over Tranholm Mark ned til Hallsøe. Men der han kom til Vandet standsede han ikke og dreiede ei heller af, men steg dristeligen derned i, saa at Søen omsider skjulte ham, men kom han dog vandrende op paa den anden Side ved Gaardene Halle. Da undrede sig Unge og Gamle, saa mange som havde seet derpaa, og var det vitterligt for dem alle, at det havde været Jerusalems Skomager.

Stenen i Aarhus Domkirke.

Der var engang tre Disciple i Aarhus, som havde for Skik, at liste sig hen bag Hvalteret, saas snart Præsten var gaaet paa Prædikestoelen, og der at spille Kort. Men, som de ofte havde for masteligen gjort Oligt, skedte det, at en Muursteen faldt ud af Hvalvingen og slog dem alle tre tildøde. Da lagde man, til Amindelse herom, Stenen op paa en Bjelke bagved Alteret, hvor den ligger endnu, og siges det, at om Noget tager den ned af Stedet om Dagen, da lægger den sig om Natten derop igjen.

Hellig Niels.

Paa St. Olufs Kirkegaard i Aarhus staaer en Pæl i Jorden, som viser, at her er Stedet, hvor Hellig Niels var begravet, forinden hans Legem lagdes i Skrin for Alteret i Aarhus Domkirke. Til hans Grav gjordes forud manges Pilgrimsfart, især af saadanne, som paa der Legem havde Brud, og seed deraf. Saa var det og Skik, at hvo som af Hellig Niels var gjort kærst og rørig, skændte til hans Grav en Afbildning af den Legemsdeel paa hvilken de havde lidt, og gave de Rige sig Gave af Guld eller Sølv, men Uformuende af Bøt. Paa denne Viis havde engang Hellig Niels faaet til Foræring et Par Guldoine af en Mand, som var kommen blind til hans Grav, men gaaet bort derfra seende. Og skedte det en Nat, at en Tyv bortstjal samme kostbare Pine fra Graven og agtede sig samme Nat til Horsens med sit Bytte. Men da maagede Hellig Niels det for ham saalunde, at som Tyven troede sig at gaae den lige Wei til Horsens, saa gik han dog den ganske Nat i Ring om St. Olufs Kirkegaard og mægtede ei at komme videre. Der det nu om Morgenens var bleven lyst, da mødte han Præsten, som drog ad Kirken til. Ham spurgte han, hvorlangt der vel endnu kunde

være ad Horsens til. Og der Præsten havde givet til Svar: Ser Misl! da fortrod han sin Synd og gav sin Ugudelighed tilkjende, paa det at han dog maatte finde den rette Wei.

Mester Lauris.

Der boede i Hadsherred en Præst, Mester Lauris kaldet. Han forstod den sorte Konst, kunde mane og vise igjen, formedelst hvilket Fanden ofte gav sig i Kæft med ham, men kom dog som oftest tilkort. Engang da Mester Lauris var kjort fra Bye og kom paa Hjemveien forbi Skandrup Kirke, stode Hestene pludseligen stille for Vognen og mægtede ei, at trække den fra Stedet. Da rystede Mester Lauris med Hovedet og befoel Kudsken at lægge det høiere Vaghjul op i Vagkurven, efterdi han vel vidste, at det var Fanden, som havde lagt sig der for at gjøre Vognen tung. Og der Karlen havde gjort som Husbonden vilde, da maatte Fanden staae af og følge med under Vognen for at holde den oppe. Da nu Fanden paa denne Wiis havde maattet følge med den ganske Nat og Mester Lauris omsider gav ham frie, da kastede han i Brede

Bognaren saa hurtigt af Skuldbrene, at den gik itu ved Faldet, hvortil Mester Laurik smilede og sagde hos sig selv: "See det kunde han dog endnu gjøre!"

Endvidere om Mester Laurik.

Hos Mester Laurik tjente en Pige, som var Kjerreste med Axlskarlen, og liftede hun sig derfor stundom ned i Kjælderen og tappede af Mester Laurik's Godtølstønde, for derved at gjøre Karlen til gode. Men det skedte en Aften, at Pigen var intetsteds at finde, hvorover alle undredes, Præsten undtagen, som gik paa Gulvet og loe i Skjærgget. Omfider da det var paa Sengetid, sagde han: "Stakkels Maren! hun har faaet Tappen af, men kan ikke faae den ind igjen! og, der den lyse Dag kom, gik han med Axlskarlen ned i Kjælderen og saae de der Pigen, siddende paa Hug med Fingervren i Tappen, og mægtede hun ei at drage den ud deraf, forinden Mester Laurik dertil havde givet sin Billie. Fra den Dag af stjal Pigen aldrig Godtøl.

Nissen i Thyrsting.

Der boede en Mand i Thyrsting i Tysting: Brads herred, som havde en Nis i sin Lade. Samme Nis rygtede Quæget, og stjal om Natten Foder hos Naboerne, saa at samme Bonde havde det triveligste Quæg paa Stald. Engang fulgte Drengen med Nis til Fugleriis for at stjæle Sæd. Nissen tog saameget, som han aarkede at bære, men Drengen var begjærligere og sagde: Tag kun mere, vi kan jo hvile! — Hvile, spurg e Nissen, hvad er Hvile? Tag du kun mere, gav Drengen til Svar, Hvile findes, naar vi kommer udenfor! Da tog Nis end mere og gik dermed. Men der de kom til Thyrsting Mark, var Nissen træt, hvorpaa Drengen sagde: Her er Hvile! og satte de sig ned paa Høien. Da sagde Nissen: "Havde jeg vidst, at Hvile var saa god, da havde jeg vel taget alt, som var i Laden!"

Sidenefter hændte det sig, at samme Dreng og Nissen bleve Uvenner og som Nissen engang sad i Ladevinduet med Benene hængende ud i Gaarden, løb Drengen til og væltede ham ned i Laden; men Nissen tog Hævn over ham den samme Nat. Thi da Drengen var gaaet til Sengs, listede Nissen sig ned hos ham, og bar ham nogen, som han var, ud i Gaarden, lagde to Lægter over Brønden og

lagde ham derpaa, menende, at naar han vaagne-
nede skulde han af Forsærdelse falde ned i Brøns-
den, hvilket dog ikke skedte, eftersom Drengen slap
vel derfra.

Det store Sværd.

Der ligger ved Horsens en Gaard, Bygholm
kaldet. Nær hos den er en Mark og paa samme
Mark en lang Høi, i hvilken engang er fundet et
mægtig stort Sværd. Og der de vilde føre det til
Gaarden, da brugtes tolv Heste for at drage det af
Stedet. Men samme Sværd blev ei længe paa
Bygholm, thi om Natten skedte det, at alle Bøge
gave sig til at ryste, saa at Ruderne flirrede derved,
og tog denne Ufærd ei Ende, forinden man paa
samme Viis bragte Sværdet tilbage og lagde det
i Høi.

Hunden i Randers.

Det er sagt, at hver Nat løber en sort Hund med
hvid Ring om Halsen igjennem Randers Bye. Og
løber den saalunde fra Ulstrup til Gammel Edstrup.

Krybskytterne.

I Thyrsting-Brads Herred ligger Addit Skov. I den var en Tid meget Bildt, men var det dog Bonden formeent at skyde der, saasom det hørte til Kongens Bildbane. Derved skedte det, at Dyrene omsider bleve saa mange, at Bondens Kornagre leed svaerligen derunder, saa at tilsidst to Karle fra Addit fordristede sig til at gaae paa Jagt efter dem. Dog toge de i Forveien det Løfte af hinanden, at hvis nogen af dem faldt, da skulde den anden være pligtig til at lægge ham i christen Jord. Da kom strax ni Hjorte dem forbi, og den niende faldt for Skuddet, men der Kongens Folk fik det at høre, vare de strax rede og raabte til de To, at de skulde give sig. Og der de det ei vilde, faldt den ene af dem paa sin Gjerning, men den anden lagde i samme Stund an, saa at Skovrideren faldt død til Jorden, greb han derpaa den andens Væsse og jog de øvrige paa Flugt. Og siges det, at som de alle havde været saa vadede, at lade deres Væsser blive paa Stedet, samlede han dem tilhobe, gjorde Ild i Skoven og lagde alle Kolberne i Ilden. Derved skedte det, at den ene Væsse gav Skud efter den anden, hvorover ingen vovede at nærme sig. Tog han derpaa sin Kammerat, lagde ham over Hesten

og ved faalunde gjennem Svinedal i Matstrup Skov om ved Stigsmølle op til Hverring Kirkegaard, hvor han gav ham til Christen Jord.

Og maa han endnu til Straf hver Midnat ride gjennem Svinedal med Liget over Hesten og har kuns Hvile ved Svinedals Led, og ræddes Folk, naar de ved Nattetid kommer ham der imøde.

Bjergbørnene.

I Rundhøie paa Thyrsting Mark boer en Bjergs mand, som har mange Børn. Naar Solen er gaaet ned, seer man ofte, hvorledes de med Støi og megen Latter kravle op paa Høien og lade sig, en efter anden, trille ned og drive dette Spil indtil den mørke Nat.

Fandens Krog.

Der staaer en Eeg ved Klusetgaardene, Nord for Odense, hvilken Fanden brugte til Skjulested om Dagen i den Tid, han endnu gik om her iblandt

Menneſkene. Men paa ſamme Sted er han ogſaa for rum Tid ſiden bleven nedmanet af en Præſt, ſom var ſaadanne Ting viis, og er det ei mange Aar ſiden, at Pælen, ſom holdt ham dernede, ſtod endnu paa Stedet. Engen er ſiden den Tid kaldet Gændens Krog.

Tømmerup Kirke.

Det ſkedte engang, da en fornemme Frue hørte til Kirke, at Heſtene bleve ſkye og løb med Bognen. Da gjorde hun i ſin ſvare Hjerteangſt og Rød Bøn og Loſte, at ſaa fremt hun maatte worde frelſt af denne gruelige Fare, da vilde hun bygge Tømmerup Bye en Kirke. Og det ſkedte for hendes gudelige Loſte, at hun kom uſkadt fra Bognen, hvorefter udover hun, ihukommede ſit Ord, gav Byen den Kirke, ſom den til denne Dag har.

Spindinge Banke.

Det er tilforn fortalt om mange Steder i Landet, at der har været en haard Kamp mellem en fordær-

velig Lindorm og en velmættet Tyr. Saadan Kamp har og været paa det Sted i Jyen, som kaldes Svindinge Banke, og er samme Banke derved bleven til, at Tyren i den vældige Strid optastede megen Jord med sine Horn.

Hans Nielsen og Polakkerne.

I Klovborgsogn, i Jylland, ved den Bye Skade er en Hede, kaldet Motvig Hede. Der sees endnu en Steendyffe, hvilken er sat til Minde om Hans Nielsen der fra Sognet. Saa siges der, at paa den Tid Polakken var i Thyrstingvradsherred, øvede han megen Vold og tog hart affted i Tørring, Nale, Hjortsvang, Thyrsting og Klovborg. Der plyndrede han Mand og Kvinde og drev Quæget i Hob til Stougaard, hvor han saldsød dem, saa at Bonden saare ofte maatte der kjøbe sin egen Roe. Men omsider kom det saavidt, formedelst Trang og Elendighed, at man for fire Skilling dansk kunde kjøbe det deiligste Creatur. Og begyndte han da, at fare ilde frem paa andre Maader. Saa kunde kom engang til Skade Præstegaard sytten Polakker i Tallet og dertil en Underofficier og aab-

nede alle Gjemmer og borttog, hvad som helst ens hver vilde. Begjærde de da Spise og Drikke og omsider Præstens Døttre og Piger. Da fortalte Præstekonen dette til Kolskarlen, Hans Nielsen, hvilken raadede hende, at hun skulde sætte dem af Drikkevare mere, end de begjærede, sigendes, at han da selv vilde sørge for Resten. Som nu Poslackerne vare drukne, gif Karlen ind til dem, og uden at de gave derpaa Agt, skjulte han alle deres Vaaben, tog en Sabel selv og raabte, da Saa dant var bragt i Stand: "Staaer op Karle! her er Piger at danse med!" og maatte de da en efter anden lade sig binde Hænderne paa Ryggen. Saa drev han dem foran sig, sigende, at han vilde føre dem til deres Oberst, at de skulde have Straf af deres Gjerning. Og der de nu i godt Haab lode sig drive, hvor han vilde, førte han dem ud paa Notvighede og lod dem der gjøre Holdt. Da lovede han og sagde, at hvo af dem som vilde skyde de andre, han skulde have Frihed for Straf. Og var der da een iblandt dem, som talede Dansk, og tog han med Glæde imod Tilbudet, og, der hans Hænder vare blevne frigjorte, skjød han paa Stand de andre ned. Men efterat dette var skeet, spurgte ham Hans Nielsen, hvo han var, og, der han havde givet til Svar, at han var dansk Mand,

gav den brave Holskarl ham en dødeligt Wunde gjennem Brystet, efterdi han havde været deelagtig i Udlændingenes Begjærlighed og Fremfart. Saa begroves de alle tilhobe i Sandet, og satte man hiin Steendysse, paa det at Hans Nielsen skulde have Ære af sin Gjerning.

Kjendetegn paa Heye.

Saafermt det skulde lyste nogen, at vide, hvo der er en Heye, da behøver han kun at gaae til Kirkegaardten og der tage Muld i sin Kjortellomme, og saa at give Agt naar Quinderne gaae til Altars. Thi da vil det ikke slaa feil, saafremt der er en Heye derimellem, at han seer en tyk Taage omkring hendes Hoved.

Abbed Muus.

Med Nye ligger Emborg Kloster. I samme var engang en Abbed, navnlig Muus, hvilken var Kongen saa gjenstridig, at der blev taget det Raad,

at Klosteret skulde indtages. Da nu Hovedsmanden var med sit Folk færdig til Angreb, sendtes Bud til Abbeden, at, om han vilde overgive sig, da kunde han frit drage bort. Samme Bud traf Abbeden og Munkene ved Maaltidet, og der han havde frembaaret sit Erind, gav Abbed Muus til Svar: "Muus maa have Madroe!" men strax kom hertil det Svar: "Ei længer end Ratten vil det!" hvorpaa Klosteret blev indtaget med Baaben.

De trende Røvere.

Der var engang tre Røvere, som toge sig fore en Aften at overfalde en Kone, som boede i et eenligt Huus ved Kjerteminde. Da toge de den Beslutning, at de, en efter anden, skulde komme til Husset, paa det, at de ikke ved at komme tilsammen skulde blive forraadte. Som nu den første kom henved Matten til Huset og kigede ind igjennem Ruden, sad just Konen derinde ved sit Arbeide og begyndte at mærke Sønnen. Og håndte det sig just saa, at, i samme Stund, Røveren kigede ind til hende, kom hun til at gabe og sagde, menende,

at det vel nu var Sengetid: "Det var den Første!" Strax derpaa kom den anden Røver til og som han figede ind igjennem Ruden, gabede Konen andens gang, sigende: "See! det var den anden!" Men, der den tredie Røver kom til og figede ind, og Konen gabede tredie Gang, sigende: "Det var den tredie! Nu vil jeg gaae!" meente Røverne, at de vare allerede forraadte og toge som skyndeligst Flugten.

Randrupgaard.

Ved Randrupgaard paa Fyensland sees ofte en hvid Skikkelse ved Gjærdet i Gyden, som fører til Gaarden. Etundom hører men ved Midnat dette Gjenfærd at slaae vældelig paa Porten, ja det har endog hørdet sig at Porten har aabnet sig derved. Til andre Tider skeer det, at Spøgelseset kommer kjørendes til Gaarden i en Vogn, som rasler ret ligesom om den var belæst med Jern. Engang skedte det, at Gaardens Eier ved at høre sig Larm meente, at der kom Fremmede, men der han gik ud for at tage imod dem, kjørte Vognen flux ud i Lykterne, og hørte man den længe derefter rasle og larme. Det slaaer ikke feil, at der jo er nedgræ-

vet en Skat enten ved Gjærdet, eller paa en Holm i Nærheden, hvor der endog er fundet gloende Kul og faaer vel Spøgelse ei Roe i Graven, forinden et Lykkebarn har fundet og optaget hiin kostelig Skat.

Træet i Rugaards Skov.

Der staaer i Rugaard Skov et Træ, der vel om Dagen seer ud som et Træ, men om Natten er det et Ellefolk og gaaer der omkring ganske levende. Samme Træ har ei Blade, dog vil det være sær farligt at volde det Brøst eller Fald, thi de Underjordiske have tidt Sammentømster under dets Grøene.

Brahesborg.

Der siges i Fyen, at Gaarden Brahesborg tilforn skal have staaet paa den Mark, som kaldes Bispen, indtil den af Jørgen Brahe er flyttet hen paa det Sted, hvor nu den staaer. Men paa hiin Mark er det siden den Tid aldrig rigtigt og kommer man derforbi ved Nattetid, da seer man heel ofte farene

des Jld og anden Udfærd, og er det ikke raadeligt at følge efter saadant, da det useilbarligen fører til Ulykke.

Passehyld.

Der er i Fyen ved Rugaard et Kjør kaldet Passerhyld, og er i samme Kjør ingen Bund at finde. Engang toge nogle sig fore at udmaale det og toge til den Ende et Svøbereb paa firesindstyre Favne, men der de ikke kunde finde Bunden og droge op, fandt de et Bædderhorn bundet i Nebbet istedet for Loddet. Somme sige, at her har staaet en Herregaard, som engang pludseligen er sjunken.

Korsset ved St. Jørgensgaard.

Paa den Herregaard Nielstrup i Fyen boede engang en saare gudsfrygtig og høvisk Jomfru. Engang som hun i Nærheden af Svendborg, som ligger fra bemeldte Gaard en Fjerding: Wiil, gik at spadserere med sine Piger, bleve de overfaldne af endeel unge Mennecker, hvilke øvede Vold mod Jomfruen og grov hende ned paa Stedet. Men

det varede ei længe førend en klar og deilig Lue blev seet paa Stedet, hvor hun var nedgravet og blev hun desaaarsag sidenester begravet paa samme Sted og et Trækors sat hende til Amindelse. Den myrdede Jomfrues Slægtninge forlangte vel Sagen undersøgt; men, da det opdagedes, at Bolds- mændene vare af fornem Byrd, lagdes der Skjul derover. Derfor maatte hele Byen paatage sig at udrede Sonepengene og maatte afstaae til hendes Arvinger St. Jørgensgaard, Kogtved, Lunden og Høiebøge. Saa siges ogsaa at det blev vedtaget, at naar Korset engang faldt om, da skulde alle Eiendommene tilfalde den af Parterne, som først fik et nyt opreist. Derfor oppebevares altid, saar vel paa Gaarden Hvidkilde som i Svendborg Bye et færdigt Trækors.

Mester Mads og Hr. Anders.

Mester Mads var Præst til Lumby og dertil fuld af Kløgt og Underfundighed. Engang sagde han, at de Døde tørstede og lod derfor indbære en Tønde Øl i Kirkebegravelseserne, og, da man nogle Dage derefter saae til Øllet, saa var det alt uddrukket. Herover fattede Mange allehaande Tanker, og vist

er det, at, da Præsten var død, maatte han gaae igjen. Hans Eftermand, Hr. Anders, var vel saa klog som Mester Mads havde været, og tog sig for, at nedmane hans Aand, hvorsomhelst det kunde træffe sig. Saa gif han desaaarsag en Nat til den Mark, som endnu kaldes Pilelykken og tog med sig tre store Bøger, paa det at han derudaf maatte kunne læse tilbørligen for Gjengangeren. Men, som nu Hr. Anders havde truffet Mester Mads, saa blev det ham hart, at give Svar paa saamange Spørgsmaal, som Gjengangeren forelagde ham, og, der han tog sin Tilflugt til at læse ud af en af Bøgerne, slog Mester Mads ham den af Haanden. Hr. Anders fremtog da som skyndeligst den anden Bog for at læse, men ogsaa den slog Spøgelsset fra ham og tog saa til Orde: "Du var Dreng, stjal du engang et Hvedebrød i Helsingør!" men Hr. Anders skyndte sig at kaste to Skilling til ham, sigende, at det vel dermed monne være betalt. Og fremtog han der tillige den tredje Bog og læste deraf saa djærveligen, at Mester Mads maatte krybe i Jorden, paa det samme Sted hvor han stod, og lod Man nedramme en spids Egepæl for at holde ham dernede. Der ere gamle Folk, som sige, at de meget godt mindes, at have seet den Pæl derpaa Stedet, og sige de, at naar

man roffede den, raabte det altid nedenunder:
"Rof op! Rof op!"

Rattene.

Der findes i St. Knuds Kirke i Odense et Liig, nedlagt i en Hjælekasse, og siges der, at det er Levingerne af en Bispinde Mus. Hun skal, imedens hun levede, have elsket Katte saa høit, at hun besøel, at fire af hendes kjereste Katte skulde følge hende i Graven: Og sees endnu i det samme Skrin, deri hun ligger, Skeletterne af tvende Katte.

Rallundborgs Kirkeetaarn.

Rallundborg Kirke har fem Spiir. Dem har Hr. Esbern Snare bygget. Det høieste, som staaer i Midten, for sin Moder og de fire omkringstaaende for sine fire Døttre. Men een af disse var halt, derfor er ogsaa eet af Spirene mindre, end de tre andre.

Elmelund Kone.

Paa Ellegaard ved Odense tjente en Pige navnlig Ane Elmelund, som lod sig engang bedaare af Karlesnak, saa at hun endog glemte at bevare sin Ære. Og, der hun var bleven svanger, stødte det hende til Straf, at hun blev nedmanet i Elmelund Hestehave, og blev der i Jorden nedrammet en Pæl med et Hoved paa, hvilken endnu for faa Aar siden har været at see der paa Stedet. Nu spørger Elmelund Konen hver Nat og har sin Gang fra Elmelund Hestehave til Roesdam ved Odense. Sædvanligen er hun iført sorte Klæder og møder hun nogen, da viger hun gierne af Veien.

De to Børn.

Underliaen siges det, at mange, som ved Nattetid ere komne veisfærende, have udenfor Møllebroe Port i Odense seet tvende Smaabørn at løbe omkring og have mange underlige Fagter. Saa siges der, at de engang gave sig til at følge bagefter nogle Mand, som gik fra Byen, og fulgte dem troligen, indtil de kom til et Sted, hvor de skulde gaae over en Fjæl, som var lagt over en Grøvt.

Dette vovede de ikke, men der Mændene vendte sig, da saae de dem at bides ret ligesom to Ratte.

St. Knud.

St. Knud var en mægtig og god Konge, medens han levede, derfor, da Jyderne med Steentast havde dræbt ham i Kirken, blev han i samme Stund optagen til Himmels og sat imellem Engles nes Tal. Dog seer det undertiden, at han stiger ned i den Kirke, som er kaldet ham til Ære, og gaaer han op og ned i Kirken og seer til om Alt er, som det sig bør. At tale ham til paa saadan Tid, vilde visseligen bringe stor Betsignelse.

Krokonens Kjer.

Der boede i Næsbyehovedbrobye i Fyen nogle meget onde og berøgtede Krofolk, som aldrig nogen Søndag gik til Kirke, men havde deres største Lyst deraf, at drive Spot med hvad som helligt er. Engang fik de det Indfald, at tage en hæslig, mærket Soe og tullede i hende saamegen Værme, at den deraf blev bedøvet. Og bandt de et Klæde om

hendes Hoved, indsvøbte den forsigtigen og lagde den hen i en Seng, som stod i Krogen. Skikkede de da Bud til Præsten, at han hasteligen maatte komme, at give en Syg Sakramentet. Og, der det var kommet saavidt, at Præsten stod for Sengen og vilde fuldbyrde sit Erinde, da erfoer han til stor Skræk, at det var en Soe. Da forlod han Huset uilfærdigen, og neppe var han kommen derfra, førend det skedte, at hele Huset sank i Dybet, kun ikke den Plet, hvorpaa stod en Stoel, paa hvilken Præsten havde lagt sin Bog, den han i sin skyndelige Vortgang havde glemt at tage med sig. Der hvor Gaarden havde staaet, blev et stort Vandsted og kaldes dette endnu den Dag i Dag: "Krokonens Kjør."

Ravnehøi.

Der er i Allersøfogn en Høi, kaldet Ravnehøi. Den er fuld af Troldfolk, hvorfor det ei er raadeligt, at komme den for nær ved Nattetid. Ofte hører man Troldkonen spinde dernede, og kan man da tydeligen høre, hvor Røkkehjulene snurre. En gang hændte det sig, at en Mand gik silde derforbi, og, der han saae til Høien, blev han vaer den

gamle Trold, som sad ovenpaa og raabte: mise!
mise! mise!

Blake.

St. Knud blev forraadt af en utroe Tjener, som han havde hos sig, navnlig Blake. Deraf har Fyenboerne det Ordsprog: "Han er en falsk Blake!"

Strande og hans Quinde.

Paa den Gaard Ulstov, i Bissenberg Sogn i Fyen, boede en Mand navnlig Strande. Han var riig over al Maade og dertil kunsterfaren, men saa begjerlig, at han tog sig fore, at flytte sine Naboers Grændsefjæl. Hans Kone deltog med ham: om Dagen klædte hun sig i Gyldestykt og om Natten hjalp hun Manden paa Marken. Men, der de begge vare døde, da havde de kun ussel Glæde af deres ilde Gjerninger. Ofte seer man ved Nattetid Strande kjøre Ploven paa den Jord, hvori hans Synd hviler: imidlertid staaer hans Kone ved Marksfjeldet i sin Gyldestyks Kjortel. Da siger hun: "Strande! jeg fryser!" hvortil han-

svarer med en forfærdelig Stemme: "Gaae til Juulskov og varm dig!" men Quinden giver sig bitterligen til at græde, sigende: "Der er ingen Ild!"

Gjengangeren.

Der var i Bissenbergsogn i Fyen en Kone, som var født paa en Søndag, og havde hun ligesom alle andre Søndagsbørn Evne til at see meget, som er forborgent for Andres Øine. Og som samme Kone aldrig ved Nattetid kunde gaae om forbi Kirken, uden enten at see en Liigvogn eller en Gjenganger, saa var denne Gave hende høiligen til Byrde. En gang spurgte hun desangaaende en Mand til Raads, som i Sligt var vel forfaren, og fik hun af ham den Besked, at, naar som helst hun mødte en Gjenganger, da skulde hun kun sige: "far til Himlen!" men naarsomhelst hun mødte en Liigvogn, skulde hun sige: "hæng paa!" Nu skedte det nogen Tid derefter, at hun mødte en Liigvogn, og husede da ei rettere, end at hun skulde sige: "far til Himlen!" og skedte det strax, som hun havde sagt dette, at Vognen foer op i Luften og forsvandt for hendes Øine. Men, da hun siden mødte en

Gjenganger og sagde til denne: "hæng paa!" Klyn-
gede ogsaa Gjensfærdet sig om hendes Hals, hang
sig paa hendes Ryg, og drev hende saalunde ned i
Jorden foran sig, og hørte man i tre Dage der-
efter hendes Skrig, inden Gjensfærdet mægtede at
gjøre Ende paa hendes elendige Liv.

Fruen paa Gjedsferodde.

Gjedsferodde kaldes den sydligste Spidse af Falster.
Der laae i fordums Tid et Røverslot, hvoraf endnu
sees nogle Rester, og paa samme Røverslot boede
en overvættes riig Frue, som havde gjort Pagt med
den Onde. Alle de Skatte hun aatte, dem vogtede
en hæslig, sort Pudelhund, og da Fanden snart
vilde melde sig, lod hun gaae Bud til Tyskland,
at hendes to Brødre maatte komme hende til Hjælp
og Bistand. Men en Dag begyndte det pludselig
at storme, og blev Havet saa sort, at man
deraf kunde vide, at intet godt var i vente, hvor-
ved hin sorte Hund teede sig saa forfærdeligen, at
al Folket gruede ved at see derpaa og forlod som
skyndeligt Borgen. Da saaes to Skibe i Søen at
komme fra det ligeoverforliggende "Das" og var
det begge Brødrene, men i samme Stund de kom

til "Rødsand Skjær" sank Slottet for deres Pine,
og en stor Lue skjulede Stedet hvor det havde staaet.

Holger Danske's Briller.

Det er sagt, at da Holger Danske var her i Landet, saa havde han af en Troldquind faaet et Par Briller, med dem han skulde mægte at see tvertiz gjennem den sorte Jord. Og gif han da for at prøve Quindens Gave, ud paa Norrefælled ved Kjøbenhavn, lagde sig der plat ned paa Jorden næssegrus og kigede. Men, da han reiste sig, da var i Marken Spor deraf og sees endnu Stedet, hvor han tryffede med sine Briller.

Ullis Kirke.

En Gulequel da en fornemme Frue vilde kjøre hen at høre Messe i Fouvling Kirke i Jylland, skedte det, at der hun kom paa Ullis Bakke, væltede Bognen, saa at hun med Rød og Neppe kom derfra med Livet. Da gjorde hun det Løfte, at bygge Ullis Kirke, og staaer den derfor nu paa samme Sted, hvor hendes Bogn væltede.

Taarup Kirke.

I Farsøe Sogn ved den Bye Fredberg laae i for-
 dum Tid den Herregaard, kaldet Fredberggaard.
 Der boede to mægtige Riddere, og siges det, at
 den ene heed Hr. Iver. Ei langt derfra boede
 tvende adelige Frøkener, som hver Søndag klædte
 sig i Silke og Gyldestykt, og hørte Messe i Fred-
 berg Kirke. Til dem beilede de to Herremænd fra
 Fredberg og fik af dem Troe og Love. Men efter
 Tidsløb besøgte de ei længer deres Brude, efterdi
 de vare indtagne af Kjerlighed til tvende andre
 Jomfruer paa den Gaard Vestergaard, hvilken nu
 er lagt øde. Og, da Eligt kom de tvende Frøkener
 for Øre, ginge de til Fredberg Kirke og toge Sa-
 kramente paa, at vilde myrde de ustadige Veilere.
 Toge de da hver en Julemorgen sølvbundne Knive
 og droge til Kirken, og ret ligesom de to Riddere
 vilde forlade Kirken, da stunge dem de fornærmede
 Frøkener, saa at begge bleve paa Stedet. Over
 denne Besmittelse kom Kirken i Van, og blev ingen
 Gudstjeneste mere deri holdt, thi den blev revet i
 Gruus. Men for at sone hin gruelige Misgjær-
 ning, gave Frøkenerne deres Gaard til Præstebolig
 for den nye Kirke, som opbyggedes, og blev samme
 Kirke, kaldet Taarup, for at vidne om de stride

Taarer, som de Angerfulde udgjøde. Saa siges endvidere, at de tvende Knive, med hvilke Ridderne blev dræbt vare i lang Tid at see i Sognet, og var der dog altid noget Blod paa dem.

Gjends Herred.

Ved den Bye Kobberup i Gjendsherred i Jylland skal Dronning Magrethe have kæmpet med Kong Albrecht af Sverrig. Der er en Høi hos Byen, hvorpaa Dronningen stod og saae til under Slaget, og kaldes den deraf Dronning Magrethes Høi. Kongen maatte flygte med sin Hær til Mønsted, og der Dronningen forfulgte ham did, saa maatte han andengang kæmpe her. Og er der en Fordybning, som kaldes Magrethes Grøvt, fordi hun besøel at de dræbte Svenskere deri skulde lægges. Men hele Herredet har sit Navn efterdi Gjenden især opholdt sig der.

Hexeprove.

Da engang i Wissenbergsogn en Kone, som man ansaae for at være en Hex, skulde til at døe, laae

hun længe paa det Yderste, og vilde Livet ingens-
lunde forlade hende. Da var en anden Kvinde til-
stede, om hvem man ligeledes vidste, at hun havde
forborgne Kundskaber, og gav hun det Raad, at
man skulde lægge Halm under den Stool, paa hvil-
ken den Døende sad, sigende: at saafremt hun var
en Her, da maatte hun deraf døe; thi dette Mid-
del slaar aldrig feil; og da man havde gjort, som
hun sagde, døde Konen i samme Stund.

Den flogge Præst i Bissenberg.

Der var engang i Bissenbergsogn en flog Præst,
som havde megen Kundskab til de forborgne Ting,
og havde han for Skik, hver Midnat at begive sig
ind i Kirken, og der foretage sig mange Ting, som
aldrig kom til Levendes Kundskab. Hans Kone,
som ikke kunde erfare, hvad Prinde han havde
did, tog sig det nær, og, for at forhindre Oligt
for Fremtiden, gjorde hun Aftale med Karlen, at
han en Nat skulde tage et Lagen over Hovedet og
begive sig ind i Kirken. Da han havde bragt dette
i Stand og var kommen ind i Kirken, blev han
der vaer tvende Skiftelser, som begge lignede
Præsten, og var han så mægtig, at sige, hvilken

af dem der var hans Huusbond. Men endmere forfærdet blev han, da den ene Skikkelse nærmede sig ham og sagde: "Eft du et Menneſke, da ſvar, men eft du en Aand, da maner jeg dig til Steen"! Da nu Karlen for Stræk og Rædsel ikke mægtede at fremføre et Ord, begyndte Præſten at læſe og læſe og blev ved at læſe ſaalænge, at Karlen tilſidſt ſank i Jorden og kom ei mere til Livet. Nogle ſige, at man længe efter paa en Julemorgen, da man forſt traadte ind i Kirken, er bleven ham vaer, og ſtod han da ſom en bedende for Alteret, iſørt det lange hvide Lagen.

Sarhøi Kirke.

I Karhuus laae engang tilforn paa Skolebakken en Kirke, kaldet Sarhøi Kirke. Men gamle Folk fortælle, at have hørt af deres Fædre, at denne Kirke er tilligemed mange Huſe bortſkyllet af det vilde Hav, ſom engang vældeligen ſteg over ſine Bredder.

Mariager.

Der boede paa en Herregaard i Jylland en ærbar og særdeles deilig Jomfru, navnlig Maria. Til hende beilede to drabelige Kiddere Hr. Hem og Hr. Sem, og, der hun ei gav Nogen af dem Fortrinnet, bleve de enige om, at afgjøre ved Holmgang, hvo der skulde være hendes Veiler. Men i denne vældelige Kamp dræbte de hinanden, hvilket Jomfruen tog sig saaledes til Sind, at hun druknede sig i Stranden. Da tilfaldt alt hendes Gods Kirken, og er siden en Bye opbygget paa det Sted, hvor hun var jordet. Og, der dette Sted efter hende var bleven kaldet Mariæ Uger, saa fik Byen ogsaa deraf Navnet, Mariager. Men Hr. Hem og Hr. Sem bleve begravne i viet Jord hos de Kirker, som endnu efter dem hede Hem og Sem.

Skatten i Fiskebæks Skov.

Der staaer i Fiskebæk Skov paa Fælster et huult Træ, og siges det, at naar man med en Stav søger dybt ned, da kan man høre Klang ret ligesom af en Kobbertjedel. Alle ere derom enige, at der maa vel skjules en Skat; men at faae den i

Eie, det er plat umuligt; thi saatidt man har for-
søgt derpaa, hørtes altid en forfærdelig Larm un-
der Træet, saa at alle Arbeiderne har maattet
flygte bort derfra.

N i b e K i r k e.

Da engang en Skipper geraadede i stor Havsnød,
gjorde han i sin overhaands Fare det Løfte, at saa-
fremt han kom vel derfra, da vilde han, til Tak-
nemligheds Tegn, opbygge den fattige Bye Nibe
en Kirke. Og strax lagde Stormen sig, saa at
han trøstigen seilede ind til Byen, og ihukom han
der sit fromme Løfte.

N a v n s ø e.

I Gundestad Sogn i Jylland er en Søe, kaldet
Navnsøe; om den siges det, at den hver Midnat
bruser op, forfærdeligen og truer, at ville gaae
vidt over sine Bredder. I samme Søe er ned-
sænket en Skat, nemlig et kosteligt Guldskrin og
deri megen Rigdom. Men at faae denne Skat,
det er plat umuligt, thi i samme Stund den bliver

optaget, vil Gundeſted Kirke revne. Saa ſiges endvidere, at der engang i Søen har ſtaaet et mægtigt Slot, ſom nu er ſjunken, men kan man i tør Sommer, naar Vandet er lavt, ſee kjender lige Spor af dets Mure.

Hr. Peder Bognfører.

Der var engang en Præſt til Bjerbyekirke i Bends ſyſſel, navnlig Peder Bognfører. Han var overmaade klog og kunde meer end ſit Fadervor. Da han engang var bleven vred paa Præſten i Iſdal, magede han det ſaa ved ſine forborgne Kunſter, at hin Præſt altid ſtammede, naar han kom paa Prædikeſtolen. Desformedit blev Hr. Peder Bognfører anklaget og indſtævnet for Kongen, og fik Sagen det Udfald, at han dømtes til Baal og Brand.

Løngangen.

Fra Børglum Kloſter til Ingstrup Kirke, ſiges der, at gaae en underjordift Gang. Ovenover denne Gang er der en Stie ſom kaldes "Munkebroen."

Ofte hører man, hvor det støier og larmer dernede, ret ligesom om store Jernporte aabnedes og sloges i med meget Bulder.

St. Magretha's Kilde.

Der boede en Jomfrue ved Thisted, hun heed Magretha og var baade from og dydig, saa at der gik Ryg deraf i hele Egnen. Men engang, da hun vilde gaae til Kirke, blev hun af syv Røvere voldeligen overfaldet, og boede disse Røvere i Gladesbakke. Men paa samme Sted, hvor denne Ugjering var fuldbyrdet, fremsprang af Jorden en delig Kilde, hvilket af Folket ansaaes for et Tegn paa hendes Reenhed og dydelige Vandel. Saa mange, som syge kom til denne Kilde, fik af dets Vand Karskhed og god Helbred, og er det sagt, at af de Penge, som de taknemlige Wandringsmænd gave til Kilden, er Glade Kirke siden efter opbygget og indviet til St. Magrethas Ære.

Mariager Kloster.

Der berettes, at Mariager Klosterkirke har været saa stor, at der i samme paa engang læstes flere

Mæsser, dog uden at den ene derved forstyrrede den anden. Og havde Klosteret saa meget Guds, at naar en af de hellige Brødre skulde reise til Rom, da kunde han dog hver Nat sove paa Klosterets Grund.

Dallerup Søe.

I Stjerneholm Amt i Jylland, ved den Bye Dallerup, laae fordum et Slot, paa hvilket boede Hr. Torben, en ugudelig og ond Mand, som tilbragte sin Tid med Evis og Spil. Vel gif "Munken" ofte til ham og forholdt ham hans syndefulde Levnet, men dette havde ei nogen Virkning paa ham. Derover skedte det, at, som han en Nat med sine trende Brødre drak og svirede, sank Slottet pludselig dybt i Jorden, og fremkom der, hvor det havde staaet, en Søe, som nu er kaldet Dallerup Søe.

Jens Sørensen Winther.

Paa Mols gaaer det Ord, at den Væsse, med hvilken Molboerne vilde ihjelskyde Naanen, havde

de kjøbt af Jens Søfrensen Winther, som i Aaret 1590 var Raadmand i Aarhus. Om ham er det desforuden sagt, at som hans Gaard engang var geraadet i Brand, og ingen vidste, hvorlunde de skulde faa Ilden slukket, forblev han dog ganske rolig, lagde sine Hænder sammen og for alles Afsyn bad til Gud, at saafremt han i Handel nogensinde havde faret med Uredelighed, hans hele timelige Velfærd da maatte her af Ilden forødes; men, saafremt han altid var befunden ærlig og redelig, Ilden da ufortøvet maatte udslukkes. Og skeete det i samme Stund, at Ilden uden Mands Møie slukkedes.

Den indmurede Jomfrue.

Paa den Gaard Hjermislevgaard i Jylland blev engang en Jomfrue besvangret og til Straf derfor levende indmuret i Væggen i den saakaldte Fruersstue, hvor ogsaa tilforn fandtes en Steen indsat, paa hvilken et Billede, som havde at hentyde til denne Begivenhed. Tidt, ved Nattetid sees hun komme vankende gjennem Salen med et Lys i den ene og en Kniv i den anden Haand, og naar hun

da staaer ved Væggen, da fradser hun paa den ret ynkelsen med Kniven.

Tørslev Kirke.

Paa den Tid Skipper Clemens drog omkring og hærjede ved Randers, kom han ogsaa til den Bye Vestertørslev. Her boede en fornem Frue, navnlig Kirstine Munk, og gik hun ham i Møde og gjorde Knæfald ved Byleddet, bedende ham meget om Staaansel for sig og sine Sognefolk. Og, da han havde tilsagt hende Fred og god Medfart, blev hun derover saa glad, at hun til Taknemligheds Tegn lod Tørslev Kirke tække med Blø.

St. Jørgen.

Der er imellem Svendborg og St. Jørgensgaard i Fyen et Sted, hvor intet Græs vil groe eller Urter trives. Og siges det, at her var det, hvor St. Jørgen stred med den gruelige Drage, og, hvor dens giftige Blod er rundet, der affviedes Græsset og fordærvedes Jorunden i den Maade, at nu Intet der vil vore.

Faaborg Kirke.

Da Eversken havde nedbrudt Kirken i Faaborg gav Kongen Folket et Kloster, at de skulde gjøre en Kirke deraf. Men som det pleier ved slige Leiligheder at gaae, saa gik det ogsaa her, thi saa flink man endog reiste Murene om Dagen, saa fandtes de dog altid nedbrudte om Natten og flyttede til den anden Ende af Byen, saa at man til sidst maatte lade sig det befalde. Og er det Aarsag i, at Taarnet staaer i den ene Ende af Byen og Kirken i den anden. Det siges ogsaa, at fra Taarnet gaaer en Løngang under Jorden til Kirken og derfra til Diernisse Kirke. Og fremdeles, at der ved Taarnet er en Gravsoe, som tidt ved Mattetid løber de Forbigaaende imellem Benene, ligesom ogsaa Kirken har et Kirkelam, der viser sig, naar nogen skal døe.

Gjengangeren paa Nislevgaard.

Der var engang en Herremand paa Nislevgaard i Byen, som havde en stor Sum Penge at fordre hos en fattig Smed. Og som nu denne ikke saae sig istand til at betale, gav Herremanden ham den

hele Skyld efter. Herover blev den fattige Smed saa glad, at han svor paa, at han vilde følge Herremanden baade i Liv og i Død. Der gik kun nogle Dage, saa døde Herremanden, og da han havde lagt tre Dage i Jorden, kom han om Aftenen i en Hunds Skikkelse for Smedens Dør og bankede paa. Og der Smeden kom, begjærede han af ham, at han nu skulde gjøre, som han hannem havde lovet og tilsagt, og følge bag efter. Da blev Smeden eng om Hjertet og løb, som bedst han kunde, til Hr. Lars, som var en klog og forfaren Præst i Strøbye. Af ham fik han Bækked, hvorlunde han vel skulde tee sig, og gav Præsten ham en Bog og dertil en Staaløre, sigende, at naar Spøgelseset vilde gaae over Dørtærskelen, da skulde han kun dristigen slænge det Øren for Fode, og forbød ham dertil, at see tilbage og at gaae foran. Da kom Smeden tilbage til Spøgelseset, som stod endnu og ventede, og, der de skulde til at begynde deres Gang, vilde Smeden ikke gaae foran, men da Spøgelseset begjærede, at det saa skulde være, svarede han snild: "Ja'er gik altid foran i Live, det skal han nu og i Døden!" Saa gik de ad Nislevgaard til, og, da de kom derhen, sprang alle Porte op af sig selv. Men der Spøgelseset var indgangen, kastede Smeden Øren

over Tærskelen, blev selv uden for og slap saaledes lykkeligen derfra.

Seden Kirke.

Der boede en fornem Frue i Seden Bye i Syen og en anden i Bullerup. Engang mødtes de i Aggedrup Kirke, og saasom begge Fruerne havde deres Hunde med, skedte det under Prædiken, at disse kom op at staaes og med Støi og Bjæffen nødte Præsten at afbryde Prædikenen, hvorpaa han henvendte sig til begge Fruerne og foreholdt dem den Uffik, at tage de Umæslende med i Kirken. Derover bleve de begge vrede, og svor Fruen fra Seden derpaa, at hun aldrig skulde sætte Fod i Aggedrup, men til Trods bygge selv en Kirke i Seden. Og er det Aarsag til at Sedenby fik en Kirke.

Ellepigerne.

I Nasum ved Odense boede en Mand, som, da han engang ved Midnat gik fra Seden hjem til sit, midtvejs kom forbi en Høi, som stod paa røde

Pæle, og var der under Dands og megen Eystighed. Da skyndte han sig derforbi og turde neppe skotte derhen. Men som han gik, kom tvende sagre Gomsruer ham imøde med deilige udslagene Haar, og havde den ene et Bæger, hvilket hun rakte ham, at han skulde drikke. Og der den Anden spurgte, om han vilde komme igjen, loe han og svarede: Ja! Men da han var kommen hjem, blev han ret underlig tilmode, havde aldrig Roe paa sig og talede altid kun derom, at han havde lovet at komme tilbage. Og, da man vel vogtede paa ham, saa at han maatte blive, gik han omsider fra Sands og Samling og døde kort Tid derefter.

Hvorledes det om Natten gaaer til i Kirken.

En Aften kom Bud til Præsten, at han skulde komme og berette en Syg. Men der han vilde tage sin Alterbog, husede han paa, at den laae i Kirken. Da geraadede han i stor Forlegenhed og sagde til sine Tjende, at hvo, som fordriftede sig, til at hente den, skulde have den røde Roe til Belønning. Men der var ingen af dem alle, som havde Mod til sig Gang, undtagen Pigen, og lod hun sig først af Præsten undervise og gik saa dristig

gen. Det var just Midnat, da hun aabnede Kir-
kedøren, dog saae hun Intet, men kom lykkeligen
op til Alteret, hvor hun længe maatte famle i Mør-
ket efter Bogen. Men, da hun kom til at vende
sig, saae hun Noget, som slæbde sig fra Stol til
anden, saa paa den ene og saa paa den anden
Side, sigende: "Giv mig den røde Koe"! Dog
lod hun sig ikke bringe til at see sig om, tog Bogen
og gik sin Gang tilbage igjennem Kirken. Men,
da hun kom til Kirkedøren, løste hun sit Forklæde,
dreiede det bag om, hvorpaa Spøgelsset greb fat
deri og smækkede Døren til, men hun lod Forklæ-
det fæle og gik videre uden at see sig om. Da hun
kom i Baabehuset, var Spøgelsset atter efter
hende, og maatte hun der give et Forklæde til Puiis
og endelig sin Gul i Kirkeporten. Omsider da
hun var kommen til Præstegaarden og vilde derind,
da var Spøgelsset der atter, og sagde til hende for
at hun skulde vende sig: "Seer du den røde Koe"?
Men hun tog sig vel i vare, bragte Præsten Bogen
og fik Koen til Løn derfor; men ilde havde det vær-
ret for hende, om hun havde seet sig tilbage.

H a v m æ n d.

I det Aar 1649 sendte Kong Christian den Fjerde tvende Rigans Raad, Hr. Oluf Rosen spar og Hr. Christian Holk til Norge at holde Herredage, hvilke paa Hjemreisen finge en Havmand inden Borden, hvis Skikkelse var som et andet Menneſkes. Han væltede ſig længe hid og did, men ſiden laae han, ſom var han død. Og der en af de omſtaaende ſagde: "Det maa vel være en underlig Gud, ſom haver ſaadanne menneſkelige Skabninger ogſaa i Vandet"! ſvarede Havmanden: "Ja! derſom du det vidſte ſaa vel ſom jeg, da ſkulde du først ſige det! Men derſom I ikke ſtrar lader mig ſætte i Vandet igjen, ſkal hverken Skibet eller I nogensinde komme til Land"! Derpaa vilde han ei tale et Ord mere, men blev ført i Baaden, hvoraf han ſelv ſprang ud.

Ligerviſ Aaret derefter, da Rigans Raad Chriſtopher Ulfeld med et Skib var ſendt til Gulland, kom dem undervejs en Havmand tilſyne med ſort Haar og Skjæg. Og beſaae han meget nøie Skibet og dem ſom var deri. Men der en af Tjenerne ſpotviſ kaſtede en Skjorte til ham, dukkede han under og blev ei mere ſeet.

Om de Limbekker.

De Limbekker have været en herlig Slægt i Danmark, stormodig og stærk, men nu er fra dem ei Afkom tilbage. Hr. Erland Limbek var en vældig Ridder og boede han paa Gravengaard, i Bjerger herred i Jylland. Til ham kom engang en Dverg paa Marken, klagende, at han havde Udstand og Feide med en anden Dverg, som havde sin Bolig ved Bjergerdø, og trøstede han sig ei ved ene at være ham stærk nok, med mindre Hr. Erland vilde med sit Folk komme ham til Hjælp paa en bestemt Dag. Dersom han det gjorde, da lovede Trolden, at ville mage det saa, at baade han og hans hele Stamme skulde blive vældige og stærke, og bevare stor Anseelse, mens Verden staaer. Hr. Erland tilfagde ham da Tid og Sted; men der han en Nat ikke kunde sove og fastede sig hid og did i Sengen, spurgte ham hans Frue om Aarsagen til sig Urolighed. Og der han havde fortalt hende om sit Løfte til Dvergen, svarede hun og sagde: "Gud forbyde det, Mandlille! I er et christen Menneſke; hvad haver I med saadanne Djævla at bestille"? — og fik hun ham ved saadanne Ord til at bryde sit Løfte til Dvergen.

En Juleaften derefter som Hr. Erland sad i sin Stue og var lystig med sine Folk, aabnedes pludseligen Stuedøren og en liden Dverg i Gysdens styks Klæder kom indgangende og sagde til Ridderen: "Harde I holdet eders Ord, da skulde jeg og efterkommet mit Løfte, men nu skal al eders Stamme Dag for Dag forringes og foragtes, og endeligen slet nederbrydes, og den sidste af eders Slægt skal blive galen"! Da blev Hr. Erland vred og sagde: "Truer du mig"! og vilde han dertil have slaget ham, men Dvergen holdt sig til Døren, hvorpaa Ridderen befoel Tjenere at gribe ham, men han undveeg i Hast, dog klemte de ham saa imellem Døren, at han tabte sin ene Skoe, hvilken var af det pure Guld, hvoraf Ridderen siden fik det Navn: Hr. Erland Guldschoe.

Overgaard.

Paa Mors i Jylland er en Herregaard, kaldet Overgaard. Der boede engang en Frue, navnlig Fru Mette. Til hende kom en liden Dvergmand og sagde: "Fru Mette til Overgaard! vil du laane Fru Mette til Undergaard dit Silkeskjørt at staae Brud i"? — Men, der hun havde givet ham

Skjortet, og det varede længe, førend det bragtes tilbage, gik hun til Høien og raabte udenfor: "Giv mig mit Skjort igjen"! Da kom samme Bjergtrold ud og gav hende Skjortet, ganske overdryppet med Bøx, sigende: "Efterdi du nu krævede det, saa tag det saadant; havde du tøvet nogle Dage, da skulde der have været en Diamant derpaa istedet for hver Bøxplet"!

Hr. Eske Brok.

Hr. Eske Brok, som boede paa Vemmeltoft gik engang i Marken og slog hen i Weiret med sin Rjep. Og fløi der da, idet han slog, pludseligen en Hat hen for hans Fødder, hvilken han lod Tjeneren tage op og satte den paa sit eget Hoved. Men i samme Stund som han fik den paa Hovedet, blev han usynlig, og prøvede han derpaa med Tjeneren, saa at hyo der fik Hatten paa Hovedet, ham saae ingen af de Andre. Da blev han meget fornøiet over sig Fangst og gik hjem dermed. Det havde ikke været meget længe, saa kom en barhovedet Dreng til Porten, begjærendes at tale med Hr. Eske Brok. Da nu Herren kom, bad Drengen ham om sin Hat, den han havde slaget af hans

Hoved med Kjæppen, og bød ham derfor hundrede Ducater og siden mere, om han vilde lade ham faae den tilbage. Men, da det var alt forgjæves, hvad han sagde, eftersom Hr. Eske særdeles yndede Hatten, lovede Drengen ham, at saafremt han vilde give Hatten tilbage, da skulde hans Efterkommere aldrig komme til at fattes noget, og fik han da Hatten af Junkeren, som meente, at den med sligt Løfte var vel betalt. Men, der Drengen gik af Døren, sagde han: "Du skal dog ei efterlade dig Sønner, men Døttre"! Og fødte ogsaa sidenester hans Frue mange, men dødsfødte Sønner, saa at han døde den sidste af sin Stamme.

Hr. Bugge og Bygmesteren.

I Ullerup Herred paa Ringkjøbing Amt i Jylland boede en Hr. Bugge, som lod opbygge en Gaard der, hvor Vosborrig ligger lidet ude i Fjorden for Vesterhav, og siges der, at den Tid han havde givet Bygmesteren Afskæd, og han vel kunde være borte en halv Miil, lod Herremanden i stor Hast sadle fire Heste, som skulde indhente ham, givende Befaling til Svendene, at de skulde sige, at Gaarden var nedfalden, og, dersom han ved at høre Sligt

saae sig tilbage, da skulde de tage ham fat og bringe ham, men dersom han ei lod sig forlede, da skulde de kun lade ham fare. Og skedte det, som han havde befalet, saa at de Udsendte indhentede ham og skjeldede paa ham, at han ikke havde holdt sig troligen i sit Arbeide, eftersom Gaarden var nedfalden. Men Bygmesteren blev ved at høre Sligt uanfægtet, saae sig ei tilbage, men gav kun til Svar: "Siger eders Herre, Hr. Bugge, at Gaarden og min Bygning skal vel blive staaendes, indtil den Nordvestmand kommer og gjæster ham" og med den Beskeed rede de tilbage.

Sælhunden.

Det siges paa Færøerne, at Sælhunden hver niende Nat affaster sin Hud og saaer menneskelig Stikkelse og dandser den da og forlyster sig paa menneskelig Wiis, indtil den atter tager Huden paa og bliver Sæl igjen. Engang er det skeet, at en Mand kom til, medens Sligt skedte, og der han saae Huden tog han og gjemte den. Da nu Sælen, som var et Quindfolk, ikke fandt sin Hud at krybe udi, maatte den forblive i menneskelig Stikkelse, og som hun var skøn at see til, tog samme Mand

hende til Egte, fik Børn med hende og levede ret lykkelig. Men efter lang Tids Forløb, fandt Rosen den skjulte Hund, og kunde da ei andet end frybe deri og blev Sælhund igjen.

Flydøer.

Det er tilforn seet, at man paa Færøerne undertiden saae store Øer svømme om i Havet uden at have fast Bund eller Søde. Men naar det lykkedes, at fæste Staal til saadanne Øer, forinden det Øie, som først havde seet dem, veeg derfra, da bleve de faste. Saadan en Ø har Svinsen været, og er den kaldet saaledes deraf, at da man ei vidste, at saae den paa nogen Maade fæstet med Staal, bandt en Mand fra Borden et Knippe Nøgler til et Svins Hale. Og der Svinet saalunde svømmede derud, fattede Øen strax Grund.

Et Underværk af Oluf den Hellige.

Færøerne har nuomstunder ikke Stove; dog har den haft tilforn. Engang spurgte Kong Oluf den Hellige nogle Mænd fra Færøerne, om de havde

Skove der hjemme. Men, der Mændene meente, at han spurgte saa, fordi han vilde gjøre Paalæg, svarede de: Nei! — "Det blive saa"! sagde Kongen, og i samme Stund sank de færvæiske Skove.

Den sorte Død.

Efter ældgamle Folks Beretning kaldtes den Pest, som var paa Bornholm, den sorte Død, fordi Menneffene, kort forinden de døde, fik en liden sort Prik inden i Haanden, saa at hvo der Eligt saae, tog det for et Tegn paa Døden, som og strax paafulgte. Og siges det, at der efter denne svare Død kun vare saamange Folk tilovers paa hele Øen, at, da de vare forsamlende udi St Clemenss Sogn paa et Sted tilsammen, kunde de ikke for-
tære en Lammekrop.

Ellekongen paa Bornholm.

Der er paa Bornholm en Ellekonge, som boer under Jorden og lader sig stundom høre med Pibe og Tromme, besynderligen mod Krig. Da sees han paa Fjeldene med sine Krigsfolk, forat forsvare

Øen. — Han kan ei lide, at nogen verdslig Konge opholder sig paa Øen længer end i tre Nætter.

De trende Jomfruers Grav.

Der boede engang en Konge i Fyen, han havde tre deilige Døttre som vare trolovede til tre Konges sønner. Imidlertid disse droge hen over Havet til Leding, kom der tre mægtige Kæmper og begjærede Prinsesserne, lovende Guld og Sølv og kostelige Ringe; men Kongedøttrene bleve deres Fæstemænd tro. Herover bleve Kæmperne saa fortørnede, at de droge hasteligen bort, sigende, at de vel snart atter vilde komme at beile. Og der Kongen elskede sine Døttre saare høit, grov han i Jorden og lagde en Volig til sine Døttres Skjulested i en Høi, gav dem Mad og Drikke, lukkede saa atter Høien og bedækkede Stedet med Græs og Buske. Da nu Kæmperne atter kom tilbage, da var det svært for den gamle Konge at modstaae dem, og faldt han for deres Sværd, hvorpaa Kæmperne fore ind i Landet og søgte allevegne at finde de skjulte Møer. Og de fore hen over Høien, hvori de vare gjemte, dog havde de sikkerligen intet mærket, om ikke en li-

den Hund, som Prindsesserne havde hos sig, havde råbet dem. Men da Kjemperne havde hørt Hunden gjøe, og begyndte at grave i Jorden, for at drage dem ud, da tog den yngste Gømsfru sin Kniv og stak sig den i Hjertet, og gjorde de to andre ligesaa. Og siges det endeligen, at Kæmperne endnu ved Nattetid farer støiende hen over Høien, og hører man da Hornet lyde og megen Skrig og Hundeglam.

Silkeborgslot.

Silkeborgslot har sit Navn efter en Biskop Silke, som skal have bygget det. Og fortælles der, at der han engang seilede paa den Sø, som er der hos og tænkte paa, hvor han vel skulde bygge Slottet, tog han af Hovedet sin Silkehue og satte den paa Søen med de Ord: "Hvor nu min Hue driver iland, der vil jeg lade mit Slot opbygges!" Saa lod han det og skee.

Monumentet i Aarhus Domkirke.

Der var en fromemme Mand af adelig Herkomst, som efter sin Død fik en skønt Gravsted i Aarhus

huus Domkirke og dertil en lang Lovtale paa sin Liigsteen. Men, da det siden befandtes, at han ilive have været Kongen en utro Mand, skedte det, at, da Kongen engang kom der til Kirken og saae hint Eftermæle, drog han i Harmes sit Sværd og huggede Næsen af Billedet, befalendes tillige, at den hele Indskrift paa Stand skulde udslides. Og seer man endnu i Muren den glatte Steen, og kjendes tillige Kongens Sværdslag paa det nærstaaende Marmorbillede.

Bodil Steen.

Bodil Steen var Huusholderske paa Dronningborg. I levende Live var hun trættekjer og arrig og desformodest frygtet af alle, som havde med hende at skifte. Da engang en dansk Konge kom der i Egnen og der manglede Sengeklæder til Folget, nægtede hun, at ville laane dem deslige, men gav fornærmeligt Svar til de Udsendte. Nu er hun alt længe død, men har ei Roe i Graven. Hver Nat fjører hun igjennem Randers Bye, og det er ikke godt at møde hende.

Thimgaard.

Peder Gyldenstjerne, Rigets Marsk, elskede en adelig Dame og begjærede hende til Ægte. Men saasom hun var overmodig, lovede hun først da at indvillige og sige ham: Ja! naar han kunde opbygge en Gaard i et Uføre, hvilket hun anviste ham. Da nu Hr. Peder Gyldenstjerne ansaae dette for gjørligt, lovede han det og tog hende ved Ordet; men tog hun da i samme Strund en Ring af Finger og kastede den ud i Moradset sigende; "Saa umuligt som det er, at jeg faaer den Ring igjen, saa umuligt er det, at I kan sætte Bygning her!" dog skedte det, at Ringen om føie Tid fandtes i en Fiskes Indvolde, ligesom det ogsaa lykkedes Hr. Peder, at bygge Thimgaard paa samme Sted.

Hr. Peder Gyldenstjerne.

Thimgaard ligger i Thimsogn ved Ringkjøpping i Jylland. Paa den Tid da Peder Gyldenstjerne boede der kom Kongen engang til Byen, men tørvede Øst for ved en Høi, medens Herberge skulde bestilles. Deraf fik samme Høi Navn af Røn:

gens Høi. Men der han i den ganske Bye ei kunde finde takkeligt Huuslye hos Indbyggerne, reiste han til Thimgaard, sigende at det vel monne være en ringe Kjøpping, og har Byen deraf faaet sit Navn. Hr. Peder tog da mod Kongen og hans Følge, beværtede dem paa det Bedste og vilde ingenlunde tillade dem at drage bort, men udbad sig af Kongen den Naade, at han vilde tøve, indtil et Orehoved med Wiin, som laae i Kjælderen, var udtømt. Dette lovede Kongen, men saameget de end drak, saa blev dog Fadet aldrig tomt, hvorved alle høiligen undredes. Omfæder aabenbarrede Hr. Peder Hemmeligheden, idet han viste et stort Wiinsfad, liggende bag et Skillerum, gjennem hvilket gik et Rør til Orehovedet, saa at dette ingenlunde kunde blive tomt, da der altid hældedes frisk Wiin i Fadet. Og sees endnu i den yderste Kjælder mod Øst under Thimgaards Hovedhuus Skillerumsvæggen og visses Stedet, hvor Wiinsfadet og Orehovedet have ligget. Det Kammer, hvor Kongen boede, kaldes Kongens Kammer, og er det yderste Kammer mod Østen i andet Stokværk af Hovedhuset. Endvidere fortælles, at Kongen en Dag kjørte omkap med Peder Gyldenstjerne fra Thimgaard til Thimkirke, og da Hr. Peder kjørte Kongen forbi og saaledes vandt Seier, raabte han:

"Pyt!" af hvilken Begivenhed det Ordsprog er kommen: "Pyt! sagde Peer til Kongen!"

Dyvekes Billede.

Da Knud Gyldenstjerne var hjemkommen til Thimgaard, efter at være løsladt af det Fængsel, hvori han havde siddet tilligemed Torben Dre, formedst dennes Kjerlighed til Dyveke, Kongens Frille, var han saa fuld af Harm over den ubillige Medfart og de haarde Gjenvordigheder, at han lod denne Quindes Billede udhugge paa en Steen og samme hense tte ved Indgangen i Porten med den Befaling, at hans Hofkarle skulde spytte derpaa, ja vel endog gjøre det, som værre er, saa tidt de ginge derforbi.

Peder Gyldenstjernes tolv Hofkarle.

Hr. Peder Gyldenstjerne havde paa Thimgaard tolv Hofmandskarle. Dem gav han aarlig et stort Gilde, og maatte de da paa den Dag brydes Mand mod Mand og prøve Styrke. Langs med Kirke-

veien, Vest for Ladegaarden, skal der ligge tolv store Kæmpestenene i Ræd, og mellem hver af disse et Mellemrum af henved atten Alen. Paa disse tolv Stene stod i den Tid Hr. Peders tolv Hofmands-karle og gjorde Parade naar Herren kjørte til Kirken.

Klokken i Thimkirke.

Der hænger i Thimkirke en Klokke, som skal være den største i hele Jylland. Om den fortælles, at da Peder Gyldensfjerne paa et Krigstog i Sverrig kom til en Kirke, hvori denne Klokke, samt en anden ligesaa stor, hang, fik han Lyst til at tage begge med sig. Men, da han ei vidste, hvor lunde han skulde faae dem ufskadt ned af Taarnet, gav en svensk Bonde det Raad mod at Hr. Peder maatte love, at forsyge ham hans Livstid, at han skulde lade store Dyrger af Sand, kjøres til det Sted nedenunder Taarnet og da nedstyrte begge Klokkerne deri. Saa gjorde han og fik begge Klokkerne ufskadt i Bold. Men der Bonden meldte sig, stak Hr. Peder ham Raarden gjennem Livet med de Ord: "Der har du dit Livsbrod; thi du est Forræder mod dit Fædreland!" Derimod under-

stattede han Bondens Kone og Børn med en stor Sum Penge. Da nu Klokkerne vare indskibede at føres til Thimgaard, hændte det sig, at Skibet underveis stødte an ved Nyeminde Gab, hvorover de nødsagedes til at kaste den ene Klokke overborde, saa at kun den anden kom til Thimkirke og blev ophængt der.

Nissen og Drengen.

Der var en Nis paa en Gaard i Jylland, han fik hver Aften sin Grød i ordentlig Tid; derfor hjalp han ogsaa baade Karl og Pige og saae paa Husbondens Vedste i alle Maader. Engang var der kommen en skalkagtig Dreng i Tjeneste paa Gaarden, han søgte altid at gjøre Nis Fortred, saatiidt han kunde komme afsted dermed. En Aften silde, da Alt var kommen til Roe paa Gaarden, tog Nis fat paa sin lille Træbakke og skulde nu til at fortære sit Aftensmaaltid. Da mærkede han, at Drengen havde skjult Smøret paa Bunden, for at narre ham til at spise Grøden først og siden finde Smøret, naar Grøden var spist. Derfor tænkte han paa, at give Drengen Lige for Lige og gik op paa Loftet, hvor Drengen og Karlen laae og sov i een Seng.

Da han havde taget Dynen af dem og saae den lille Dreng ved Siden af den lange Karl, sagde han: "Stakket og lang ulige!" og trak ved disse Ord Drengen ved Benene ned til Karlens. Nu gik han op til Hovedgjærdet, trak Drengen atter op med samme Ord, og da det ikke, ihvordan han har sig ad, vilde lykkes, at Drengen kunde blive ligesaa lang som Karlen, saa blev han saaledes ved at trække Drengen op og ned i Sengen indtil den lyse Dag. Da var han træt og krøb derfor op i Vindueskarmen og satte sig der med Benene ud af Vinduet. Men saasom Nissen er forhadet af alle Hunde, saa begyndte Gaardhunden, da den saae ham, at gjæe, hvilket saaledes fornøiede Nis, efterdi dog Hunden ei kunde naae ham, at han stak det ene Been efter det andet ned til den, drillede og sagde: "Skue mig den Puffelank! Skue mig den Puffelank!" Imidlertid var Drengen vaagnet og havde listet sig bag paa ham, og som Nis allermindst tænkte derpaa, men blev ved med sit: "Skue mig den Puffelank!" stødte Drengen ham ned i Gaarden til Hunden, idet han raabte: "Skue ham nu allesammen!"

Fasse Staverskovs Frue.

Fasse Staverskov boede paa Hønnegaard i Hønnesogn, to Mile paa hin Side Varde. Der han var med Kong Christian den Fjerde i den calmarſke Krig, ved hans Frue engang med Strandridderen ned imod Stranden ved Blaabjerg, at ſee om noget var indflydt. Og ſaae hun da en Hob af ſmaa Bjerghfolk, komme ud af Bjerget, hvilke omringede hende, og en gammel Bjerghmand iblandt dem ſpaaede hende, at hun var med et Drengbarn, hvilket hun efter Faderen ſkulde kalde Fasse; der efter ſkulde hun komme op af Varselſengen, gaae i Kirke, men ſiden paa en vis Dag, Time og Seier knep døe. Og ſkedte det altsammen ſaaledes, ſom han havde forudſagt.

Hr. Manderup Holk.

Om Manderup Holk til Barretſkov i Bjergerhoved i Thyland fortælles, at han geraadede udi tyriſt Fangenſkab, men at hans Frue ved Liſt ſkaſtede en Fjederham ind i Fangſlet til ham, paa hvilken han lykkeligen undkom over dets Mure. Og da hun endelig erſoer, at han ſaaledes var

lykkeligen ankommen til Jylland, lod hun alle
Sognets Sengenklæder bære sammen paa Barrets
Kov i Borgegaarden, for at han kunde falde
blødt.

Hr. Ralf Guldskoe.

I Nærheden af Barretskov laae tilforn den Gaard
Staresvold. Der boede engang en Mand, navnlig
Ralf, med det Tilnavn Guldskoe, hvilket han skal
have faaet formedelt den Tildragelse, som følger.
Nær hos Gaarden ligger den Høi, Steenhøi kaldet,
i den boede en Bjergmand som aatte store
Rigdomme, dem Hr. Ralf engang fik Lyst til at see.
Og som han af Trolden begjerede at see alle disse
Herligheder, som vare derinde i Høien, gav han
det Svar, at Sligt vel kunde see, men at derved
stor Lyst vilde komme over den, som saae det, til
at tage Noget med sig, hvilket, om han det gjorde,
vilde forvolde ham stor Ulempe. Der nu Hr.
Ralf vedblev i sin Begjæring, aabnede Bjergs-
manden Forstuen i Høien, hvor der laae store
Dynger af Guld og Sølv. Da kunde Ralf ei
modstaae Fristelsen, men tog hemmeligen til sig en
Guldskoe. Men siden skedte det, som Trolden

havde sagt, at han vilde faae Straf derfor, idet nemlig Gaarden afbrændte eller, som Nogle ville det, blev nedreven af Bjergmanden. Da maatte Kalf flytte ned til Stranden til det Sted, hvor nu Rosenvold ligger, og gav Folket ham det Tilnavn: Guldsko.

Palsgaard.

Paa Palsgaard ved Hørsens boede engang en Frue med sine to Sønner Palle og Rolf. I Rolfeskov, som deraf har sit Navn, slog Junker Palle sin Broder, Junker Rolf, ihjel; men der han efter sig Gjerning kom tilbage til Gaarden, ihjel slog Moderen ham med et Knippe Nøgler, og ligger han nu begravet nær hos Gaarden i en Høj, kaldet Palle's Grav.

Stenen ved Palsgaard.

I Skoven ved Palsgaard ligger en Steen, saa stor, at engang to Piger have reddet sig fra en forfærdelig Tyr, ved at krybe derop. Den er fastet af en Jette paa Endelave, der han vilde ødelægge

Palsgaard, fordi han havde faaet Afslag af Fruen der paa Gaarden, da han engang beilede til hende. Dog er der Andre, som ville vide, at en Jettepige i Thyen har slynget den derover i sit Strømpebaand.

Worsøe Kalv.

Der var engang i Hadsherred i Jylland en Jettepige, som var bleven vred paa en anden Jettepige i Bjergerherred. Derfor tog hun Jord i sit Forsklæde og vadede dermed over Fjorden for at ødelægge sin Fiendes Huus. Men der hun kom noget ud i Fjorden, blev der et Hul i Forsklædet, saa at meget af Jorden løb ud derigjennem og spildtes, hvorved opstod den liden Øe Worsøe Kalv. Da hun nu kom ind til Landet og blev vaer, at hun havde spildt meget, tyktes det Tiloversblevne hende ei tilstrækkeligt, hvorfor hun fortrydelig kastede det fra sig paa Strandbredden, og blev deraf Dysbjerget.

Kalløe Slot.

Gamle Kalløe Slot, som af Gyldenløve mestens deels blev nedbrudt, for af de samme Steen at

opbygge Charlottenborg i Kjøbenhavn, var en Tid saa stærk befæstet, at det i samfulde syv Aar udholdt Beleiring af en Greve fra den saakaldte Greveholm. Og da de tilsidst vare nær derved at maatte overgive sig af Hunger og i denne Nød ikke vidste at redde sig, toge de den List, hver Dag fire Gange at knibe deres eneste Svin, som de havde tilbage, i Øret indtil det freg, ligesaa at føre deres eneste Koe fire Gange omkring Slottet, altid med en anden Koehud over sig, og endelig, at give en Tiggerste, som daglig gik ud af Borgen større og større Stykker Brød, hvilket, da Greven det saa, lod ham tro, at de endnu havde Forraad til Overflod, saa at han ophævede Beleiringen. Saa er og meget talt om en Syvaarskat, det er saa megen Skat som i syv Aar hæves af Landet, hvilken skal være nedgraven paa et Sted i Borgen. Tilførn er efter samme Skat ofte gravet under Taarnet, og har man der først fundet en Skee og en Tallerken af Tin; men da man kom dybere, traf man paa en Kobberport, hvilken man dog ikke med al Magt har kunnet opbryde. Men, naar man igjennem Risten, som var paa Porten kastede en Steen, da kunde man længe høre den rulle langt hen under Jorden, og siges det at være en Løngang, som gaaer fra Slottet hen under

Strandbugten og op til Hestehaugeskov Nord for Slottet.

Fanden i en Hares Skikkelse.

I det Aar 1573 drog Joachim von Hagen, Arveherre til Mübel i det Schlesvigke, ud at jage paa Langfredag. Og som han under Prædiken red med sine Hunde langsmed Stranden ved Hattlund i Angeln, kom Fanden til, paatog sig en Hares Skikkelse og lod sig jage vidt omkring af hans Hunde. Da sprang Haren over en stor Steen, i hvilken dens Fodspor endnu kjendes; men, der Hunden vilde springe bagefter, styrtede den over Stenen og brak Halsen. Og sprang da samme Hare tilbage over Stenen, lod sig en Stund forfølge af Junkeren, indtil den atter sprang over, og som Jægeren da vilde fare ind paa den, rendte han baade Hesten og sig selv tildøde paa Stenen.

Fanden bortfører en Frue.

Frue Christina von Hagen, en holstensk Adelsfrue, og Otto Ranghows Enke spadserede engang

med flere fornemme Fruer udenfor Bjergporten ved Lübek. Og som den Førstnævnte gik noget affides fra de Andre, blev hun af en Aand bortsnappet, saa at man aldrig saa hende mere og ei heller fandt hendes Liig. Da sagdes det af hendes Pige, at samme Frue havde i levende Live givet sig af med den sorte Kunst og ofte læst i skjulte Bøger.

Sostrup og Skjærvad.

Der var en Herremand i Jylland, navnlig Eesfeld. Han var meget hengiven til Spil, og kom det saavidt med ham, at han forspillede Herregaarden Sostrup, som nu kaldes Skeel og Skjærvad, hvoraf det Orsprog: "De følges ad, som Sostrup og Skjærvad." Der han nu red af Gaarden med sin Dreng, spurgte han, om de intet havde glemt. Da svarede Drengen skalkagtig: "Nei, Junker! Intet uden de to Abilder med de røde Ebler!" hvorved han sigtede til de to teglhængte Herregaarde. Dog siges det, at den nye Eier af Medlidenhed har givet ham Føde paa Stedet.

Peer Ibs.

Peer Ibs eiede Palsgaard i Jylland. Han har et ondt Rygte for sine Gjerninger. Det siges, at han har nedreven atten Kirker i Jylland og iblandt dem ogsaa Aaskirke, Syd for Aasbye i Søvind Sogn, hvor endnu en Plads kaldes Aas Kirkegaard, og af Stenene opbygget sin anden Herregaard Thyrestrup. Hans Svigersfader, som boede paa Torup Bolde ved Tostum i Søvind Sogn, ihjelslog han en Julequæ, som han sad for Bordenden, fordi denne havde foreholdt ham, at han havde nedrevet saamange Kirker. Saa siges det ogsaa om ham, at han uretsfærdigviis har udvidet og forøget Thyrestrup Marker. Thi som der en gang holdtes Prædiken paa en Helligdag i Søvind Kirke, omred han disse Marker, medens ingen Folk var tilstede, og saa rapt som han ved, saa skrapt fulgte ham den Onde, som strax inddigede alt, hvad der var omredet; ja! havde ikke Mændene i Tostum faaet skyndeligt Bud til Præsten, som prædikede i Søvind, at han endelig maatte slutte sin Prædiken, saa var sikkerlig hele Tostrup Mark bleven lagt ind under Thyrestrup. Paa denne Viis, siges det, har han ogsaa faaet Fruenshauge par Ørrislevmark. Omfæder tog Fanden

ham og førte ham giennem Lufsten, og som han paa Veien blev træt, hvilede han sig over Søen ved at sætte sig paa en Skibsmast. Da spurgte Skipperen den Onde: "hvorhen?" og hørte da Hans den synge som saae: "Til Hølls, til Hølls! — til Hekkenfjælds, — med Peer Jbs, med Peer Jbs, — den grove Synder, — den grovselin Herr!"

Proces imod Rotter.

I Viborg Bye var der tilforn en saadan Mængde Rotter, at det blev til Plage for hver Mand. Og som man nu pønsede paa, hvorlunde man vel skulde blive dem quit, kom en gammel Kone til Øvrigheden, og gav hun det Raad, at man skulde tage Stævning imod Rotterne og paaføre dem en Proces. Dette Raad vandt saadant Bisald, at der paa Stand udnævntes Stævningsmænd, som forkyndte dem Proces. Og der denne var tilveiebragt, og Øvrigheden dømte, at de skulde forlade Viborg forsvandt de pludseligen, saa at Viborg i mange Tider var aldeles frie for dem.

Cypriani Bog.

Der boede en Møller to Mile fra Horsens i Bjerremølle, han var Mester i den sorte Kunst og eiiede Cyprianus. Engang havde en Bønde fra Aalestjaalet en Dre fra ham, men maatte ved Midnat bringe den igjen, og førtes han da saa høit igjennem Luften, at hans Fødder raslede i Tøppen af Træerne i Bjerrefkov. Saaledes gjorde Mølleren mange underlige Ting, og grundede Folket paa, hvorfra han vel havde saadan Evne. Desaar sagliste sig engang en Møllersvend ind i hans Værelskammer, og der han der fandt en gammel forunderlig Bog, tog han den og begyndte at læse. Da kom i samme Stund den lede Satan til og spurgte, hvad han vel befalede, og som Møllersvenden ei vidste, at det nu gjalt at give ham et dygtigt Arbejde for, styrtede han af Angst til Jorden og brugte ei Maal eller Måle. Og sikkert havde det været ude med ham, om ikke Mesteren i samme Stund var indtraadt og havde seet, hvorledes det havde sig. Hurtig tog han Bogen, læste paa et andet Sted, for om muligen at drive den Onde bort igjen; men det var allerede kommet for vidt, og der var ei andet for, end at give ham noget at bestille. Da greb Mølleren et Gold og befalede

Satan, at han dermed skulde øse Vandet ud af Mølledammen, men der han ikke mægtede saameget, foer han op igiennem Loftet og efterlod sig en liderlig Stank.

Hunt Søe.

Nær hos Bangebye i Sjælland ligger en liden Dam eller Kjør, kaldet Hunt Søe. Men der, hvor nu er Vand, stod i sin Tid en Kirke, hvilken nu er sjunken. Thi Trolde i de nærliggende Vækker vare den hadelige, meest fordi den havde saa deilige Klokker, og pønsede de derfor paa at blive den quit. Og skedte det da en St. Hans Nat, at hele Kirken pludselig sank saa dybt, at ingen endnu har kunnet finde Vunden. Engang samlede sig nogle Drengene fra Bænge, og havde medbragt et langt Reeb for at udmaale Dybden af Kjøret. Da bandt de et Plougjern i Enden og sænkede det ned, men i samme Stund hørte de en Stemme dernede fra som saa: "I maale vore Bægge, vi skal maale jeres Lægge!" hvorover de bleve saa forskrækkede, at de skyndeligen halede op igjen, og hang der da istedet for Plougjernet en gammel Hørsepande paa Rebet.

Gjengangeren.

Med lille Børløse i Sjælland boede engang en Gaardmand, som havde Samquem med Tyve og Røvere, gik aldrig til Kirke og var af alle ilde anseet formedelsk hans Ugudelighed. Der han nu var død og begravet, og Liigfølget vendte hjem fra Kirken for at drikke Gravøl paa Gaarden, bleve de vaer, at han sad oppe paa Taget og gloede i den Maade ned paa alle, der vovede at see derop, at fast ingen blev tilbage, men alle forlode de Gaarden paa det snarligste. Da kom omsider Præsten og begyndte at læse for ham og manede ham derved ned i Kalsmose, tæt hos Farum Søe, og paa det at han nu maatte blive dernede indtil Verdens Ende, nedrammede de en spids Pæl i Jorden, saaledes, at den traf hans Hoved. Og som dette skedte, var just en gammel Kone tilstede, som forstod Tingen bedre end selve Præsten, og tog hun en Stoppenaal, som var uden Øie og stak den ind i Pælen. Da raabte Spøgelse dernede: "Ikke skulde du saa have gjort, du gamle Hex! jeg skulde ellers vel være kommen hjem førend du!" Men nu maatte han blive dernede; dog flyver han hver Nat om og er en Natteravn indtil Hanegalet.

Strandvarfser.

Før den Tid da Strandene vare indviiede, var det vanskeligt ved Nattetid at fare ad Veiene deromkring, efterdi man da som oftest mødte Strandvarfser, hvilket er Gjenfærd af de Liig, som drive op til Stranden og ligge der ubegravne. En Aften kom en Bonde gaaende langs med Stranden ad Taarbæk til. Da sprang pludselig et Strandvarfse ham paa Ryggen, blev hængende fast og raabte: "Bær mig til Kirken!" Saa maatte Bonden strax søge den gjenneste Wei til Gjentofte, og, som han havde naaet derhen og kom til Kirkemuren, sprang Varfset hurtig derover. Men strax kom Kirkegrim hsa vendes, og der begyndte mellem dem en svaerlig Kamp. Aldenstund de saa havde brydedes, satte de sig begge til Hvile, og spurgte da Varfset til Bonden: "Naa! stod jeg mig?" Men der Bonden svarede: "Nei!" begyndte de atter at stride; og der de igjen tog Hvile, spurgte Varfset atter: "Stod jeg mig nu?" Men Bonden gav atter til Svar: "Nei!" hvorpaa de atter toge fat paa hinanden. Tredie Gang spurgte da Varfset: "Nu! stod jeg mig?" og der Bonden dertil svarede: "Ja!" sagde Varfset til ham saaledes: "Vel var det, at du svarede saa, ellers havde jeg visseligen knækket din Hals!"

Der var en Kone i Nibersød, som en Morgen tidlig gik til Stranden for at malke sine Kjør. Da blev hun vaer et Liig, som var opstykket paa Sandedet, og havde det en stor Pengekat bundet om Livet. Der hun det saae, og ingen var i Nærheden, meente hun, at hun vel kunde tage Pengene, eftersom hun var en meget fattig Kone. Og tog hun dem da. Men samme Nat kom Strandvarslet til Byen, gjorde megen Larm uden for samme Kones Vinduer og befalede hende, at følge efter. Da blev hun saare bedrøvet, sagde alle sine Børn Farvel og fulgte med Varslet. Der de nu vare komne udenfor Byen, sagde Varslet som saa: "Tag mig ved Benet, du! og før mig til Kirken!" Men den nærmeste Kirke laae i Karleboe, som er tre Fjerdingvei derfra. Saa snart de fik Kirken i Syne, sagde Varslet: "Slip mig nu og gaae ind i Huset ved Kirkeporten og beed Folkene der, at de ville sidde oppe, indtil du kommer igjen, og, naar du faaer hjulpen mig over Kirkemuren, da løb til Huset, saa hurtig som du kan, at ikke Kirkegrimmene skal anamme dig!" Og gjorde hun da, som det var hende sagt, men neppe var Liget kommen over Kirkemuren, før Kirkegrimmene foer ud efter Konen, tog hende fast i Skjortet, hvilket tillykke var saa gammelt, at det gik itu, saa at Konen slap vel ind i Huset. Efter den Dag gik det Konen vel og levede hun fornøiet tilligemed sine Børn af de mange Penge, hun havde fundet hos Varslet.

U n m æ r k n i n g e r.

On the 1st of June 1861 the first of the
year was a very fine day. The sun
shone brightly and the wind was
light and pleasant. The weather was
just what was needed for the
season. The crops were all
growing well and the
livestock were in good
health. The people were
all happy and content.
The day was a very
successful one for all
concerned.

On the 2nd of June 1861 the second of the
year was a very fine day. The sun
shone brightly and the wind was
light and pleasant. The weather was
just what was needed for the
season. The crops were all
growing well and the
livestock were in good
health. The people were
all happy and content.
The day was a very
successful one for all
concerned.

Siftingen. Pag. 1. cfr. Danske Folkesagn I. Pag. 47. Anm. 176. Bonden afværger sig Forbyttelse i Sjælland, ved at hæfte to Synaale, den ene paa Moderen og den anden paa Barnet, indtil det er døbt. *vide* Den nordsjællandske Landalmues Character 2c. Kjøbenhavn. 1798. Eller ved at lægge en Sax eller store Synaale i den Nyfødtes Bugge. *vide* Münters Leire i Sjælland. Kbhvn. 1806. Pag. 57. I Fynland ved at lægge Synaale korsviis for Døren, ved at spytte eller pege korsviis over Buggen og holde et Eys tandt hver Nat, indtil Barnet er døbt. *vide* A. Blicher, Topographie over Vium Præstefald. Viborg, 1795. Pag. 214. I Holsteen ved at lægge en Kaarde i Buggen. *vide* Goetzes Mügl. Allerley. III. Leipzig 1788. Pag. 49. I Egnen om Erzgebirge afværges det ved at lægge en Nøgle til Barnet i Buggen. *vide* Journal von und für Deutschland 1787. I. Pag. 186. og i Thüringen — — ved at hængte Mandens Buxer paa Væg-

gen. *ibid.* 1790. Pag. 27. Men er Forbyttelsen ulykkeligvis allerede fæet, da er det et probat Middel, at være ret ond imod Skiflingen, enten, saaledes som Sagnet viser, ved at ville kaste den ind i Dønen, eller at pidske det med et Riis. *vide Bräuners Curiositeten.* Frankfurt, am Mann, 1757. Pag. 9. eller at kaste det i Vandet. *vide Grimés deutsche Sagen I.* Berlin, 1816. Pag. 133. I Sverrig tager man ogsaa sin Tilflugt til disse Huusraad, hvilket sees af *Diss. de superstitionib. hodiernis, autore Mag. Joh. Ihre.* Upsaliæ, 1750. Pag. 23, hvor der siges om de saakaldte Byttinge: "*tales subinde morbosos infantes esse judicant, quos si in fornacem ardentem se injicere velle simulaverint, aut si tribus Diei Jovis vespere ad trivium deportentur, proprios se recepturos credunt.*" I Skotland er det Tro, at de Underjordiske ere pligtige til, hvert syvende Aar at betale Ganden een eller flere af deres Unger i Skat, derfor stjæle de (Fairies) Børn af Buggen for at give disse istedetfor deres egne. *vide Wöchentliche Nachrichten für Freunde der Geschichte, Kunst und Gelehrtheit des Mittelalters von Dr. Büsching I.* Breslau, 1816. Pag. 251. Anm. Sfr. Ludlams Hule.

Stigholms Søe. Pag. 3. Stigholms Søe ligger ved nogle Gaarde, som hedde Halle, hvoraf den ogsaa kaldes Halle Søe. Paa den i Sagnet omtalte Holm findes endnu Resterne af en Borg. Hvad denne Krigslist angaaer, fortælles noget lignende

om Ralløe Slot. *vide* Danske Atl. IV. Pag. 329
og Danske Folkesagn. III. Pag. 66.

Jerusalems Skomager. Pag. 3. Foruden
de i Nyerups Alm. Moersfabslæsning. 2c.
Kbhvn. 1816. Pag. 82 anførte Steber om den
evige Jøde, findes denne Materie omtalt og be-
handlet i Dobenecks Volksglauben und Ge-
roensagen. II. Berlin, 1815 Pag. 121. Goetzes
Nüchliches Allerley. I. Leipzig, 1788 Pag. 49.
Danse Minerva. 6te Bind. Kbhvn. 1818. Mai.
Pag. 422. Morgenblatt. 1818. Mai. No. 119.

Hellig Niels. Pag. 5. Den i Sagnet omtalte
Pæl er formodentlig en Levning af det Trætors som,
efter Danske Atlas. IV. Pag. 83. er opreist til
hans Amindelse, og ved hvilket tilforn har staaet et
Skrin, for at de Andægtige kunde lægge deres Ga-
ver deri. Hellig Niels var en Søn af Knud den
femte, og bøde i sine unge Aar 1180. Den Skik
at offere "*ex voto*" en Ufbildning af den Legemsdeel,
paa hvilken man har lidt Brøst, er endnu almin-
delig i de catholske Menigheder. De Rige skænke
saadanne Ufbildninger af Guld eller Sølv, men de
Fattige danne trostigen en Arm eller et Been af
af Vov, af hvilket der vel i Tiden bliver støbt Lys
til den undervirkende Helgen, men de, som end ikke
have Raad til saadanne Gaver, klippe et Stykke
Papir som en Haand eller Fod og hange det *ex*
voto paa Alteret.

Mester Laurig. Pag. 6. Det anførte Middel til at faae Fanden til at staae af Bognen og krybe under Baghjulet er almindelig bekjendt. cfr. Danste Folkesagn. I. Pag. 16. At det ogsaa saaledes har været brugt i Jylland, sees af Blichers Topographie over Vium Præstekald. Wiborg, 1795. Pag. 210.

Endvidere om Mester Laurig. Pag. 7. Den samme Kunst saaledes at binde Tyvene har ogsaa Hr. Ole S. . . . i Jylland været i Besiddelse af. vide Blichers Topographie over Vium Præstek. Pag. 211.

Nissen i Thyrsting. Pag. 8. Cfr. Danste Folkesagn. I. 134 Anm. 198. *ibid.* II. 4. Anm. 118 *ibid.* III. Pag. 61. Videre om dette Basen i Nordsjæll. Landalm. Character &c. Pag 309 seq. *Wieri opera omnia.* Amstel. 1660. lib. I. de *præstigiis Dæmonum.* Cap. XXII. §. 5. I Finland kaldes han Para, beslegtet med den svenske Bjåra. vide. Finland und seine Bewohner von Fr. Kùhs. Leipz. 1809 Pag. 304.

Bjergbørnene. Pag. 11. I Oberlausitz kaldes Bjergfolket: die Duerzen. vide. Wöchentliche Nachrichten von Dr. Joh. Gust. Büsching. I. Breslau, 1816 Pag. 72. Von den Erdmännchen der alten heidnischen Preussen, und dem Glauben der Neuern. *ibid.* Pag. 161. Die schottischen

Elfen. *ibid.* Pag. 212. Elben und Elfen. *ibid.*
II. 354.

Sandens Krog. Pag. 11. Om sig Nedmanen
see Danske Folkesagn. III. Pag. 20. Anm.

Tommerup Kirke. Pag. 12. Denne Bye ligger
i Odense Herred i Fyen.

Svindinge Banke. Pag. 12. Dette Sagn er ubens-
tvivl af alle Danske Folkesagn det mærkeligste, efter-
som intet er saa almindeligt som det. Det fortælles
om Lyngbykirke. I. Pag. 7. om Høibye kirke. Pag.
38. Om Sjerlevvesterkirke paa Frederiksborg Amt.
Sofmanns Fundat. VII. Pag. 166. Om St.
Jørgenshospital ved Svendborg. *vide.* Danske Fol-
kesagn III. Pag. 40. om Bogø. I. Pag. 104, om
Aarhus Domkirke. Pag. 116, om Aalborg. Pag.
120 og forresten om enhver Kirke, hvor man finder
Kirkedøren paa den nordre Kirkemuur. I det
Hele synes det at fortjene at undersøges, hvad vel
Aarsagen monne være, til at man saa hyppigen
finder en tilmuret Dør paa Kirkerne's østlige Muur.
Bonden angiver det som Aarsag, at engang, som
hele Menigheden var i Kirken, lagde sig en Lind-
orm uden for Kirkedøren, og da ingen kunde komme
ud, toge de omsider den Beslutning, indenfra at
udhugge en Dør i den nordlige Muur, og er den
anden siden efter bleven tilmuret.

Kjendetegn paa Hære. Pag. 15. Efr.
Idunna und Hermode von Gräter. 18ter
Jahrg. Breslau, 1812. Deutscher Volksaberglau-
ben. Monat Mai.

Abbed Muus. Pag. 15. Formodentlig under
Stridighederne mellem Kong Erik og Hertug Abel.
Efr. Danske Atlas. IV. Pag. 232.

Træet i Rugaards Skov. Pag. 18. Efr.
Danske Folkesagn I. Pag. 82. Ellekongens Krigs-
folk. *vide.* Anm. Pag. I. Pag. 166. *ibid.* 184. den
Nordsjæll. Landalm. Char. 10. Pag. 301. Bü-
schings Wöchentl. Nachr. I. Pag. 212. *ibid.* II.
Pag. 354—386.

Pæsehyld. Pag. 19. Dette Sagn er ikke alene
almindeligen fortalt om mange Kjer og Moser i
Danmark, men ogsaa i Sverrig *vide.* Peer Kalms
Bahusl. Resa. p. 92.

Korset ved St. Jørgensgaard. Pag.
19. Efr. Danske Folkesagn. I. Pag. 52.

Mester Mads og Hr. Anders. Pag. 20.
Efr. N. Blichers Topographie over Bium Præ-
stefald. Pag. 210: "Endnu laaber man sig andægtig-
gen fortælle, hvorledes Hr. E. en Aften, da han kom
fra S*. og det blev ham sagt, hvor skinkbart den
lede Djævel gik der henne i Moesen og kaldte ham
en Katekismus-Dreng, stod strax af og gav sig i

Kast med den fule Mand. Haardt stob det længe, fordi det blev ham bebreidet, at han engang som Student var bleven en Bager i f. Fylbig, men da han vidste Raad derfor og fastede Skillingen i Satans gloende Gab, fik han rigtig Bugt med Krabaten — satte ham herunter og slog en Pæl ned paa Stedet, som staaer der endnu den Dag i Dag er." — *vidz. Nordsjæll. Landalm. Charakterer* 2c. Pag. 323. Angaaende den titomtaltte Cypriani Bog, Ryerup om alm. Moerftabslæsning. Pag. 197. I Msspt. Suhm No. 1045 findes følgende om Elvested Kirke i Tjen: "Herudi Kirken fantis Anno 1588 en Bog, som kaldtes Elbog, hvilken brugtes til at læse over besatte Mennesker med, men, da M. Jacob Madsen Bisp død Tom, var den alt tilforn bortkommen, saasom en Præst i Ryeborg, Hr. Niels, kjøbte den af Kirkeværgeren."

Kallundborgs Kirkegaard. Pag. 22. Danſke Atlas siger II. Pag. 412: "Paa Korsets fire Ender, ere fire fra Grunden opførte Taarne med de fire øvrige Spire, som bære Navn af fire hellige Quinder, nemlig St. Gjertrud, St. Maria Magdalena, St. Anna og St. Catharina. Men det mellemste Spir tilegnes den hellige Jomfru Maria, efter hvilken Navnet er St. Mariæ eller Vor Frue = Kirke."

De to Børn. Pag. 23. Om flige Bakketrolche
vide. Nordsjællandske Landalm. Pag 308.
ibid. 513.

Krokonens Kjær. Pag. 24. Efr. Danske Fol-
kesagn I. Pag 127. *ibid.* 196.

Blake. Pag. 26. Saxo lib. XI. Solbergs Danm.
Riges Hist. "at ride paa Blaks Hest."

Strande og hans Quinde. Pag. 26. Efr.
Danske Folkel. I. Pag. 123. Anm. 196. Büschings
wöchentl. Nachrichten. III. Pag 390. "Der
Geist beim Grenzsteine."

Gjengangeren. Pag. 27. Efr. Journal von
und für Deutschland. Jahrg. 1787. Pag. 342.
Aberglauben zu Pforzheim: "Ruft man einem feur-
rigen Mann: Stäuble! Stäuble! mach dich leicht,
daß du bald bey mir seyst!" so kommt (der Zerr-
wisch) und man muß ihn hugeln (auf dem Rücken
tragen) — oder betet man, (zieht die Luft ängst-
lich an sich) so kommt er; flucht man (stößt die
Luft von sich) so flieht er."

Sruen paa Gjedserodde. Pag. 28. Efr.
Danske Folkel. III. Pag. 24. Hofm. Fund. III.
320. Danske Atlas III. 115. *ibid.* V. 46.

Solger Danske. Pag. 29. Efr. Danske Fol-
kesagn I. Page 24. II. Pag. 6.

Ulling Kirke. Pag. 29. Danske Atlas. IV.
Pag. 546. siger, at samme Steen, paa hvilken
Bognen veltede, endnu kaldes: "Julesteen" af denne
Begivenhed. cfr. Danske Folkesagn, III. Pag.
12. Sommerup Kirke.

Taarup Kirke. Pag. 30. Danske Atlas IV.
548. cfr. Danske Folkesagn I. Pag. 39, Hr. Eb-
bes Døttre. Hofm. Sund. IV. suplem. 761

Mariager. Pag. 34. vide. Ingemanns Digte
2den Udg. 1819. S. 28 seq.

Hr. Peder Vognfører. Pag. 36. Danske
Atlas V. 261.

St. Magrethas Kilde. Pag. 36. Danske
Atlas. V. 565.

Mariager Kloster. Pag. 37. Msspt. om
de Wintherske og Thestrupske Familier sam-
menstrevet efter mundtlige Traditioner af
Provst Rasmus Winther. Orbe 1766. 4to.
Dette Msspt. tilhører G. L. Hr. Literatus M. Win-
ther i Odense. — Hofm. Sund. IV. 760.

Dallerup Søe. Pag. 38. I denne Søe skal
engang i fordam Tid Herregaarden Dalvig være
sunket, og mene Bønderne endnu at kunde skimte
det røde Tegltag gjennem Vandet. Og saa ligger
der endnu svære Bjælker derude, som man kan gaae

ud paa i Søen. Fremdeles fortælles, at her for mange Aar siden af denne Sø er opstillet en jernbeslagen Port, som i lang Tid hangte for en Gaard i Thysted, samt en stor Deel gammelbogs Tintarkener.

Jens Sørensen Winther. Pag. 38. Msspt. om de Wintherske og Thestrupske Familier. cfr. Danske Folkesagn II. 99. Kjøbmanden i Kalborg, Goeges nützliches Allerley. II. 43.

Torslev Kirke. Pag. 40. Danske Atlas IV. Pag. 406: "Det er en almindelig Tradition, at en Frue ved Navn Kirstine Munk, som boede i Torslev By og ligger i en aaben Begravelse i Kirken, skal have ladet Kirken ganske tække med Bly efter Skipper Clemens Døp, som havde opbrændt mange Herregaarde og taget Blyet af mange Kirker at bruge til Rugler.

St. Jørgen. Pag. 40. Pontopp. Theat. Dan. p. 179. Danske Atlas. III. Pag. 535 Anm.

Saaborg Kirke. Pag. 41. Danske Atlas III. Pag. 54, "Sognet Kirken, som er anseelig og meget giirtlig, tilhørte, kort før Reformationen, da samme knap var bleven færdig, den Hellige Lands Kloster, og som Munkene strax udvandrede 1530, saa indrømmede Høilovlig Kong Christian III. Borgene, efter Begjæring, denne nyere og bedre Bygning til en Sognet Kirke, istedet for den gamle St.

Nicolai Kirke." — Hvad angaaer Kirkens Flytning af Toldene cfr. Danske Folkesagn. I. Pag. 38. Anm. Pag. 172. Om Kirkelammet. *ibid.* Pag. 136. Anm. 198.

Seden Kirke. Pag. 53. Denne Frues Gaard stod der, hvor nu Hans Rasmussen boer, og siges det, at, da man engang grov en Brønd, stødte man paa en muret og hvalvet Kjalder, en Levnning af den forðums Herregaard. Stenene bleve anvendte til Brønlægning i Gaarden, hvilket sees endnu. cfr. Danske Folkes. I. Pag. 26. Oedmanns Chorogr. Bahus. Pag. 229.

Ellepigerne. Pag. 43. Cfr. Danske Folkes. I. Pag. 26. *ibid.* 109. *ibid.* 118. Anm. 166. III. Pag. 11. Anm. Nordsjæll. Landalm. Pag. 301.

Savmand. Pag. 46. Miscell. Røstgaard. Msspt. No. 25.

Om de Limbecker. Pag. 47. Den sidste af Stammen var Claus Limbek, som døde paa Næbbe. Miscell. Røstg. Pag. 416.

Overgaard. Pag. 48. Miscell. Røstg. Cfr. Solbergs Uden Goved og Gale 1 Akt. 6te Scene.

Fr. Eske Broch. Pag. 49. Miscell. Røstg. En af hans Døttre var Frue Elisabeth Broch, som havde Fr. Jørgen Scheel, hvilken kaldte Brochsøer efter sig, som ligge i Porsmose. — En lignende

Historie om en Hat, som gjør usynlig *vide*. Peer
Kalms Afsa Pag. 98. cfr. Luthars Volksagen
und Märchen. Leipzig. 1820. Pag. 50.

Gr. Bugge og Bygmesteren. Pag. 50.
Miscell. Koftg. cfr. Rødskovs Beskrivelse
over Thimgaardsogn. Pag. 123. Danske Atlas
III. 497 fortæller lignende om Brædesborg.

Sælhundene. Pag. 51. Svaboes Indber. paa
en Reise i Færsgerne 1781—82. Tom. 1. Pag. 204.
Msspt. "Der gives endnu Familier, som tro sig
at stamme ned fra slige Egteskaber." *ibid.* cfr.
Fortællingen det randede Sløer i Dehlenslagers
Eventyr.

Glydøer. Pag. 52. Svaboes Indber. T. I.

Et Underværk af Oluf den Gellige.
Pag. 52. Svaboes Indber. T. I.

Den sorte Død. Pag. 53. Msspt. Suhm
No. 1415. Chron. Boring af N. P. Kaufn.

Ellefongen paa Bornholm. Pag. 53.
Msspt. Suhm No. 1415. Et lignende i Finland.
vide. Finland und seine Bewohn. von Fr.
Kuhß. Leipz. 1809 Pag. 305. Ellefongen paa
Stevens. *vide*. Danske Folkesagn I. Pag 81. Anm.
183. Klintefongen paa Moen. *ibid.* 97 Anm. 192.

De tre Jomfruers Grav. Pag. 54. Joes
gas Leben von Welcker. I. Stuttgart und Tüb.
1819 Pag. 211. *seq.*

Stenen ved Palsgaard. Pag. 65. cfr. Danske
Folketsagn I. Pag. 42. Anm. 174. *ibid.* 47. Anm.
176. *ibid.* Pag. 80. *ibid.* II. Pag. 20. Anm. 126.

Worsøe-Kalv. Pag. 66. cfr. Danske Folketsagn
I. Pag. 33. Lars Krands. *ibid.* Pag. 79. Sandban-
terne ved Næstved. Ordet Kalv bemærker en liden
De eller Holm. *vide* Danske Atlas IV. 328.

Kalløe Slot. Pag. 66. Danske Atlas IV. 66.

Sanden i en Gares Skikkelse. Pag. 68.
cfr. Grevinge Her. Danske Folketsagn I. Pag. 37.

Søstrup og Skjærvad. Pag. 69. "De danske
Adelsmænd have ofte været ilde hengivne til Spil.
Paa Kragerup i Sjælland findes et Steenblad til
et Bord med Afbildning af et Brædtspil, en Art
af Puckspil og et tredie ubekjendt Spil, hvori en
Ulfeld skal have bortspillet det Halve af sin For-
mue. — Endnu høiere Spil spillede Ditlev Brock-
dorf til Windeby og Christopher Buchwald med
hinanden i Lüdnet Rørels Huus i den flamske Gade
i Kiel 1580, thi Vilkaaret var, at den som tabte
skulde med egen Haand stifte sin Livdrenge eller Ri-
deknægt ihjel. Det skedte ogsaa; thi, da Ditlew
Brockdorf tabte, gjennemboede han sin Dreng, saa
at denne døde paa Stedet. (Meddeelt af S. L.
Fr. Prof. Vedel Simonsen).

Peer Ibs. Pag. 70. Denne Peer Ibs skal være
den bekjendte Rigens Raad, Peder Ebbesen Galt

til Palsgaard, og den omtalte Svigerfader en
Dresfeld.

Proces mod Kotter. Pag. 71. cfr. Peer
Kalms Xesa Pag. 209.

Cypriani Bog. Pag. 72. cfr. Nyerup om alm.
Moersfabslæsning. Pag. 194. Et lignende
Sagn i Lothars Volksagen und Märchen.
Leipzig 1820. Pag. 300. cfr. Goethes Digt. Der
Zauberlehrling.

Almindelig Folkeovertroe

i

Danmark.

I. Naar Pigerne ville vide, hvad de skulde
saae for en Mand i Tiden, da tage de Nyts-
aarsaften et Glas Vand og hælde deri smeltet
Bly, og give vel Aft næste Morgen paa den
Skikkelse, det har taget. Ligner da det smel-
tede en Sax, da vil hun useilbarligen saa en
Stræder, eller ligner det en Hammer, da
bliver det vel en Smed o. s. v. Saaledes
bruge de ogsaa at slaae et Æg ud i et Glas
reent Vand, og da slutte sig til det Tilkom-
mende af de Figurer, som derved dannes.

At denne Stik ogsaa er almindelig i Holsteen,
sees af Goetzes nūgl. Allerley. III. 359.
I Sverrig vide Westerdahls Beskrifning
om Svenske Allmogens Seder &c. Stockh.
1774. 4to. Pag. 22. og Diss. de superstitioni-
bus hodiernis, autore Mag. Jo. Ihre. Up-
salie, 1750. 4to. pag. 53. I Lydsland;

vide Tharsanders Schauplag. Berlin, 1736. I. Pag. 83. Journal von und für Deutschl., herausgegeben von Siegmund Freyherrn von Vibra. 1787. 4to. Pag. 456. *ibid.* Pars II. Pag. 342. Gräters Idunna und Germode I. Breslau, 1812. Monat December.

II. Naar Pigerne ville see deres tilkommende Mand, da sig de paa Helligtrekongers Aften, førend de gaar i Seng følgende Vers:

Jeg beder Jer, I hellige Konger tre!
I mig i Nat vil lade see,
Hvis Dug jeg skal brede,
Hvis Seng jeg skal rede,
Hvis Navn jeg skal bære,
Hvis Brud jeg skal være!

Nordsjæll. Landalm. Charact. x. Pag. 243.
Efr. Nyerup om alm. Moerftabslæsnings i
Danm. Pag. 200.

Lucia den blive
Skal fly mig at vide,
Hvis Dug jeg skal brede,
Hvis Seng jeg skal rede,
Hvis Barn jeg skal bære,
Hvis Kjæreste jeg skal være,
Hvis Arm jeg skal sove i.

III. Det er Skif, at Pigerne paa St. Hansdag plukke de saakaldte St. Hans Urter og sætte dem i Bjelkerne under Loftet, for at de deraf kunne slutte sig til det Tilkommende. Saaledes pleie de, at sætte en Urt for sig og en for Kjæresten, og hvis disse da vore sammen, betyder det Bryllup. Eller ogsaa sætte de saadanne Urter i Bjelken for deres Paarørende, at de deraf maae kunne vide, hvo der skal have langt Liv og hvo et stakket. Vorer Urten op imod Loftet, da er det gode Tegn, men vorer den nedad, da betyder det Sygdom og Død.

Dav. Monrads den hedenske Christenhed. Msspt. No. 1468. Georgii Sorterupii *Prodromus Calendarii Arctoæ gentis ethnici et antiquissimi. Anno 1722. Msspt. No. 1466. pag. 97: "Combustionem Balderi, de qua Edda fab. 43 multis agit, olim a paganis pyra in Novilunio circa æstivi solstitii tempus apparente, accensa honoratam, postea in nostratium Johannæum ignem (St. Hans Ild) transiisse vel hoc unico patet indicio, quod herba Chamelum a rusticis nostratibus hodie St. Hans Urt (herba divi Johannis) antiquis Baldersbraa (supercilium Balderi) appellata fuerit, ut taceam, quod nonnulli nostratium herbas illas studiosius collectas e*

tignis domum, simulcum Bardana et Artemisia suspendant, foribusque præfigant, rati noxios hoc remedio arcendos domo Genios (Mein Better) tonitrua averruncanda et veneficarum infecto toxico spicula incassum cassura" etc.

IV. Naar Piger og Karle ville have at vide, hvo der skal skifte og hvo der skal blive i Huset, da kaste de en Skoe over Hovedet mod Døren. Falder da Skoen saaledes, at Hælen vender mod Døren, da betyder det, at Personen skal blive, men vender Taaen mod Døren, da er det Tegn til, at han skal skifte.

Nordsjell. Landalm. Pag. 343. At dette ogsaa er brugeligt i Holsteen sees af Goeges nūgl. Allerley. III. 359. Eigesaa i Harz' egnene. s. Journal von und für Deutschl. 1788. P. II. 429.

V. Seer man første Gang i Aaret Gjøgen, medens man endnu er fastende, da hedder det: Gjøgen ganter os! og er det et Mandfolk, skal han i dette Aar ikke hitte Kreaturer eller andet, hvad han monne søge; er det en Pige, maae hun vel vogte sig for Ungkarlene, at hun ikke bliver gantet af dem, og er det gamle Folf,

da have de vel Marsag til at frygte for Sygdomme.

Nordsjell. Landalm. Pag. 343. I Tyen hedder det: "Tjogen daarer os!" Denne samme Ero i Bahus i Sverrig. Uedmans Chorogr. Bahus. Stockholm, 1746.

VI. Naar Tyende førstegang see Storken flyende, da betyder det, at de endnu i samme Aar skulde komme til at skifte, men see de den staaende, da skulle de blive i deres Tjeneste.

Nordsjell. Landalm. Pag. 343. Dav. Monrads hedenste Christenhed. Mskpt. No. 1468: "Naar Tjenestefolk gaae i Tjeneste, da maa de vel give Agt paa, hvem de møde. En gaaende betyder Dødt; men en Nibende Godt."

VII. Naar Noget er bortstjaalet, da kan man lade en Smed slaa Piet ud paa Tyven.

Dav. Monrads hed. Christenhed. Peder Paars. 2den Bog 3die Sang. Anm. Solbergs Uden Goved og Hale. Prof. 2d. Scene. I Nordsjell. Landalm. Pag. 240 siges, at Bonden hertil "maa bruge sit sædvanlige nødværgende Redskab, en Træstoe."

VIII. For at opdage en Tyv, besynderligen mellem Tyendet, har det tilforn været Skik, at lade "Soldet løbe." Husbonden pleiede da at tage et Sold og sætte det i Ligevægt paa Spidsen af en Sax, derpaa at opremse Navnene paa alle sine Folk og vel give Agt paa Soldet, som useilbarligen kom i Bevægelse, naar Tyvens Navn nævntes.

Nordsjæll. Landalm. 239: "Coscinomantie, som skal have sin Oprindelse fra Chaldæerne, hvilke ved Hjælp af et Sold og en Sax mest sterligen kunde opdage enhver Tyv." *Ann. eod. loco.* "Denne og overhovedet alle Hæx-operationer kalder Bonden: at seine, et Verbum, som vist er dannet af Ordet Seid." Ogsaa i Sverrig, see Ihre, *Diss. de superst. hod.* p. 55: "Κοσκινομαντεία, ut vox ipsa sonat, per cribrum peragebatur, idque ad perstringendos atque detegendos occultos scelerum auctores, & res alias obscuras manifestandas. Cribrum forcipi imposuerunt, binisque tantum forcipe adprehenso & elevato digitis, adjurationem fecerunt per sex illa verba, nec sibi nec aliis intellecta: dies, nues, jeschet, benedoeset, donuina, enitemaus; deinde suspectorum nominibus recitatis, quocumque nominato cribrum vel tremuit vel nutavit, vel volutabatur, illum reum sta-

uerunt." I Tybftland er det ogsaa bruges
ligt. f. Goetzes Natur und Menschenleben
II. 268.

- IX. Naar Noget er bortftjaalet, da fkal man henz
vende fig til de faakaldte kloge Folk, hvilke
have den Evne, at de kunne tvinge Tyven til
at bringe det Stjaalne igjen.

Solbergs Sererie og blind Alarm. I
Goetzes Natur- und Menschenleben. V.
Pag. 4. findes: Gefchichte eines Wundermanns,
der das Geheimniß befaß, die Diebe zu zwin-
gen, die geftohlenen Sachen felbst wieder zu
bringen. *ibid.* 53. I det Westphalffe er det
Brug, at gaae til Kloftræt og lade læse en
Mæffe over det Stjaalne for at faae det igjen.
vide Journal von und für Deurschl. 1790.
P. II. p. 389.

- X. Fra Juledag og til Nytaarsdag maa man ikke
fætte nogen Ting, fom løber rundt, i Gang;
altsaa hverken spinde eller vinde.

Blichers Topographie over Wium Præ-
stekald. Pag. 214.

- XI. Julenat ved Midnatstid reifer Quæget fig
paa Stalden.

Diss. Sixti Aspach de variis superstitionibus.
Hafniæ, 1797: "Inveteratam apud rusticos

superstitionem esse, quod boves & reliqua pecora circa mediam noctem natalitia Christi antecedentem, in honorem ipsius quotannis se in pedes erigant."

XII. Naar man Juleaften sidder til Bords, og ønsker at vide, om Nogen blandt de Tilfæddende skal døe inden næste Juul, da kan man erfare dette, naar man gaaer stiltiende udenfor og figer ind igjennem en Vinduesrude. Den, som man da seer at sidde ved Bordet uden Hoved, skal døe i det kommende Aar.

Dav. Monrad fortæller i det tilforn citerede Msspt. Den hedenske Christenhed, at den samme Overtroe er almindelig i Norge. Og saa i det Anspachiske: "Wenn am Weihnachts- oder Neujahr-Abend die Lichter eines gepugten Baums angezündet sind, darf man nur die Schatten der in der Stube befindlichen Personen betrachten, um diejenigen zu entdecken, welche in folgenden Jahre sterben: sie erscheinen im Schatten ohne Kopf. Journal von und für Deutschl. 1786. P. II. Pag. 250. Gräters Idunna und Germode. I. 24 Dec.

XIII. Ved Gjestebud er det ikke godt at sidde trettent tilbords, thi da maa en af dem døe forinden Aaret er omme.

Om denne Overtroe findes en Afhandling i
 Neue Mannigfaltigkeiten. 1 Jahr. Pag. 278:
 Vom Aberglauben, wenn ihrer dreyzehn bey
 Tische sind von Goethe. Nützliches Allerley
 von Goethe. Leipzig 1788. Pag. 196. Samme
 Overtroe i det Anspachste. *vide* Journal von
 und für Deutschl. 1786. P. I. Pag. 181.
 Eigesaa ved Worms. *ibid.* 1790. Pag. 144.

XIV. Om Fredagert skal man skjære sine Nægle,
 da faaer man Lykke.

Gräters Idunna und Hermode I. Aberg-
 glauben an dem Wochentagen. No. 1. "Wer
 am Freytag seine Nägel und Haare abschneis-
 det, der hat kein Ohren- noch Augen-Wehe
 zu bedürften." Sætte destomindre heber det i
 Journal von und für Deutschl. 1787 Pag.
 454 (Aberglaubische Meinungen und Gebräuche,
 welche an mehreren Orten Oberdeutschlands her-
 schend sind). "Der Mittwoch und Freytag
 sind verworfene Tage."

XV. Naar man har klippet sine Nægle eller sit
 Haar, da maa det Afklippede enten brændes
 eller graves ned; thi dersom onde Mennecker
 faaer fat paa saadant, da kunne de dermed
 forgjøre den Person, som har baaret det.

David Monrads hedenste Christenhed.
 Eft. Peder Paars II. Bog 3 Sang Pag. 181

Anm. "Man haver adskillige Exempler paa, at Folk ere blevne forgjorte, fordi de have kastet deres Ureenlighed paa de Steder, hvor Underjordiske holde til" — — "Dmtrent 1642 blev Joh. Rangau, Christopher Rangaus Son, som var gottorpst Hofraad, gal, hvilket var ham paahæret af en Professors Datter i Røsnigsberg, som han havde gjort Amour til, da han studerede og som ved hans Afstæed havde revet ham nogle Haar af Hovedet, dem hun brugte til dette Hæxerie. (Meddeelt af Prof. Wedel Simonsen). Denne Overtroe synes at være af stor Ælde, da allerede Snorra Edda advarer imod at lade de Døde beholde uskaarne Nægle, eftersom Troldeene deraf bygge de Skibet Nagelfare, hvilket baade Guder og Menneſker ønske seent at blive færdigt. *vide Snorra Edda útgefin af R. Kr. Rask. Stockh. 1818. p. 71.* Dgsaa i Schwaben er den Tro almindelig: "Abgeschnittene Haare müssen verbrannt, oder in laufendes Wasser geworfen werden: denn bekommt sie ein Vogel und trägt sie weg, so fällt dem Menschen die Haare aus, oder die Hexen können ihm schaden." *Journal von und für Deutschl. 1788. Pag. 441.*

XVI. Hvo der finder en afbrudt Syenaal paa Gulvet, førend han har læst sin Morgenbøn, faaer enten Høg eller onde Ord.

Solberg Uden Hoved og Hale. 1 Hct 3 Sc.

XVII. Staaer Vinene aabne paa et Liig, betyder det, at snart Nogen af samme Familie skal følge efter.

XVIII. Klæder og Linnedstykker, som have tilhørt en Afsød, henfalde og gaae let itu, altsom Legemet forraadner i Graven.

XIX. Man maa ei give et Liig Gangklæder af en endnu Levende med i Graven: thi altsom Klæderne forraadne i Jorden, saa vil ogsaa den, som har baaret disse Klæder tilforn, Tid efter anden forsvinde og hentæres.

XX. Naar Tølgen, som sidder omkring et brændende Lys, bøier sig ligesom en Høvlespaan, da betyder det, at Nogen skal døe, og er det sædvanligen den, til hvem Høvlespaanen peger.

Oehlenschlägers St. Hans Aftens Spil.

XXI. Man maa ei græde over den Døende og alsermindst lade falde Taarer derpaa, thi da kan han ei faae Noe i Graven.

"Eodem modo cum bestiis comparatum est, ideoque nec laniones, ubi jumenta, nec mulierculæ, ubi gallinæ mactabuntur, adstan-

*tium querelas tolerare solent. Gisbertus Woe-
tius Diss. sel. P. 2 de signis & miraculis
nat. Hanc causam addit, ne auditis querelis,
inprimis eorum, qui ipsis assueti fueret,
spiritus excetentur, mortique obnitantur."*
*Diss. Sixti Aspach de variis superstitionibus.
Hafniae, 1697 p. 15. — "Om nogen då bul-*
trar, skrikar eller högt gråter, kan den halst
døde åter upväckas, da han måste lefwa et
så uselt lif, som hvarken lefwande eller död."
Westerdahls Bestrisn. om Svenska All-
mogens Seder. Stockholm 1774 Pag. 34
Journal von und für Deutschland. 1790.
P. II. Pag. 143.

XXII. Naar man om Morgenens finder blaa Met-
ter paa sit Legeme, da er det Dødningsknebet,
og har det Slagtninges eller kjære Venners
nærforestaaende Død at betyde.

Vide Sexti Aspach Diss. de var. superstit. p. 7.
Peder Paars 1 Bog 4de Sang Pag. 91:
"Dødningsknap."

XXIII. Det var tilforn Brug, naar Nogen døde,
da strax at lade Klokkerne lyde, medens den
salige Sjæl foer til Himmels.

Danske Viser fra Middelalderen. 4 Deel
Pag. 361. I Nordsjællandske Landalm-
Charact. Pag. 208 citeres Lovens 2—22—40.

XXIV. Naar Hundene tude, da varsele de Døden.

Sixti Aspach Diss. de variis superstitionibus.
p. 7. Demsteri Antiquitates Rom. Coloniae,
1619 p. 455 Thomæ Bartholini Acta med. et
philosophica hafn. Hafniae 1677. vol. V.
pag. 135. Bräuners Curiositäten. Frankf.
am Mayn, 1737. Pag. 499: "Was erstlich
das ungewöhnliche Heulen der Hunde bedeutet,
so haben dasselbe die Alten allzeit für ein bö-
ses Zeichen gehalten. Lipsius hat viel Historien
davon erzehlet, cent. I. ad. Belg. ep. 14. und
schreibt Freudius in Gewissens Fragen von
Zaub. Pag. 187." — Erasmi Francisci hól-
lische Proteus. Nürnberg, 1725. Pag. 1002.
Tharsanders Schauplag. Berlin 1736. Pag.
258 Journal von und für Deutschl. 1786
Pag. 389. ibid. 1799. P. II. Pag. 29. I Eg-
nene om Erzgebirge hedder det: "Heulen die
Hunde auf die Straße, so entstehen ein Feuer
in der Nähe, oder es stirbt eine Person in der
Nachbarschaft. ibid. P. I. 1787. Pag. 261.

XXV. Naar en Skade sætter sig paa Huset, da
 kommer der Fremmede.

Gfr. Westerdahls Beskrifn. om Svenske
 Allmogens Seder. Pag. 38: "Om skator
 skia kommer främmande."

XXVI. Naar Svalerne eller Storkene bygge Rede paa Huset, da maa man ei forstyrre dem; thi de bringe Lykke.

Nordsjell. Landal. Pag. 343. Ogsaa i Finland er det almindeligt antaget, at Svalen bringer Lykke, hvorfor ogsaa den østbottniske Bonde hjælper til saa godt, han kan, naar han mærker, at en Svale vil bygge paa hans Hus. s. Finland und seine Bewohner von Fr. Rüh. Leipzig, 1809. Pag. 307. Westerdahls Beskrifn. om Svenska Seder. pag. 55. Når en swala först synes om wåren, skall man blåsa 3 gångor åt henne, så skall man så godt wid at reda up härswor. Ingen må ofreda swalor eller deras nästen nederiswa; ty det fører med sig olycka, både på nidingar markaren och hela hushållet."

Journal von und für Deutschland. 1787. P. II. 342. At det sikker mod Lynild. s. *ibid.* 1788. P. II. Pag. 184. I Harzegnene: "Wenn Schwalbennester am Hause zerstört werden, so geben die Rüche Blut." *ibid.* eod. Pag. 427. *ibid.* 1790. P. II. Pag. 29, i Thyringen.

XXVII. Naar man førstegang om Naret hører Gjægen at sukke, da skal man spørge: Hvor gammel bliver jeg, eller ogsaa: Hvor længe

skal det være, indtil det eller det skeer, og giv
 ver den da Evar ved at kuffe.

*Ihre Diss. de superst. hod. Upsaliæ, 1750.
 pag. 52: "Qui cuculum vernali tempore pri-
 mum audiunt, ab eo petere solent, ut nume-
 rum annorum, quibus adhuc superstites vic-
 turi sunt, vel aliud quidpiam illis præagiat;
 in hunc finem rhytmos quosdam adhibent, quos
 ad singulos cuculi clamores sigilatim recitant,
 in hunc modum.*

Göker grå	Gucku
Sæg mig då	Gucku
Uppå quist	Gucku
Sant och vist	Gucku
Hur många år	Gucku
Jag leva får	Gucku
Jag ogift går	

*clamorem jam continuante cuculo, ex clamo-
 rum numero, quæstionis propositæ decisio col-
 ligitur. Sic etiam, ubi primum cuculi vocem
 audiunt, ex quatuor mundi plagis, ex quibus
 vox illa percipitur, adversam currentis anni
 æque ac secundam sibi augurantur fortunam,
 unde: Vestgöken, bästgöken; Östgöken,
 tröstgöken; Nordgöken, sorggöken; Söder-
 göken, dödgöken."*

*Goetzes nützl. Allerley. I. 372. Rufus-
 aberglaube. Gräters Idunna und Her-*

mode I. No. 10. 22 März: Wer im Frühlings den Guckuck zum ersten Mahl schreyen hört, der soll den Guckuck fragen:

Guckuck, Bache = Knecht!

Sag mir recht,

Wie viel Jahr ich leben soll?

"Als denn muß man Acht haben, so viel Mahl als der Guckuck schreyet, so viel Jahre soll einer noch leben." Journal von und für Deutschl. 1786. P. I. Pag. 345. "Zählt man sein Geld, bey dem Ruf des Guckucks, so vermehret es sich schnell. Ibid. 1788. Pag. 185.

XXVIII. Naar man finder en Fireløver eller en Tzilling Nød eller en Skilling, skal man vel gjemme det, eftersom Sligt bringer Lykke.

Gräters Idunna und Hermode I. No. 28. Monat Jul. Journal von und für Deutschl. 1788. Pag. 184.

XXIX. Naar man om Morgen en gaar ud, da skal man vel give Aft paa, hvem man møder. Saaledes er det ikke godt at møde en gammel Kone ei heller er det godt Tegn, naar en Hare løber over Veien.

Das Monrads hedenste Christenbed. —

Ihre Diss. de superst. hod. p. 82:

"Ejusdem indolis est, quod tradunt nostrates

de occurſu hominum & animalium; e. g. ſi
cui domo ſua mane egredienti occurrat men-
dicus, vetula, claudus, aut felis, canis,
vulpes, lepus, ſciurus: is dies inauspicatus
habetur; ſerpentem vero viam ſecantem cer-
nere, fauſtum omen ducitur. Obſervant hæc,
præ aliis, ſagittarii et piſcatores, qui ejus-
modi ominibus oblatiſ, haud raro domum re-
vertuntur, & a propoſito abſtinent." Ogsaa
i Tunkin og Cochinchina finder en lignende
Overtroe ſted, hvilket ſees af Sprengels
Bibliothek der Reifebeſchr. Bd. 47. Wei-
mar, 1813. Pag. 266: "Begegnet man des
Morgens, wenn man vom Hauſe weggeht, ei-
ner Frau, ſo vermünſcht man ſie, weil dieſes
Begeggen ein Vorzeichen iſt, daß der Fiſchfang
oder jedes andere Geſchäft, warum man aus-
geht, nicht glücken wird." I Norge anſees
det for ondt Tegn at møde en Hare, men for
godt at møde Bjørnen eller Ulven. ſ. Danſkes
Reiſeiagttagelſer. Kbhvn. 1799. II. Pag. 297.
Westerdahls Beſkrifn. om Svenske Al-
mogens Seder. Stokh. 1774. Pag. 49. Ei-
geſaa i Lithauen ſ. Büſchings wöchentl.
Nachrichten. III. Breslau, 1817. Pag. 224.
Goetzes Natur: Menſchenleben und Vor-
ſehung. I. Pag. 532. Tharsanders Schau-
platz. III. Stück. Berlin und Leipz., 1755.
Pag. 243. At denne Overtro ogsaa har haft

Indpas hos Rommerne sees af Dempsteri
Antiq. Roman. cura Schotti. Coloniae, 1619.
p. 454.

XXX. Naar man vil see Djævlén eller have med ham at gjøre, skal man gaae tre Gange om Kirken og tredie Gange standse ved Kirkedøren og enten raabe: Kom herud! eller ogsaa sløite igjennem Nøglehullet.

XXXI. Naar man ønsker at vide om en afdød Mand har i levende Live havt med Fanden at bestille, da skal man lige igjennem Seletøiet paa de Heste, som trække hans Liigvogn, og hvis det saa har været, da vil man see en sort Hund at sidde bag paa Vognen.

Efr. Danske Folkesagn. I. Pag. 17. Ved at lige igjennem Nøglehullet paa en Kirkedør kan man blive "fremsynet" vide Solberg's Uden Hoved og Hale. 1ste Act 4de Sc. — "At være Siunf" vide Stephani Notas in Saxon. lib. II. p. 80. Det meget omtvistede St. d hos Saxo II. Bog, hvor Rude siger til Hjarke — "et nostras prospice chelas" — forklarer Stephanus i Not. pag. 80 overensstemmende med denne Folketroe, i hvilken Henseende han siger sig at være oplyst af Biskep Brúnjulf Svensons Collectanea. Denne

fortolker nemlig Ordet "*chelas*" ved "*locus, brachium inter et latus, Metaphorice χηλῆς*." Heraf sees det, at det har været Tro, at man ved at see gjennem den venstre Arm blev forsynet, hvilket stadfæstes ved et Sted af *Stiorna Odds Draumur post Rymbeglam, Hafniae, 1780 p. 28*: "*Þá bad Dugfinnur Kong að síð undir hönd síer hina vinstri og so gjörði hann, en er Kongur för so með, þá sá hann Helgudi.*" "*Schauen durch ein Elfenloch*" vide. Büschings wöchentl. Nachrichten. III. Pag. 191. Anm.

XXXII. Hvo, som eier Cyprianibog kan, ved at læse ud af den, gjøre allehaande sorte Runster; men, naar man først har Bogen, da er det hart at blive af med den igjen; thi enten man sælger, brænder eller nedgraver den, saa kommer den dog altid tilbage til sin Herre.

XXXIII. Naar man har Cyprianibog, da kan man læse Fanden til sig, men maa man da være belavet paa, at give ham saadant Arbejde at bestille, at han faaer sin Plage dermed. Saa er det ogsaa galt fat, dersom man ikke tillige forstaaer at læse ham bort igjen.

Est. Goethes *Der Zauberlehrling*. Danske Solkesagn. I. Pag. 18 *ibid.* III. Pag. 72.

XXXIV. Søndagsbørn og de, som ere fødte paa en Helligdag, kunne ene see Spøgerie.

Westerdahls Beskrifning om Svenska Se-
der. Pag. 32. Goetzes Nützliches Allerley.
III. Pag. 42. Journal von und für Deutsch-
land. 1787. P. II. 344. *ibid.* 1785 P. II. 327.
ibid. 1788 p. 428.

XXXV. Frygter man for Spøgerie, skal man
strøe Hørfrøe for Døren, da kan intet Spø-
gelse komme over Dørtærsklen.

Peder Paars I. Bog 4 Sang. Oldenborg
om Gjensærd Pag. 121. Efr. Oedmanns
Chorograph. Bahus. p. 78.

XXXVI. Sligt kan man og forhindre ved at sætte
sine Tøfler omvendte ved Sengen.

Solbergs Uden Joved og Gale 1 Act Sc. 4.
Peder Paars I. Bog 4 Sang. "Hat man
Nachts Furcht vor einer Here, so kehre man
nur den linken Schuh um." Journal von und
für Deutschland. 1787. P. II. p. 345.

XXXVII. Man kan ogsaa fordrive Sligt ved at
røge med Lysetane.

NB. af et Talslys; thi Vortlys trækker Spø-
gelserne til sig. Hvilket tildeels er Marsag i

at det altid spøger i Kirken. Efr. Peder
Paars I. Bog, 4 Sang.

XXXVIII. Eller ved at sætte Staal for Døren.

Peder Paars I. Bog 4 Sang. *Sixti Aspach*
Diss. de variis superst. p. 20. Journal von
und für Deutschl. 1788. P. II. p. 183.

XXXIX. Naar man slaaer en Hesteskoe fast paa
Dørtrinnet, da kan intet Spøgerie komme
derover.

Efr. Journal von und für Deutschl. 1786.
P. I. Pag. 80.

XL. Naar Bønderkonerne have lagt Deig, da
pleie de, at gjøre Kors enten i Deigen eller i
Brødet, at ikke Troldene skulle skade det.

Blichers Topograph. over Wium Præste-
kald. Pag. 213. Journal von und für
Deutschl. 1786 P. I. Pag. 180. 3 Thyringen
ligesaa. *ibid.* 1790 P. II. Pag. 29.

XLI. Naar man om Morgenens kommer altfor
tidligt i Kirken, da kan det vel hændes, at man
seer de Døde, hvorledes de sidde i Stoles
staderne.

XLII. Troldene tør ikke nævne Korsets Navn,
men kalde det blot: "Hid og did."

XLIII. Naar man er paa Fiskerie, da maa man vel vogte sig for at trætte om Fangsten, ei heller maa man misunde Andre, thi da forsvinde Fiskene strax fra Stedet.

Wolfs Encom. Regn. Dan. p. 544. Svaboes Indberetning paa en Reise i Færøerne. Msspt. "Tiblen siger, at Islænderne skulle have nedsaanket et Galdebrev ved Færøerne, og fra samme Tid skal det færøiske Fiskerie ikke længer være saa godt."

XLIV. Er Noget død, som frygtes for, at han vil gaae igjen, da kan man hindre Sligt ved at fæste en Skaalsfuld Vand efter Liget, naar det udbæres.

Estr. Goeges nützliches Allerley. III. Pag. 42. Mecklenburgische Arten von Aberglauben.

XLV. Det er daarligt, at flyde paa et Spøgelse, thi Ruglen farer tilbage paa den, som udslyder. Men lader man Bassen med en Sølvknapp, da vil den visselig træffe.

Peder Paars I. Bog 4 Sang.

LVI. Den tredie Nat efter Begravelsen pleie de Døde at gaae igjen.

XLVII. En frugtsommelig Kone maa ei gaae over et Sted, hvor man har slebet en Kniv; thi det volder en svar Forløsning. Men naar man i Forveien spytter tre Gange paa Stedet, da har det ei Fare.

Efr. Goeges nuzl. Allerley. III. Pag. 43.

XLVIII. Naar en Kone er i Barnsnød, da skal hun kun sige som saa:

Jomfru Maria! laan mig Nøglerne dine,
At jeg maa aabne Lænderne mine!

Dette er især brugeligt i det vestlige Sylland. Efr. Christian I. Brev (1468) til Capittet i Lund: "Kære sunberghe gathå wänner. Wii hafwe fornummit, at i hafwen en serck uthi Ether Kirckia, som gothå quinnur uti barns byurd gangså nyteligh år, och thenne for bethe wi Ether hjärtlighå, at i of henne låne wese och geneften of hiid sende." Siøborgs Samlinger til Skaanes Gistoria. 1 Hest Pag. 96.

XLIX. Naar et Barn veies strax, som det er født, da vil det siden ei trives.

L. Naar man løfter et Barn ud af et Vindue og tager det ind igjen gjennem et andet, da vil det aldrig siden blive større.

Westerdahls Beskrifn. om Svenska Seder
Pag. 52. "Barn må ei krypa genom fönster,
ei heller må någon stiga öfver Barn eller gå
omkring et Barn, som setter på golfwet, eller
är i waggan; ty då tros det ei bli större än
det är och aldrig sedon wäxa."

- LI. Naar en Barselquinde dør uden at være ble-
ven forløst, da vil hun fyrrethve Uger derefter
føde i Graven. Derfor gives hende Naal,
Traad, Sax og andet Sligt med, at hun selv
kan sye Børnetøiet.

Sixti Aspach Diss. de variis superstit. p. 15.
"Superstitio est, quod mulieres gravidæ, quæ
ante tempus puerperii e vita discedunt, stato
tamen tempore fætum in sepulchro enitantur;
hinc a superstitiosis mulierculis fila & simi-
lia, quæ ad vestiendum infantem adhiberi
solent, una cum demortua condi ferunt." Lis-
gesaa i Sverrig s. Westerdahls Beskrifning
om Svenska Seder. Pag. 34. Ligesaa i
Tydskland s. Journal von und für Deutschl.
1787. P. II. 344. Estr. Solbergs Danm. Rig-
Gist. Vita Canuti magni: "De gamle Danste
bleve ogsaa begravne med en Hest, paa det at
beskæftigere kunde fortsætte deres Reise til de
lykkelige Boliger; iligemaade bleve de begravne
med Stoe paa Fodderne, hvorudover Thor-

grim sagde: Det er Skik at binde Skoe til de Dødes Fødder, hvorpaa de kan vandre til Balthalla eller Odins Rolig *seq.*" Ogsaa hos Grækerne en lignende Skik, idet de gave den Afdøde en Døl i Munden, at han dermed kunde betale Charon for Dørfarten.

LII. Det er et godt Middel imod Tandpine, først at tage en Hyldepind i Munden og dernæst stifte den i Bæggen med de Ord: "Blig bort du onde Aand!"

LIII. Saa er det ogsaa gavnligt mod Koldfeber, at stifte en Hyldepind i Jorden, dog uden at mæle et Ord derved. Da holder Feberen sig til Hyldepinden og hænger sig ved den, der uheldigviis først kommer til Stedet.

Gfr. Danske Folkes. I. Pag. 152 Anm. Pag. 196. Om dette mærkelige Træ skriver Tørgen Sorterup følgende i sin *Prodrom. Calendarii Arctoe gentis ethnici et antiquissimi Ao. 1722. Msspt. No. 1466*: "*Paganismo ortum quoque debet superstitio illa, quæ moribus: potius, quam mentibus plebeculæ inhæret, Sambucum non exscindendum, nisi prius rogata permissione, his verbis: Mater Sambuci, mater Sambuci! permitte mihi tuam cædere sylvam!*" *Videmus quoque rusticos orsueros cæsiõnem arboris, ter*

exspuere, quasi hac excretionē Vettas aliosque latentes ad radicem arboris noxios genios abacturos. Passim etiam obvium, quod bacillum vel fracturi vel cultro dissecturi, partem abruptam abscissamve non projiciant in terram, nisi ter in extremitatem fragminis exspuerunt, cujus quidem rei aliam non norunt rationem, quam curasse, ne quid sibi a Vettis noceatur.” Boesens Beskrivelse over Helsingør. Pag. 23. Lothars Volksagen und Märchen. Leipzig 1820 Pag. 154. Büschings wöchentl. Nachrichten I. Pag. 161. ”Puskaites ist bei den alten Preußen der Erden Gott, so unter dem Hollunder, den die Preußen das heilige Holznennen, seine Wohnung haben soll. Denn das Holz halten sie so hoch und in großen Ehren, daß sie davon ungern etwas schneiden oder brechen, geschweige, daß es von ihnen sollte abgehauen oder ausgerottet werden.”

LIV. Af Brystbenet paa Mortensgaasen kan man see, hvorledes Vinteren vil blive. Det Hvide deri er Tegn paa Sne, men det Brune paa meget stærk Kulde. Og er det at mærke, at den forreste Deel ved Halsen spaaer om Vinteren før Jul, men den bageste Deel om Vinteren efter Jul.

M. Bugges ældgamle danske Bonderegler. Kbhvn. 1816 Pag. 39. Tharsanders

Schauplag. I. Pag. 201. Gråters Idunna
und Hermode. I. No. 46.

LV. Saaledes som Veiret er paa Syvsoverdagen,
saa skal det blive i syv Uger.

M. Bugges ældgamle Bonderegler Pag. 25.
Tharsanders Schauplag. I. Pag. 199.

LVI. Ofte h nder det, at S efolk i rum S e see
et Skib, i alle Maader som et Andet, at seile
forbi og i samme Stund forsvinde for deres
Nasyn. Det er D dningseileren, som
varsl r om, at et Skib snarligen skal gaae under
paa det samme Sted.

Vide Gr ters Bragur. V. 2 Abth. Pag. 187.
Das Wafeln oder Umgehen und Spuken der
Schiffe. Rossegartens Rhapsod II. Pag. 76.
Ingemanns Digte: D dningseileren.

LVII. Naar man taler om skadelige Dyr, da maa
man ikke n vne deres rette Navn, men om-
skrive det og saaledes kalde Rotterne: "de
langrumpede," Musene "de smaa graa"
o. s. v.

Ihre Dissert. de variis superst. 75. "Eadem
h c, a quibusdam verbis abstinencia ab homi-
nibus nonnullis superstitiosis adhuc observatur;
e. g. ignis, quo carbonari  coquuntur, non
eld sed hetta adpellatur; in lixivii & sapor-

bus coquendis, non nominantur vocabula illa, twål & såpa; aqua, quæ in cerevisia conficienda usurpatur, non vatn, sed lag dicitur; dum rustici picem adornant, vocabulum tjära non adhibent, sed smörja, gods, det svarta. Ne bestiarum jumenta infestent, aut reliquis domesticis rebus damni quid inferant, a nominibus earum, vernaculæ lingæ familiaribus, diligenter abstinent ruricolæ, sagittarii & piscatores; hinc ursus non adpellatur björn; sed naskus, gubbe, gammeln, storfår; lupus non varg; sed gråtasse, guldfot; cum enim bruta animantia humana loquela gaudebant, lupum dixisse ferunt: "Kallar du mig varg, så blir jag dig arg; men kallar du mig af guld, så blir jag dig huld. Sic phoca seu vitulus marinus a piscatoribus dicitur Bror Lars. seq. Westerdahls Beskrifning over Svenske Allmogens Seder Pag. 40. Blichers Topographie over Vium Præstebald. Pag. 212: "Naar man henter Vand til Brygning, maa man ei kalde det Vand, men Lou, ellers bliver der ikke godt At deraf." Gaalendes kalder Bonden ved visse Leiligheder Guldet: "det Skinnende." vide Danske Folkesagn II. Pag. 154 Anm.

LVIII. Hvert syvende Aar lægger Hanen et Æg. Naar dette udruges, fremkommer en Basilisk, hvilken dræber Folk blot ved at see paa dem.

Ogsaa siges der, at dette Dyr kun kan dræbes ved at man holder et Speil for det, thi saa hæsligt er det, at det ei kan overleve det, at have seet sig selv.

Dette Uhyre er allerede omtalt hos *Ælian* og *Plinius*. *Goetzes nützl. Allerley*. I. Pag. 61—65. *ibid.* III. Pag. 131. *Tharsanders Schaunlag* I. Pag. 547. *Bräuners Curiositäten* Pag. 603. *Happeli Relat. curios.* I. 223—231.

LIX. Naar man vil vide sin tilkommende Lykke i det nye Aar, da skal man tage et Brød, en Kniv og en Stilling og dermed gaae ud at see Maanen, naar Nyet tændes. Og naar man da slaaer op i en Psalmebog, vil man af dens Indhold kunne slutte sig til det Vigtigste.

Dav. Monrad fortæller i sit titteilsorn citerede Brev, at ogsaa han har øvet flige Kunster i sin Barndom. *Nordshæll. Landalm. Charakter* x. Pag. 242. *Westerdahls Beskrifning om Svenske Almogens Seder*. Pag. 23.

LX. Naar en Pige ved Midnat udspænder mellem fire Kjeppes den Hinde, i hvilken Føllet er, naar det kastes, og derpaa nøgen kryber der igjennem, da vil hun kunne føde Børn uden Smerte. Men alle de Drenges hun undsaa

ger, blive Baerulve, og alle de Piger blive
Marer.

Danske Folkes. I. Pag. 133. Westerdahls
Beskrivn. om Svenska Seder Pag. 28: "Om
Bruden kryper genom en sela, får hon barn
utan möda, hvilka dock skola blifwa Maror."

LXI. Skjærtorsdagasten kaster Bonden Ører og
Jernkiler paa de besaaede Agre og fæster Staal
paa alle Døre, at ikke gamle Kjerlinger skulle
skade ham.

Nordsjællandske Landalm. Pag. 270.

LXII. Naar det ringer for det venstre Øre, da
tales der Ondt, men naar det ringer for det
høire Godt om En.

Efr. Journal von und für Deutschl. 1790
Pag. 142. Demsteri Antiq. Rom. Lib. III.
cap. IX. Colonia, 1619. p. 454.

LXIII. Naar En kommer til Kirke Skjærtorsdag
og haver da, uden selv at vide det, et Høne-
keæg, det er det første Æg, en Høne lægger,
paa sig, saa vil han see alle de Quinder, der
ere Here, at gaae lige som med Siebøtter el-
ler Malkebøtter paa Hovedet.

Efr. Danske Folkesagn III. Pag. 31. Grå-
ters Idunna und Germode I. No. 19.

B o r n e v e r s.

THE HISTORY OF THE
CITY OF BOSTON

FROM THE FIRST SETTLEMENT
TO THE PRESENT TIME
BY NATHANIEL BENTLEY

VOLUME I
FROM THE FIRST SETTLEMENT
TO THE YEAR 1630

BOSTON: PUBLISHED BY
J. B. BENTLEY

1825

PRINTED BY
J. B. BENTLEY

AT THE PRESS OF
J. B. BENTLEY

IN THE CITY OF BOSTON

1825

BY NATHANIEL BENTLEY

THE HISTORY OF THE
CITY OF BOSTON

FROM THE FIRST SETTLEMENT
TO THE PRESENT TIME

Moderen ved Buggen.

Bisfelulle, mit lille Barn!
Mo'er sidder og vinder Garn;
Fa'er gaaer i Kornet;
Bro'er blæser i Hornet;
Søster gaaer paa Langebroe *)
Og kjøber Barnet nye Skoe,
Nye Skoe med Spænder,
Saa sover Barnet deslænger.

*) Af Pontopp. *Origines hafn.* p. 349—50 sees, at den i Verset omtalte Langebro er den nuværende Snippelsbro, paa hvilken der formodentlig ogsaa har været Skoboder, da der siges, at endeel Kjøbmænd byggede Huse paa Broen.

Wisselulle, min Laurin *)!

Jeg vugger dig for en Kavring **).

Kan jeg ikke den Kavring faae,

Saa lader jeg den Bugge staae

Og la'er det lille Barn græde!

*) Formodentlig den lille, et Spand høie, Rønb
Laurin. vide Nyerups alm. Moerskabslæ-
ning Pag. 65.

**) Kavring hedder i Bondesproget en Simle eller
et lidet Brød eller Kage.

Wisselulle, min Live!

Harde vi saadanne fire,

Fire og tyve i hver en Braae,

Saa skulle alle vore Bugger gaae!

Wisselulle, min Live!

Noe, roe til Fiskefjær!

Hvormange Fiske faae vi der?

Brasen, den brede

Laren, den fede,

Willingen den smaa, smaa, smaa,

Torsten den graa, graa, graa,

Een til Fa'er og een til Mo'er,

Een til Søster og een til Bro'er,

Og een til det lille Barn at lege med.

Der sidder en Fugl i det Pæretæ,
Den synger saa vakker en Vise.
Er lille — — et artigt Barn
Saa faaer han Sukker at spise.
eller:

Er lille — — et uartigt Barn,
Saa kommer Moder med Riset.

Moderen med Barnet i Armen.

Klappe, klappe Kage,
Imorgen skal vi bage
Bage Kagen, søde,
Dyppe den i Gløde!
Hvormed skal vi prikke?
Med en gylde Stikke!
Hvormed skal vi sætte i Døn?
Med en Guldskydselskov!
Quist den op og quist den ned,
Saa falder den i Asken.

Stjære Saug
For en Daug,
Et godt Stykke Mad
En god Kande Øl.
Saa gaaer Saugen saa meget vel,
Saa meget vel!

Pandebeen,
Diesteen,
Næsebeen,
Mundelip,
Hagetip,
Dikke, dicke, dit *),

*) Ved disse sidste Ord, kildrer Moderen Barnet paa Halsen.

Faderen med Drengen paa Knæ.

Rid! rid! Rante!
Hesten hedder Blanke,
Hesten hedder Abildgraa,
Den skal — — ride paa!

Ride, ride, Ranke!
Til Møllerens Huus.
Der var ingen hjemme
Uden en lille Rattepuus.
Den sad ved Bægge
Og slukkede sine Lægge.
Og jeg kom ind i Stuen,
Der sad Fruen.
Og jeg kom i Kjøkkenet,
Der sad en gammel Kjelling.
Jeg tog en Stikke
Og vilde i Grøden prikke.
Hun tog en tændt Brand
Og slog mig paa min lille Haand.
Det sveed,
Jeg gned,
Og jeg rendt' op i Kjøgegade,
At kjøbe mig en Peberfage
Til min lille — —

I Fyen synges:

Ride, ride, Ranke!

Fra Baaring og til Blanke *),

*) Baaring og Blanke, to smaa Byer i Bendsherred, i Fyen. I Nærheden vises Kampen Rantes Grav. Se. Danske Folkes. II. Pag. 52.

Der var ingen hjemme
Uden en gammel Kjelling,
Hun sad i Afsken
Og redte sig en Potte Grød,
Den var hverken haard eller blød,
Den var hverken suur eller sød.
Jeg nap op en Stikke
Vilde i Grøden likke.
Hun tog en tændt Brand
En tændt Brand,
Slog mig over min høire Haand!
Det sveed,
Jeg gned,
Jeg løb op ad Vaaringgade,
Der mødte mig en graa Gaas,
En graa Gaas,
Med to hvide Vinger!
Hvor skal vi nu svinge?
Hen til min Faders Gaard,
Der er Ly, der er Læ,
Der er Græs til vore Knæ! —

Skoe min Hest!
Hvem kan bedst?
Det kan vor Præst!
Nei mæn kan han ei!
For det kan vor Smed,
Som høer ved Leed.

Drengen med sin Fiol.

Spillemand spiller paa Strænge!
Her er lidt at faae,
Skal dette vaere længe,
Er det bedst at gaae.

Spille, spille, Vuc,
Min Mo'er er en Frue,
Min Fa'er er en Herremand,
Min Broder er en Spillemand,
Han spiller ikke længe,
For Strænge koster Penge!

eller:

Min Søster hedder Ane,
Hun kører i den forgylde Kane.

Drengen med sin Kringle.

Der boer en Bager
Paa Nørregade,
Han bager Kringler
Og Gulekager,
Har du Penge, saa kan du faae,
Men har du ingen, saa kan du gaae!
eller:
Han bager store, han bager smaae,
Han bager nogle med Sukker paa!

Drengen med en Oldenborre.

Oldenborre! flyv! flyv!
Imorgen faaer vi godt Weir!

Naar Drengene i Thyen have fanget en Vor-
herreshøne, synge de:

Floi, floi, Vorherreshøne!
Imorgen bliver det godt Weir;
Den anden Dag lissaa (ligesaa).

Efr. Des Knaben Wunderhorn III. Kinders-
lieder 82. 83. 90. Grimms Kinder und Haus-
märchen 1819 I. p. XXIV: "Die Northern
Antiquities 1. 322. bemerken dieselbe Sitte in
England und selbst den Reim:

Lady-bird, lady bird, fly and begone!
Your house is a-fire and your children at
honne!"

Otmars Volksagen. Pag. 46.

A. B. C. Vers.

A. B. C.

Pigen faldt i Sne!

A. B. K.

Drengen ovenpaa

Med en stor Potte Kaal!

Efr. Des Knaben Wunderhorn III. Kinderl.
Pag. 72.

Naar Bernene ere fjede af at læse, sig de:

A. B. Blosk!

To Stykker af en Stok!

Nu har jeg læst nok!

Singrenes Navne.

Tommeltot,
Sliskepot,
Langemand,
Guldbrand *),
Lille Peer Spillemand.

- *) Formodentlig fordi det er Ringsfingeren. Estr.
Bredahls dram. Scener. Kbhvn. 1819. 1ste
Deel Pag. 19.

At tælle om Kap til Tyve.

En, To, Torden,
Tre, Tretten, Fjorten,
Fyv, Sytten, Aften,
Ni, Nitten, Tyve.

Børnenes Jægervise.

Forvaer dig! forvaer dig!
Der kommer en Skytte og taer dig!

Naar Barnet vil have Noget, gjør det lige-
som et Skib af begge sine Hænder, og
synger:

Der kommer et Skib fra Skaane
Og beder om lidt at laane.

Naar Barnet mister en Tand, kaster det den
ind under en Seng eller i en mørk Krog,
og siger:

Muus! Muus! giv mig en Beentand for
en Guld tand!

da faaer det en ny Tand i Stedet.

Est. Journal von und für Deutschl. 1787.
P. I. Pag. 344: "Einen ausfallenen Zahn soll
mann in ein Mausloch thun und sagen: "Maus!
da hast du einen hölzernen Zahn, gieb mir einen
beinernen dran!"

Til Sneglen.

Snegl! Snegl! kom herud!

Her er en Mand, som vil kjøbe dit Huus
For en Skjæppe Penge!

Gfr. Des Knaben Wunderhorn III. Kinder-
lieder Pag. 81.

Til Storken.

Stork! Stork! Langebeen!

Hvor har du gjort af dit ene Been?

Gfr. Des Knaben Wunderh. III. Pag. 82.
Grimms Kinder- und Hausmärchen II. xxv.
Büschings wöchentl. Nachr. II. Pag. 53.

Til Glenten.

Flyv, flyv, Glente!

Skam skal du vente

Paa Lever og paa Lunge,

Paa Tænder og paa Tunge,

Paa alle dine Been!
Du Gjæstingethy!
Flyv hjem til din Kone,
Hun ligger i Varselseng
Med tre rødho'dede Dreng.
Den ene skal slagtes,
Den anden skal brændes,
Den tredie skal ligge paa Taget
Og sulte ihjel.

Flyv, flyv, Glente!
Tag ingen af mine,
De ere saa smaa!
Flyv hen til Præsten,
Han har store graa!

*Cfr. Westerdahls Beskrifning om Svenska
Allmogens Seder* Pag. 56: "Når en glada
ses flyga i luften, tros hon ei kunna bortsuappa
lamb eller killinger, höns eller kyckingar, om
någon henne til ropar: glaz glaz glanta, kam
ska det hämta, föra det öfwer stäcket å stain, hugga
å det båa dia bain."

Udtælling ved Lege.

Ulen, dulen, doff,
Fingen, Fangen, Foff
Foff for alle Mærkepande,
E. G. ba, buff.
Kaalvippen, kaalvappen,
Der slap En.

Ennege, benege, Sukker til mig,
Naber, daaber, donner dig,
Der skal komme en Østenvind,
Kjer' en Vaadsmand ud og ind,
Hans Navn skal man kalde
Kirum, Karum, Kobberpenge,
Es, Pres,
Du er ude som et spansk Es.

I Jylland tælles saaledes:

Ennege, Pennege, Tros,
Ekytte, Vibe, Fos.
Vom! Vam!
Nuderdam'
Knus, knas, Knudsel dei!

Cfr. Büschings wöchentl. Nachr. Breslau,
1817. III. Pag. 297, hvoraf sees, at Drengene
i Wien have en lignende Maade at talle paa.
Der siges nemlig i Folkesagnet: "Der Stock
am Eisen" "Da sah er, wie auf dem Felde
viele fröhliche Knaben versammelt waren, die sich,
ihr Lezerspiel zu beginnen, mit der ihm wohl-
bekannten Formel:

Anige banige,
Strige feirige,
Rippete, pippete
Knok!" — auszählten."

Førend Legene begynde.

Hvad skal vi lege?
Katten op at stige.
Hvad skal vi bestille?
Plukke Peersille,
Hvad skal vi gjøre?
Lage Katten i Rumpen og kjøre!

Bers til Børnelege,

Skjære, skjære Havre,
Hvem skal Os den binde?
Det skal Allerkjæreste min,
Ihvor jeg ham mon finde!
Jeg saae ham iastes
I det klare Maaneskin!
Hver ta'er sin, saa ta'er jeg min,
Saa har de Andre Ingen!

Munken gaar i Enge
Den lange Sommerdag,
Hvad gjør han der saa længe?
O ja! o ja! o ja!
Han plukker af de Roser,
Han sanker af de Bær,
Dertil de Krusemønte,
Alt for sin Hjertenskjær.
Og Munken breder ud sin Kappe saa blaa:
"Lyfter Eder, skøn Gømsfru! at hvile derpaa?"
Munken bad Nonnen at give sig et Kys.
"O, nei, sagde Nonnen, jeg ikke tørst!"

Op sprang Monnen, saa let som en Fjer,
Efter kom Munken, saa tung som en Steen!
See! hvor lystig de dandse de To,
Ret som de skulde tabe baade Strømper og Skoe.

Bro, Bro, Brille *)
Kloffen ringer elleve,
Keiseren staaer paa sit høie Slot,
Saa sort som et Kul, saa hvid som et Krid!
Fare! Fare! Krigsmand!
Døden skal du lide;
Den, som kommer allersidst,
Skal i den sorte Gryde!

*) To Børn danne ligesom en Broe ved at strække
Armene i Veiret. De øvrige gaar een efter an-
den derunder, men den, som kommer der i det
Dieblit, Verset er ude, fanges og fastholdes.

Seg svinger mine Kyllinger tre Gange rundt
For en Høg!
For en Gjøg!
For en Kutufuf!

"Hvad søger du efter?"

Efter Syenaal og Traad.

"Hvad skal du bruge det til?"

Til at lappe min Gryde med.

"Hvad skal du bruge den Gryde til?"

Til at kaae mine Kyllinger i.

"Hvor har du faaet de Kyllinger fra?"

Nogle fra Præsten,

Nogle fra Degnen

Og nogle fra Dig!

"Ja! det skal vi nappes om!"

Valder, Rune og hans Viv
De yppede dem en grote Kiv,
Grote Kiv i Thune,

Der slog Valder Rune.

Ni Slag ville vi slaae,

Dermed ville vi hjem gaae.

En, to, tre, fire, fem.

Der gik end ingen af os hjem!

Sex, syv, otte og dertil ni,

Dermed siige vi denne Ryg fri!

Vide Peder Syvs Fjernesfulde Ordsprog ved
X. Ryerup Pag. XLVII. Danske Folkesagn
II. Pag. 135.

Kragen sidder paa Bjerget.

Huggenidal ::

Hun siger hun vil sig quæle,

Huggenidal ::

Hvo som ikke spille vil

Sætter alle sine Klæder til.

Nu { bukke } vi alle *)!

*) Naar der synges: Nu bukke vi alle! skal alle
blive staaende, og omvendt.

I Fyen:

Og ville I nu vide og ville I forstaae,

Hvorledes de Bønder deres Havre monne saae!

De saaede, de saaede *),

Derefter de monne som Kavalerer staae **).

De klappede med Hænder,

De stampe med Fødderne,

De snurrede sig omkring ***)!

*) Her gjøres Bevægelser, som om de saaede.

**) Med Hænderne i Siden.

***) De klappe, stampe og snurre sig omkring.

Der har du det Huus, som Jacob bygde!

Der har du det Malt, som laae i det Huus, som
Jacob bygde.

Der har du den Muus, som gnaved' det Malt,
som ic.

Der har du den Kat, som beed den Muus, som ic.

Der har du den Hund, som jog den Kat, som ic.

Der har du den Koe, som stanged' den Hund, som ic.

Der har du den Pige, som var forloren, der malked
den Koe med de krumme Horn, som
stanged' den Kat, som ic.

Der har du den Skriver med Pen og Blækhorn,

Som ægted den Pige, som var forloren,

Som malked' den Koe med de krumme Horn,

Som stanged' den Hund,

Som jog den Kat,

Som beed den Muus,

Som gnaved' det Malt,

Som laae i det Huus,

Som Jacob bygde.

Stat op, St. Simeon! siig mig hvem "Een" er?
Een er den Herre Christus, som regjerer i Himlen
og paa Jorden!

To vare de Steentavler.

Tre Patriarcher, Abraham, Isaac og Jacob.

Fire Evangelister.

Fem Mosebøger.

Ser vare de Steenkar i Gallilæa.

Syv stemme Syger.

Osse Saligheder.

Ti vare de Englechor.

Ti vare de Budsord.

Elleve Disciplene.

Tolv vare Apostlene.

Eft. Gråters Idunna og Germ. 1812 Pag. 159.

Hvor boer Biben.

Moderen tager Barnet ved Næsen og spørger:

Hvor boer Biben?

Barnet: I Østen Snibe.

Moderen: Hvad gjør hun der?

Barnet: Jeg.

Moderen: Hvad for Jeg

Barnet: Sorte og hvide.

Moderen: Hvilke skal jeg ha'e?

Svarer nu Barnet: De hvide! da faaer det Kys
og Kjærtegn, men hvis det af Stjælmerie svarer:
De sorte! kniber Moderen det i Næsen.

Børnegade.

Lille Trille
Laae paa Hylde.
Lille Trille
Faldt ned af Hylde.
Ingen Mand
I hele Land
Lille Trille curere kan!

Børnenes Liigsang.

Lirum, larum
Katten gjør Veg!
Blommen hænger
I — — Skjæg!

Gudskeelov min Mand er død
Og jeg er bleven Enke!
Nu kan jeg spise min Mad i Koe
Og sætte mine Penge paa Rente.
Først paa Rente og saa paa Spil.
Saa kan ta'e mig, hvem Pokker der vil!

Karen, Maren og Mette
De sloges om en gammel Hætte.
Karen slog,
Maren drog
Og Mette fik et Par nye Skoe.

Paa Laaland:

Karen, Maren og Mette
De sloges om en gammel Hætte.
Sidsel hun sad i Krogen og gno,
For hun vilde ha'e et Par Rysladers Skoe,
Men hun maa vie til Paaske,
Til Pintse,
Til Græsset mon groe
Til Kornet bliver moe,
Saa skal hun have et Par Rysladers Skoe.

O, o, o!

Peer Slagter slog sin Roe.
Koen begyndte at rende,
Peer Slagter begyndte at skjænde,
O, o, o!
Imorgen skal du døe!

Fattige Fugl kommer hinkende,
Kommer linkende
Over Ager og Eng!
Seer du vel, du rige Fugl!
Hvor mine Fjere de hænge? —
Rige Fugl kommer susende,
Kommer brusende
Over Bjerge og Dale!
Seer du vel, du fattige Fugl!
Hvor mine Vinger de prale? —

Vide Gehlenschlägers Digt Valravnen.

Der gaaer et underligt Dyr i min Herres Have,
Den har gaaet der Nat og Dag og gjort min Herre
stor Skade!
Munken ligger i Lunde og lyder saa derpaa,
Han vilde det Dyr skyde, han kan det ikke naae.
Du liden Smaadrenge!
Tag mig fat paa den!
Du løber, som en Hare,
Du ta'er dig vel vaere,
Du løber som en Hind,
Du slipper vel ind!

Det regner!

Sa'e Peer Degner.

Kryb i Stjul!

Sa'e Peer Juul.

Nei! jeg vil ikke!

Sa'e Peer Millikke.

Du skal gaae!

Sa'e Peer Graae.

Hvorhen?

Sa'e Per Jen.

Til Lars Trone!

Sa'e Peer Rone.

Hvad skal jeg der?

Sa'e Peer Lar.

Hente Løg!

Sa'e Peer Gjøg.

Hvormange?

Sa'e Peer Lange.

Tre, fire!

Sa'e Peer Lire.

Stke fleer?

Sa'e Peer Leer.

Det er nok!

Sa'e Peer Rok.

Til at fordrive Maren med.

Mare, Mare, Minde!

Est du herinde,

Saa skalst du herud.

Est. Peder Paars I. Bog 4 Sang Pag. 99.
Danske Folkesagn II. Pag. 125.

Kragen sidder paa røden Tag

Og græder med sine Døttre,

Hvor vil det os i Vinter gaae!

Vi fryse om vore Fødder.

Vi vil reise til Dannemark

Og kjøbe Skoe for en halv Mark!

Drenge, Drenge, Peberforn!

Katten blæser i Sølvhorn!

Callingboe Hyrdesang.

Klar op i Sky; la regne i Thye!

Klar op hos os, la regn' i Mors!

La Fovlen flyv', la Taagen dryv,

La rige Mands Var sidde haardt i Dy *)!
La fattig Mands Var komm' tare te Dy!
O gi os arme Sallingboehøvrer jen bitte Korn Ly!

*) Dyngge.

Morsingboe Riim.

Mett' hun boer i Støt
Hun Vøsten flæt,
Hun ba te Gu, den Eel *) sku let **).
Saa let den Eel, saa drøv den Doog,
Saa sku den Suol, saa bis den Ko,
Bis om e Kuor, bis hjem te Muor,
Kobbet lat *** og tirr ****)!

*) Byge.

**) Gaae over.

***) Lat o: løb affted.

****) Tirr siges til Køerne, naar de bisse.
Sallingboe Gyrdesang og Morsingboe Riim
ere mig venstabeligst meddeelte af S. L. Fr.
Prof. Nyerup, der har modtaget dem af Pastor
Schade paa Mors, som særdeles sjældne at over-
komme.

Snip, snap Snude!

Nu er mit Eventyr ude!

Tip, Top Tonde!

Nu kan en Anden begynde!

Indhold.

- M**aum Søe. Pag. 1.
- Tastum Søe. 2.
- Klokker i Søen. 2.
- Thinghol. 3.
- En sjunkne Kirke. 3.
- Etjorpinge Kirke. 4.
- Den Fuur. 4.
- Serndøren i Viborg Domkirke. 5.
- En underjordiff Gang til Nsmindkloster. 6.
- Klokker i Gud Søe. 6.
- Bogtergangen paa Narhuus Domkirke. 7.
- Løngange. 7.
- Ebbeshol. 8.
- Bosborrig. 8.
- Den sorte Hund. 10.
- Lodal. 11.
- Svirvel Bakke. 12.
- Det rige Sogn. 12.
- Et Materie i Narhuus Domkirke. 13.

- Krabbesholm. 13.
 Trolbene ville blive salige. 14.
 Pattenæs. 14.
 Lemvig. 15.
 Svend Feldings Styrke. 16.
 En Bjergmand laaner Brod. 16.
 Hr. Hendrik Leth. 17.
 Stabyekjærgaard. 17.
 Haymanden i Odense Naar. 18.
 Tomstrupgjet. 19.
 Om de Ranøver. 20.
 Skambye Kirke. 20.
 Pigen i Brobye. 21.
 Trolbene i Skibshuset. 22.
 Høiby Kirke. 23.
 Ane Thomsen. 23.
 Christian den Fjerde. 23.
 Valna-Jæger og Smeden. 24.
 Slotsbanken ved Høiby. 25.
 Rissen. 25.
 Ellefolk. 26.
 De trende Dnster. 28.
 Munkhovedet paa Store Heddinge Kirke. 29.
 Skambye Kirkegaard. 29.
 Dre Kirkegaard. 30.
 Skatten i Rønningesøegaards Søe. 30.
 Spøgelseset paa St. Knuds Kirkegaard. 31.
 Fanden ved Kortenspil. 31.
 Hans Puntlader. 32.
 Den hvide Dvinde. 33.
 Ildbranden i Weile. 36.

- Polakkerhulen. 37.
 Rærehullet. 37.
 Stubbegaard. 38.
 Den røvede Brud. 40.
 Blodpletterne paa Borggaard. 41.
 Trolldquinden. 42.
 Himlens Vidnesbyrd. 43.
 Præsten i Hveisel. 44.
 Kongen paa Alstrup Hede. 45.
 Havsruen. 46.
 Bispen paa Mols. 47.
 Trolldenes Frygt for Vandet. 48.
 Granatablet. 48.
 Gyldesteen. 49.
 Guldhøie. 49.
 Forudforkyndelse af Pesten paa Bornholm. 50.
 Jens Glob og Bispen af Borglum. 51.
 Thimgaards Ladebygning. 56.
 Daugbjerg Dous. 56.
 Hagbro. 57.
 Gjengangeren. 58.
 Spøgerie paa Gaarden Paal. 60.
 Hagbro Kro. 61.
 Hr. Lars Jacob. 63.
 Benhøns Kloster i Viborg. 64.
 Et Kjeld. 64.
 Holger Rosenkrantz. 65.
 Tandens Gaard i Aarhus. 65.
 Orkel Slotsbanke. 66.
 Borstaarnet i Kjøbenhavn. 67.
 Karimagsveien. 67.

- Kanalen ved Præstøe. 68.
 Nysøe. 69.
 Sparres Bord. 69.
 Borre. 69.
 Pallaffen paa Mors. 70.
 St. Clemens's Syn. 70.
 Lassenius, Rector i Ikehoe. 71.
 Rynkestenene. 72.
 Strid om en Sjæl. 72.
 Guldringen. 73.
 Tycho Brahes Næse. 73.
 Alsløv Kirkebod. 74.
 Skatten i Sortenshave. 74.
 Liigstenen i Karhuus Domkirke. 76.
 Skonning, Klokker i Karhuus. 77.
 Et forstøvet Brød paa Kunstskammeret. 78.
 Karhuus Byes Undergang. 78.
 Jordfilde Røverkule. 78.
 Katholm. 79.
 Fru Hilde Trolle. 80.
 Thomas Fastig og hans Brødre. 82.
 Grædebjerg. 82.
 Tellingehoiene. 83.
 Tellinge Kirke. 84.
 Signete. 84.
 Fru Riggborg. 86.
 Peter Schumacher. 86.
 Ulfstand og Abbeden. 87.
 Den sorte Død. 88.
 De Rosenkrands'er. 90.
 Prinds Stenke, Kongens Søn. 90.

- Hverring Kirke. 92.
 Jens Munk. 93.
 Lvinde med Gulbrokken. 96.
 Barnemorderken. 96.
 Skabet paa Serrihlewgaard. 97.
 Næsbjrhoved Slotsbanke. 97.
 Hans Nab. 98.
 Tvibedad Slotsbanke. 99.
 Manden i Drnebjerget. 99.
 De Lindenrother. 100.
 Hr. Tørgen Lykke, Ridder. 103.
 Haanden i Rødmose. 104.
 De Bilbers Baaben. 105.
 Skabegaard. 106.
 Rugaard. 106.
 Fanden og Mølleren. 107.
 Kongestenen. 108.
 Povel Bartstjær. 109.
 Gram Kirke. 110.
 Tiislunde Kirke. 110.
 Bobil Steens. 111.
 Ruderupgaard. 112.
 Røverne i Blaatjær Skov. 112.
 Fanden foer af Fjengen i Præsten. 113.
 Røsbørrig. 115.
 Euanewedel. 116.
 Nisserne paa Røsborg. 117.
 Bjergfolket. 119.
 En Bønde narrer en Trolb. 122.
 Et Skib i Havnø. 122.
 Røt Mark. 123.

Elfskovsdriften.	124.
Junker Lapp.	124.
Aurea insula.	125.
Nester Peer fra Huusbye.	126.
Bjergmanden.	127.
Jens Plovgaard.	130.
Ingvor Ingvorsen og Gjøde Lovmandsen.	132.
Kortenspil.	132.
St. Hans Aften.	134.
Om Rotter.	135.
Spøgelsset paa Holmsland.	136.
Anmærkninger.	139.
Børnevers, Remser og Fortællinger.	155.
Geographisk Register.	187.

Danste Folkesagn.

Erholdenissen.	122.
Juulst Aare.	124.
Arven maalet.	125.
Reiser Paa de Gaaet.	126.
Bjergmaaden.	127.
Sans Piongaard.	128.
Reiser Tageren og Udele Tageren.	129.
Kontrollen.	130.
En. Sand Paa.	131.
En. Reiser.	132.
Spagell og de Gaaet.	133.
Samværdinger.	134.
Reiseren, Reiser og Samværdinger.	135.

— 117 —

Maum Søe.

I Maumsøe ved Billestrupgaard paa Randers Amt har der tilforn været en Øe og paa samme Øe en Herregaard. Der tjente tre Piger, som engang, da Herreskabet var ude, toge sig fore at have en Præst til Bedste. Og som det saa ofte fortælles paa andre Steder om andre sjunkne Gaarde, toge de et Evin, udpyntede det, som om det kunde have været et Menneske og lagde det i Sengen. Da nu Præsten, som var hidkaldet at berette en Døende, havde mærket deres ugudelige Bedragerie, forlod han uførtøvet Den og satte sig i sin Baad. Da sank hele Den for hans Dine, og der han satte Foden paa Land, saae han et Bord komme svømmende, paa hvilket han havde glemt sin Bog. Paa det Sted, hvor Den laae, skal man endnu ved klart Veir kunne see den sjunkne Gaards tre hvide Skorstene, og siges det, at der paa Den har været nogle høie Træer, som

engang skulle vore saa høit op, at Tjenden skal komme og binde sine Skibe derved.

Tastum Søe.

Paa Ringkjøping Amt i Sevel Sogn er et Sted som kaldes Tranumkirkegaard, og skal der tilforn have staaet en Kirke. Paa samme Sted er en Høi og i samme Høi boede der engang en Bjergtrold, som havde en Søn, som beilede til en Datter af Dværren i Bakkerne ved Hald i Ørslevklostersogn. Derover kom begge Fædrene i Trætte, og da Tranumtrold var en Kjæmpe, saa fastede han Dværren saa langt, at han først faldt ned en halv Miil derfra paa et Sted, hvor tilforn var et lidet Kjør. Men ved denne Begivenhed voksede Kjøret saa, at det blev en Søe, og kaldes samme Søe nutildags Tastumfæ, og siges det, at der hver Midnat brænder Lys i Søen.

Klokken i Søen.

Samme Steds fortæller, at da engang en Herremand paa Stutergaard vilde flytte Kirkeklokken fra Tran

numtaarn til Sevel og havde faaet den i en Vaad for at føres over Søen, sank Vaaden, men hver Høitid hører man Kloffen ringe nede i Søen.

Thinghøi.

Thinghøi, som ligger paa Bostrup Hede i Saltingherred har været et Rættersted. Herom er det sagt, at hver Midnat ere Spøgelseser der forsamlede for at henrette een, og er det paa den Tid ikke gjort, at faae nogen Hest derforbi.

En siunken Kirke.

Imellem Farre og Veile er et Kjør. Der stod for-
dum en Kirke, der, som den en Nat blev vanhelt
liget af to Ugudelige, pludseligen sank. Naar man
nu kjører der forbi, hændes det undertiden, at man
hører dem ynkeligen at synge Psalmer af Anger og
Ruelse, og seer man ret nøie til, da vil man ogsaa
see Spidsen af Taarnet i Bandet.

Skjorpinge Kilde.

Det skedte engang, at en Præst, som var blind, fik den Aabenbarelse, at han vilde atter faae sine Dines Brug, saasnart han begav sig paa Reise for at finde en Sivbusk i Hjørnet af en Kirkegaard. Der skulde han da grave, indtil han fandt Vand, og i samme Vand toe sine Pine, da skulde han atter blive seende. Saa reiste han, indtil han omsider kom til Skjorping Kirkegaard i Viborgstift, hvor han ogsaa fandt Sivbusken, saaledes som det var ham aabenbaret. Da han havde gravet og fundet Vandet tvættede han sine Pine deri og blev karsk. Fra den Tid af var her en underfuld Kilde, og besøges den endnu jevnlig hver St. Hans Nat af Folk, som have Brøst paa Legemet.

Den Fuur.

Den Fuur ligger i Lümsfjorden. Den hviler paa en stor Steen, og midt inde i Stenen boer der en Trolde. Naar Fæhyrderne paa Marken lægge Øret til Jorden, da kan de grandgiveligen høre, hvor lunde han lukker sine store Pengekister op og i. Ja! der skal endnu leve Folk, der selv have kjendt en Vonde, som, efterat han ved Midnat i trende Jule

nætter var gaaet til Høien, tredie Gang saac, hvor:
lunde Trolden sad paa Bakken og soelede alle sine
Skatte. Der nu samme Vonde frit kunde medtage
saameget af Troldens Gods, som han kunde styde
over, saa lod han sig dermed ei nøie, men tog endnu
mere. Derfor skedte det ham ogsaa, at da han
paa Hjemveien nærmede sig sin Gaard, tyktes den
ham at staae i lys Lue, og først da han i sin Angest
havde kastet alt Guldets fra sig, saae han, at den var
i Behold og kom saaledes hjem med tomme Hænder.
Paa den nordlige Side af Den kan man tydeligen
see lidet af Stenen imellem høie lyngbedækkede
Bakker, og ere mangfoldige Navne indhuggede i
samme af Folt, som have besøgt dette Sted. Flak
med Jorden er et Hul, gjennem hvilket man kan
gaae op i Stenen, men hvor dybt man kan gaae
ind, er endnu uforsøgt, da de Fleste kun vove
seem Skridt.

Jernøren i Viborg Domkirke.

I Viborg Domkirke findes to store Jernøre for
et Capel. Da nu engang en Smed fik i Bestilling
at gjøre to lignende til et andet Capel, vilde det
lange ikke gaae ham fra Haanden. Men der siges,

at Fanden kom til og hjalp ham, hvorfor han til Tak satte to Djævelbilleder paa Dørene, hvilke endnu findes.

En underjordisk Gang til Asmindkloster.

I samme Kirke er et hvælvet Capel, i hvilket der tilforn har været en Abning, som førte ned til en underjordisk Gang, som løb under Søen til Asmindkloster. Men da engang en Discipel fra Viborg Skole havde sat sig fore at undersøge Gangen og til den Ende med et Reb om Livet ladet sig nedhidse, blev han borte, og der man drog Rebet op, fandtes Enden at være forbrændt. Siden denne Begivenhed har Hullet været tilsluttet med en tyk Muur.

Klokken i Gudsøe.

I Hidsherred, Aarhuus Stift, boede trende gudsfrygtige Søstre, som der i Egnen vare vidtbekjendte under det Navn: de trende Jomfruer. De lode i Lybet trende skønne Klokker støbe, og bringe til Hidsherred. Den ene Klokke hænger nu i Vasse

Kirketaarn, den anden i Kragelund; men der den tredie skulde føres over Gudsøe til Seilingkirke, fantrede Knagskibet med Kloffen, som endnu den Dag idag ligger i Søen.

Bægtergangen paa Aarhuus Domkirke.

I Domkirkens Taarn i Aarhuus er der fire Udgange for Taarnvægteren, og for hver Udgang et lidet Gallerie af Træ, hvor han kan staae og tage i vare. Men paa den Side af samme Taarn, som vender ud til Havet, troster ingen Bægter sig til at komme, eftersom Ganden engang derfra har bortført en Bægter og kastet ham i Stranden.

L o n g a n g e.

Der er tilforn iblandt disse gamle Sagn fortalt Adskilligt om synderlige Gange under Jorden. Saa fortælles ogsaa om Asmindkloster ved Viborg Sø, at der fra samme Kloster skal gaae en lønlig Gang under Søen hen til et Nonnekloster i Viborg, gennem hvilken Munkene skal have besøgt Nonnerne til stor Opbyggelse. Sligt fortælles ogsaa om Tvis

lumkloster i Gjærnerred ved Gudenaæ og Åsminds
kloster, som ligger ligeoverfor, paa den anden Side
af Naen i Hidskerred, saa at Gangen er gaaet ned
under Naen.

Ebbeshøi.

Naar man kommer fra Gødved til Anneret
Valle, gaaer Veien gjennem en Dal, som indes
luttes af høie Lyngbakker. De to nærmeste af
disse Bakker, som kun adskilles af Veien, kaldes
Ebbeshøi, hvilket Navn er at regne fra den store
Kjæmpe Ebbe, som boede her, og som kunde
skræve fra den ene Bakke til den anden, tværs
over Veien.

Bosborrig.

Det er fortalt, hvorlunde Hr. Bugge, der han
havde ladet opbygge Bosborrig i Allerup Herred paa
Ringkjøpping Amt, forvissede sig om sin Bygninges
Goddhed ved at sende en Svend efter Bygmesteren,
der han, efter endt Arbeide, ved bort fra Gaar-
den, og havde givet ham Befaling, at han

skulde raabe efter ham: "Mester! Mester! Taarnet hælder!" og da, hvis Bygmesteren tvivlsraadig havde vendt sig om, strax at nedhugge ham. Men Bygmesteren var saa vis i sin Sag, at han ganske rolig, uden at see tilbage, gav Svenden til Svar: "Ikke hælder Taarnet nu, thi trofast har jeg bygget det; men sig Eders Herre, at der skal komme en Mand fra Nordvest, indsvøbt i en blaa Kappe, og han skal vel faae Taarnet til at hælde!" Og saa skedte det, som Bygmesteren havde forudsagt, da Vesterhavet rum Tid derefter nødte Prebjørn Gyldestjerne til at flytte Gaarden. Men derom fortælles, at da samme Prebjørn Gyldestjerne, der han flyttede Vosborrig, havde givet Befaling, at nedbryde Skjerm Kirke, som stod paa Tornbustebakken ved Skjermbro og hørte til Nørre Vosborrig, for at bruge Stenene til Storhuset, var der Ingen, som trøstede sig til at bryde den første Steen af Kirken, undtagen Ladefogden til Vosborrig. Men det gik ham ogsaa ilde; thi den samme Nat hængde han sig. Da man nu ikke vidste, hvorledes man skulde blive af med hans Liig, bandt man det om sider paa to Quier, som man lod gaae, hvorhen de selv vilde. Først gik de over Skjermbro henad Sandgaardene, hvor de en Stund bleve staaende; men, da de vare drevne bort derfra, gik de ad Nørre

gaard, hvor de strax sank ned i Jorden, og endnu den Dag idag sees paa samme Sted to Huller i Jorden, og skal der om Natten brænde en klar Lue.

Den sorte Hund.

Læst ved Skjermbro paa den samme Tornebushække, som foroven er nævnt, er der en grøn Plet, som aldrig pløies; thi saatiidt man har forsøgt at pløie der, er Ploujernet gaaet isønder. Og er det just der, hvor Skjerm Kirke tilforn har staaet. Gamle Mænd mindes endnu at have seet Alterstenen at ligge der paa Bakken, og er det sagt, at der hver Nat sad en lille sort Hund paa Stenen. Engang var der Lystighed paa Nørre Tang, og blev der svært ligen druffet. Iblandt Gæsterne var der og en Mand, som havde været Corporal i den svenske Krig, en slem, ugudelig Sjæl, og der man havde talt Adskilligt om den underlige Hund paa Alterstenen, sagde han, at han vel trøstede sig til at binde an med den. Saa tog han sin Datter med og gik ud til Bakken. Da han nu saae, at Hunden sad der, snærte han den med sin Pidsk, sigendes: "Vil du fort, du sorte Satan!" Men Hunden vandt sig som en Sneg op om ham, og som den

altid blev større og større, tog Corporalen omsider paa at blive angst og bad ynkneligen til Gud om Frelse af denne sin Nød. Men det hjalp Intet. Hunden blev altid større og større, saa at han til sidst ikke længer kunde see dens Hoved, og sikkerlig gen havde det ogsaa været ude med ham, om ikke hans Datter var falden paa sine Knæ og bedet om Naade for ham. Da forsvandt strax Hunden, og blev Corporalen derover saa glad, at han gav sin Datter en nye Kjole til Tak for hendes gode Vød, som det og siges, at han fra den Time kjendeligen forbedrede sig. Nu er Stenen flyttet og ligger hos Teglværket ved Rosborrig.

L o d a l.

I Salling Herred, imellem Hiert og Nøslev, er en Dal, Lodal kaldet, om hvilken der gaaer det Ord, at der tilforn hver Nat brændte Lys. Men engang fædte det, at en Holstener kom tilreisende og lod sig vise hen i Lodal; thi det var ham i en Drøm aabenbaret, at paa det Sted i Lodal, hvor Lysen brændte, der skulde han grave og finde en Skat. Der han nu var paa Stedet og havde gravet, da fandt han i Jorden en stor Kob-

berkjedel fuld af Guld, men ovenpaa alt Guldet laae en stor sort Pudel med en Ring om Halsen. Da tog han varsomt Hunden af Kjedelen, lagde den paa sin Overkjortel og tog Guldet. Siden deelt han adskilligt ud til Bønderne, som havde hjulpet ham og reiste bort, men fra den Tid af, brændte der aldrig siden Lys, kun seer man imellemstunder Hunden løbe om i Dalen.

Hvirvel Bakke.

Hvirvel Bakke ved Bjerremølle i Ryberg Sogn er ganske fuld af Guld. Deraf er det, at den hver Juleaften synes at være gloende. Turde kun Een fordriste sig til at skyde over Høien, saa kunde han tage det altsammen, men nutildags vover Ingen sigt.

Det rige Sogn.

I Salling Herred er et Sogn, hvor alle Bønderne nu ere velhavende. Der boede engang et Par fattige Folk. En Aften stod Manden i sin Dør og grublede og tænkte, at det ikke længe kunde gaae saaledes godt. • Da saae han pludselig en klar

Lue at staae op af Marken, og der han havde skudt igjennem den, blev der paa Stedet fundet saamange Penge, at hele Byen endnu den Dag i Dag har nok.

Et Malerie i Aarhuus Domkirke.

I Aarhuus Domkirke hænger et Malerie, fores stillende en Bisp med sin Familie. Samme Bisp brugte Renterne af et Legat til sit og sin Families Brug, hvorover han til Straf blev slagen med Lusessyge. Maleren har med stor Flid vist at male Utsiet paa hele Familiens Klæder, Hænder og Ansigter.

Krabbesholm.

Ved Skive ligger en Herregaard, Krabbesholm. Der boede engang en Frue, som vilde tilvende sig uretsfærdigen en nærliggende Mark. Hun fik derfor sin Hovskarl til at tage Jord af Krabbesholm Have i sine Træskoe, og gif han da over paa den omtvistede Ager og svoer paa, at han stod paa Krabbesholms Jord. Vel tilfaldt Marken nu Fruen, men siden kunde Hovskarlen ikke døe, førend hun havde

givet den tilbage, og gaaer han endnu hver Nat omkring paa Marken med Jord i sine Træeskoe.

Evoldene ville blive salige.

En Nat kjørte en Præst fra Hjørlande til Nolskilde og kom midtvejs forbi en Høi, i hvilken var Musik, Dands og anden Lystighed. Da sprang pludseligen nogle Dværge ud af Høien, standsede Vognen og spurgte: "Hvor skal du hen?" "Til Landemode" svarede Præsten. Derpaa spurgte de, om han meente, at de vel kunde blive salige, hvortil han svarede, at han ikke nu kunde sige dem det. Da staaede nede de ham til at møde med Svar om et Aar. Smidlertid gik det Rudsken ilde da han næste Gang kjørte derforbi; thi han væltede paa flak Jord og sloges ihjel. Da Præsten nu Aardagen derefter kom tilbage, og de atter spurgte ham, svarede han: "Nei! I ere alle fordømte!" og neppe havde han svaret saa, førend hele Høien stod i lys Lue.

H a t t e n æ s.

Der var engang en Konge, som paa Lavens Bætte holdt et Slag med to andre Konger. Og der han

maatte flye for Overmagten og var kommen i en liden Dal ved Silkeborgskov, faldt Hatten ham af Hovedet. Siden denne Dag har dette Sted beholdt Navnet Hattenæs.

L e m v i g.

Rjæbstaden Lemvig er paa den ene Side indsluttet af høie Bakker. Der skedte det paa den Tid, da Svensken var i Jylland, at en Trop Rytttere henhod mod Aften nærmede sig Byen. Da Mørket allerede faldt paa, tvang de en Bonde til at tage sin Hest og vise dem Veien. Der de nu havde redet en Stund i Mørket, og vare komne til Bakkerne, saae de Lys i en Gaard, som laae paa den anden Side Liimfjorden, lige over for Lemvig og spurgte, hvad det var. "Det er Lemvig, svarede Bonden, lader os nu ile!" Herpaa gav Svenskerne Hestene Sporen og med den raske Bonde i Spidsen, styrtede de alle ned af den steile Brink, hvor Lemvigs Borgere næste Morgen fandt deres Liig.

Svend Geldings Styrke.

Det er tilforn fortalt, hvorlunde Svend Gelding, da han endnu tjente som Smaadrenge, fik tolv Mands Styrke, for at tilbagegive Hornet til Ellevinden, der havde raft ham en Edderdrik. Endvidere fortælles det, at der han samme Dags Aften var kommen hjem, skulde just Folkene have deres Julesøl. Og, da de nu vilde have ham lidt til bedstefæsendte de ham ned at hente Øllet, sigende: "Svend! gaa du, og hent os vort Øl, saa drikke vi ikke mere i Julen." Svend taug og gik, men kom tilbage med en Tænde i hver Haand og een under hver af Armene.

En Bjergmand laaner Brød.

I Ulvsborg Sogn, Sydøst for Nør Tang, ligger en stor Høi, hvorudi der boer en Bjergmand, som mange Folk have seet, naar han om Natten har alt sit blanke Kobbertøi ude i Maanestien. Engang kom denne Bjergmand til en Kone i Nør Tang og bad hende at laane sig et Brød, lovendes at ville om to Dage bringe hende et tilbage. Men der uanseet, gav Konen ham Brødet i Foræring. Da sagde Bjergmanden: det skal du ikke have givet mig

for Intet; thi fra idag af skal det gaae dig saa vel,
at din Slægt skal have godt af det indtil fjerde Leed!
hvilket ogsaa skal være skeet siden efter.

Hr. Hendrik Leth.

Norre Bøstborrig har engang tilhørt Hr. Henrik
Leth. Om ham fortælles, at han var en haard
Mand mod sine Undergivne og stor Plage for
Gaardens Bønder. Derfor laae han ei heller rolig
i sin Grav, da han var død, men kom hver Nat
tjærende over Bindelbroen i en Kæret med sex sorte
Heste, og først, naar han havde været omkring i alle
Stuerne paa Borgen, tjørte han atter bort. Deraf
kom det sig, at Bindelhunden, som stod paa Broen,
hver Morgen fandtes hængende i sin Lænke ud over
Rækværket. Til sidst blev han af Præsten Hr. Schov
nedmanet ved Bindelbroen.

Stabyekjærgaard.

I Stabye Sogn, Ulvborgsherred, laae tilforn en
Herregaard, Stabyekjærgaard kaldet. Der boede
engang en Herre, der selv var haard og ond, men

havde en Frue, saa god som Dagen er lang. Det var da ikke underligt, at hun slet ikke anstod ham, og gik det endog saa vidt, at han engang ihjelslog hende i Stalden. Men fra den Time af havde han ei Rist eller Roe; thi hver Dag, naar Solen gik ned, kom hun igjen og lod ham ingen Fred, saa at han omsider, ifølge Præstens Raad, byggede sig en nye Gaard, hvorhen han begav sig, naar det lakkede ad Nuel, og glemte da ikke at laase alle Dorene betimeligen. Men en Aften, siges det, havde han forsinket sig, og var hun da saa nær bag efter ham, at hun fik et Stykke revet ud af hans Skjortel, førend han ret havde faaet Døren lukket. Til sidst maatte han, for at faae Roe, begive sig til hendes Gravsted i Holstebro Kirke Capel, hvor han afbad sin store Synd i en høitidelig Bøn, og fra den Tid af fik de begge Roe.

Havmanden i Odense Aae.

I Odense Aae, der hvor den løber ud i Kanalen, boer en Havmand, som ofte foruroliger dem, der sætte over fra Seden til Skibshusene. Ofte hører man ham at sætte Rejsende over Aaen, og til andre Tider, især om Natten, raaber han fra

den modsatte Nabred, at man skal komme med en Baad, hvorved det da skeer, at naar Færgesolkene, der mene, at det er en Reisende, som vil sættes over, komme derhen, finde de sig skuffede, idet de aldeles ikke finde Nogen. Ogsaa skeer det imellem stunder, at, naar man er midt paa Aaen, man da kan fornemme, hvorledes han hæver Baaden høit i Veiret, som om den stødte an paa skarpe Grunde. Saa fortælles det ogsaa, at, naar nogen skal drukne der i Aaen, om hvilket tilforn er sagt, at det jævnlig skeer engang hver Sommer, giver han altid derom Varsel.

Somfruhugget.

Paa den Gaard Sandholt i Fyen skal det engang tilforn være skeet, at en fornem Frøken lod sig bebaare af en ringe Gaarvkarl og blev ved ham med Barn. Da Eligt var bleven vitterligt, domtes han tildøde og hun til at see paa hans Henrettelse. Desaarfsag blev der igjennem Skoven hugget en Nabning fra Gaarden og ud til Galgebakken, saa at hun fra et Vindue nødtes til at see ham oplynges. Denne Nabning i Skoven kaldes den Dag i Dag Somfruhugget, og siges det, at man frundom

endnu har seet samme Frøken at staae der i Vinduet
og stirre ud hen over Skoven.

Om de Rånkøver.

Der boede en Grevinde Rånkø paa Breidenborg
i Holsteen. Til hende kom en Midnat en liden
Trolld, begjærende, at hun skulde følge ham. Og
der hun havde tilsagt ham det, førte han hende først
ned i Kjælderen og derfra igjennem en underjordisk
Gang til et Sted, hvor hans Kone laae i Varnes
nød. Der hjalp hun nu Trolldkvinden, saa at denne
kom til at føde, og da dette lykkeligen var forbi,
skjænkede Trollden hende tvende kostelige Sager,
nemlig en Guldrok og en Guldsabel, sigendes, at
saalænge disse Ting bleve gjemte i hendes Familie,
saalænge skulde hendes Slægt fremblomstre, og
siges det, at disse Ting endnu gjemmes der paa
Gaarden.

Skambye Kirke.

Dengang Skambye Kirke i Fyen blev bygget, skedde
det længe, at Trolldene altid om Natten nedbræde,

hvad der om Dagen var opbygget. Men, da endelig Kirken var heelt færdig, og Klokkerne i Taarnet førstegang begyndte at ringe, sagde en af Trolde: "Kirke her! — Kirke der! — Fanden skalde have alle de Kirker!" stemmede med disse Ord sin Fod imod Kirkemuren for at støde den om, men da han det ikke formaaede, pakkede de Skyndeligt ind og forlode Landet. Men den Dag i Dag sees endnu Spoeret af hans Fod i Kirkemuren.

Pigen i Brobye.

For mange Aar siden var der en Pige fra det yderste Huus i Næsbyhovedsbrobye i Byen, som en Aften silde gik ud i Marken. Og der hun kom forbi Blankenovshøi, saa hun den at staae paa røde Væle, og var der under Høien et Troldegilde. Da toge de hende derind, og var det hende i den megen Glæde og Lystighed, som om hun kun havde været der i nogle Timer. Men, da hun havde forladt Gildet og kom tilbage i Byen, var det ikke længer saa, som det havde været tilforn, og der hun treen ind i sine Forældres Huus, vare de døde, og andre Folk, dem hun slet ikke kjendte, boede nu der. Og blev det hende da vitterligt, at hun havde været

hos Troldene i ligesaamange Aar, som det syntes hende, at hun havde været der Timer, over hvilket hun tabte Sands og Samling og fik ikke Forstandens Brug i den Tid, hun levede.

Troldene i Skibshuset.

Der var tilforn en Gaard ved Odense, som heed Skibshuset. I samme Huus under Koeftalden boede nogle Trolde, som jevnlig besværedes af Qvægets Ureenlighed og gave derfor Mælkepigen tilkjende, at om hun ei flyttede Qvæget, skulde hende times en Ulykke. Og det skedte derfor engang, eftersom hun lidet brød sig om deres Trudsel, at de førte Pigen op paa Hæstien og dræbte al Qvæget. Men siges det, at man den samme Nat har seet, hvorlunde Troldene saare iilsærdige flyttede fra Stalden ned i Engen paa smaa Bogne, og at deres Konge sad paa den første Bogn, der var pragtig fremfor de øvrige. Siden den Tid have de boet der paa Engen.

Høiby Kirke.

Dengang Høibye Kirke i Thyen var bygget og skulde indvies, stod Fanden udenfor og kigede ind over Muren. Men, da man pludseligen begyndte at ringe med Klokkerne i Taarnet, blev han derover saa forskrækket, at han trykkede sin Haand imod en Gjerdesteen, saa at der blev et Mærke tilbage af hans tre Fingre.

Ane Thomsen.

Ane Thomsen var en gammel, ringe Kvinde, som i Hølsteen var bekjendt for at spaae. Blandt meget andet, som vel er gaaet i Opfyldelse, forudsagde hun ogsaa de Aar, da man skulde finde de to berømte Guldhorn, og har hun fremdeles spaaet, at paa samme Sted, hvor Guldhornene fandtes skal der i Aaret 1836 findes en gylden Tavle med megen Indskrift; men, naar den er funden, da skal Marsten gaae under ved en stor Vandflod.

Christian den Fjerde.

En Nat kom Kong Christian den Fjerde til Mar: swinsborg, som nu hedder Holskenhavn, for at be:

søge Christine Munk, men fandt Porten lukket. Han lod sig derfor sætte over Graven, trøb dernæst sagtelig ind i Borgen og søgte til Christines Kammer, hvor han uden Ordverksling lagde sig i hendes Seng. Da det nu dagedes saae han, at det ikke var Christine Munk, men en af hendes Terner, som han havde ligget hos, efterdi Fruen selv var flyttet ind i et andet Værelse. Og da den Tid kom, at Pigen blev med Barn, skænkede han hende saameget Sølv, som det nysfødte Barn veiede og giftede hende med Ladefogeden paa Gaarden.

Palna-Jæger og Smeden.

Palnatøke, eller som han kaldes, Palnajæger, henter hver Nytaarsnat tre Hesteskoer paa et eller andet Smedeværksted i Fyen, og glemme Smedene ikke at lade dem ligge færdige til ham paa Ambolten, efter som han altid lægger tre Hesteskoer af Guld i Stedet. Men hvor han kommer, og finder ikke Skoene, der flytter han Ambolten, saaledes som det engang gik Smeden i Korup, der havde seet sig lidet til Bedste ved at forsømme dette; thi Palna-Jæger havde flyttet hans store Ambolt op i Seden Kirketårn,

hvorfra han havde stor Besværlighed med at faae den ned igjen.

Slotsbanken ved Høibye.

I Høiby Sogn i Fyen er der en Vold med Grave om, som kaldes Slotsbanken. I samme Banke siges der at ligge en Kongeløsning, det er, en Skat saa stor, at man med den kan løstjæbe en fangen Konge; men denne kan kun optages Nytaarsnat af en Pige, som er Mæe. Jevnligen om Natten kan man see en Mand, helt klædt i Harnisk, at vandre ud over Volden ned i igjennem Skoven, hvor en ung Pige i lange hvide Klæder kommer ham imøde. Bitterligen græder hun, og naar hun ham seer, kaster hun et Slør over sit Ansigt. — Han var tilforn en mægtig Konge og hun hans eneste Datter; men der hun havde ladet sig bedaare, lod han hende i sin Brede levende nedgrave i Jorden, paa det samme Sted, hvor de endnu saaledes mødes.

N i s s e n.

Der var i en Gaard en Nis, som altid drillede Pigerne og gjorde dem allehaande Skjelsmytter,

hvorfore de tidt pønsede paa at gjengjelde ham. Sligt. Engang kom en jydsk Stud depranger der til Gaarden og blev der Natten over. Han havde med sig en stor jydsk Stud, og da Nis saa denne i Stalden, fik han Lyst at sidde paa dens Ryg. Men da han var kommen derop begyndte han at drille den, hvorover Studen rev sig løs og styrtede med ham paa Ryggen ud i Gaarden. Da maatte Nis raabe og skrig, saa at Pigerne vaagnede derved; men istedet for at hjælpe ham, loe de ham ret hjerteligen ud. Og da Studen var løben mod en Bjælke, saa at Nis derved forrev sin Hætte, kaldte Pigerne ham Hintebeen, da han meget elendig skyndte sig derfra. Men Nis glemte Pigerne det ikke. Da de næste Søndag gik til Gilde, sværte de han, uden at de mærkede det, deres Ansigter ganske sorte, saa at de alle bleve udleete, der de vilde træde ind til Dandsen.

Ellefolt.

Ellefolt boer i Ellemoserne. Manden seer ud som en gammel Mand med en sid Hat paa Hovedet; Ellekonen er ung og forførerisk at see til, men bag til er hun huul som et Deigtrug. For hende haver unge Mandspersoner besynderligen at tage sig ivare,

thi hun er vanskelig at imodstaae, og har hun dertil en Strengseleg, hvilken, naar hun den rører, ganske bedaarer deres Hjerter. Ofte kan man see Manden ved Ellemoser, at bade sig i Solens Straaler, men kommer man ham altfor nær, da udspiler han sine Kjæver og puster paa Folt, hvilket foraarsager Sygdom og Pestilenske. Men Qvinderne ere hyppigst at see i Maanskin; der dandse de deres Runddands i det høie Græs med saadan Lethed og Yndighed, at de sjeldent faaer Rei, naar de hyde en rask Ungkarl Haanden. Ogsaa maa man vel vogte Qvæget, at det ei græsser, hvor Ellefolket har været, thi naar et Kreatur kommer paa et Sted, hvor Ellefolket enten har spyttet eller gjort det, som værre er, da befaldes det af spore Onder, paa hvilke man aleneste kan bøde ved at give dem at æde en Haandfuld St. Hansurter, som ere plukkede St. Hansnat Klokken 12. Saa kunde det vel og hændes, at de kunde tage Skade af at blandes med Ellefolket's Qvæg, der ere særdeles store og af en blaaefarve, hvilke undertiden sees paa Markerne at slukke Duggen, af hvilken de lever. Men paa dette Onde kan dog Bonden raade Gud, naar han, førend han lader sit Qvæg løst, gaaer til Ellehøien, sigende som saa; "Du lille Trold! maa jeg græsse

mine Kæer paa din Bولد!" thi, naar det da ikke forbydes, kan han være rolig.

De trende Ønsker.

I Knud Jespersens Gaard i Sørslev Bye nær hos Bogenſe boede en gammel Kone, ſom, da hun engang gik til Gadefjæret, for at hente Vand i ſin Krukke, mødte en kjøn fremmet Mand, der lovede hende trende Ønſkers Opfyldelſe. Konen, der var ſvag tilføds, ønſkede ſig da for det første, at hendes Krukke herefter maatte af ſig ſelv kunde gaae til Gadefjæret og komme hjem fuld. Dernæſt, ſaaſom hun daglig havde ſtor Møie med at faae ſit Brændeklævet, ønſkede hun, at alt, hvad hun ſlog paa, maatte ſtrar gaae iſtykker. Og endeligen, at Alt, hvad hun trak i, maatte ſvarligen forlænges, thi den liden Slump Hør, hun havde, var ſaare kort og lod ſig ikke trække langt. Diſſe trende Ønſker blev hende tilſagt, hvorpaa den Fremmede forlod hende. Strax forſøgte hun da ſin Vandkrukke, og neppe havde hun befalet den, førend den haſtigen løb til Gadefjæret og kom fuld tilbage. I det hun herover høiligen forundredes, ſlog hun af Glæde begge ſine Hænder mod Laarene, men ſaldt, iſølge

det andet Ønskes Opfyldelse, til Jorden med brukne Been. Som hun da laae der og græd bitterligen, strog hun sig om Næsen, hvorved den i samme Stund blev hende saa lang, at den naaede heelt ned til hendes Fødder.

Munkehovedet paa Store Heddinge Kirke.

Paa Store Heddinge Kirke er et Munkehoved udhugget i Muren. Derom fortælles, at Herremanden paa Erikstrup længe satte sig imod, at Byen fik en Kirke. Men en gudsfrygtig Munk brød sig saa lidet om Herremandens Brede, at han lod Byen en Kirke bygge, hvorover Herremanden blev saa vred at han huggede Hovedet af Munken, til hvis Amdelse hin Afsbildning endnu er at see paa Kirken.

Skabye Kirkegaard.

Det er fortalt, at en Mand, som en Aften silde gik over Skabye Kirkegaard i Fyen, saae der en Dødsning sidde paa en Grav og lege med et lille nøgent Børn i sine Arme. Men samme Mand blev ogsaa syg og døde syv Dage derefter. Oftere hændes det,

at naar man ved Nattetid gaaer forbi Kirkegaarden, da horer de Døde i Gravene at synge den Psalme: "Hvo ickun lader Herren raade."

Ore Kirkegaard.

Paa Ore Kirkegaard i Fyen skal det ofte være seet, at en lille hvid Pige strækker Hovedet ud over Kirke-muren og spørger de Forbigaaende: "Har I ikke seet til min Moder?"

Skatten i Rønningesøegaards Søe.

Da Svenskerne var her i Landet, samlede de alt det Guld og Sølv, som de havde taget til Bytte, og sankede det i store Kobberkjedeler ned i Rønningesøegaards Søe. Men siden, da de havde maattet forlade Landet, uden at faae Tid til at tage deres Skatte med sig, vare der mange, som pønsede paa, hvorlunde man vel monne faae dem op. Til den Ende blev der opfødt ni Kalve med Mælk og Hvedebrød i et Rum, hvor Solen i fire Aar ikke maatte komme til at skinne paa dem, og efter den Tids Forløb vare de saa store og stærke, at man vel

maatte troe, at de vilde kunde drage Skatten op. Men da alle Tilberedelserne vare gjorte, og man allerede med lange Jernkjæder havde fat i Kjedlerne, forsage en af Arbeiderne sig i at tale, og siden den Tid har al Umage været ganske forgæves.

Spøgelseet paa St. Knuds Kirkegaard.

En Mand gik en Aften silde over St. Knuds Kirkegaard i Odense. Der saae han en Kvinde, som sad paa en Grav og skulde til at føde et Barn. Og der hun blev ham vaer, raabte hun til ham, at han skulde give hende Linnene til at svøbe hendes Fosterudi; men han blev ræd og vendte hende Ryggen for at skynde sig derfra. Da hørte han, hvorlunde hendes Klageskrig sank dybere og dybere ned under Jorden, indtil han hørte Ristelaaget at smækkes i.

Fanden ved Kortenspil.

En Aften sadde to Hunsmand ved Nyborg og spillede Kort. Som de vare bedst i Spillet, traadte en fremmet Rejsende ind af Døren og bad om god Modtagelse. De bad ham da strax at sidde ned og

spurgte, om han vel havde Lyst at tage et Kort med. Han tog derimod, satte sig hos og lagde en svær Guldbærs paa Bordet, hvilken strax tildrog sig de fattige Huusmænds hele Opmærksomhed. Og som de bleve ivrige i Spillet, gik Konen om og syslede i Stuen, hvorved hun tilfældigviis blev vaer, at den Fremmede havde ikke Fødder som andre Mennesker, men at de vare ligere Hestebeen. Derover blev hun saare forskrækket og løb, uden at de Spilende fik Tid til at mærke det, til Præsten. Præsten kom og havde sin Bog med sig, hvori han strax begyndte at læse saa kraftigen, at Fanden maatte fortrække, og blev han omsider at see til som en sort Ravn og maatte flygte ud igjennem en ituslagen Rude.

Hans Puntlæder.

Der ligger i Fyen tre Høie paa Bubbølgaards Mark og kaldes de endnu Danseshøiene af følgende Tildragelse. Paa Bubbølgaard tjente en Dreng, navnlig Hans; han kom en Aften forbi det Sted, som nævnt er, og saae da den ene af Høiene at staae paa røde Pæle, og var der stor Dands og megen Lystighed derunder. Der han nu, betaget af den megen Deilighed, han her saae, ikke kunde styre

sin Begjerslighed, saa blev han vidunderligen draget nærmere og nærmere, indtil den faureste af alle de faure Piger, gik til ham og gav ham et Kys. Men fra samme Time af var han sig ikke længer selv mægtig og blev saa ubændig, at han sønderrev alle de Klæder, der kom paa ham, hvorudover man til sidst lod ham sye en Klædning af Puntklæder, hvilke han ikke mægtede at rive af sig, men blev desaar sag i den hele Egn kaldet Hans Puntklæder.

Den hvide Kvinde.

Endnu er ved Glensborg at see Ruinerne af et ældt gammelt Sted. Her stod to Soldater at holde Vagt, men, da den ene af dem var gaaet til Byen, stødte det, at en lang hvid Qvindeskikkelse kom til den anden, tilsalede ham og sagde: "Jeg er en usalig Aand, som har vandret her mange hundrede Aar; men aldrig skal jeg finde Roe i Graven!" Da betroede hun ham, at der under Muren var skjult en stor Skat, hvilken kun tre Mennesker i den ganske Verden kunde optage, og at han var den ene. Karlen, som nu saa sin Lykke gjort, lovede i alt at efterkomme hendes Befaling, hvorpaa hun besøel ham, at komme der igjen næste Midnat. Imid-

C

terrid var den anden Karl kommen tilbage fra Byen og traf sin Kammerat i denne Aftale. Derfor raug han med, hvad han havde hørt og seet, men indfandt sig betimelig den næste Aften og holdt sig skjult i noget Smaakrat. Da nu Karlen kom med sin Hætte og Spade, traf han vel den hvide Kvinde paa Stedet; men da hun vel mærkede, at de beluredes, opsatte hun Arbeidet til næste Aften. Karlen, som forgjæves havde ligget paa Luur, begav sig hjem, men blev pludselig syg, og da han troede, det at vilde blive hans Død, kaldte han sin Kammerat til sig, aabenbarede ham, at han vidste Alt og paaminde ham derhos, ikke at give sig af med Troldskab og Spøgerie, men hellere søge Raad hos Præsten, som var en klog Mand. Da denne Karl havde fundet det kloge at følge Kammeratens Forskning, aabenbarede han Sagen for Præsten, som dog besøgte ham, at gjøre som Herren vilde det, kun at hun selv først skulde lægge Haand paa Bærket. Nu kom endelig den fastsatte Tid, og Karlen indfandt sig paa Stedet. Da hun nu havde viist ham Stedet, og Arbeidet skulde gaae for sig, sagde hun, at naar Skatten var optaget, da skulde den ene Halvdeel tilhøre ham, men den anden skulde han dele lige imellem Kirken og de Fattige. Da foer Fanden i Karlen og opvakte hans Begjærighed, saa

at han raabte: "Hvad! skal jeg da ikke have det Hele!" men neppe vare disse Ord ude af hans Mund, førend Stikkelsen med en saare ynkkelig Klagelyd foer i en blaa Lue hen over Slotsgraven. Karlen blev syg og døde tredie Dagen derefter. Nu rygtedes det vidt om Landet, og var her da en fattig Student, som meente, her at kunne gjøre sin Lykke. Han gik derfor en Midnat til Stedet, traf ogsaa der den hvide, omvankende Kvinde og sagde hende sit Erinde, hvorved han tilbød sin Tjeneste. Men hun svarede ham, at han ikke var iblandt de Treende, som ene kunde fresse hende, og at Muren vilde endnu længe staa uroffkelig, saa at ikke Menneſke haand ſkulde formaae at nedbryde den; dog tilſagde hun ham, at han til Tak for ſin gode Villie en gang i Tiden ſkulde blive belønnet. Og er det ſagt, at, ſom han engang efter lang Tid, gik derforbi, og medlidende ihukom den uſalige Kvindes Lidelſer, faldt han næſigruus over en ſtor Mængde Penge, ſom ſnart bragte ham igjen paa Benene. Men Muren ſtaaer uroffkelig, og ſaatidt man har prøvet paa at bryde den ned, bliver altid det Nedbrudte opreift igjen om Natten.

Isdebranden i Beile.

Gamle Folt fortælle, at den Isdebrand, som for nogle og tredive Aar siden afbrændte en Deel af Beile Bye, er bleven forudsagt af en vanvittig Gomsfru. Samme Gomsfru boede i den Gaard, som tilforn stod paa Hjørnet af Nørregade, og skedte det, at som hun en Paaske dag var i Besøg hos Naboeftonen, fremtog denne og viste hende en stor Deel skjenne Klæder, dem hun havde skænket sine kjære Børn til Høitiden. Men da den vanvittige Pige fik al denne Herlighed at see, gav hun sig ynkeligen til at sukke, sigende som saa: "Ja! hvad hjælper nu alt dette? Inden otte Dage vil jo hele Nørregade afbrænde, og jeg Stakkel, som paa hele Jorden ikke har Plads at hvile mig paa, vil finde min Død i Querne; dog skal jeg ligge Liig paa Raadstuen, forinden jeg begraves!" Da hun havde talet dette, tog hun Afsked som for sidste Gang. Og da skedte det næste Søndag, at en Dreng ved at affyre en Nøglebøsse oppe under Taget satte hele Huset i Brand. Vel var da Gomsfruen itide kommen ud paa Gaden, men, da det var kommen hende ihu, at hun havde glemt noget Kostbart i sine Gjemmer, løb hun tilbage, og var hun allerede med det reddede Gods kommen ned i Porten, da en brændende

Bjelke, som faldt ned, antændte hendes Kjortel, og bræbtes hun da strax af det nedstyrtende Tag, ret ligesom hun var kommen ud paa Gaden. Og blev da hendes Liig, saaledes som hun selv havde forudsagt det, bragt op paa Raadstuen, hvorfra det siden jordeedes.

Polakkerhulen.

Imellem Thiersbek og Beile er et Sted som kaldes Polakkerhulen. Derom siger Sagnet, at det kaldes saa, fordi tre og tyve Polakker i Krigens Tid her ere blevne ombragte; hvorimod Andre ville vide, at det var Særsøvere, hvis Hjernefaller nu findes indmurede i Beile Kirkes nordre Capel, og er det ikke at sige, hvormange Forbifarende der Tid efter anden ere paa dette Sted blevne bængstede af Spøgerie.

Karethullet.

Paa Beile Nørremark er et slem Uføre, hvor engang en Grevinde, som kom kjørende der, er nedsunken i Afgrund med Heste, Bogn, Rudske

og Tjener, hvoraf samme Sted endnu kaldes Ræ-
rerhullet.

Stubbegaard.

Imellem Holstebro og Skive ligger Stubbegaard, der i sin Tid skal have været den største Herregaard i hele Nørre: Jylland, efterdi den der skal have eiet syv Herligheder, nemlig: syv Kirker, syv Møller, syv Øer, syv Søer, syv Skove, syv Sneise drivende Plove og syv Sneise Vinduer i Hovedbygningen. Ikke langt fra Gaarden er et Sted, som tilforn skal have været omfhydt af Vand og endnu kaldes Lindholm. Herunder ligger der en stor Lindorm saaledes, at dens nederste Halvdeel ligger her, men den øverste under Stubbegaard, og vil det useilbarligen skee, at saavel Gaarden som Holmen synker, hvis det nogensinde skalde hænde sig, at al Jld er slukt paa Gaarden eller alle Senge tomme. Der skal engang have boet en Gyldenstjerne, hvis Liig blev bisat i Viborg Domkirke, men vedblev desuagtet at have sin Gang paa Gaarden. Præsten i Bredstrup havde allerede, som saamange andre, prøvet paa at fordrive dette Gjenfærd, da just hans Søn kom hjem fra den sorte Skole. Samme hed

Knud Ufødt, efterdi han var udffaaen af sin Mø-
ders Side, og var han saa forfaren i alffens Vid-
underlighed, at han strax turde binde an med Gjen-
gangeren. Knud Ufødt begav sig da til Stubbe-
gaard, hvor han befalede alle Folkene at begive sig
bort, og beholdt kun hos sig en Ungmøe, som var
ganske uforsaren. Med hende begav han sig da til
Sisterstuen, hvor han tændte tre Lys og satte de to
paa Bordet, men det tredie oppe over Døren.
Derefter fremtog han en Bæsselaas, adskildte den
og lagde Stykkerne omkring paa Bordet, sigende,
at hun skulde vel give Agt paa disse; thi, naar hun
saae, at de løb sammen af sig selv, saaledes som de
passede, da havde han Magt med Spøgeriet, men
dersom Stykkerne faldt ned paa Gulvet, da var det
forbi med ham, dog skulde hun ingen Skade tage
deraf. Nu stod han ved Bordet og gav noie Agt
paa Laasens Dele, og kunde han paa dem see, hvor-
lunde Spøgelsset gik ud af Viborg Kirke og nær-
mede sig, indtil det stod for Døren. Da begyndte
han at besværges, men Døren aabnedes og Gjen-
gangeren treen ind og saa forfærdeligt til Laasen,
som laae paa Bordet. Han havde allerede faaet de
to Lys paa Bordet slukkede, men, da han vilde
nærme sig det tredie, som var over Døren, fik
Knud Ufødt Magt med ham, hvorved Pigen hørte

dem verle mange underlige Spørgsmaal og Svar, dem hun ingenslunde forstod, indtil Spøgelsset lod Knud høre, at han engang havde stjaalet et Brød. Da svarede Knud:

"Udi min Trang og Nød

"Stjal jeg et Skillingsbrød!"

og kastede saa en Skilling til Spøgelsset, som strax maatte vige baglænds ud af Døren og ned i en Mose. Og i samme Øieblik, da Spøgelsset sank, sprang Laasens Stykker sammen for Pigens Pine og blev som en heel Laas; men Stedet, hvor Spøgelsset sank, er endnu et ufrugtbart Uføre, som kaldes Djævelmosen.

Den røvede Brud.

Som det er fortalt om saamange Kirker, saa fortælles det ogsaa om Hadderup Kirke imellem Viborg og Holstebro, at da man var ved at bygge den op, nedbrød Fældene hver Nat alt, hvad man om Dagen havde bragt istand. Da prøvedes først det Raad, at to røde Køer bleve spændte for et stort Læs Steen, og skulde da Kirken opbygges der, hvor de standsede med Bognen. Men da nu Alt dette var forsøgt uden Nytte, gjorde man det Løfte

til Trosdene, som havde været Arbeidet imod, at om de vilde lade Kirken staae, da skulde den første, der som Brud kom til Kirken, tilhøre dem. Dette hjalp; Arbeidet gik nu flinkt fra Haanden, og inden søie Tid var Kirken opbygget. Da skedte det, at en Brudeskare kom kjørendes fra Haderiis til Kirken; men just som de vare komne over Aaen, der løber mellem begge Byerne, faldt der en saa stærk Taage og Mørke, at den Ene ikke kunde see den Anden, og da det atter klarede, var Bruden borte. Siden den Tid gjør Brudfolk langt heller en stor Omvei, end de skulde fare ad denne, som er den nærmeste.

Blodpletterne paa Borggaard.

Paa Borggaard ved Glensborg boede en Herremand, der eiede en saare kostbar Guldring. Da denne engang blev borte, lod Herren Mistanke falde paa to Tjenere, der strax fæstedes i Fængsel og skulde ved svare Pinsler bringes til Bekjendelse. Men begge nægtede de standhaftigen, at de vare skyldige og døde omsider af den ilde Medfart. Stakket Tid derefter skedte det, at Herremanden selv fandt sin Ring, og gik det ham nu svarligen nær, at Tje-

nerne saaledes uskyldigen havde maattet lide formel-
delt hans Mistanke. Ja han tog sig det saa nær,
at han Dag for Dag hentæredes af en nagende
Græmmelse, og kunde denne hans Elendighed ikke
længe blive skjult for hans øvrige Tyende. Men
blandt disse var der en Tjener, som tilbød sin Herre,
at ville bære den hele Synd, dersom han til Løn
vilde give ham nogle gode Klædningsstykker. Dette
bekom ham, som man kan vide, meget ilde. Næste
Morgen laae han død i sin Seng, og fandtes det,
at hans Hals var knækket imod Væggen, hvor man
fandt adskillige Blodpletter, hvilke ikke den stærkeste
Luud har kunnet afværte, og, endskjøndt samme
Muur flere Gange er nedbrudt og atter opført,
kommer dog altid Pletterne igjen tilsyne paa det
samme Sted.

T r o l d q u i n d e n .

Et lidet Pigebarn, hvis Fader og Moder vare
døde, blev opfodt af hendes Nærbeslagtede, en
gammel Huuskone paa en liden Ø i Issefjorden.
Siden, da samme Barn var voksen til og tjente ude
hos fremmede Folk, skedte det, at som hun engang
gik til Altars, besøgte hun undervejs sin forrige

Madmoder. Men denne var en slem Hæx, og der
hun hørte, at Barnet gik hen at nyde den hellige
Madvere, bad hun hende, ikke at nyde Brødet og
Vinen, men hemmeligen at udspyttede det i sit Lom-
metørklæde, eftersom hun da vilde lære hende at
gjøre bedre Brug deraf. Det arme Barn blev vel
ved sliq Begjæring underligen tilmode, men da hun
frygtede sin Pleiemoder, lovede hun at gjøre, som
det var hende sagt. I Kirken nød hun ikke desto-
mindre Sakramentet uden Forargelse, men der hun
paa Tilbageveien var kommen til Hæxen gav denne
hende et Stykke Smørrebrød og dertil en Drik,
som bekom hende saa ilde, at neppe var hun kom-
met hjem til sit eget, før hun fik ondt og maatte
opfaste en stor Korsfist, hvorpaa Christus paa Kor-
set var affkildret paa den ene Side og Fanden paa
den anden og desforuden et Stykke Læder med syv
Huller udi.

Himlens Vidnesbyrd.

I Helledams Sø mellem Holstebro og Elve-
sandtes engang et udkastet, nysødt Barn. Strax
bleve da alle Koner og Piger fra Omegnen samlede
hos Præsten og maatte En for Anden lægge Haand

den paa Liget og sværge paa sin Uskyldighed. Men da herved Intet blev bragt for Dagen, tog man den Beslutning, at alle Pigerne skulde undersøges, om nogen iblandt dem var med Die. Der blev da saaledes fundet en Pige, som ifølge dette Tegn ansaaes for den skyldige Moder, og skøndt hun svor paa, at dette Mærke var sælleds for hendes hele Slægt og endogsaa fandtes bekræftet hos hendes Broder, blev hun dog bragt i Fængsel, ynkeligen piint og endeligen dømt til Døde. Men paa den Dag, da hun udførtes til Retterstedet og Beiret var usædvanlig mørkt, gjorde hun det Ønske for Alle, som der vare samlede, at Himlen til Tegn paa hendes Uskyldighed vilde lade Skyerne fordrive. Og det skedte, som hun havde ønsket; thi neppe var hendes Fod paa Retterstedet, førend Beiret opklaredes og blev saa skönt, at Alle deraf saae hendes Udsagn siensynligen af Himlen bekræftet.

Præsten i Hveisel.

I Hveisel, to Miil nordvest for Beile, boede engang en Præst, der var saa gudsfrygtig, at han endog om Natten gik i Kirken for at bede. Dette syntes hans Kone stet, ikke om, og gjorde derfor den

Aftale med Karlen, at han en Nat ſkulde tage et hvidt Klæde over Hovedet og gaae ind i Kirken for at gjøre Præſten bange. Dette ſkedte ogsaa en Nat efter Aftale, men da Præſten ſaae dette Spøgelse, blev han ſaa lidet forſcædet, at han tilraabte ham: "Eſt du et Menneſke, da giv Svar, men eſt du Djævelen, da viig tilbage!" Men Karlen blev ſin Rolle tro, og nærmede ſig Præſten, der trende Gange gjentog ſit Tilraab og omſider fremtog ſin Bog og begyndte at læſe. Da ſank Karlen ned i Kirkegulvet og ſad allerede i indtil Knæerne, da han i ſin Angſt ſik de Ord frem: "Gæd! det er mig, Gæd!" Men Præſten gjensvarede roligere: "Ja nu er det forſilbe, Søn! Du kan jeg ikke redde dig! Men ſaaledes ſkal du nu blive ſtaaendes, indtil du har fortrudt din Synd, at du maa blive ſalig!" Og han ſtod der, nedſunken indtil Knæerne, i ſamfulde ſyv Dage og Nætter. Men næſte Søndag, da alt Folket var i Kirke, nød han i Overværelſe af hele Menigheden den hellige Nadvere, ſagde derpaa Sognefolkets Farvel, og ſank dybt under Jorden.

Kongen paa Alstrup Hede.

Der boede i Thistedſogn en Mand, ſom var riig fremfor Alle, og beſtod hans Rigdom meſt i umaar-

delige Svinehjorder, der Tid efter anden saaledes tiltoge, at de udbredte sig over det hele Sogn og oprodede Naboernes Jorde, saa at det hele Sogn blev spotviis kaldet Svinefien. Og da det gik, som det gjerne gaaer, at den enes Velstand faaer den Andens Pine til at skele, saa begyndte de med at kalde ham Kongen paa Allstrup Hede, og endte ikke forend de vare enige i at skille ham ved Livet. Engang der han vilde kjøre til Baanderup Kirke, blev han paa Veien ihjelskudt, og siges det, at hans forgylde Vogn blev ganske overstænket af hans Blod. Men fra samme Tid af, var der aldrig Fred paa hans Gaard formedelsk det forfærdelige Spøgerie, saa at det tidt larmede der, som om Mure og Bægge skulde styrte tilsammen. Derfor turde ingen boe paa Gaarden, som, efter at den i mange Tider havde staaet ganske øde og forladt, omsider faldt sammen, saa at man nu neppe kan vise Stedet, hvor den har staaet.

H a v f r u e n.

Kort før Skipper Clemens hærjede Jylland, stod en Aften en Mand ved Glenstrup Søe, og tyktes det ham, at en Høvsfrue steg op af Vandet. Og

der han ved ligt Syn raabte høit af Skræk og Forundring, sank hun atter ned under Bølgerne og blev i samme Dieblis Søen saa rød, som havde det været Ild og Blod. Da skedte det ogsaa om saie Tid, at bemeldte Skipper Clemens i samme Søe lod tre adelige Frøkener drukne.

Vispen paa Mols.

Der boede engang en Biskop paa Mols ved den Landsbye Knebel. Paa samme Tid boede der en Jomfru i Bistofte, som var betroet til en Herremand. Samme Biskop reed jevnlig om Alstenen til Bistofte paa sin abildgraa Hest, eftersom han havde fattet Kjærlighed til Herremandens Fæstemø og stod i Forstaaelse med hende. Dette kom endelig Herremanden for Øre, og tog han sig det saa nær, at han besøgte sin Karl, at skaffe Vispen af Dage. Engang traf Karlen Biskoppen, just som han stod og messede for Alteret, men slog ham ikke destomindre ihjel og blev selv til Straf henrettet strax uden for Kirken. Der skal have ligget en Graasteen paa Kirkegaarden, og der neden under den ihjel slagne Biskop.

Troldenes Frygt for Vandet.

Den Kirke, som nu staar i Skibel Sogn ved Weile, blev først opbygget paa Vilstrup Mark, paa det Sted, som derfor endnu kaldes Kirkebjerget. Men da samme Høi dengang var fuld af Troldpat, og dette aldrig har kunnet fordrage Lyden af Kirkes klokkerne, saa forsagte det først paa at nedbryde Kirken. Men da man altid opbyggede det, som var nedrevet, saa fik de arme Byemænd saamange alffens Plager i hvad, de foretog sig, at man tilsidst blev enige om at flytte Kirken ned til Fjorden; thi dengang gik Weilefjorden saalangt op i Landet. Nu var al Nød tilende. Troldene, som nu ikke længer hørte Klokkerne, og desuden frygtede Vandet, lod herefter Kirken i Ro.

Granatæblet.

I Overgade No 6, i Odense skal der være en Stue, som endnu har samme Skikkelse som for nogle hundrede Aar siden. Væggene ere endnu prydede med de gamle Malerier og under Loftet hænger endnu, efter den Tids Siirlighed, Granatæbler. Her boede den svenske Konge Karl den 10de, da han i

Krigens Tid reiste igjennem Fyen, og er det sagt, at som han en Dag sad der i Stuen, faldt et af Græs nataeblerne ham ned i Hovedet, hvorover alle vise Mænd, som det hørte, spaaede ham kun ilde. Til Erindring herom er ogsaa dette Vble fremfor alle de andre forgyldet.

Gyldesteen.

En saare riig Herre kom flygtende til Danmark med sine uhyre Rigdomme og opbyggede den Herres gaard Gyldesteen ved Bogenſe i Fyen. "Den skal hedde Gyldesteen, sagde han, thi jeg kan lade hver dens Steen forgylde!"

Guldhoie.

Der er paa Færøerne adskillige Hoie, i hvilke der efter gammelt Sagn er nedlagt gylдне Skatte. Af saadanne Hoie er især bekjendt en paa Fuglesøen, en paa Mygenæs og en paa Sandøen, tæt Østen for Skaaleviig og Sands. Denne sidste kaldes Rjøstugroveheiggiur, og veed man vidst, at der i den er nedsat en Kjedel fuld af Guld. En anden bekjendt

D

Høi er der i Haveporten Bleing ved Cumba. I denne, som kaldes Gudheiggiur, skal der for to Mænds Aldere siden være nedsat med Runer to Kjedler fulde af Guld og Sølv, hvilke Rigdomme en Mand, navnlig Kieel, skal have samlet sig ved Søefart. Det siges, at da han nedgrov disse sine Skatte, sagde han: "Kjetil heu, Kjetil greu, Kjetil undur, Kjetil aae, Kjetil tan trå finna maa!" Da dette Vers er de Omboende velbekjendt, saa har man tidt havt i Sinde, at lade et Varn døbe Kieel, thi kun for en saadan vil Høien aabne sig af sig selv; men, da der tillige fordres, at samme Varn skal i syv Aar have været mandløst o: uden Menneskers Nærvarrelse, saa har det endnu ei villet lykkedes.

Forudforkyndelse af Pesten paa Bornholm.

Det skedte den fjerde Søndag efter Trinitatis om Morgenen ved Solens Opgang, at en Kvinde af Kønne, som gik op at mælke, hørte først med lydelig Stemme den Psalme: "Nu bede vi den Helligaand" ic., og strax derpaa, der hun saae sig om, blev vaer udi en smal Reen iblandt Kornet, et meget deiligt Varn, klædt i hvid Skjorte, og befalede

det samme Barn hende, ikke at frygte sig, men sagde derhos, at for Menneskenes Ondskabs Skyld skulde der først komme stor Død og Pestilensz iblandt Menneskene, og siden forfærdelig Krig, Hunger og Dyrtd, hvilket hun skulde aabenbare Folket, at de itide maatte bevæges til Poenitensz.

Jens Glob og Bispen af Borglum.

Der har været en af de Glober, som haver hedet Jens Glob. Han havde ald Thye under sig, undtagen det geistlige Gods. Der han var ni eller ti Aar gammel, kom han ud at tjene i fremmede Lande. Imidlertid døde hans Fader, og Bispen af Børglum, Hr. Oluf Glob, trængte hans Fru Moder svarligen i mange Maader, forfulgte hende til Thinge og Stefne, dog han intet dermed kunde udrette, efterdi hun altid havde villet rette sig efter Loven. Men paa det sidste angav han hende for Paven og forhvervede sig pavelig Bandsbrev over hende og fik alt hendes Land Thye udi Forbud og Interdict, saa at intet Liig maatte begraves, intet Barn døbes, Sacramentet ikke uddeles, fik al hendes Slægt og alle hendes Venner, som i denne Sag vilde staae hende bi, bandsatte, saa og alle

hendes Bønder forbudt, at svare hende Landgilde, Ægt, eller pligtigt Arbejde. Og blev hun derved nødsaget til, selv at holde sin Plov, og maatte ved Hjælp af en eneste tro Pige i ganske syv Aar dyrke sin Jord. Endda lod Bispen sig dette ikke være nok, men forhvervede sig pavelig Stevning over hende, at hun skulde møde for ham, udi den Menning, at han paa denne Maade vilde faae alt hendes Gods Stiftet underdømt. Og drog hun da med to sorte Øren for sin Vogn og med Pigen, som kjørte hende, ud af Landet. Men der hun saaledes drog igjennem Franken, kom hendes Søn, Jens Glob, som imidlertid var slagen til Ridder, tolv Mand stærk, imøde. Dog vare de for hinanden i første Strid ganske ukjendelige. Jens Glob, som høiligen undredes over den usædvanlige Maade at reise paa, lod hende udspørge, *hvo hun var? hvorfra hun kom? og hvorhen hun agtede sig?* Hun svarede ham, at hun var hjemme i Danmark, kom derfra, og agtede sig nu til Paven ifølge Stevning. Han lod hende fremdeles adspørge, om hun var af Adels Slægt, og om hun ikke havde Børn, Slægt eller Venner, som hende den lange og mæsommelige Reise havde kunnet afstaa. Hun sagde, sig at være kommen af godt Adelsfolk, hendes Husbond var død, en Søn havde hun haft, hvad enten han le-

vede eller ikke, derom var hun ganske uvis; thi han var sendt udi fremmede Land, og hun havde intet spurgt fra ham, siden han drog bort. Wel havde hun Slægt og Venner, hvilke dog ikke turde besætte sig med hendes Sag, for pavelig Forbuds Skyld. Der nu Jens Glob hørte hende tale, da bevægedes hans Hjerter af sønlig Kjerlighed, saa at han ikke længere kunde tie, men sagde: Moder! Jeg er Eders Søn, om hvis Liv I tvivler! Eders Husbond, den I haver nævnt, er min Fader, og, endog Lykken for Eder er omvendt i Eders Fædrene Rige, Slægt og Venner haver forladt Eder, og I bedrøves ved allehaand Tilfald, saa haver dog Gud alsmægtigste til denne Dag udi fremmede Lande naadeligen bevaret mig. Saa beder, raader og formaner jeg Eder, at I ville begive Eder paa Hjemreisen og antvorde mig Eders Breve og berette mig Sagens Leilighed, saa vil jeg møde mod Bispen for Eder udi Rette!" Saa gjorde hun. Han mødte siden paa bestemt Tid i Rette mod Bispen og tabte den geistlige Sag; men hvad angik den Vold, Uret og Overlast, som var hans Moder tilført, da havde han derom at tiltale Bispen for Landslov og Ret. Der han nu var kommen med denne Dom, da lod han Bispen stævne og kalde, men kunde dog ikke faae nogen Ret over ham, efterdi Bispen var af et

stort Anhang og skød sig altid ind under geistlige
 Ret og Paven. Ihvorhen Hr. Jens Glob endog
 lod ham stævne, mødte Bispen dog ikke. Da tænkte
 han, at han vel i andre Maader maatte betale ham,
 lod al Trætte falde, men udsurgte en Tid, da Bi-
 spen var forventendes til Thye. Sendte han da
 Brev og Bud til sin Svoger Hr. Olaf Hase i Sal-
 linge, at han Juleaften eller Julenat skulde møde
 hannem til Ottesang ved Hvidbjerg Kirke, at hvis
 han ikke mødte, vilde han selv komme at gjæste ham,
 saa han skulde takke ham lidet godt. Hr. Olaf Hase
 begav sig da strax paa Veien med tolv Mænd, men
 der han kom til Slesund (Ottesund), da var det
 saadant Guds Veir, at han ei kunde faae Færgen
 over til sig, ei heller kunde nogen komme derover.
 Da vendte han sig om til sine Hofmænd sigendes,
 at det skulde de vidne, at han formedelst det haarde
 Veirligt ei kunde komme over Sundet, saa at det
 maatte ikke tilregnes ham, at han ikke kunde komme
 sin Svoger til Hjælp og Undsætning, den han plig-
 tig var og gjerne gjøre vilde, og derpaa aftakkede
 han alle sine Svende, som ei følge vilde, gav dem
 Hest og Harnisk, ligesom de førte det, og bad dem
 at bringe hans Hustru, Slægt og Venner et kjær-
 ligt Farvel. Men de tro Svende svarede, at de
 tjente ham for Klæder og Penge og vilde derfor

hellere tilføje Livet tilligemed ham, end forlade ham ene. Dermed gjorde de sig samtligen rede til at sætte ud i Sundet, men Beiret borttog de ti Svende, saa at Hr. Olaf alene med tvende Smaa: drenge efter største Livsfare kom over. Og reed han da samme Nat, paa den samme Hest fire store Mil lige til Hvidbjerg Kirke. Da han treen ind i Kirken, var baade Bispen og Jens Glob komne; og mødte Hr. Jens ham i Waabenhuset og bad ham en god Dag, sigendes: "Nu seer jeg vel, at du ikke har ladet Svogerspydet ringle i Hæftet! Var du ikke kommen, da skulde jeg vel have besøgt dig der, du varst!" Hr. Olaf svarede: "Jeg er reden dig denne Reise til Billie, og har jeg derover mistet ti gode Svende og Heste og selv neppeligen undkom: men med Livet; men hvorledes er du og Bispen kommen overeens." Jens Glob svarede: "Vi ere forligte!" Da blev Hr. Olaf svarligen vred, greb til sit Sværd og sagde: "Har du ladet dig for Dag tinge med Bispen, da skal hverken du eller han komme fra denne Kirke med Livet!" Og derved hug han til ham, men Hr. Jens sprang ind af Kir: kedøren, og bad ham, at holde inde en liden Stund, eftersom Bispen allerede var ihjelslagen. Saa gik de tilsammen ind i Kirken; der laa Bispen og alle hans Tjenere ihjelslagne, og havde han saaledes

hevet paa Vispen af den Uret, som denne havde
paaført hans Fru Moder. For denne Gjernings
Skyld er Hr. Jens Glob sidenester kaldet med det
Tilnavn: den haarde.

Thimgaards Ladebygning.

Om Thimgaard i Hindherred ved Ringkjøpping er
det sagt, at Tømmeret til Kornladen er tilhugget i
Norge. Da det var færdigt, reiste Bygmesteren
ned til Jylland, hvorhen Mestersvenden ønskede at
følge ham; men der det blev hannem nægtet, hæv-
nede han sig i Mesterens Fraværelse derved, at han
forandrede alle Mærkenummerne, saa at, da det var
sendt til Jylland og skulde opreises, kunde Mesteren
ikke finde Rede deri, og maatte da for egen Regning
omhugge det paa nye. Og kan man af de mange
Huller og Forhugninger skønne, at Tømmeret har
været bestemt til en langt større Bygning.

Daugbjerg Dous.

Ved Daugstrup, imellem Viborg og Holstebro,
ligger en Høi, som kaldes Daugbjerg Dous. Om
denne Høi gaaer det Ord, at den altid er omgivet
af en blaa Taage, og at der nedenunder ligger en

stor Kobberkjedel med Penge udi. En Nat gik to Karle ud for at grave efter denne Skat, og vare allerede komne saavidt, at de havde sat i begge Kjædens Hænder. Da skedte der altskens underlige Ting, for at forstyrre dem i denne Gjærning: snart hørte en Kareth forbi med fire sorte Heste, snart saa de en sort Hund med gloende Tunge, saa kom en Hane, der trak et Læs Høe; men Karlene lode sig ikke bringe til Mæle og fortsatte Gravningen. Da kom der en Karl, haltende dem forbi, som sagde: "See! Daugbjerg brænder!" og, da de saa hen til Byen, var det grandgiveligen, som om hele Byen stod i lys Lue. Nu først glemte den ene af Karlene at tie stille, men i det han gav sig til at raabe, sank Skatten ned endnu dybere, og saa tidt der siden er prøvet paa at saa den op, har altid Fældene ved deres Koglerier forhindret det.

H a g b r o.

Ikke langt fra bemeldte Høi, Daugbjerg Dous, er en Bro, som hedder Hagbro, og i Nærheden en Kro, som kaldes Hagbro Kro. Disse Steder ere saaledes kaldte af en forunderlig Begivenhed, som ifølge Almuens Fortælling, maa have tildraget sig

mange Gange og paa forskjellig Tid og Sted, og er samme Beretning tit omtalt iblandt disse Opgivelser. En Nat stod nemlig Daubjerg Dous paa fire røde Pæle, og under Høien havde Troldene, som sædvanligt, Dands og megen Lystighed. Da kom just en Karl forbiridendes, og der han standsede for at see til, kom en Jomfru, saa saur, som han aldrig havde seet tilforn, ud, og rakte ham et Sølvkrus, at han skulde drikke deraf. Men Karlen maa vel, ligesom jeg, have hørt tilforn om sig Begivenhed, kastede derfor Drikken ud over sit Hoved og red bort med Kruset. Da kom en gammel Kjærling ham i Hælene, og løb hun saa rapt, at hun vistnok havde faaet ham fat, dersom han ikke i god Tid var kommen over rindende Vand, og var det saa nær, at hun, idet han red over Broen, fik hans Hest greben i det ene Bagbeen, men beholdt kun den ene Hage af Skoen. Derfor hedder Broen endnu den Dag i Dag Hagbroe.

G i e n g a n g e r e n .

Præsten i Hadderup var meget stolt og hovmodig. Men i den høsliggende Bye, Høestrup boede en stikkelig Bondemand, som en Nat havde en synderlig

Aabenbarelse. Det skedte nemlig, som han laae i Sengen, at han hørte en Røst sige til ham: "Stat op, og gaae hen til Præsten! sig ham, at han itide skal omvende sig fra sin Hovmodighed, at han maa blive salig; thi ret snarlig skal han døe!" Bonden tænkte lidet derover, men gik ikke. Næste Nat hørte han den samme Røst, og da befoel ham hans Hustru, at han skulde adlyde og gjøre, som det var ham befalet. Og reiste sig da begge de ærlige Bønderfolk af den gode Seng, gik tilsammen igjennem den mørke Nat til Præstens Gaard, og blev Konen uden for Porten, medens Manden gik ind at røgte sit Errende. I Begyndelsen vilde Præsten ei lægge Magt paa Bondens Ord, men strax slog ham den onde Samvittighed, saa at han slog sig for sit Bryst og sagde: "Gud være mig arme Synder naadig!" Saa nær gik det den gudsfrygtige Bøndermand til Hjerte, at Præsten skulde døe i Synd, at han sluttigen formanede ham og tog slutteligen det Løfte af ham, at hvis denne døde, da skulde han komme igjen og lade ham vide, om han havde fundet Naade for Ret. Faa Dage efter blev Præsten syg, døde og blev han begravet paa Hadderup Kirkegaard. Da skedte det, at som Bonden en Aften silde kjørte fra Møllen og kom forbi Kirkegaarden, steg en Dødning i hvide Klæder op af Graven, og

Vonden, som gjentjendte Præsten, sendte ham uforsvædet et fromt "Guds Fred" imøde. Da sagde Præsten: "Jeg kommer at lade dig vide, at du har frelst min Sjæl fra Døden!" steg med det samme atter ned i Graven; men Vonden skyndte sig hjem, og da han havde fortalt sin Kone det Skedte, glædede de sig tilsammen og læste et Fadervor.

Spøgerie paa Gaarden Hæl.

Paa den Gaard Hæl ved Holstebro har det, saa længe man mindes, altid spøget, og kan ifkun een og den samme Familie beboe den. I en Bæk, som løber tæt forbi, sees undertiden to Qvinder at vaskes deres blodige Arme, og ere de saa berygtede, at den ganske Egn deromkring ræddes for dem, efterdi een af dem har engang greben en Kone i Matten, der hun sad og malkede en Koe, saa at hun kort Tid derefter døde. Paa Løfterne i Gaarden er der en bestandig Larmen om Matten, saa at Hundene tude uafsladeligen, og man har ogsaa engang seet i Haven et dødt Menneske hænge dingslende i Træerne.

Hagbro Kro.

Om Hagbro Kro, hvorum tilforn er meldt, fortælles det, at den engang har været saa ufselt et Herberg, at den ei formaaede at give Rejsende Nattely. Men en synderlig Begivenhed har engang bragt den i god Stand, hvilket nu skal fortælles.

En Aften kom en fattig Rejsende fodvandrende hertil og begjærede Nattely. Da gav man til Svar, at man ikke kunde tage imod ham. Men Kropigen, som ynkedes over ham, at han endnu skulde gaae langveis i den mørke Nat, betroede ham, at der rigtig nok var et ledigt Kammer, men at der sporedes saa forfærdeligen, at aldrig nogen havde fordristet sig til at tage derimod. Karlen var ikke bange, og Verten tillod ham, at blive der. Men da den Rejsende var bleven ene i Kammeret, tyktes det ham dog lidt underligt, og han besluttede ikke at gaa til Sengs. Tændte han derfor Lys, gjorde Ild i Ovnen og satte sig saa roligt hen, for at vente paa, hvad der vilde skee. Men alt var tyst og roligt, og Tiden blev efterhaanden lang, eftersom Karlen blev søvnigere. Da tog han omsider til Takke med Sengen, slukkede Lyset og faldt i Søvn. Men da Klokken var henved Tolv, blev han pludseligen vækket af en stærk Næslen uden paa Binduerne, og

da var det fælt ængstligt omkring ham, eftersom Ilden flammede i Ovnen og oplyste Kammeret ret underligt. Pludseligen gik Døren op, og en lang Stikkelse traadte ind, fremtog et Lys under Kappen og tændte det i Ovnen. Da han nu havde Lyset paa Bordet, fremtog han et Barbeertoi, flet Kniv, og gjorde det Karlen forstaaeligt, at han skulde staae ud af Sengen og lade sig rages. Karlen, som ansaa det for raadeligst at adlyde, stod ud og satte sig skjælvende paa Stolen, blev indfæbet, raget og alt gik saare godt. Spøgelseset indpakkede atter sine Sager, nikkede ad ham og forlod Værelset. Men strax sprang Døren atter op, og to sorte Mænd treen ind med en Liigkiste, den de satte paa Bordet og forsæiede sig bort. Karlen, som dog ved det første Eventyr havde uden Betaling faaet sit Skjæg af, var nu ingenslunde frygtagtig, men gik freidig til, tog Laaget af Kisten og saa en Dødnings ligge deri. Da følte han paa ham og sagde dernæst: "Du er kold, du maa varmes!" tog han saa ud af Kisten og bar ham paa sine Arme hen til Ovnen, for at varme ham. Strax begyndte da den døde Mand at tale og sagde: "Jeg har gravet en Skat ned i den mørke Kjælder, men førend den kommer i Mennekevold, faaer jeg ikke Noe i min Kiste. Men du skal see Skatten og til Løn have

en Trediedeel og det Øvrige skal deles mellem Kromanden og de Fattige." Da gik de tilsammen ned i den mørke Kjælder, hvor Spøgelseset viste, hvor Skatten var nedgravet, og ginge saa begge op igjen i Kammeret. Nu sagde Spøgelseset, der midlertid var bleven kold og bleg: "Saa! nu faaer jeg vel Noe!" hvorpaa Karlen atter lagde Liget i Kisten og Laaget ovenpaa. Karlen gik da strax tilsengs igjen, og strax aabnedes Døren, og de samme to sorte Skikkelser traadte ind, toge Kisten og udbar den. Men om Morgenens fortalte Karlen Berten, hvad der var skeet, og, da de havde opgravet Skatten i Fællesskab, bleve de begge berigede. Da var det at Berten opbyggede Hagebro Kro, saaledes som den nu staaer, og har den siden den Tid altid været et godt Herberge.

Hr. Lars Jacob.

Engang havde en Tyv stjålet Hr. Lars Jacobs to Hopper og reiste syv Mile bort for at sælge dem. Men Hr. Lars som var forfaren i skjulte Kunster fik desuagtet Tyven saaledes til at skjælve, der han var ifærd med at drikke Ligkjøb, at Tyven selv maatte vise Præstens Hopper igjen.

Samme Hr. Lars Jacob standsede ogsaa en gang en Ildbrand i Veierslev, blot ved at tage sit hvide Lommetørklæde op og dermed at vifte. Og strax vendte Vinden sig, og da var al Fare forbi.

Benhøns Kloster i Viborg.

Salig Fru Benhøns boede engang i sine unge Dage hos en fattig Præsteenke i Kjøbenhavn. Og medens hun var der, skedte det, at samme Enke ikke kunde betale sin Hunsleie og blev derfor udpantet. Dervover, siges det, blev Fruen saa rørt, at hun gjorde det Løfte, at saafremt Himlen nogensinde forundte hende Midler, da skulde hun aldrig glemme at gjøre vel imod Enker. Og stiftede hun da siden i Velstand det ovenfor nævnte Kloster i Viborg.

St. Kjeld.

Om St. Kjeld i Viborg siges det, at som han en Morgen stod og læste Messen, gik Lysene ud, men blev han dog ved at læse fort i Mørke.

Holger Rosenkrantz.

Holger Rosenkrantz var en lærd Mand og havde jevnlig unge Adelsmænd og Studenter hos sig paa sin Gaard Rosenholm i Jylland, og lagde de sig der efter boglige Kunster. En Aften bad han en Student at gaae over i Bibliotheket og hente en Bog. Studenten gjorde saa, men der han traad ind i Bibliotheket, saa han Rosenkrantz at sidde der ved Bys og læsende i den forlangte Bog. Da blev han vel underlig tilmode, men meente dog, at Rosenkrantz maaskee ad en glennere Wei var kommen i Bibliotheket, gik derfor tilbage og møder Herren, som spørger, hvorfor han ikke medbringer Bogen. Da kom det til Forklaring, at han havde haft et Syn, og strax gik Rosenkrantz ledsaget af flere Studenter over i Bibliotheket, og alle see de Skikkelsen at sidde der, indtil Hr. Holger endelig spørger: "Er du eller jeg den rette?" og da forsvandt den.

Fandens Gaard i Aarhuus.

I den saakaldte "Fandens Gaard" i Aarhuus boede i fordum Tid en Bysfoged, der var saa riig, at man ingensunde kunde forklare sig hans Velstand, og

troede man derfor, at han nok ikke var kommen til den paa ærlig Viis, hvilket ogsaa, som der siges, har bekræftet sig efter hans Død, thi nu spørger han: Der er en anden Gaard der i Byen, og der boede hans Datter, som var gift, og vil man vide, at han tidt endnu om Natten kjører derhen i sin Karet? Der er de, som have givet Agt paa samme Vogn, og have de sagt, at der ud af samme steg sommetider en Mand uden Hoved, (rimeligviis har han da holdt det under Armen), og sommetider en sort laaden Hund. En lang Tid vilde ingen boe i hans Gaard af Frygt for Djævelskab, og blev den derfor udleiet til Kornbehold, og har man da hørt, hvorledes han kastede Sæden derinde. Endeligen vovede en Slagter at flytte derind, men han maatte i mange Tider taale Fandens Drillerier, idet han naar han slagtede enten fik Skanterne, eller ogsaa hele Koen ned over Nakken.

Ørkel Slotsbanke.

I Ørkel Slotsbanke ved Svendborg er nedgravet en stor Skat. Engang forsøgte man at tage den op, og grøv derfor et dybt Hul i Jorden, indtil man til sidst traf paa en stor Kobberport; men, da det alle

rede var langt ude paa Astenen, blev Arbeidet opsat til næste Dag. Og, da nu Arbeidet igjen skulde begynde, var det alt forsvundet. Paa samme Sted ligger ogsaa en stor Kobberbro nedssunken. Til anden Tid er det skeet, at nogle Karle, som arbeidede der i Nærheden, saae Høien at aabne sig, og en stor Mand til Hest med blanke Knapper i sin Kjortel at ride ud af Høiens Port.

Borstaarnet i Kjøbenhavn.

Om Borstaarnet fortæller Folk i Christiansstad i Sverrige, at Kong Christian har ladet det forfærdige til et Kirkespiir for deres By; men i Kjøbenhavn vil man vide, at samme Konge har ladet det tage fra Kirken eller Raadhuset i Calmar for der med at pryde Kjøbenhavn.

Farimagsgveien.

Denne Bei, som fører fra Kjøbenhavns Nørrebro til Østerbro, skal have faaet Navn af følgende Begivenhed. Engang kom Kong Christian den Fjerde fjørende der paa Veien og mødte en Bonde, ogsaa

til Bogns, der ikke vilde vige for Kongen. Da bes
foel Kongen sin Kjøresvend, at vige ham Pladsen,
og idet Bonden kjørte forbi, sagde Kongen til ham:
"Far nu i Nag!"

Kanalen ved Præstøe.

Der siges, at den Aae, som gaaer ind ved Præstøe,
har i forrige Tider været en dyb Kanal, og for-
tælles det endvidere, at den er bleven bygget af
Præstøefolk, som i de papistiske Tider, naar de havde
forsyndet sig, blev dømt til at istandsætte et større
eller mindre Stykke af Kanalen, alt efter som For-
seelsen havde været. Dette Arbejde var saaledes
bestemt, at Bunden skulde brolægges med almindre
lige Kampstene, derovenpaa lægges et Lag af hvide
Stene, som skulde have Stikkelse af Gaaseæg, og end-
deligen det øverste Lag af Flintestene. Gamle Folk
ville endnn erindre den Tid, da en Orlogsfregat
under en Admiral har seilet ind gjennem denne
Kanal lige til selve Byen, og er det imidlertid vit-
terligt, at der for adskillige Aar siden er paa Stedet
fundet Levninger af et gammelt Bolkværk. Sagnet
siger: Præstøe skal forgaae ved Vand, Næstved
ved Sand!

N y s e.

Gaarden Nysøe er bygget paa ni Søer og kaldtes derfor tilforn Nisøe. Herom er sagt, at Haven har kostet netop een Skilling mere at anlægge, end Gaarden at bygge.

Sparres Bord.

I Sparresholms Have staaer et rundt Steenbord med hyide Pletter i. Aarsagen til disse Pletter er den, at Sparre sidder jevnlig her om Ratten og spiller Kort med gamle Venner og Bekjendtere. Men, naar han taber Spillet, bliver han vred og staaer med knyttet Næve i Bordet, saa at der bliver Mærke af hans Fingre.

B o r r e.

En Her vilde engang flytte en Høi fra Bordingborg over til Møen. Hun tog den da i sit Forklæde og fløi med den, men midtvejs gik der et Hul paa Forklædet, saa at Høien faldt derigjennem og blev deraf den lille Ø, som ligger mellem Bordingborg og Møen.

Pallasken paa Mors.

Det er kun nogle faa Aar siden, da var der en Bonde paa Mors, som ciede en Pallask, som fra den Tid, Svensken var i Landet, er gaaet fra Haand til Haand mellem Gaardens Eiermaend. Om dets siges, at da en Dag en Svensker kom i Gaarden for at plyndre, traf han kun en gammel Kone hjemme, og gav sig derfor isærd med at gjennemse en stor Kiste. Men, som han bukkede sig ned, rev den gamle Kone Pallasken ud af Skeden og klævede dermed hans Hoved, saa at baade han og Pallasken bleve paa Stedet.

St. Clemens's Syn.

St. Clemens var Aarhus's Skytspatron, og om ham er allerede fortalt, hvorsunde han, efterat have lidt Martyrdom, blev kastet i Havet med en Møllesteen om Halsen, men kom dog, flydende paa et Anker, iland ved Aarhus. Medens han endnu vandrede paa Jorden, skedte med ham det Jertegn, som har givet Anledning til Domcapitellets Segl i Aarhus. Thi, som han engang var kommen til en Stad, hvor man leed af Mangel paa Vand, saa

søgte man hos ham Hjælp i denne Nød. Og om Aftenen skedte det, at han efter Sædvane knælede ned paa Marken og holdt Bøn. Men som han knælede, da saae han for sig et Lam paa en Klippe, og der man næste Dag gravede paa det Sted, hvor han havde knælet, fandtes herligt Band. Desfor: medelst findes i ovennævnte Segl et Lam afbildet, staaende paa en Klippe med Fredens Fane, og foran dette en bedende Helgen med en Glands omkring sit Hoved.

Lassenius, Rector i Isehoe.

Det skedte engang, da en Rector skulde vælges til Skolen, at Lassenius en Morgen ankom til Isehoe, hvorhen han i store Nød havde vandret fra Tyrkiet, og satte han sig paa Beien. Men i den samme Nat havde den, som skulde bestikke en Rector, drømt, at han skulde gaae udenfor Byen og der finde den Person, som han skulde vælge til Rector. Og skedte det saaledes, at han kom til dette Embede, hvorfra han siden blev forflyttet til Kjøbenhavn. Han var saa forfaren en Mand, at, naar hans Tilhørere sov, kunde han, ved at lege med sit Lommelortklæde, vække dem.

Rynkestenene.

Engang vilde to tyrkiske Skibe løbe ind i Andefjord ved Færøerne for at plyndre. Men da de nærmede sig Landet, skedte det for Indbyggernes fromme Bønners Skyld, at de i samme Stund bleve omkastede til store Stene, der endnu altid hviler paa Kjolen og vakler fra den ene til den anden Side.

Strid om en Sjæl.

Det skal engang være skeet, at en Bøddel, idet han gjorde Bøn til den hellige Jomfru, blev ihjelslagen, og opstod da en Strid imellem hende og Djævelen, eftersom de begge gjorde Fordring paa hans Sjæl. Da stod just Præsten paa Kirkegaarden og hørte dem at stride, og omsider, Sagen saaledes at bilægges, at Sjælen atter skulde vende tilbage til Legemet. Og gav da Jomfru Maria Præsten en Rose, at han skulde give den til Paven, et Tegn paa, at han skulde befale Forbøn at skee.

Guldringen.

Fru Kirsten, Hr. Peder Kressens Datter, var Hr. Holger Munk trolovet af hendes Slægt og Benner, men Kongen og Dronningen toge hende med Magt mod hendes Wille, og nødte hende til at have en, heed Jey Mus, som ei var af saa høi Stamme. Og fik hun en Guldring, hvori en Kobbernagle var fæst, hvoraf er kommet det Ordsprog: "Ar te dig Kobbernagle, du er i Guld lagt!"

Tycho Brahes Næse.

Da Tycho Brahe engang var til Bryllup, kom han der i Skjænderie med Hr. Manderup Parsberg, og der de nogle Dage derefter mødtes i en Julestue, kom det imellem dem saavidt, at de droge deres Kaarder og gik hinanden ind paa Livet. Og mistede Tycho Brahe i den Strid sin Næse, saa at han, for at skjule denne Legemsbrøst, maatte lade sig gjøre en Næse af Guld og Solv, saa kunstigen, at man ingensunde, ved at see den, kunde tro andet, end at samme Næse var af Kjød og Blod. Men for at være sikker, om den skulle ville falde af, gik han altid med Liim i Lommen.

Alslev Kirke dør.

Der boede engang paa Følster en Jomfru, som fra sin Fødsel havde været blind. En Nat som hun laae, bragtes det hende for i Søvne, at hun skulde drage til en Kilde, der blev hende anviist, og deri toe sit Ansigt, og skulde hun da blive seende. Hun gjorde da, som det var hende påslet og fik sit Syn. Da lovede hun, at hun til Tak for hendes Gines Brug vilde opbygge en Kirke i Alslev, og tog Arbeidet uopholdt sin Begyndelse. Da drog hun mange Penge sammen for at bruge dem til Himlens Ære, men allerede var den hele Bygning istand, da eiede hun ikke saameget, at hun kunde bekoste Døren til Kirken. Skedte det da, at en Morgen aarle en stor, med Jern beslagen, Dør drev op fra Stranden, hvilken samme Dør havde hørt til Noæ Ark, og havde siden den Tid flydt om paa Havene, men passede dog i Kirkemuren, som om den dertil havde været forfærdiget. Og er det den samme Dør, som endnu sees der paa Stedet.

Skatten i Sortenshave.

Tilførn, naar man vilde drage fra Følster til Møen, da skedte Overfarten fra Dure Byes Mark

og til et Sted, lidet nordligere, end hvor nu Færge-
 gaarden staaer paa Møen. Saaledes var det under
 den svenske Krig, da en svensk Officier blev sendt
 fra Møen og til Falslev, for at afhente nogle Pen-
 gesummer, som Falslevingerne havde maattet yde
 Fjenden. Men Bonden, som skulde føre Sven-
 skeren over Vandet, optændtes af Begjærlighed, da
 han saae Pengeposerne, brugte derfor Leilighed til
 at overmande Fjenden og kastede ham over Borde.
 Dernæst vendte han atter Baaden ad Falslev til og
 nedgrov sit rige Bytte ved et Træ i en Skov, paa
 en Holm i Bondemosen, Sortenshave kaldet, netop
 der hvor nu staaer en Udshyttergaard fra Moseby.
 Det varede ikke længe, før denne Gjerning kom
 Svenskerne for Øre, og pludseligen blev Gjernings-
 manden efterspoeret i Aastrup By af nogle Fjender.
 I første Stund undgik han dem, men da han om-
 sider forfulgtes af dem, sprang han hurtigen ind i
 den Gaard, hvor nu Christen Knudsen boer, og
 skjulte sig listigen bag Gangdøren. Der nu hans
 Forsølgere kom til Gaarden, løbe de, een efter an-
 den, ind igjennem Døren, hvor han stod skjult, og
 medens de da søgte ham paa alle andre Steder i
 Gaarden, undtagen der, hvor de vare komne uden
 at søge, listede han sig bort og undkom. Vel maatte
 han da i lang Tid holde sig forborgen, men, da

Fjenden havde forladt Falster, kom han atter frem og begav sig til Stedet, hvor han havde skjult Skatten. Skjøndt han nu vidste, at han havde nedgravet den under det største Træ, saa kunde han dog ikke, trods al sin Flid, finde Træet. Han gik derfor op paa Brigsere Bakke, som ligger tæt hos, og der han stod der, kunde han tydeligen see og kjende Træet. Han løb da atter ned, men nu var det ham ligesaa umueligt, som før. Stod han paa Bakken, da kunde han kjende Træet, men saa tidt han kom ned, vare alle Mærker forsvundne. Og saaledes gik det ham saa tidt, han i sin Levetid forsøgte derpaa. Men, da mange Aar vare forløbne siden hans Dødsdag, skedte det, at en fattig Huusmand i Mosebye, der han vilde rødde et Jordstød, fandt saa mange Penge, at der til denne Dag spores stor Rigdom der i Omegnen.

Ligstenen i Aarhus Domkirke.

I Aarhus Domkirke findes en meget afflidt Ligsten, paa hvilken findes afbildet et Fruentimmer, som holder en Bog i sine foldede Hænder, og findes der under hendes Bryst til Venstre et dybt Hul, som af en Flintekugle. Der neden under ligger be-

graven en ung Jomfru, som, da hun havde forladt sin forrige Elsker, saaledes optændte ham til Brede, at han besluttede at myrde hende. Og som hun en Søndag Morgen gik at høre Ottesang, og, ligesom Billedet viser, bar Sangbogen i foldede Hænder, blev hun ved sin Indtrædelse i Kirken myrdet af ham ved et Flinteskud.

Skonning, Klokker i Aarhus.

Paa den Tid da Martinus Mathiæ Lælius var Biskop i Aarhus, beilede Hr. Erik, en Herremand, til hans Datter, men fik hende ikke. Da hun nu siden blev givet en Præst, udsprede samme Herremand, for at hævne sig, at denne Præst havde haft hemmelig Omgjængelse med Bispinden, og lod Klokkeren Hans Skonning sig kjøbe til at bekræfte denne Løgn, idet han nemlig sagde, sig at have seet det fra et Hul paa Kirketaarnet. Det gik endog saa vidt, at da Biskoppen var død, blev Bispinden anklaget for dette, saavel som ogsaa for Trolddom, men blev dog frikjendt, hvorimod det Tid efter hævnedes paa Klokkeren, idet han nemlig faldt ud af det paaheeræbte Hul og brød Halsen.

Et forstenet Brød paa Kunstammeret.

Det skedte paa Bornholm i det Aar 1592, at en Tigger kom til en Kone og bad hende om et Stykke Brød. Men Konen nægtede at have noget, tilføiende, at hvis hun havde Brød i Huset, saa vilde hun ønske, at det maatte blive forvandlet til Steen. Da hun nu kom til Ovnen, hvor hun havde sine Brød, da vare de alle som Steen. Og findes der endnu paa Kunstammeret et af disse Brød, men siges det, at Peter Ejaer deraf har faaet Halvparten.

Narhuus Byes Undergang.

Om Narhuus er det spaaet, at, om nogensinde en Konge træder iland paa det saakaldte Mindehoved, da vil Byen i samme Øieblik synke, og intet af den blive tilbage uden den Gade, som kaldes Broberg.

Jordkilde Røverkule.

I Skoven ved Serrikslevgaard ved Horsens sees endnu tydelige Spoer af en Kule, hvor man, for henved fire hundrede Aar siden opdagede en Røver:

bande. Over Weien, som gaaer her forbi fra Horsens til Aarhus, havde Røerne spændt Streng, hvorved Klokke vare fæstede, som hang i deres Hule, og kunde de deraf faae at vide, naar nogen kom over Weien. Saaledes blev en fordums Herremand fra Serrikslevgaard tagen og holdt til Fange i samfulde syv Aar, og var det ganske forgjæves, at Øvrigheden engang imellem gjorde Gagt paa dem, saa velforvaret var deres Opholdssted. Men engang fangede de en Bondepige, der var saa smuk, at hun rørte deres Hjerter til Medlidenhed, dog slap de hende ikke fri, før hun havde høitideligen svoret, at hun aldrig vilde sige Noget, hvor de holdt sig skjult. Der hun nu var bleven fri, holdt hun vel sin Eed, i det hun intet sagde om, hvor hun havde været; men en Dag tog hun Meel i Fad og stræede det paa Weien fra Byen og hen til Røverkulen, saa at man ved at forfølge Spoeret, i den Formening, at Røerne havde stjålet Meel og spildt deraf paa Weien, kom til Stedet og fangede alle Røerne.

K a t h o l m.

Gaarden Katholm ved Grenaa i Jylland har faaet sit Navn af følgende Begivenhed. Der var en

Mand i Jylland, som paa uretsfærdig Viis havde samlet meget Gods. Da han døde, efterlød han trende Sønner sin Formue til Deling. Men da den Yngste havde faaet sin Arvpart, tænkte han som saa: "Hvad med Synd kommer, det med Sorrig bortgaaer!" og besluttede derfor, at undertaste sine Penge en Vandprøve, menende, at de uretsfærdige Penge vilde synke tilbunds og de retsfærdige svømme ovenpaa. Men, da han havde kastet alle sine Penge i Vandet, da svømmede kun en eneste Halvskilling ovenpaa, og kjøbte han sig for den en Kat og drog tilføes til fremmede Lande. Da kom han omsider til et Sted, hvor Folket svarligen plagedes af en overhaands Mængde af Røtter og Muus, og der hans Kat imidlertid var bleven med Killinger, saa forskaffede han sig, ved at sælge dem, stor Rigdom og reiste hjem til Jylland, hvor han byggede sig en Gaard, som han kaldte Katholm.

Fru Hilde Trolle.

Paa samme Gaard boede senere en Frue, ved Navn Hilde Trolle, som var bekendt for sin Gjerrighed og frygtet formedelst den Uretsfærdighed, hvormed hun behandlede sine Undergivne. Naar

hun fra sit Vindue saae nogen af hendes Født i ny Kofte eller Trøie, lod hun dem strax kalde op og adspurgte, hvor han vel havde faaet den fra, og Svaret maatte da være, som det vilde, saa slap det dog altid derud, at hun tog samme Klædningsstykke fra ham, sigende, at han havde ikke saa gode Klæder behov. I Nalsøe Kirke, som hørte til Gaarden, laae Thomas Fastig begravet. Han havde været med ved Svarteraas og havde der fra Sjenden taget tre Faner, hvilke vare opstillede over hans Kiste; han havde desuden opbygget Katholm og Nalsøe kirke paa ny; men desuagtet undte hun dog ikke hans Been at ligge i Fred og lod dem bringe fra Kapellet ned i en mørk Kjælder, hvor hans Levn timer senere ere fundne hentastede i en Sompasse. Imidlertid gik det Ord, at Fru Hilda havde givet sig Fanden i Vold, og at Tiden nærmede sig, da hun skulde høre ham til. Som hun nu en Nat laae med sin Datter i Sovestammeret, hørte hun en forfærdelig Tummel nede i Kjælderen derunder, og var det, ligesom om hun hørte det siadste op og ned af en gammel Steentrappe, som var udenfor Kammeret. Da mærkede hun vel, at hendes Time var kommen, men søgte dog at formaae sin Datter til at gaae ud, for at see, hvad det vel kunde være. Men Datteren vægrede sig standhaftigen, og i samme

Dieblig blev Fruen af en usynlig Haand draget ud paa Trappen, hvor man næste Morgen fandt kun hendes Hoved, og kunde hverken Lund eller Afke udslætte Spoeret af Blodet paa Stenene. Da blev Dypgangen til Sovestammeret tilmuret, og Fruens Hoved henlagt i det Kapel, hvor Thomas Fastig tilforn havde ligget.

Thomas Fastig og hans Brødre.

Thomas Fastig havde to Brødre, som hedde Moris og Strange, hvilke vare saa drabelige Mænd, at der om dem gaaer det Ord i Egnen: "Hvor Thomas, Moris og Strange lade sig drive ud, der skal ikke Fanden selv komme ind!"

Grædebjerg.

Da den sorte Død var her i Landet, døde alle de Folk, som vare i Byen Wilsrup, ved Weile, undertagen tre smaa Børn. Og paa samme Tid skedde det, at tre Reisende kom derigjennem Byen, og saae de da disse tre Smaabørn, som sad grædende paa en stor Bakke midt i Byen. Og røstes deres

Hjærter af inderlig Medlidenhed, saa at de toge
Børnene med sig og kaldte Høien Grædebjerg,
hvilket Navn den har beholdt indeil denne Dag.

Jellingehøiene.

Næsten to Miil nordvest for Veile ligger Lands-
byen Jellinge. Der ligger Gorm den Gamle og
hans Dronning Thyra, hver paa sin Side af Kir-
tegaarden. Paa Thyras Høi skal der tilforn have
været en Kilde, der, som nogle fortælle, led-
tes med Kobberrender under Jorden fra en Høi ved
Rugballe Bye i Jellinge Sogn; men Andre si-
ge, at den hidledes fra en Kilde, som udspringer ved
Foden af en Høi paa Finnet Mark i Nyetirke
Sogn; atter Andre ville vide, at Thyra skal have
været mistænkt for Utroskab mod sin Egteherre,
men tre Dage efter hendes Begravelse udvældede
den af Jorden til Tegn paa hendes Uskyldighed.
Senere er det skeet, at en Bonde, for at helbrede
sin skabede Hest, toede den i Kilden, formodetst
hvilkent Vanhelligelse Kilden er udtørret.

Jellinge Kirke.

Jellinge Kirke siges at være bygget af Svend Tves
 Hæg, men er siden afbrændt og igjen opbygget.
 Der til Kirken har været to berømte Præster. Den
 ene Niels Smed, som var den første evangeliske
 Præst og Fader til tolv Præster, og den anden Ja-
 cob Pedersen Werst. Han var Stedets Sognepræst
 paa den Tid da Svensken var her i Landet, og
 maatte give Hjenden alle de Penge, han eiede. Og
 der han nu ikke havde flere, da ophængte de ham
 over Kirkedøren paa en stor Jernkrog, hvorpaa der
 nu hænger et Crucifix. I lang Tid hængte han der
 over Døren med udspilede Been, indtil han efter
 flere Mars Forløb blev nedtaget. Men fordi Kirken
 ved ham var bleven vanæret, blev han først ops-
 hængt i en Galge og omsider begravet i den saa-
 kaldte Galgebakke ved Byen.

Signete.

Det var i forduumme Tid Skik paa Bornholm, at
 de fattige drog i Julen omkring til de Rigere, for
 i de glade Dage at faae Almisser til en fornøielig
 Jul. Saadanne Reiser gif gjerne nordverts sydpaa

og kunde undertiden vare i nogle Maaneder. Paa denne Viis drog Signete, en fattig Kvinde, fra sin Mand og eneste Barn, en lille Dreng, og drog bin i Landet og samlede sig til en glædelig Hjemkomst. Men da hun atter kom tilbage til sit Boe, da fandt hun Døren lukket, og der hun nu tigede ind igjennem de brustne Ruder, saae hun hverken Folt, ei heller sit ringe Boehave. Da løb hun i stor Forsærdelse til Sognesogden, og blev hun der vis, at baade Mand og Barn vare døde af Coet, og hendes Eiendele solgte til deres Begravelse. Men hun kunde ikke fatte den Bedrøvelse, som kom over hendes Hjerte, og løb til Præsten og fra Præsten omkring i Byen, men allevegne mødte hun det samme Udsagn. Da tog denne gramme Sorg hendes Forstands Brug, og løb hun i sine øvrige Dage omkring til Dens femten Kirkegaarde, stak ned i Jorden med sin Stok og sang:

De røvede mig mit Guds, de røvede mig mit Gulb,
Thi altid vi Stakler maa lide.

De lagde min Hura i sorten Mulb

Og Manden mig Arme til Duide?

Hun var paa hele Den bekjendt under Navnet Signete eller Signetil og høit elsket og beklaget af Alle formedelsk hendes store Fromhed.

Fru Riborg. Hun vandt
 Hr. Frederik Holgersen, Herre til Rosenvold, og
 Kammerjunker hos Kong Christian den Fjerde, og
 Jomfru Riborg, Kammerjomfru hos Dronning
 Anne Cathrine, fandtes at leve i utilladelig Kjærligheds-
 lighed til hinanden, og dømtes han, at være freds-
 løs, hvorpaa han drog ud til Keiseren og var med
 i den ungerske Krig, men Jomfru Riborg dømtes
 ved høieste Ret til evigt Fængsel. Vel bad Kong
 Christian for hende hos Faderen, som var Hr. Lau-
 rik Brochenhuus til Eggskou, men han svarede:
 "Saa har vel Kongen selv været Fader til Barnet."
 Dertil svarede Kongen: "Det skal vi lægge os fra!"
 og blev hun da hensat i et laaselukt Kammer, hvor
 der kun var et firekantet Hul paa Døren og havde
 aleneste en Pige hos sig. Men der Faderen var
 død, lod Moderen hende løs, og da ogsaa hun var
 død, gav Sødskenne hende Nøbbelle Gaard i Tjen-
 esten. Siden levede hun meget skikkeligt og hed Fru Riborg.

Peter Schumacher.

Da Peter Schumacher, siden Greven af Griffens-
 feidt, var i sit fjerde Aar, skedte det, at der han

blev haaren til Skolen, mødte ham en Spaagvinde, hvilken, da hun saa Drengen, bad den, som bar ham, at standse lidt. Og efter at hun havde naie betragtet ham, udbrod hun spaadomsvis: "Ja, min Søn! du har et Guldæble i Haanden, men see vel til, at du ei lader det falde! Og tænk siden paa, hvad jeg siger dig nu!"

Ulfstand og Abbeden.

Jens Holgersen Ulfstand geraadede formedelst et Formynderskab i Proces med Abbeden paa Vekkerkov, som forurettede hans Myndling Peder Nielsen, en Søn af Niels Gyldenstjern. Efterat denne Proces var endt, og al Trætte forbi, kom engang Abbeden til Lyngbyegaard for at besøge Ridderen, og kom ved denne Leilighed, da han skulde op ad en Trappe, til at beklage sig over sin Fedme, hvorved han meget hindredes i at gaae. Jens Holgersen, som endnu havde Processen i frisk Minde, svarede ham, at han vel vidste et Raad derfor, saafremt kun Abbeden vilde give sig hos ham i Kuur. Abbeden, som ikke ahnede Svig, modtog dette Tilbud og lovede 100 Mark, saafremt det lykkedes. Da førte Ridderen ham til sin Smedie, lod ham der

lænkes til Ambolten, befalende ham, at han i ti Uger skulde føre den store Forhammer og imidlertid ei nyde andet end Vand og Brød. Abbeden, som hyerken var vandt til Arbeidsomhed eller Tarvelighed, klagede sig jammerligen, men Ulfstand berøahte sig paa den sluttede Handel og lod sine givne Befalinger udføres paa det nøiagtigste. Omfider lykkedes det Abbeden at bringe sin Nød for Biskoppen, ved hvem det derfra kom til Kongen, som beføel, at Abbeden strax skulde løsgives, og tildømte Ridderen at betale de 100 Mark.

Den sorte Død.

Valle Juul til Ugelstrup levede paa den Tid, da den saakaldte Mandeqvæl eller Mærkedød var her i Landet, om hvilken Pestilenske fortælles, at den har havt følgende Marsag. Der var i Engeland en ung Kvinde, som, der hun var gift med en gammel Mand, havde et Boelskab, og bad hun derfor en Kjerling, at give sig et Raad, hvorlunde hun skulde blive den Gamle qvit. Denne gav hende det Raad, at hun skulde tage et Stykke af en død Mands Mave og hakke dette i hans Mad, og der hun havde gjort det, døde Manden strax derefter,

og meente hun nu, at kunde leve i Belyst med sit
 Boelskab. Men baade han og hun bleve strax der-
 efter syge og døde ganske pludseligen, og greb Syg-
 dommen i kort Tid saaledes om sig, at den udbredte
 sig over ganske Engeland. Paa den Tid skedte det,
 at et Skib kom fra Engeland til Bendsyssel i Jyl-
 land, og vare alle Skibsfolkene underveis døde. Og
 som nu Indbyggerne fra Bendsyssel gik ud paa Skis-
 bet, bleve nogle af dem angrebne af Sygdommen
 og døde, og saaledes kom Pesten omkring der i
 Egnen. To Dage før Jul kom en veisfarendes
 Mand til Ugelsstrup og bad om Huus. Palle Jul,
 som ikke troede, at han var kommen fra Mandequeles,
 efterdi han havde Klæder og andet Tøj med sig,
 viste ham til Præsten, at han der kunde faae Lo-
 gement. Men Julenat da Palle Jul ved Mid-
 natstid kom til Kirken med sine Folk, var Præsten
 der ikke, hvorfor han stilledes Bud til Præstegaar-
 den. Da Buddet kom did og bankede paa Døren,
 blev der dog ikke lukket op, hvorfor han indtog et
 Vindue og raabte derind. Da svarede en halvdød
 Kvinde, som laae paa Gulvet: "O vær og tut!
 Hvilken ond Gjest har Palle Jul viist til os! De
 er alle døde, og jeg halvdød!" Og var dette det
 første man i Jylland fornam til Pestilensen, hvor-
 paa den siden udbredte sig over det hele Land.

De Rosenkrandsfer.

Hr. Erik, som var den første af Rosenkrandsernes Slægt, gjorde tilligemed Stie Hvid en Reise til Rom, og gav Paven ham ved den Leilighed en Krands af Roser, hvilken han til en Ihukommelse siden lod afmale paa Hjelmen af sit Vaaben, hvoraf denne Slægt ogsaa har faaet sit Navn.

Prinds Stryge, Kongens Søn.

I det Aar da man skrev 663 reiste Kongens Søn af Danmark, unge Hr. Stryge, til Kong Etuin i Westsachsen for at hjælpe ham i Krig. Og blev han der formedelsit sin Tapperhed besynderligen afholdt af Fruentimmerne, og især var Kronprinds Reduvals Datter indtaget af hans Manddom, ligesom han ogsaa bar Kjærlighed til hende. Derfor blev han der Vinteren over, men, da Sommeren kom, var Prindsessen med Barn. Der han nu havde forladt Engelad, fødte Prindsessen en Søn, som hun, i et gyldent Skrin med viet Lys og Salt hos, satte ud i Stranden. En Dag ved Kronprindsen, hendes Fader, ud at forlyste sig, og fandt han da ved Stranden dette Barn, hvilket

han lod kongeligen opføde og kaldte det Karl. Imidlertid kom Reduval paa Englands Throne og var den første christne Konge der. Karl voksede op og udmærkede sig saameget ved sin Tapperhed, at Kongen vidste ikke bedre, end at give ham sin Datter til ægte. Men, da Brylluppet skulde staae, aabenharede Prindsessen for hendes Brudgom, at han var hendes Søn ved Prinds Stygge af Danmark. Og blev Kongen derover saa høiligen forføret, at han vilde lade hende ynkeligen omkomme ved Ilden, men Karl magede det saa, at hun ægtede hans Fader, efterat de i nitten Aar havde været adskilte. Og til evig Erindring herom, deelte Hr. Karl sit Skjold i fire Dele med et hvidt Kors, hvilket betegner, at han var Christen. Dernæst malede han det krydsvis rødt og blaat, for at vise, at han var baade dansk og engelsk Prinds. Og i den første Fjerdepart satte han en hvid kronet Løve, for at betegne Danmark og i den fjerde en anden hvid Løve, som betegner England. Tvertiisjennem andet og tredje Sætt satte han en sort og hvid Skaktafl, tilkjendegivende den Skilsmisse, som saa lange havde været mellem hans Fader og Moder, og er dette det samme Vaaben, som føres af de Rosenkrandsere.

Hverring Kirke.

Der boede en Herremand, navnlig Glambek paa Gaarden Naast ved Veile. Han vilde gjerne have Vørring Kirke flyttet til Hverring Bye, men hverken Mand eller Kvinde trostede sig til at lægge Haand paa at nedbryde en Kirke. En Dag jagede han just omkring Vørring, og tog han ved den Leilighed saamange Steen af Kirken, som han kunde holde under sin venstre Arm og red dermed til Hverring, hvor han kastede dem. Da han saaledes havde gjort Begyndelsen, fik han mange Arbeidere, og inden kort Tid var Kirken nedrevet, og man begyndte strax paa at opbygge en nye i Hverring. Men en Morgen, da Folkene sadde ved Dørebordet, kom Pigen løbende ind og fortalte, at saamange fremmede Arbeidsfolk byggede derude paa Kirken. Og da de kom derud, var der vel ikke længere nogen at see, men Bygningen havde faaet en stor Tilvæxt, i det de fandt, at den nordre og østre Side af Kirken var opmuret af deilige tilhuggede Kammesteen, og ihvor megen Flid man siden gjorde sig for at bygge de andre Sider ligesaa godt, saa var det dog ikke af den Art. Men det maa nu have været saa godt, som det være vil, fik Herremanden om korte Tid Smerter i den venstre Arm, hvormed

han havde haaret Stenene fra Vorring Kirke til Hverring, og visnede den bort, saa at han døde en Stund derefter. Han ligger begravet i Hverring Kirke, og paa hans Liigsteen sees endnu en Mand med kun een Arm, men der er mange som paa-
staae, at han af samme Aarsag ikke sover sødeligt, men stundom om Natten maa ride fra Vorring og til Hverring.

Jens Munk.

Der var i Nakjærbye ved Weile en Mand, hed Jens Munk. Han havde engang noget at fordrø hos en fattig Mand og holdt ved at kræve ham; uanseet, at den Fattige havde Intet, hvormed han kunde betale. Engang da han var kommen til ham i samme Ørinde og Intet fik uden Beslagesser, tog han Gryden, som han saae over Ilden og slængte al Mæden ud over Gulvet, idet han sagde til de sultne Børn: "Ed nu! det er godt nok til jer!" Men disse Børn, som vare to Dreng, voksede op, blev store og stærke Karle og kom i Kongens Tjeneste. Og, der de havde tjent i adskillige Aar, finge de Orlov at reise hjem. Det var ud paa Natten, da kom de til deres Fødebye, og gif

de strax til Jens Munks Huus og bankede paa Døren. Jens Munk kom ud at see, hvo der bankede, og toge de ham da fat og tvang ham til at følge med udenfor Byen, hvor de ihjelslog ham. Nogle Dage efter blev han funden af Byemændene og begravet paa Kirkegaarden. Men vet som de ginge affted med hans Liigkiste, saa Pigen, som sad i Liigstuen, at han rakte Hovedet ind gjennem Vinduet og grinte hæsligt. Og spøgede han fra den Tid af baade Nat og Dag, saa at Alle forfærdedes. Omsider sendtes Bud til alle Præster der i Egnen for at saa ham bundet, og der fandtes ogsaa To, som vare saa velsærde, at de turde binde an med ham. De lavede sig altsaa til at vaage om Natten i Huset, hvor han pleiede at komme, og, som de i nogen Tid havde siddet der, bankede det paa Døren og en fattig Tigger kom ind og bad om Tilladelse, at maatte sidde derinde. Samme Tigger, der han havde taget Plads, fremtog tre Pinde og borede tre Huller i Døren, sigende: "Naar nu den første Pind falder ud, saa reiser Jens Munk sig af Graven! Naar den anden falder ud, saa er han ved Porten! Og, naar den tredie falder ud, saa staaer han her for Døren! Smedens nu Præsterne undrede sig over den ufselige Bettlers Tale, faldt strax den første Pind, og dernæst den anden og om-

sider den tredie, hvorpaa strax Spøgelsset indtraadte. Men, da det saae Tiggeren sagde det: "Hvad? — er du her, Hans Ufødt! Dig vil jeg vanskeligen faae Bugt med!" Da begyndte Hans Ufødt at læse og drev det dermed saavidt, at Spøgelsset maatte love, kun een gang hvert syvende Aar at stige ud af Graven, og endda kun spøge paa Naekjær Mark paa en liden dertil anvist Plads; men dog forbeholdt det sig, at disse Vilkaar ikke længer skulde staa ved Magt, end til det havde faaet Noget til at bære sig over tre Markessjel. Og fra den Dag blev det atter roligt i Huset, men een gang hvert syvende Aar er det seet i forskjellige Stiktelser paa Naekjær Mark. Mange Aar vare saaledes hængangne, da en liden Dreng engang skulde ud paa Marken for at søge sin Faders Bædder. Da saae han en hvid Gasse at sidde paa Marken. Og som han nu troede, at det var hans Faders Gasse, som var floiet derud, tog han den under Armen for at bære den hjem. Men den blev ham, som han gik, altid tungere og tungere, saa at han, der han var kommen til den tredie Stente, maatte tage Hvile, og satte han sig derfor ned paa Grøvten. Da begyndte Gassen at tale og sagde: "Havde du kun baaret mig tre Skridt videre, saa havde jeg ikke længer været bunden!" Og der Drengen det hørte, slap han den og løb sin Vej.

Qvinden ved Guldrokken.

Paa Nordsiden af Beilefjord under Skoven sees mellemstunder en Qvinde i lange sorte Klæder, og sidder hun der og spinder paa en Guldrok, mens hun nu og da holder inde og seer veemodig hen ud over Fjorden. Om hende siger Sagnet, at hun da først skal finde Forløsning, naar en af hendes egen Slægt kommer til, at hun for ham kan aabenbare, hvad hun har at sige.

Barnemorderfæen.

Paa den Herregaard, Serriglevgaard ved Horsens, findes en stor Bryggerkjedel, som tilforn har siddet i Muren. I denne Kjedel kastede en ugudelig Pige sit spæde Barn, der hun havde født i Dølgemaal. Men efter denne Ugjerning hørtes altid Børneskrig fra Kjedelen, saa at ingen torde være der, og, da det kom saavidt, at alle Pigerne bleve forhørte, tilstod hun, og kom til at lide Straf for Brøden.

Skabet paa Serrislevgaard.

Endvidere fortælles om Serrislevgaard, at der i den venstre Fløi af Borgbygningen er et meget gammelt Skab, om hvilket gaaer det Ord, at ofte ved Midnatstid høres, hvorledes Papirer udtages deraf og kastes i Kaffelovnen, saa og, hvorledes der slæbes store Pengeposer omkring gjennem Bæresserne.

Næsbyhoved Slotsbanke.

Paa Næsbyhoved Slotsbanke ved Odense sees ofte ved Nattetid en hvid Kvinde at træde ud af Jorden paa det ene Hjørne af Banken. Og seer man, hvor hun jammerligten vrider sine Hænder, sukker og sætter sig i Skoven, stirrende ud over Søen. Da kommer en liden Stund efter en prægtig Ridder med Baaben og skinnende Rustning, og gaaer hen til hende. Men idet han seer hende, slaaer han ad hende med Haanden og gaaer forbi hende op ad Møllebanken. Da gaaer ogsaa hun bedrovet derfra ind i Slotsbanken, og hører man endnu længe hendes Suk og ynkkelige Klage.

Hans Næb.

I Quærndrup Bye i Fyen var engang et grueligt Spøgelse, som forvoldte hele Sognet stor Angst og Uro; thi alle, som fik det at see, maatte strax efter døe. Samme Spøgelse havde iført sig Skikkelsen af en død Mand, som heed Hans Næb, og naar det aabenbarede sig for Nogen, da skedte det fast altid med det Udraab: "Eku Hans Næb!" Alle Mændene i den hele Bye, og dernæst Konerne vare alle; rede døde, og nu kom Røden til Ungkarlene. Men i denne overhængende Fare tilbød en raff Karl sig at binde an med Gjenfærdet, for at forsøge paa at fordrive det. Til den Ende begav han sig ved Midnat hen paa Kirkeveien, hvor Spøgelse skulde forbi, og havde iforveien vel forsynet sig med adskilligt Staal. Og som nu Skikkelsen nærmede sig, slog han uforfærdet Staalet ned for dets Fødder, saa at det strax maatte vende tilbage og lod sig ikke mere see i Sognet. Da nu ogsaa Karlen bevidnede, at det var Hans Næb, besluttede man at aabne hans Grav, for at see, hvorledes han havde det. Og fandt de da, at han laae omvendt paa Mavnen i sin Kiste, hvorved det blev dem alle vittterligt, at han med sit Næb: "Eku Hans Næb!" kun havde villet bede dem, at lægge ham om paa Ryggen; thi det er

vistnok, at et Liig ikke kan have Røe i Graven,
naar det ikke ligger saaledes.

Evidevad Slotsbanke.

I Rønningesogn i Fyen ligger en, af Grave omgivet
Banke, som kaldes Evidevad Slotsbankes. Paa
denne Banke har engang i den henfærne Tid staaet
et herligt, gammelt Slot, men, da det engang
blev beleiret af Fjender, forraadte en Pige det i
Fjendens Bold, idet hun, efter Aftale, satte
Lys i et Vindue i den Floi, hvorefter Borgen var
svaigst befæstet. Siden blev dette Slot nedbrudt, og
af dets Stene ere Rolsfeds og Ellinge Kirker
opbyggede.

Wanden i Ørnebjerg.

I Rolsfedsogn ligger Ørnebjerg. Der laae engang
tre Karle og vægtede Kvæg i en smuk Sommernat,
og, som de laae der, saae de grangiveligen en Wand
at ride ud af Bjergget paa sin abildgraa Hest for at
vande den i Naen, og reed han strax derpaa tilbage.
Men dette maa vel skee jevnlig; thi hver Som-

mer sees tydeligen i Kornet mellem Naen og Bjerg-
get en Gangstie der, hvor han om Natten rider.
En ligedan Stie var der tilforn fra samme Bjerg
ned til en Brønd i en Have i Bæksstrup. Samme
Stie gik gjennem et Hul paa Gjærdet, og ihvor-
tidt man tillukkede det, saa var det der dog
igjen Dagen efter. I den Gaard, hvortil Brøn-
den laae, var Konen næsten aldrig karst, hvorfor
man gav det Naad, at tilkaste Brønden og at grave
en nye paa et andet Sted. Og, da dette var skeet,
kom hun igjen til sit Helbred, og fra samme Dag
blev Hullet paa Gjærdet ikke oftere aabnet. Da
blev man engang paa samme Tid vaer, at Bjerg-
manden gik i Haven og plukkede Humle, hvorfra det
altsaa blev vitterligt, at Bjergfolket havde brugt
baade Vandet og Humlen til deres Ølbryggerie.

De Lindenrother.

Paa den Tid da Kong Gram Guldskælv regjerede
i Ledre, vare der ved Hoffet to Ministre, Bessus
og Henrich. Og da der paa samme Tid indkom
idelige Klager fra Indbyggerne i Bendsyssel, at et
grueligt Udyr, som Bønderne kaldte Lindorm, Rott
eller Noth, ødelagte baade Mennekter og Kreaturer,

gav Vessus det Raad, at Kongen skulde bid hen sende Henrich, efterdi ingen i det ganske Rige kunde maale sig med ham i Tapperhed og Mod. Da svarrede Henrich, at han gjerne vilde paatage sig dette, men tilfældede dog, at han ansaae det for hel umusligt, at slippe fra saadan Kamp med Livet. Og belavede han sig da strax til Reisen, tog rorende Afsked med sin Herre og Konge og sagde blandt andet: "Herre! om jeg ikke kommer tilbage, da sørg for min Kone og mine Børn!" Da han derefter var kommen over til Bendsyssel, da lod han sig af Bønderne vise det Sted, hvor Uhyret havde sit Leie og fik da at vide, at Ormen endnu den samme Dag havde været ude af Hulen og borttaget en Hyrde og en Dre, og at den efter Sædvane nu ikke vilde komme ud førend om tre Timer, naar den skulde ned til Vandet at drikke efter Maaltidet. Henrich iførte sig sin fulde Rustning, og da Ingen vedde, at staae ham bl i dette Arbeide, lagde han sig ganske alene ved Vandet, dog saaledes, at Vinden ikke bar fra ham henimod Dyret. Da udsendte han først en vældig Pül fra sin Bue, men, nagtet den rammede noie Stedet, hvortil han havde sigtet, tornede den dog tilbage fra Ormens haarde Skjæl. Herover blev Uhyret saa optændt af Brede, at det strax begav sig henimod ham og agtede ham kun et

ringe Maaltid, men Heinrich havde iforveien hos en Smed ladet sig gjøre en stor Krog med Gjenshold, hvilken han jog ind i Væstets aabne Gab, saa at det ikke kunde blive den qvit, ihvormeget det saa arbeidede, og natter Jernstangen brast i Heinrichs Hænder. Da slog det ham med sin vældige Svands til Jorden, og ihvorvel han havde fuldtammen Jernrustning paa, kradsede den dog med sine forfærdelige Kløer, saa at han, fast dødelig saaret faldt i Besvimelse. Men da han efter nogen Tids Forløb, i hvilken Ormen havde haft ham liggende under sin Bug, endelig kom lidt til Samling igjen, greb han af yderste Kraft og Anstrængelse en Daggert, af hvilke han førte flere Stykker med sig i sit Vælte, og stak Dyret dermed i Underlivet, hvor Stjællene vare blødest, saa at det tilsidst maatte udpuste sin giftige Aande, imedens han selv laae halvknust under dens store Byrde. Vænderne i Vendsyssel, uagtet de ikke havde vorret, at give ham Bistand, stode i nogen Afstand under megen Frygt og lidet Haab, og saae paa denne forfærdelige Strid. Men, da de omsider mærkede, at Striden mindskedes, og begge Parter holdt sig rolige, nærmede de sig og fandt Heinrich næsten livløs under det dræbte Udyr. Og da de i nogen Tid havde givet ham god Pleie, vendte han tilbage, at

døe hos sin Konge, til hvem han fremdeles anbefalede sin Slægt, at han skulde tage den i Varetægt. Fra ham nedstammer Familien Lindenvroth og har vel ogsaa til Minde om denne vældige Strid optaget en Lindorm i deres Vaaben.

Hr. Jørgen Lykke, Ridder.

Hr. Jørgen Lykke blev engang skicket i Gesandtskab til Weimar i Laute Dyringen. Der mødte adskillige Gesandtere, og blev der i samme Møde en Tournering berammet at holdes en Dag. Men om Dagen tilforn lod han sig see paa Pladsen, meget forstøreligen ifklædt med Tourneerhandskerne ganske besatte med Edelstene, hvilket glimrede overmaade, thi Solen skinnede meget klart. Han rendte hid og did med Spæret i Haanden og raabte: "Glück heiß ich, Glück habe ich!" Dog kom der anden Dagen, der det gjalt, En, som satte Hr. Jørgen i Beiret fra Hesten, hvorover han blev saare vred, men maatte dog finde sig deri. En andengang havde han i Danmark budet Kongen til Gæst hos sig paa Overgaard, hvor han havde en Sal med forgylt Gulv. Da Kongen kom, havde han sat Krattebørster tilrede, at viske Kongens Skoe med, eller og

Kongen skulde tage sine Skoe af, for ikke at smitte Gulvet. Men Kongen sagde: "Har du Lyst at lade Sligt gjøre, saa har jeg ogsaa Lyst til at gaae paa det!"

Haanden i Rødmose.

Engang kom en Kræmmer til Marked i Thyrsting i Thyrsting Brads herred og tog ind til en Gaardsmand der i Byen. Om Aftenen sadde de længe oppe og drak til Pøgels langt ud paa Matten. Og som det gemeenligen pleier at skee, at der paa Drikken følger Slagsmaal, saa kom de ogsaa i Kjævlerie, og slog Borten da Kræmmeren ihsæl med den tomme Flaske, fratok ham alle hans Penge og Vare og kastede ham ud i Rødmose paa Mattrups Mark. Vel gif der mange Nar hen, uden at denne Gjerning røbedes, men det Onde kommer dog gjerne omsider for en Dag. Engang blev Thyrsting Sogn sagt til Hove for at kjøre Dynd fra Rødmose til Mattrup, og skedte det da, at en stor Klump Dynd faldt af Bognen, og ihvortidt de lagde den op igjen, var den ikke at bringe til Rørlighed, førend de adskilte den og fandt den Dræbtes Haand, hvilken Hænder

delse saaledes betog Gjærningsmanden, at han ikke længe holdt sin Synd skjult.

De Bilders Baaben.

I Bildernes Baaben findes en Dverg eller Bildmannen, hvortil Anledningen siges at være denne. Det er for nogle hundrede Aar siden seet, at, som Dag en Hr. Bilde gik i sin Gaard og klagede sig over, at han formedelsk den grumme Tørke havde saa stor Vandmangel, at han ikke kunde faae et Brodskorn malet, en Dverg kom til ham sigende, at han vilde paa hans egen Grund vise ham et Bæld, hvor ved mange Qværne skulde kunde drives, og blev der ogsaa siden efter paa det Sted ikke langt fra Ellebrodam bygget syv Møller, som aldrig staa for Vand, hverken Winter eller Sommer. Og gav samme Dverg ham endvidere et lidet hvidt Horn, hvilket, saalange det bevaredes i de Bilders Slægt, skulde denne Familie altid være i Velstand, og har dette en Tid været paa Søeholm Slot i Sjælland.

Skabegaard.

To Mile fra Karhuus ligger Skabegaard, saakals det af et berømmeligt Skab, som er anbragt i en Lind, hvis Rod udbreder sig under Gaarden. Samme Skab er mærkeligt, fordi det har ligesaa mange Døre, som Havet har Maaneder, og inden for ligesaa mange Skuffer, som Maaneden har Uger, og i dem ligesaa mange Rum, som Ugen har Dage. Sagnet siger, at Gaarden er bygget uden om denne Lind, efterat Skabet var færdigt. Her er det skeet paa den Tid, da en Bilde eiede Gaarden, at en Pige, der kom ned i Kjælderen for at hente noget, saae en liden rødskædt Qvinde at staae og tage noget Syltetoi ud af en Krukke, og blev hun ved dette Syn saa angst, at hun gav sig til at skrig, hvorpaa Qvinden løb sin Wei, men efterlod sig en Gaffel og en Saltfirken af Sølv, hvilke Sagger Hr. Ditlew Ranzau har eiet, imedens han boede paa Gaarden.

Rugaard.

Paa Rugaard ved Ebeltoft boede for hundrede Aar siden en Herre, der var saa forsængelig, at han

lod nedbryde Altertavlen og satte sit Familievaaben, en stor Ørn, deristedet. Ydermere var han stem i at beskyldte Godtsfolk for Hæxerie og Trolddom, paaførte uskyldige Mennesker Proces og lod Bændpræsten anstille med dem af hans Gods, som han fandt mistænkelige, i den saakaldte Smededam ved Gaarden, men, naar de svømmede ovenpaa, da lod han Birkedommeren dømme dem fra Livet. Ja, han gik tilsidst saavidt med sine Angreb, at han endogsaa beskyldte svenske adelige Familier for Hæxerie, indvirkedes derved i Processer og blev tilsidst saa fattig, at han maatte skjule sig for Creditorerne paa et Kammer i tredie Stokværk af Gaardens sydvestre Taarn, hvilket endnu kaldes Hamborg, fordi det altid blev svaret Creditorerne, som spurgte efter ham, at han ikke var hjemme, men var reist til Hamborg.

Sanden og Mølleren.

En stem, gudsforgaaren og tyvagtig Møller vilde ikke søge christelig og ærligt Samkvem med sine Naboer, men gik heller til Møllen, naar hans Naboer ginge til Gilde, at forsøge Bondens Sække, hvad de formaacede, thi hannem syntes, at han nu

hadde bedst Leilighed til at bruge sine tyvagtige Hænder efter gammel Viis og Bane. Hvad skedte saa en Mortensdag? — Djævelen kom livagtigen til ham udi Møllen og sagde: "Vohlan Staldbroder! hvad gjør du? — jeg forstaaer du syster i fremmede Poser! Vi ville nu engang male tilsammen!" Dermed opløstede han Møllestenen og sat Mølleveren derunder, drog saa Stifborden og Møllen løs og malede ham saa smaat som Mælk. Dette Rygte spurgtes over det ganske Land, og ville derfor Møllerne sidenefter ikke male Korn paa St. Mortensdag.

Kongestenen.

Der ligger en stor Steen i Fredriksborg Slotshave, hvorpaa findes Kong Christian den Fjerdes Navn og Aarstallet 1628. Om den siges det, at Kong Christian selv og en stærk Bonde have baaret den fra Marken, for at den skulde blive brugt ved Slotstets Opbygning. Men underveis, som de bære Stenen, gik Bondens Buxer løse, og der han desaaarsag ikke kunde gaae, maatte de lade Stenen falde paa det Sted, hvor den nu ligger.

Povel Bartsfjær.

I Choret i Carlslunde Kirke, Torninglehn i Slesvig, findes en udhugget Egeramme, som melder, at derunder ligger begravet Povel af Billebol. Om ham fortælles, at han oprindeligen er kaldet Povel Bartsfjær, og at han formedelsk begangent Mord havde været landflygtig, indtil han under Krigen med Overrig 1643 vovede sig ind i Landet og lod sig antage som Matros paa den kongelige Flaade. Og hændte det sig saa, at han i Slaget under Femern var tilstede, da Kong Christian mistede sit ene Øie. Da man nu dengang ikke havde nogen Bartsfjær paa Flaaden, saa tilbød han sin Tjeneste. Og der han havde gjort sine Sager til Kongens Tilfredshed, gav denne ham Lov til at udbede sig en Naade. Povel Bartsfjær fortalte da Kongen sin Misgjerning og bad ham om at maatte nyde Fred og Frelse, hvortil Kongen svarede: "Ja — min Fred skal du have, men Frændefred maa du først selv forskaffe dig!" Og gav da Kongen ham den Gaard i Billebol, hvori han boede, at have fri for Skatter, saalange han levede.

Gram Kirke.

I Gram Sogn, Tørninglehn udi Slesvig, laa i forrige Tider, Øst for Endrupskov, St. Theocari Kirke. Og der denne Kirke blev nedbrudt, skedte det, at Døbestenen blev ført til Nybelgaard og der brugt til et Hundetrug. Men, da alle Hunde, som aad deraf, strax bleve galne, saa blev dette anseet som en Straf for Stenens Vanærelse, hvorpaa den blev flyttet tilbage til Gram Kirkegaard. Om samme Kirkes Klokke fortælles, at den blev af en Tyv bortstjaalen, men da han kjørte over en Aae ved Endrupskov, gik Vognen itu, og nedsank Klokken saa dybt, at den aldrig mere var at finde. Dog hører man den mellemstunder at ringe dernede.

Tiislunde Kirke.

I Tiislunde Sogn i Slesvig skal der have tilbraget sig en Begivenhed, hvorom endnu en gammel Bise taler. I samme Sogn skal have været fire Herregaarde, og Hr. Tule-Wognsen have boet paa en af disse. Det skedte nemlig, efter at Hr. Svend Graa havde dræbt Hr. Wogns og derfor bødet tretusinde Mark i Guld og Sølv, at Fru Mette Wogns lod

sig gjøre en gylden Stoel i Kirken. Men en Dag, som hun havde forladt sit Stæde for at gaae til Offer for Alteret, kom Hr. Svend Graa i Kirken og satte sig i hendes Stoel. Og der hun kom tilbage og forlangte, at han skulde vige, slog han hende og drog i hendes Haar, saa at hun grædendes kom hjem til sine syv Sønner og fortalte dem den Tort, som var hende vederfaret. Da gik hendes Søn Tule Wognsen med sit Sværd til Kirken og dræbte ham for Alteret. Og skal de begge ligge begravne foran St. Stephanii Alter i Tislsunde Kirke.

Bodil Steens.

Der er tilforn fortalt om en ond Kvinde, navnlig Bodil Steens, som var Huusholderke paa Dronningborg ved Randers. Endvidere fortælles der, at da hun engang havde udsendt en liden Dreng at sælge Frugt, ihjelslog hun ham i Dronningborg Have, fordi han havde spist af Kurven. Urtegaardsmanden, som just havde seet denne Ugjerning, fortalte det til Skytten, der siden aabenbarrede det i Skriftemaal for Præsten i Christrup. Men det varede ikke længe, førend Urtegaardsmanden

den sandtes dræbt og Skytten bragt fra Sands og
og Samling ved en giftig Drif. Bodil Steens
blev vel beskylt og draget for Rette, men fri-
kjendtes, efter som Sagen var uvitterlig.

Ruderupgaard.

Dengang Ruderupgaard i Lumby Sogn var opbyg-
get, og Fru Eiler havde forsamlet Egnens Folk til
et glædeligt Rejsningsgilde, faldt Bygningen ud til
alle Sider, fordi Bygmesteren havde forsømt at an-
ferbinde den. Dog blev den strax igjen opreist, og
er det den Bygning, som nu staaer.

Røverne i Blaaflær Skov.

I Blaaflær Skov var der engang mange Røvere.
En Dag mødte en ung Person en smuk Jomfru i
den Kro, som ligger ved Skoven, og tilbød han sig
at ledsage hende, hvilket hun blufærdig afflog, lod
spænde for sin Vogn og kjørte. Dybere inde i Sko-
ven havde Røverne spændt Klokkestrengene over Veien,
og da Vognen kom derover, ringede Klokkerne, og
Røverne sprang frem, nedsløge Rudsken og trak

den arme Gomsfru ned af Bognen. Imidlertid havde den unge Person skyndt sig bag efter, og da han nærmede sig Stedet, hørte han Gomsfruens ynkelige Skrig og en gammel Kvinde at sige: "Die stille, mit Børn! et Snit under Hagen, saa har Pinen Ende!" Da red han rask til, og der han kom saa nær, at han kunde sees af dem, vendte han sin Hest, svingede Hatten og raabte: "Herhid Kommerater! her ere Røverne, som vi lede efter!" Da flygtede Røverne, troende sig forfulgte, og slap Gomsfruen, men den unge Person tog hende med sig, og blev hun siden hans Kone.

Fanden foer af Fangen i Præsten.

Der fortælles, at det skal have tildraget sig i Faaborg i det Aar 1708, at en Murerdreng, navnlig Anders, barnfødt i et Hus ved Nabye nær hos Faaborg, blev saa fortvivlet, over at hans Mester ikke vilde gjøre ham til Svend, at han først sværede og sværmede i samfulde fjorten Dage, og endelig en Søndagen, som var den anden i October, forsamlede endeel af Faaborgs Ungdom om sig paa Kirkegaarden, hvor han holdt en ugudelig Tale, sigende blandt Andet, at Fanden havde befalet ham

at slaae to Børn ihjel. Næste Morgen gif han ud af Østerporten, og mødte han da den gamle Raadmand, Jørgen Bertelsen, som strængeligen satte ham i Rette. Men, da han kom til Ratterøg i Diernisse Sogn, traf han to smaa Børn ved Ledet, og syntes han, ved at see dem, at vide, at han havde Befaling af Fanden at myrde dem. Denne affhyelige Gjetning fuldbragte han ogsaa ved sin Muurhammer, men blev greben i Ugjerningen og ført bunden til Finstrup. Da han nu var dømt, og de to agtbare Præstemænd, Rasmus Winther fra Faaborg og Jeronimus Sparre fra Nabye, skulde berede ham til Døden, gjorde Fanden ham stum, hvorover man nødtes til at kalde endnu trende Præster til, nemlig Hr. Peder Rauberg, Hr. Jacob Lauriksen Kullerup og Hr. Mathias Hoff fra Evasninge, og læste da alle fem Præster over Drengen, indtil Fanden begyndte at tale ud af hans Mund og at udstøde gruelige Forhandelser; men omsider drev de det dog saavidt, at Drengen sagde: "De har fordømt mit Legeme, de vil ogsaa fordømme min Sjæl! det straffe dem Gud for!" Paa den Dag, da han skulde rettes, blev han udført til Galgebakken ledsaget af de fem Præster, som bestandig læste for hans Sjæls Frelse. Og, da han var bunden til Pælen, og Mestermanden drog Sværdet ud af Vals

gen, blev han pludseligen saa sagtnodig, at Præsterne maatte træde til for at holde Mestermanden tilbage, mens de endnu prøvede, at jage den Onde ud af ham, hvorpaa han med høist Røst raabte: "Du behøve I ikke Ræb om en Stang til at holde mit Hoved opret; thi gjennem Døden gaaer jeg nu ind til Livet!" og blev han da henrettet. Dette skedte netop Dagen før Juledag. Samme Dags Aften sad Præsten Hr. Matthias Hoff i Ewaninge ved Juleastens Madvere med sin Hustru, og, da der kom dem et Ord imellem, var han sig selv saa lidet mægtig, at han greb hende i Haarloffen og kastede hende paa Gulvet, saa at Folkene, der kom til paa hendes Skrig, maatte udfrie hende af hans Hænder. Og da disse to Folk baade før og siden altid levede i kjerligt og kristeligt Ægteskab, saa har denne Dags Begivenhed givet Anledning til et Ordsprog, som hyppigt falder der i Egnen: "Fanden før af Fangeren i Præsten!"

B o s b o r r i g.

Engang kom en Urtegaardsmand til Hr. Niels Wendelboe, Hr. Niels Bugge paa Hald hans Svigersøn, og forlangte Tjeneste paa Bosborg,

Ringkjøpping Amt. Men Niels Wendelboe afviste ham sigende, at han havde køstet saa mange Penge paa Bøsborg, at det vel nu var fornødent at spare. Da gav Urtegaardsmanden til Svar, at om han vilde tage ham i sit Brød, da vilde han udsaae to Sædearter, som aldrig skulde udgaae. Wendelboe tog ham da i Tjeneste, og saaede han da Rummen og Hvidsøg saaledes, at disse Urter endnu den Dag i Dag groer vildt rundt om Gaarden.

Svanewedel.

Henimod Enden af det syttende Aarhundrede var General; Major Frands Hermann von Svanewedel Eier af Bøsborg. Han skal, efter hvad Folk om ham fortæller, have været vel forfaren i den sorte Kunst. Iblandt andet fortælles, at da han tjente i den skaanske Krig, blev han engang med en liden Hær inde sluttet af Svensken, som var ham langt overlegen. Men af denne Nød hjalp han sig ved sin Kunst; thi om Natten omskabte han en Mængde Siv, som stod paa Marken, til veludrustede Soldater, angreb Fjenden ved disses Hjælp og slog dem, men næste Dag bleve Soldaterne til Siv igjen. Omsider døde Svanewedel paa sin Gaard Bøsborg.

og blev efter Skik og Brug i nogle Dage hensat i Borgcapellet, førend han førtes til Kirken. Og da hans Datter en Aften i Tusmørket kom ind, hvor han laae, reiste han sig op af Kisten og besøgte hende, at sende Bud efter Mester Niels, som dengang var Præst i Husbye Sogn, mellem Nissum Fjord og Havet. Skjøndt Mester Niels og den Afdøde altid i levende Live havde ligget i Klammérie, kom han dog ufortøvet og havde taget en skarp Øre med sig, og blev han saaledes indelukket i Kapellet med Generalen. Hvad der foregik, veed Ingen, kun hørte man en saadan Larm, at hele Gaarden rystede derved. Omsider blev det roligt, og Mester Niels kom ganske bleg ud med sin Øre, og svor paa, at Herren nu var saaledes nedmanet, at han aldrig mere skulde gaae igjen. Og man mærkede ikke heller siden til ham, efterat han med stor Pragt var bisat i Ulsborg Kirke.

Nisserne paa Bosborg.

Der var i Jylland overmaade mange Nisser. Men paa Bosborg ere de blevne saa godt beværte, at de opholdt sig der med megen Slittighed og Omsorg for Herrens Bedste. Hver Aften fik de i deres

Sødgræs en stor Klump Smør, og har ogsaa derfor engang viist stor Tjenstiver og Taknemmelighed. I en meget streng Vinter blev et affides Huus, hvori stod sex Kalve, saa overfyget med Sne, at intet Menneſke i fjorten Dage kunde komme derind. Da nu Sneen var borte, troede man naturligviis, at alle Kalvene vare døde af Sult — men intet mindre. Man fandt dem alle vel ved Magt, Stalden feiet og Krybberne fulde af deiligt Korn, og man kunde da vel vide Nisserne havde passet dem. Men Nissen hævner sig sikkert, naar man gjør ham Fortred. En Dag, som en Nis løb oppe paa Loftet over Koestalden, gik en Fjel istykker, saa at hans ene Been sank igjennem. Drengen var just i Stalden, da dette skedte, og, da han saae Nissens nedhængende Been, tog han en Røggreb og gav et dygtigt Slag over Benet. Om Middagen, da Folkene sad i Borgeſtuen omkring Bordet, sad uophørligen Drengen og grinte i Stjægget; Ladefogden spurgte, hvi han saa loe, hvortil Drengen svarede: "Jo! a fik saadan en Far paa Nis i Dag og smak ham en hel vedes Tærst med min Greb, da han stak Benet ned igjennem Loftet!" — "Nei! raabte Nis udenfor Binduet, du gav mig ikke eet, du gav mig tre; thi der var tre Flenger paa Grebet; men du skal faae det betalt!" Næste Nat, da Drengen laae og sov,

kom Nis, tog ham og kastede ham over Huset, men var dog saa hurtig paa den anden Side af Huset, at han der kunde tage imod ham, før strax atter at kaste ham tilbage, og blev han saaledes ved med denne Leeg, indtil Drengen havde været otte Gange over Huset, da han niende Gang lod ham falde i en stor Vandpøl, og slog han saa en Skogerlatter op, saa at alle, som vare paa Gaarden, vaagnede derved.

B j e r g f o l k .

I Bjerren, i Gjording Sogn, paa Vosborrig Gods, er et Sted, hvor man stundom tilførn har seet Gnister fare ud af en Høi, tæt ved Gaarden, hvoraf man tilviffe kunde vide, at der maatte boe en Bjergmand nedenunder. En Dag, da en flinkelig Bondemand gik der paa Marken og høstede, kom ham en liden Mand og Kone, begge til Aars, og havde de en heel Flok smaa tykke Børn med sig. Bonden hilsede og spurgte, hvor de havde hjemme. "Kjender du mig ikke, svarede Bjergmanden, og jeg har nu i tredive Aar været din Naboe? Jeg er Bjergmanden fra Høien hist; men nu flytter vi herfra til Mørborg Høi; thi en stor Vandflod vil

komme og overskyllse baade dit og mit Huus!" —
 "Kors bevares, udraabte Bonden forfærdet, men
 neppe havde han udtalt det, før alt Bjergfolket
 forsvandt for hans Øine. Men stakket Tid derefter,
 skedte det, som var forudsagt.

Paa det samme Gods, i Buursogn, ligger
 paa Nyegaards Mark tre store Høie. I den ene
 af disse boer en Bjergmand, der, som det oftest er
 Tilfældet, har sit Værksted der og er Smed. Tidt
 kan man om Natten see Ilden gaae ud af Høiens
 Top og — synderligen nok — ind igjen af Høiens
 Side, da det er paa denne Maade, at han holder
 Jernet varmt. Men mærkeligen er det, at naar
 Nogen vil have et Stykke smeddet, behøver han
 blot at lægge Jernet paa Høien, dertil en Solvr-
 skilling i Arbeidsløn, og høit at sige, hvad han har
 behov. Og, naar han næste Morgen kommer til
 Stedet, er Skillingen borttaget, og det forlangte
 Stykke Smeddearbeide ligger færdigt og velgjort.
 Engang vilde Buurbønderne opgrave hans Skatte.
 I saadan Hensigt samledes de en Nat med Spader
 og Hakker ved Høien, men, førend de greb til Ar-
 beidet, blev det paa det strengeste vedtaget, at In-
 gen maatte mæle et Ord, ihvor haardt han end blev
 dertil fristet. Neppe havde de stunget Spaderne i
 Jorden, førend alskøns forfærdelige Syn kom ud

af Høien, men de grov stadig og uforstyrrede, indtil de naaede ned i en stor Steenslue. Der saae de strax Skatten, nemlig en stor Kobbertjedel fuld af Guldpenge, men tæt hos laae en sort Hund og sov. Da trak en af Karlene ud af Trøien og lagde ganske sagte Hunden derpaa; men imedens dette skedte, stode de andre Karle og saae ud af Høien. Og, da skedte det, at et stort Høelæs blev af to Hæner trukket ud af Høien, og trak de Læffet trende Gange om Høien, førend der faldt et eneste Ord, men tredie Gang slog den ene Hane bag ud, saa vældigt, at den knækkede den tykke Vognstang. Da udbrød en af Karlene: "Det var da et Satans Spark af en Krok!" og neppe havde han sagt det, før alle Karlene, saamange som de vare, bleve kastede langt ud af Høien, som strax lukkedes til igjen. En anden Gang, da de forsøgte det samme, tyktes det dem, som om hele Øster-Vuur stod i lys Lue. Da kastede de strax Spaderne og løb, hver til sit, for at redde deres Gods, men, da de kom til Byen, var der aldeles Intet paa Færde.

En Bonde narrer en Trold.

En Bondemand, som paa sin Mark havde en lille Høi, besluttede, ikke at lade den ligge udyrket, og begyndte til den Ende at oppløse den. Da kom Bjergmanden, som boede der i Høien, til og spurgte: "Hvor tør du pløie paa mit Loft?" Bonden svarede, at han ikke vidste, at det var hans Loft, men forestillede ham tillige, at det var ganske unyttigt for begge, at lade saadant Stykke Jord ligge udyrket. Ved denne Leilighed tilbød han det Vilkaar, at han hvert Aar vilde pløie, tilsaae og høste under den Betingelse, at Skifteviis skulde Bjergmanden i det ene Aar have det, som vorede over Jorden og Bonden det, som var i Jorden, og i det næste Aar, Bonden det Øverste og Bjergmanden det Nederste. Herom bleve de da enige, men Bonden saaede hverandet Aar Gulerødder og hvert andet Aar Korn, og gav saa Bjergmanden Toppene af Gulerødderne og Rødderne af Kornet, og levede de saaledes i lang Tid i god Forstaaelse tilsammen.

Et Skib i Havsnød.

Engang for mange Tider siden havde Hamborgerne udrustet et Krigsskib, som skulde gjøre sin første Fart

ned ad Elben. Men paa det Sted omtrent, hvor nu Glückstadt ligger, mødte det en uhyre Kjempe, som kom vadende midt ude i Floden. Da raabte man fra Skibet, at han skulde gaae til Side, men, som Skibet kom farende for fulde Seil, gabede han just, hvorved det skedte, at det foer med Top og Tavl gjennem hans Mund og Svælg ned i Maven. Men som Skibsfolket i denne Ulykke gjorde Nødsstud, steg Krubtdampen til Kjømpens Hoved og forvoldte ham en Qualme, at han maatte kaste op og saaledes give Slip paa Skibet, som, da det igjen blev flot, seilede videre. Næste Dag følte Kjømpen, at han havde faaet noget i sin hule Tand, og da han søgte efter med Gaffelen, finder han, at det var Skibsbarberen, som i sin Waande havde troet at finde Redning i en Klippehule.

N o y M a r k e r.

I Thyrsrup Herred paa Haderslev Amt ligger Sognet Frørup, som tilforn skal have været et Hervesæde. Midt inde mellem Frørups Marker ligge trende Gaarde, som kaldes Nøyhne, og siges det at være saa, formeddelt to Brødre, Lave og Ebbe, som boede paa Lavesholm og Ebbeholm,

hvilke gave deres Søster sin Lod midt inde i deres Marker. Andre derimod sige, at Røys har været en Herregaard, hvorunder hele Frørup har ligget, og at Herren paa Røys engang gav sin Datter saa meget Land, som hun paa een Dag kunde gaae omkring, hvorpaa hun indgik hele Røys Mark.

Elfskovsdriften.

Paa Nitrup Mark, Haderslev Amt, sees endnu Levninger af en Herregaard, Fromhave kaldet. Did kom engang en elendig Krøbling, som med en Elfskovsdrift, den han bibragte Fruen, gjorde hende saa forelsket i sig, at hun forlod Gaard og Mand for at følge ham. Men Junkeren kom efter og ihjelslog ham.

Junker Tapp.

Det fortælles, at da Kong Christian den Fjerde engang var i Odense, og der blev talt om Alfingersnes Flid i at holde Vagt ved Lysabel Kirke paa Als, var der en Junker Tapp, som fordristede sig til at indgaae Beddemaal med Kongen, om at han inden

Døgn, vilde, deres Agtpaagivenhed uanset, komme der i Land med sin Tjener, uden at de skulde mærke dertil. Men da han næste Morgen var kommen iland og vilde snige sig fra Mummark op imod Kirken, blev han tilligemed Tjeneren ihjelslagen af Alfingerne, hvilket Kongen tilgav dem, da det endydermere bekræftede hans Paaastand.

Aurea insula.

Nær hos Byen Elesvig stod for en sexhundrede Aars Tid siden et Kloster, Aurea insula, eller Guldholm kaldet. Men som baade Abbeder og Munkke førte sig meget liderligt op, formodest det, at de vare Byen saa nær, saa skedte det engang, at en Abbed, som med en anden Broder ofte gik til Skjogerne i Byen, en Nat begav sig paa samme Veie alene. Munken, som fortrød paa, at han ikke ogsaa denne Gang var paa Tog med Abbeden, gik ned i Klosteret og vækkede alle Brødrene, sigende, at deres Abbed var død in anima. Munkene, som forstode dette legemligviis, gik da ud at hente hans Legeme med Kors og Fane, men fandt ham ganske levende hos en Skjæge. Formodest denne forargelige Begivenhed, holdt Biskop Nico-

laus af Slesvig det for raadeligst, at flytte Klosteret længer fra Byen, og udvirkede hos Paven, at han ved Bytte istedet for Guldholm fik Rus regis eller Nye til et Kloster.

Mester Peer fra Huusbye.

Engang boede der en Herre paa Palsgaard, i Ringkjøpping Amt, som tog sig en Frue fra Ausumgaard ved Hjerm. I Førstningen levede de sammen, som det anstaaer Egtefolk, men som en Dag Pigerne sadde i Koestalden og malkede, kom Fruen ganske hidseblæsende og bad Pigerne endelig ikke at røbe hende for Herren, og med disse Ord skjulte hun sig i en Dynge Foder, som laae paa Gulvet. Neppe var hun skjult, førend hendes Mand kom farende, spurgte efter Fruen, og, da en af Pigerne, som frygtede ham, havde røbet det, greb han en Malkestoel, gik til og slog sin Huusfrue død dermed. Ikke destomindre blev hendes Liig bisat i Familiebegravelsen i Hjermkirke, fire Mil fra Palsgaard. Men førend Liigskaren var henimod Aften kommen tilbage til Palsgaard, var Fruen der allerede, og kunde da hverken Manden, eller Pigen, som havde forraadt hende, have Noe

om Natten for hendes forfærdelige Gjenfærd. Da lod Herren gaae Bud efter Mester Peer fra Hunsbye, som var saa klog, at han havde tre Præsters Forstand; men, da han var kommen, vilde han ikke nedmane hende, efterdi, som han sagde, hun var skeet for stor Uret; hvorefter hans eneste Raad i denne Sag var, at Herren skulde reise til hendes Kiste i Hjemkirke og der hede hende om Tilgivelse. Præsten fulgte ham derhen, men, da de havde taget Laaget af Kisten, begyndte Fruen at bevæge Munden frem og tilbage for at kunne komme til at skjænde, og bad da Præsten ham, at lægge sin Haand paa hendes Bryst med inderlig Ven om Forladelse, førend hun reiste sig overende, thi fik hun først dette gjort, sagde han, da vilde der ikke i hele Christenheden være en Præst, som kunde bringe hende tilbage. Herremanden gjorde da endeligen, som det var hannem sagt, og fra den Dag af sporedes aldrig til hendes Spøgerie.

B j e r g m a n d e n.

Bjergfolket er umaadeligt bange i Tornenveir. Derfor flynde de sig af al Magt at komme ned i deres Høie, naar de see Uveir trække op imod Vin-

den. Formedelst denne Frygt kan de ingenlunde fordrage Trommeslag, eftersom de mene, at det er ogsaa en Slags Torden. Det er derfor et godt Middel til at fordrive dem, daglig at tromme stærkt i Nærheden af deres Høie, thi da pakker de jevnlig gen ind og vandrer bort til fredssommeligere Steder. En Bonde levede engang i godt Venfskab med en Bjergmand, som havde sin Høi paa hans Marker. Men, da hans Kone engang var kommen i Varselsfeng, blev han lidt forlegen, eftersom han ikke kunde undgaae, at indbyde Bjergmanden til Varselsgildet, hvilket dog vilde give ham et slet Rygte baade hos Præsten og de øvrige Byemænd. Som han nu gik i denne Vaande og ikke vidste at redde sig derudaf, søgte han Raad hos sin Svinedreng, der var et forslaget Hoved og tidt havde hjulpet ham tilforn. Drengen lovede, at ville afgjøre dette med Bjergmanden, saaledes at han uden at stødes skulde blive borte, men dog give en god Fadder gave. Han tog derfor en Sæk paa Rasken, gik til Bjergmandens Høi, bankede paa og blev indladt. Han fremførte da sit Erinde og indbød ham, at ville gjøre Husbond den Ære at komme til Varselsgilde. Bjergmanden takkede og sagde: "Saa kommer jeg da vel til at give jer Fadder gave!" aabnede saa sine Pengekister og lod Drengen holde Sækken op, med

dens han øfede Penge deri. "Er det nu nok?" — "Mange give mere, Saae give mindre!" svarede Drengen. Da tog Vjergmanden atter til at fylde i Sækken og spurgte saa: "Er det nu nok?" Drengen løstede lidt paa Sækken for at forsøge, om han kunde bære mere, og svarede: "Saadan give de Fleste!" Da hældte han den hele Kiste ud i Posen og spurgte atter: "Er det nu nok!" Drengen mærkede, at der nu var saa meget, som han mægtede at bære, og svarede: "Ingen give mere; de Fleste give mindre!" — "Naa, sagde Vjergmanden, saa lad os nu høre, hvo der ellers kommer til Gildet?" — "Na! svarede Drengen, vi faae store Fremme! For det første tre Præster og en Bisp!" — "Hm! brummede Vjergmanden, dog, saadanne Herrer pleier kun at see efter Mad og Drikke; de give vel ikke Ngt paa mig! Nu? hvem ellers?" — "Saa kommer Moder Maria!" — "Hm! Hm! dog, der bliver vel en affides Plads for mig bag Ovnen! Nu? og saa?" — "Saa kommer vor Herre!" — "Hm! hm! hm! Dog! saadanne fornemme Gjester kommer silde og gaaer tidlig! men hvad Musik skal I da have?" — "Trommelmusik!" — "Trommelmusik" gjentog han forkræftet; "Nei Tak! saa bliver jeg hjemme! Hils din Herre og tak ham for hans Indbydelse,

men jeg kommer ikke; thi engang som jeg var lidt ude at spadserere, begyndte man at tromme, og da jeg skyndte mig og netop var kommen i min Dør, kastede de Trommestikken efter mig og knækkede mig mit ene Laar. Siden den Tid har jeg været halt og skal vel vogte mig for saadan Musik!" Med de Ord hjalp han Drengen Posen paa Rasken og bad ham endnu engang at hilse sin Husbond.

Jens Plovgaard.

I søndre Nissum ved Ringkjøpping boede en Mand, navnlig Jens Plovgaard. Han stod i Pagt med Ganden og kunde derfor vise igjen og mange flige Kunster, hvorved han skaffede sig mange Penge, men skulde ogsaa efter visse Aar høre den Onde til. En Dag, som han var ude, kom der en Fisker nede fra Thye, for at faae at vide, hvor et Sviin var blevet af, men, da han ei traf Jens Plovgaard hjemme, og det var silde paa Aftenen, listede han sig ind i Laden for at sove der, indtil han næste Morgen kunde forrette sit Erind. Jens Plovgaard kom hjem ud paa Natten, og, da han hørte, at der havde været en Mand fra Thye for at spørge om et Sviin, vilde han strax tale med Erik og gik ind i

Laden for at mane ham. Manden, som laa endnu
 vaagen, hørte da grangiveligt, hvorsunde Fanden
 maatte lystre, og Jens spurgte nu om Svinet.
 Erik vilde ikke ud med Sproget, eftersom han mær-
 kede, at de ikke vare alene. Bonden, som troede
 det at være Halsstarrighed, tog da til sin Jernpist
 og pryglede Fanden dermed, indtil han sagde, at
 Svinet laae under en Havbrink og bestemte Stedet
 paa det nøiagtigste, saa at Fiskeren næste Morgen,
 da han var kommen til Stedet og grov i Brinken,
 fandt sit Svin igen. Da Tiden omsider var udlø-
 ben, og Fanden skulde, efter Aftale, hente Jens
 Plovgaard, lod denne sig sætte i en stor Tønde,
 hvori han vel forsynede sig med Spise og Drikke og
 lod den saa nedgrave i en Ager, som han derpaa
 lod tilsaae og pløie. Og der Fanden kom, kunde han
 ikke faae Magt med ham, men løb frem og tilbage
 paa Ageren hver Nat udi tre Uger, og hylede han
 paa det sidste saa forfærdeligt, at det kunde høres
 over paa den anden Side af Fjorden til Ulsborg
 Kirke. Efter de tre Ugers Forløb var Jens Plov-
 gaard fri, lod sig opgrave, og var fra den Tid af
 intet Menneske i hele Sognet saa gudsfrygtig som
 han, ihvorvel han ikke længer havde sin store Klogskab.

Ingvor Ingvorsen og Gjøde Lovmandsen.

I Sønberg Sogn paa Thyeland boede Hr. Gjøde Lovmandsen paa Østergaard, og paa samme Tid Ingvor Ingvorsen paa Helligeris. Om dem er det sagt, at Ingvor bortførte Gjøde Lovmandsens Søster, Fru Håufred til Helligeris, saa at hun ved ham blev med Barn, hvorudover Hr. Gjøde med tredive Mænd, alle klædte i Jern, bestormede Gaarden. Og der Ingvor og Håufred flygtede gjennem Røksær Skov til Sønberg Kirke, forfulgte han dem did, stød Ild paa Kirken og udtog sin Søster af Luerne, hvorpaa han førte hende Westen for Kirken til en liden Dal, som nu derefter kaldes Qvindedal, og fødte hun der en Søn. Men Fru Håufred lod Drengen hemmeligen døbes i Hvidberg Kirke, gav ham Faderens Navn og oplærte ham, saa at han, da han var voksen til, hevnedes sin Faders Død ved at styde Ild paa Østergaard og indebrænde sin Morbroder Gjøde Lovmandsen.

K o r t e n s p i l.

Engang paa en hellig Juleaften sad nogle ugudelige Karle i Lemvig og spillede Kort om store Penge, og alt som de bleve heftigere ved Tab eller Binding,

bleve de uteerligere med affhyelig Banden og Svær-
gen. Noget ud paa Matten bankedes der paa Dø-
ren, og en Mand i smukke Klæder traad ind og
bad om Forlov at spille med. Han satte sig da hos,
tog Kortene og begyndte med at tage mange Penge.
Men som de sadde og spillede, faldt et Kort paa
Gulvet, og da en Karl havde taget Lyset og kreb-
dermed under Bordet for at tage Kortet op, saae
han, at Klæerne stak ud af den fremmede Persons
Støvler, og var det deraf vitterligt, at den Frem-
mede var ingen anden end Fanden, der kan skjule
Alt uden Klæerne. Da løb der strax Bud at
hente Præsten, som kom og traf ham endnu ved
Bordet, hvor han sad og tællede sine Penge. Præ-
sten, som var en klog Mand, kjendte ham og be-
falede, at han skulde fortrække. Men Fanden
svarede, at Folkene selv ved deres Spil og Svær-
gen havde hidkaldt ham, og at han ikke vilde gaar,
førend han havde smagt varmt Blod. Da tog
Præsten en liden Hund, som løb om i Stuen og
kastede den til ham, hvorpaa den Onde hæsligen
rev den ihjæl og opaad den undtagen tre Haar,
som han maatte lade blive tilbage. Da nu Præsten
deri havde føiet ham, boerede han med en Skomaz-
gersyl et lidet Hul i Binduesblyet, og beføel ham,
at han skulde gjøre sig lille og gaar derudigjennem;

thi om han var gaaet igjennem Døren, da vilde han hurtigen kunne have været der igjen. Dette kostede Præsten megen Møie, men han klemte saa stærkt paa ham med Læsning og Besværgelser, at Sanden tilsidst maatte lyste. Dog fik han der ved saa høit, at det hørtes over hele Thye.

St. Hans Aften.

Det er velbekjendt, hvorlunde Herene St. Hans Nat have Sammenkomst med den gamle Erik; men saare sjældent have Andre været Vidne til dette Spektakel. I Gjerding, paa Bøsborg Gods ved Ribe, tjente engang en Dreng, som i en saadan Nat, tog en Grøntorv paa sit Hoved for at blive useet af Herene og listede sig ind paa Kirkegaarden. Og som han stod ganske tryk og saac paa den underlige Dands af Herene omkring Gamle Erik, som sad i Midten, fædte det i Dandsen, at en Kvinde kom ham nær, og der han vilde springe tilside, faldt Grøntorven ham af Hovedet. Da blev han i samme Dieblis seet af alle Herene, som foer efter ham, og havde ikke Præsten tilfældigviis staaet uden for sin Port, vilde han neppe have undgaaet at falde i deres Hænder.

Om Røtter.

Det er saare mærkeligt, at der i hele Hindz og Vølling: Herred, ei heller i Ringkjøpping eller Varde, og fire Mil herfra indtil Schørring Bro, ikke findes Røtter, saa at der i denne Egn ere mange Bønder blevne gamle uden at have seet sligt et Dyr. Og kunne mange Mænd i Ringkjøpping bevidne, at der ofte er blevet bragt Røtter iland med Barer fra Skibene, men at de, efter i nogen Tid at have løbet ængstlige omkring, omsider ere sprungne ud i Fjorden. Vist er det, at en Mand fra en af Naboehyerne engang bragte en Røtte til Ringkjøpping for at spotte denne Mening, men der han midt paa Torvet havde sluppet den ud af Posen, søgte den strax til Fjorden og sprang derudi. Aarsagen til denne Synderlighed siges at være følgende Begivenhed. En gammel Nørdmand kom engang til Ringkjøpping og tog ind hos en Skipper, som boede ved Fjorden, og lod han en Pose staae hos ham, imens han forrettede et Erinde hos Byefogden. Men, da han var kommen tilbage, fandt han Posen søndergnavet af Røtter, som dengang vare hobevis i Ringkjøpping, og blev han derover saa optændt af Harmen, at han ved sorte Runer nødte alle Røtterne, som vare i Byen, til at

springe i Fjorden. Og da han efter dette Arbeide mærkede, at der var bleven een tilbage, hvilken havde undgaaet hans Opmærksomhed, begyndte han atter saadanne Besværgelser, at den i mange By-
folks Paasyn nødtes til at løbe gjennem Øster-
Strandgade og tilsidst at springe ud i Fjorden, hvor
den, som de øvrige, omkom.

Spøgelseet paa Holmsland.

Nær hos Ringkjøpping ligger i Fjorden en frugt-
bar Ø, Holmsland kaldet, og adskilles den fra
Byen kun ved et smalt Sund, saa at man kan vade
over til Klitten, gennem et Badsted, som Vonden
kalder æ Saan, eller Sanden. Ved det sidste Bad-
sted over til Klitten, (saaledes kaldes den lange
Række af Høie, som adskiller Fjorden fra Vester-
havet), skal det for en Tid siden ikke have været
saa ganske rigtigt, og siges det, at et afdødt Kvin-
demenneske fra Ringkjøpping der har drevet et for-
færdeligt Spøgerie. Om hende veed man kun, at
hun, skjøndt ugift, har haft et Par Børn, hvilke
hun skal have ombragt, og sad hun tidt, efterat
hun var død, i Maaneskin paa en Banke i Nærhe-
den af Sanden og svøbte et Barn. Især var hun

de Forbireisende til stor Besvær, eftersom hun gemeenlig pleyede at sætte sig op hos dem paa Bognen. Over denne Sag var der allerede ofte forgjæves klaget for Præsten, at han skulde gjøre en Ende derpaa, da han just selv en Nat tillige med Degnen Palli, kom fra et Bryllup over Klitten. Da de kom til den omtalte Høi, sad hun der som sædvanligt og havde saa liden Frygt for Præsten, at hun uden videre satte sig op hos ham paa Bognen. Præsten begyndte da med sine Formularer at forsøge paa at drive hende bort, men det var saa unyttigt, at hun loe ham lige op i Øinene og forekastede ham adskillige hemmelige Synder, dem han i sin Ungdom havde begaaet. Men Palli Degn, som længe havde kjørt rolig bagefter og været Vidne til deres Samtale, troede det nu paa Tiden, at han bandt an med hende, og bad han derfor Præsten, at staa af Bognen og sætte sig op paa hans. Da dette var skeet, vendte han Præstens Bogn, hvorved Qvinden maatte fortrække, og kjørte de da uforstyrrede over Sanden. Men da de vare komne i lige Linie med Blaabjerg og Langebjerg, lod Degnen Bognen holde og manede Spøgelsset til sig. Og der hun ved hans Kunst var bleven nødt til at indfinde sig, begyndte han at tiltale hende med Haardhed og gjordte hende vanskelige Spørgsmaal, men hun forekastede

ham, at han engang i Kjøbenhavn havde stjålet en Kage fra en Bager. Palle Degn svarede hende hurtigt, at nødrungen Sag var ikke Tyverie, og at han siden havde afbetalt det til de Fattige, og begyndte han da saa ivrigt at mane hende, at han formedelt den alt for store Hestighed begik den Feil, at han sagde Langebjerg, hvor han meente Blaabjerg. Da raabte hun strax: "Der sagde du feil!" men han svarede ligesaa hurtigt: "blev jeg mundløs (mundlos), blev jeg dog ikke mundløs!" og maatte hun da krybe ned i Langebjerg, hvor hun siden ikke har kunnet slippe fri, saa at man nu i mange Aar har haft Roe for hende.

Anmerkungen.

hjem, at han endnu i Rindenshaas haende skulde
fulde en Kage på en Finger. Datt Daga havde
hendes barnet, at vortendungen slog var ikke saa
venlig, og at han siden havde efterladt det til de
Bakter, og bragt det som de ind i vigen at mand
hendes at han formodte den var for store og
bort den Helt, at han havde taget sig, hvor han
meget Blodet. De tænkte han sig: "Det
fulde det selv!" men han havde ingen mulighed
"ikke jeg mandt det (mangler), ikke jeg tog
ikke mandt!" og mente han de havde nok i
taget sig, hvor han siden ikke var kommet hjem.
J O R D I N I T D M N R
for hende.

Maum See. Pag. 1. Cfr. Danske Folkesagn
I. 127. Anm. 196. II. 87. Anm. 153. III. 24.
ibid. 38. Hvad Sagnet angaaer, at man kan skimte
Skorstenene under Vandet cfr. I. 68. ibid. 84.
III. 36.

Tastum See. Pag. 2. Trandum, eller efter
Danske Atlas V. Pag. 814 Tradum. Kirke, er i
Maret 1554, ifølge kongelig Tillabelse, nedbrudt
af Hr. Iver Juul. Om Trolbenes overvattes
Styrke vide Danske Folkes. I. 42 ibid. 47. ibid.
80. II. 20. Anm. 126. III. 65.

Kloffen i Soen. Pag. 3. "Strutergaard"
bedes rettet til Strubergaard (Gindingherred paa
Ringkøpping Amt). Om Klokker, som ringe i
Soen, cfr. Danske Folkes. I. 45. ibid. 20. II.
45. ibid. 30.

Skjorpinge Kilde. Pag. 4. Om blinde Folk,
som have faaet deres Syn ved at vaske deres Mune
i hellige Kilder. cfr. I. 29. Anm. 169. ibid. 32.
Anm. 170. II. 10. ibid. 58. Anm. 140. ibid. 110.
Anm. 156. III. 37.

Den Suur. Pag. 4. *I* I. 51 og *II*. 7 og 9 fortælles ogsaa, at Trolbene saaledes soeler deres Løi paa Høiene.

En underjordist Gang i Næmndkloster. Pag. 6. Cfr. Danske Atlas *IV*. P. 674. Om flige underjordiske Gange *II*. 44. *III*. 36.

Kloffen i Gubbsøe. Pag. 6. Danske Atlas siger *IV*. P. 471: "Paa Kloffen (i Balle) staaer: *Deus pater misit tres a Trava Lubecæ aqua. Traitionen* siger, at denne Kloffe med tvende andre kom paa een Tid fra Lübeck, hvoraf den ene hænger i Grønbejt Taarn, den anden skal ligge i Gubbsøe."

Løngange. Pag. 7. Cfr. Pag. 6.

Vosborrig. Pag. 8. Cfr. *III*. 50. Anm. 90. Rødskovs Bestr. af Thimgaard P. 123. *Miscell. Rostg.* No. 25 P. 338. Et andet Sagn fortæller, at det var Hr. Bugges Svigersøn, Niels Wendelsboe, som lod Taarnet bygge. Spaadommen om Manden i den blaa Kappe gif i Opfyldelse, da Vesterhavet 200 Aar efter brød ind og ødelagde Vosborrig. Niels Bugge paa Halb levede paa Kong Christopher *II*. og Valdemars Tid. Om at opsoge gode Byggepladse ved Hjælp af opsoedte Quier cfr. *III*. 50. Anm. 90.

Lodal. Pag. 11. "*acerrima oculorum acie prae-stare Draco perhibetur: quo nomine thesauris omnibusque custodiendis (inter quos aureo velleri,*

hortisque Hesperidum) ejus operam assignavit antiquitas. Hadr. Jun. Emblem. p. 108."

Hvirvel Bakke. Pag. 12. Om at flyde over
Troldeenes Skatte cfr. *Keisleri Antiq.* 176.
D. Folkes. I. 53. Buschings wöchentl. Nachricht.
II. 202.

Krabbeesholm. Pag. 13. Cfr. *I.* 124.

Svend Feldings Styrke. Pag. 16. Cfr.
I. 40 Anm. 173. *II.* 64. Anm. 143.

En Bjergmand laaner Brød. Pag. 16.
En anden laaner *Id.* *I.* 121. Grimms Sagen
I. 42.

Stabyekjærgaard. Pag. 17. ligger i Ribestift,
Bøvling Amt.

Garmanden i Odense Aae. Pag. 18. Cfr.
II. 89.

Jomfruhugget. Pag. 19. Sandholt ligger i
Lyndelsesogn paa Nyborg Amt. Cfr. *II.* 24.

Om de Ranzover. Pag. 20. Afstykt efter en
Meddelelse fra Sylland. *J. Miscell. Rostg. Mss.*
4to No. 25 siges derimod Pag. 422: "De tre Ting,
som den Frue bragte med fra de underjordiske
(hvor hun var hos en Barselqvinde) vare en Dug,
en Teen og Guld, hvoraf fiden er gjort Kjæde og
myntet Guld. Velb. Frue Sophia Ranzov til
Søeholm fortæller dette om sin Faders-Faders, Hr.
Hendrik Ranzovs Frue. See *Rel. cur* 30 T. I.
Happel."

Anderledens fortælles i Grimms Deutsche Sa-
 gen T. I. Pag. 51: "Der Führer aber führte die
 Ahnfrau wieder zurück ins Schloß und gab ihr ein
 Stück Gold zur Gabe mit dem Bedeuten, daraus
 dreierlei machen zu lassen: funfzig Rechenpfenninge,
 einen Hering und eine Spille, nach der Zahl ihrer
 dreien Kinder, zweier Söhne und einer Tochter;
 auch mit der Warnung: diese Sachen wohl zu ver-
 wahren, ansonst ihr Geschlecht in Abnahme fallen
 werde." — Dernæst angives dette Sagn fuldstæn-
 digere og nøiagtigere fortalt i en fransk Samling
 af Noveller, som er udkommen i Brüssel 1711 un-
 der Tittel: *L'amant oisif*. Denne Fortælling,
 som i det citerede Værk findes Pag. 405—411
 hedder: *La comtesse de Falinsperk* (Falkenberg).
 Den flutter med, at de Grene af Familien, som
 omhyggeligen gjemte deres tildeelte Klenodier ere
 vedblevne, hvorimod andre, som vare mindre om-
 hyggelige, ere uddøde. Om den Slægt, som fik
 det myntede Guld fortælles, at en Konge af Dan-
 nemærk har engang affordret Familien en af disse
 Guldpenge, men i det Dieblig, Kongen modtog
 den, sporede strax Overbringeren heftige Smertor
 i Underlivet. Cfr. Buschings wöchentliche Nach-
 richten. Breslau 1821. I. 98-99. *ibid.* 292-93-94.
 Skambye Kirke. P. 20. Cfr. I. 28. Anm. 169.
ibid. 38. Anm. 172. II. 8. III. 41.
 Pigen i Brobye. Pag. 21. Et lignende Sagn
 i Gottschalks Ritterburge Deutschlands II.

242—46. Ottmars Volksagen; Grimms alt-
deutsche Wälder. 8 B. P. 82. Des Knaben
Wunderhorn. I. 64. Grimms Kindermärchen
I. 183.

Troldene i Skibshuset. Pag. 22. Efr. I.
42—43. Anm. 174. *ibid.* 122. II. 2. Anm. 117.
ibid. 135. "Glockenklang möchte ihren zarten
Ohren zu stark und zu erschütternd sein, sie ver-
ließen daher diese Gegend." Buschings wöchentl.
Nachr. I. P. 101.

Søibye Kirke. Pag. 23. Efr. I. 13. Anm. 165.
Nissen. Pag. 25. Efr. I. 65. *ibid.* 134. Anm. 198.
II. 4. Anm. 118. III. 8. Anm. 82.

Ellefolk. Pag. 26. Efr. I. 23. Anm. 166. *ibid.*
81—82. Anm. 183. *ibid.* 109. *ibid.* 118. *ibid.* 132.
Anm. 196. II. 82. Anm. 152. III. 11. Anm. 82.
ibid. 18. Anm. 84. *ibid.* 43. Anm. 89. *ibid.* 53.
Anm. 90. Efr. Buschings wöchentliche Nachr.
I. 212.

De trende Ønsker. Pag. 28. Ovidii Me-
tamorph. Vessels Digt, Gaffelen og en gam-
mel Comødie: Skovhuggeren eller de tre Ønsker.

Skatten i Kønningesøegaards Søe.
Pag. 30. Efr. Buschings wöchentl. Nachr. II. 204.
Bed Skattes Opgravning maa man iagttage den
strængeste Taushed.

"Men, hvis et Ord du taler,
Forsvinder den igjen."

Dehlenschlägers Skattegraveren.

Sans Puntlader. Pag. 32. Om sig Borgjersrelse etc. I. 119. Strøms Bestr. af Sundmøer. I. 540.

Den hvide Ovinde. Pag. 38. De omtalte Ruiner ere rimeligviis det saakaldte Flensborgersbjerg, som omtales i Danske Atlas VII. 366.

Polakkerhulen. Pag. 37. Danske Atlas V. p. 942: "Paa det nordre Capels udvendige Muur sees indmurede 23 Menneffers Hoved=Vander, som siges at være af henrettede Sørovere."

Stubergaard. Pag. 38. Hofm. Fund. IV. p. 626. Dansk Atlas siger V. p. 861 om Stubergaard: "Denne Gaard skal i sin Velmagt haft mange og store Herligheder. Den har efter gammel Matrikel været ansat for 96 Tønder Hartkorn Hovedgaards Takt. — Den skal, efter Beretning, have haft 7 Jura vocandi, 7 Møller, 7 Skove, 7 ferske Søer, 7 Moser og Heber til Løvestjær, 7 grønne Enge uden for Gaardens Enemark og 7 Gnefe Plove. Bygningen skal have været prægtig; thi Borgegaarden har været sammenbyggt af fire store Langder Huse, hvoraf et skal have været 3 Etager, de øvrige 2 Etager høie." Gfr. Büschings wöch. Unterhalt II. 192. om Roslocks 7 Herligheder.

Almuen tillægger de Born overordentlige Egenskaber, som paa denne Maade kunne siges at være ufødte, ligesom ogsaa Macbeths Banemand, efter

Shakespeares Tragødie, ogsaa maatte være saaledes ufødt.

De Samtaler, Manerne have med Epøgelset, som de skulle fordrive, ere næsten altid den samme. Man seer deraf, at det, ligesom Holberg i Erasmus Montanus har viist, kommer an paa, "at Degnen kan maale dem Skjappen fuld."

Den røvede Brud. Pag. 40. Efr. II. 43. Anm. 135.

Blodpletterne paa Borgaard. Pag. 41. Efr. I. 62. *ibid.* 83. II. 24.

Troldqvinden. Pag. 42. Efr. I. 83. Anm. 185.

Simlens Vidnesbyrd. Pag. 43. Efr. I. 45. Anm. 175. II. 99. III. 38.

Præsten i Sveisel. Pag. 44. Efr. III. 32.

Kongen paa Alstrup Hede. Pag. 45. Efr.

Danske Atlas IV. Pag. 551: "Paa denne Hede findes Grund af en øde Gaard, hvorpaa for mere end hundrede Aar siden skal have boet en Bønde, som handlede med store Flokke Sviin, hvilke fordervede de omliggende Bønders Korn. Samme Mand blev til Spot af de andre kaldet Kongen i Alstrup Heede, og af en Mand i Bønderup en hellig Dag paa sin Kirkevei ihjelskudt. Morderen mistede Livet og blev jordet der paa Stedet i Heden, hvor endnu findes en stor Steendynge opkastet over ham, fra hvilken Tid ingen har villet boe paa Gaarden." En almindelig Skik, ogsaa i Skotland, har det været, at hver, som kommer

forbi et Sted, hvor en Ugierning er skeet, kaster en Steen, som for at tilkjendegive sin Afsky.

Bispen paa Mols. Pag. 47. "Endnu findes paa Kirkegaarden en meget gammel, stor Ligsteen, bred til den ene og smal til den anden Ende, hvorefter Sognesolket fortæller, at en catholisk Bispe ligger berunder begravet, hvilken i Kirken skal være ombragt af en Bondefarl, ved Navn Carl, som derfor blev henrettet paa en Høj uden for Kirken ved Landeveien, kaldet siden Carls-Høj." Danske Atlas IV. 310.

Troldenes Frygt for Vandet. Pag. 48. Danske Atlas V. P. 985: "Der fortælles, at paa det Sted, hvor Kirken (Skibet) er byggt, har i ældgamle Tider været Havn og Seilads, som er eftergroet. — — Efter gammel Tradition, skulde Kirken først været byggt paa Bisstrup Mark, paa et Sted, som endnu kaldes Kirkebjerg."

Granatæblet. Pag. 48. I Molbechs Fragmenter af en Dagbog. Kbh. 1815 siges dette Hus at ligge i Vesterhaven, hvilket maa være en Feiltagelse.

Guldhøic. Pag. 49. *Miscell. Rostg. Mss. 4to.* No. 25.

Sorudforkyndelse af Pesten paa Bornholm. Pag. 50. *Mss. Suhm No. 1415* *Chronica Borringiæ* af Rasmus Pedersen Raufn, Sognedegn til Aakirke.

- Jens Glob og Bispen af Børglum.
Pag. 51. *Miscell. Rostg. Mss. No. 55 p. 321.*
Nagaard Bestr. over Thye. P. 147.
- Thimgaards Ladebygning. Pag. 56. Nød-
Køvs Bestr. over Thimgaard. P. 150.
- Sagbro Kro. Pag. 61. Cfr. Stumme Liebe i
Muscaus's deutsche Volksmärchen. (Dehlen-
schlagers Eventyr L. I. P. 1).
- Fr. Lars Jacob. Pag. 63. Blichers Topogr.
over Vium Præstekald. P. 211.
- Bengons Kloster i Viborg. Pag. 64.
Krag's Esterr. om Viborg. P. 235. Hendes
Navn var Fru Friderica Lovise Glob, sal. Severin
Bengons til Estvadgaard, hans Hustru. Hof-
mans Fund. L. IV. 628. *ibid.* III. 273.
- St. Kjeld. Pag. 64. Lillesunds Kirkehist.
P. 226. Danske Folkes. II. P. 77 Anm. 151.
- Orkel Slotsbanke. Pag. 66. Vedel Si-
monsens, Borgruiner. 1 P. P. 93: "endnu
staaer til Minde om denne Begivenhed i hin For-
bygning en lille Aft, som nu er det eneste Træ
paa Banken."
- Børstaarnet i Kjøbenhavn. Pag. 67.
Molbechs Breve fra Sverrig. III. 198.
- Nysøe. Pag. 69. Cfr. Danske Folkes. I. 175. Lils
Søe.
- Borre. Pag. 69. Cfr. D. Folkes. I. 79. Sand-
bakkerne ved Røstved.

- Pallasken paa Mors. Pag. 70. Schades
 Bestr. over Den Mors. P. 83. Kbhavns
 Skilderie. 1807. 7. B. P. 120.
- Rasseniuss. Pag. 71. Lillielunds Kirkehist.
 P. 169.
- Rynkestene. Pag. 72. Nyerups Magazin
 for Reiseiagttagelser. I. P. 209. *Antiq. Ann.*
 III. 297.
- Guldringen. Pag. 73. *Miscell. Rostg. Mss. 4to.*
 No. 25 p. 312.
- Tycho Brahes Næse. Pag. 73. *Sofm. Esterr.*
 III. P. 4.
- Ligstenen i Aarhus Domkirke. P. 76.
 Hertels Bestr. over Aarhus Domkirke.
 2 Ufd. 2 H. P. 341.
- Et forstenet Brød. Pag. 78. Lillielunds
 Kirkehist. P. 78.
- Jordpilde Røverkule. Pag. 78. Da Ger-
 riglevgaard for omtrent 70 Aar siden blev gjenop-
 bygget, fandtes under Jorden paa det Sted, hvor
 Røverkullet skal have været, adskillige gamle Ege-
 hjeller, som nu ere benyttede over Kjelderens i
 Borgbygningen. Desuden fandt man en stærk,
 jernbeslagen Dør af Ege, som skal være den samme
 som hænger for Indgangen til Bøhrkirke.
- Karholm. Pag. 79. At dette Sagn, som ogsaa
 (II. P. 15) fortælles om Ribe Domkirke, desuden
 er bekjendt baade i England og Italien sees II.
 122—23.

Jellinge Kirke. Pag. 84. *Mss. Thott. No^o 14716 Encom. Jellingense.*

Signete. Pag. 84. "Surra" p. Smaadrenge.

Fru Riborg. Pag. 86. *Mss. No. 105, 8vo.* De Rosenkrands P. 84, hvor der tilføies: "Dette er af den gamle Frøken ulselb fortalt at være ganske vist."

Peter Schumacher. Pag. 86. Hoffmanns Efterrettn. III. 83.

Ulfstand og Abbeden. Pag. 87. Hoffmanns Esterr. III. 389.

Den sorte Død. Pag. 88. Hans Michelsens danske Electebog. II. P. 854. seq. *Miscell. Rostg. No. 25. p. 429.* Hoffmanns Esterr. II. 35—36.

De Rosenkrands P. Pag. 90. *Mss. 8vo. No. 105.* De Rosenkrands P. 19—25. *Miscell. Rostg. No. 25 p. 461:* "Den første kristne Mand af Rosenkrands heed Hr. Erik Rosenkrands, begravet paa Hjørringholms Mark, hos hans Forfædre. Han var med Stig Hvid til Rom og forhverved der den Rosenkrands paa Hjelmen."

Prinds Stryge, Kongens Son. Pag. 90. Hoffmanns Esterr. II. 136. Denne Begivenhed er i Middelalderen besjungen i den Vise: Kongens Datter af Engeland. Danske Viser fra Middelalderen. IV. P. 55.

"Hun lagde derhos viet Salt og Lius
For det havde ei været i Guds Huus."

- Jens Munk. Pag. 93. Om Hans Ufødt *vide*
Pag. 38. Stubergaard.
- De Lindenrother. Pag. 100. *Mss. No. 222. 4to.*
Stamme- og Electe-Bog over den høiadelige Ga-
milie af Lindenroth.
- Fr. Jørgen Lykke. Pag. 101. *Miscell. Rostg.*
No. 25 p. 514.
- De Bilders Vaaben. Pag. 105. *Miscell.*
Rostg. p. 495.
- Skabegaard. Pag. 106. *Miscell. Rostg. p. 419.*
- Sanden og Mølleren. Pag. 107. *Helvad.*
Calend. 11te Nov.
- Povel Bartsfjær. Pag. 109. *Danske Atlas.*
VII. p. 166.
- Gram Kirke. Pag. 110. *Danske Atlas. VII.*
p. 177.
- Tiislunde Kirke. Pag. 110. *Danske Atlas.*
VII. 181. Danske Viser fra Middelalderen.
II. p. 208. Anm. 372.
- Bodil Steens. Pag. 111. Af *Mss.* om de
Wintherste og Lhestrupste Familier, sammenfres-
vet efter mundtlige Traditioner af Provst Rasmus
Winther. 1766. 4to.
- Sanden foer af Sagen i Præsten.
Pag. 113. Af samme *Mss. p. 67—69.*
- Svanewedel. Pag. 116. *Danske Atlas. V. 869.*
Svanewedel bøde 1697.
- Et Skib i Gavnød. Pag. 122. *Nalborg*
Stifts Avis. 1822. No. 138.

Røymarker. Pag. 123. "Gemeenlig fortælles, at Mogens Raas til Brenduhr skal have deelt Gaarden i fire Dele til sine Døttre, men det er ei rimeligt, da han der i Egnen har besiddet meget mere Gods." Danske Atlas. VII. P. 148.

Elfskovsdriften. Pag. 124. Danske Atlas. VII. 151.

Junker Tapp. Pag. 124. Danske Atlas. VII. P. 434.

Aurea insula. Pag. 125. Danske Atlas. VII. P. 867. Hvidtfeldt T. I. 178.

Hjergmanden. Pag. 128. Dette Sagn, som fortælles i Sjælland, findes behandlet i en Almuebog, som hedder Trolben paa Gulland. *vide Rhyerup* om almindelig Moerflabslæsning i Danmark. Sagnet, at Trolbene frygte Tordenen, turde vel have sin Spire, i den nordiske Mythologies Fortællinger om Tordenguden Thors Kamp imod Trolbene.

Ingvor Ingvorsen og Gjøde Lovmandsen. Pag. 132. Aagaards Beskrivelse over Thye, P. 236: "Om denne Begivenhed haves en gammel Vise, trykt uden Aarstal, som begynder saaledes: Det var loffede han Fru Hånsfred, tog hende med ic." Derimod findes i Anna Krabbes haandskrevne Visebog (i den fælleste Samling) under No. 41 en Vise om Gjøde Lovmandsen, B. 1—40, som begynder: "Det var liden Hånsfred, han red sig under De, og behandler samme Til-

dragelse, dog med nogen Uovereensstemmelse ihensende til Stedet og Navnene, hvilket sees af Anna Krabbes Overskrift, saalydende: "Udi Nør Haldsherrit ved en Bye, hedder Rousted, der hafver ligget en Herregaard ved Nafn Stiensgaard, paa hvilken boede en Herremand, hed Gjøde Poffmandsøn, som hafde en Datter ved Nafn Malfred; hende bad til en Herremand, hed Haffred, dog hendes Fader ikke vilde samtykke hannem hende, og hun dog hafde hannem kjær og kom ned til hannem om Aftenstund og vilde følge hannem bort, dog de naaede dennem i en Lund, ligen Westen udi Byen, som Wisen videre formelder."

Kortenspil. Pag. 132. Efr. Fanden ved Kortenspil. P. 31.

Om Kottter. Pag. 135. Efr. I. 105. *ibid.* 117. Anm. 195. II. 75. Anm. 150. III. 71. Anm. 92.

Børneverg, Kemser og Fortællinger.

"Wer für harmlosen, oft buntscheckigen Kinderschmerz sich nicht abgestumpft hat, lasse sich dies Büchlein nicht entgehen. Die sauertöpfischen Verstandskrämer bitten wir aber, es nicht weiter anzusehen, da sie nichts als Aerger für sich darin finden werden."

Busching üb. Dichtungen aus der Kinderwelt. Hamb. 1815. i Wöch. Nachr. I. 256.

Verantwortlicher Redakteur

Vertheilung

Der für die Druckerei der hiesigen Anstalt
für die Druckerei der hiesigen Anstalt
für die Druckerei der hiesigen Anstalt
für die Druckerei der hiesigen Anstalt
für die Druckerei der hiesigen Anstalt

Vertheilung der Ausgaben aus der Anstalt
Vertheilung der Ausgaben aus der Anstalt

— 851 —

R e m s e r.

Vil du høre, vil du lyde?

Hvad den gode Herre gav

Paa den første Juledag:

En Fisk paa min Haand,

En skøn Jomfru i min Favn,

Hun tager ingen Mand.

Vil du høre, vil du lyde?

Hvad den gode Herre gav

Paa den anden Juledag:

To Fiske i en Flod,

En Fisk paa min Haand,

En skøn Jomfru i min Favn,

Hun tager ingen Mand.

Vil du høre, vil du lyde?

Hvad den gode Herre gav

Paa den tredie Juledag:

Tre Pund Korn paa vor Loe,

To Fiske i en Flod,

En Falk paa min Haand,

En skøn Jomfru i min Favn,

Hun tager ingen Mand.

Vil du høre, vil du lyde?

Hvad den gode Herre gav

Paa den fjerde Juledag:

Fire saa herlige Sviin,

Tre Pund Korn paa vor Loe,

To Fiske i en Flod,

En Falk paa min Haand,

En skøn Jomfru i min Favn,

Hun tager ingen Mand.

Vil du høre, vil du lyde?

Hvad den gode Herre gav

Paa den femte Juledag:

Fem Saar og Buxten med,

Fire saa herlige Sviin 16.

Vil du høre, vil du lyde?
Hvad den gode Herre gav
Paa den sjette Juledag:
Ser Stude, de var alle staldebe,
Sem faar ic.

Vil du høre, vil du lyde?
Hvad den gode Herre gav
Paa den syvende Juledag:
Syy Koer, de var alle kalvede,
Ser Stude ic.

Vil du høre, vil du lyde?
Hvad den gode Herre gav
Paa den ottende Juledag:
Otte Heste, de var alle sadlede,
Syy Koer ic.

Vil du høre, vil du lyde?
Hvad den gode Herre gav
Paa den niende Juledag:
Ni Piger, de var alle valde (udvalgte)
Otte Heste ic.

Wil du høre, vil du lyde?
Hvad den gode Herre gav
Paa den tiende Juledag:
Ti Munke, de var alle skallede,
Ni Piger ic.

Wil du høre, vil du lyde?
Hvad den gode Herre gav
Paa den ellefte Juledag:
Elleve Degne, de var alle kallede,
Ti Munke ic.

Wil du høre, vil du lyde?
Hvad den gode Herre gav
Paa den tolvte Juledag:
Tolv Præster, de var alle kravede,
Elleve Degne, de var alle kallede,
Ti Munke, de var alle skaldede,
Ni Piger, de var alle valledede,
Otte Heste, de var alle sadlede,
Syv Køer, de var alle kalvede,
Sex Stude, de var alle staldede,
Fem Faar og Bukken med,
Fire saa herlige Sviin,

Tre Pund Korn paa vor Loe,
To Fiske i en Flod,
En Falk paa min Haand,
En fjon Jomfru i min Favn,
Hun tager ingen Mand!

Der var engang en Kone, som havde en lille
Griis, som hed Fick, og han vilde aldrig gaac hjem
om Aftenen silde. Saa sae Konen til sin Kjep:

Kjep! vil Du Fick slaae,

Fick vil inte hjem gaac?

Nei jeg vil ikke, sae Kjeppen. Saa sae hun til
Ilden:

Ild! vil Du Kjep brænde?

Kjep vil inte Fick slaae,

Fick vil inte hjem gaac.

Nei jeg vil ikke, sae Ilden. Saa sae hun til
Bandet:

Band! vil Du Ild slukke?

Ild vil inte Kjep brænde,

Kjep vil inte Fick slaae,

Fick vil inte hjem gaac.

Nei jeg vil ikke, sae Bandet. Saa gif hun til
Oren, og sae:

Ore! vil Du Vand drikke?

Vand vil ikke Gld slukke, 1c.

Nei jeg vil ikke, sae Oren. Saa gif hun til
Rebet og sae:

Reeb! vil Du Ore snære?

Ore vil ikke Vand drikke, 1c.

Nei jeg vil ikke, sae Rebet. Saa gif hun til
Musen og sae:

Muus! vil Du Reeb skjære?

Reeb vil ikke Ore snære, 1c.

Nei jeg vil ikke, sae Musen. Saa gif hun til
Katten, og sae:

Kat! vil Du Muus bide?

Muus vil ikke Reeb skjære, 1c.

Ja! naar Du vil gie mig lidt Mælk, sae Katten.

Og saa fik Katten Mælk,

Og saa beed Katten Musen,

Og saa skar Musen Reebet,

Og saa snæred Reebet Oren,

Og saa drak Oren Vandet,

Og saa slukked Vandet Glden,

Og saa brændte Glden Kjeppen,

Og saa slog Kjeppen Fick,

Og saa gif Fick hjem om Aftenen.

Der boede en Mand ved en Strand

Han havde en Høne.

Hvad skal Hønen hedde?

Kluklibøn hed' min Høne med Kyllinger.

Der boede en Mand ved en Strand

Han havde en And.

Hvad skal Anden hedde?

Snadr' i Vand hed' min And,

Kluklibøn hed' min Høne med Kyllinger.

Der boede en Mand ved en Strand

Han havde en Gaas.

Hvad skal Gaasen hedde?

Langhals hed' min Gaas,

Kluklibøn hed' min Høne med Kyllinger.

Der boede en Mand ved en Strand

Han havde et Lam.

Hvad skal Lammet hedde?

Bæbæ hed' mit Lam,

Kluklibøn hed' min Høne med Kyllinger.

Der boede en Mand ved en Strand
 Han havde en Soe.
 Hvad skal Soen hedde?
 Gloe for Dør hed' min Soe,
 Kluklibøn &c.

Der boede en Mand ved en Strand
 Han havde en Koe.
 Hvad skal Koen hedde?
 Krumhorn hed' min Koe,
 Kluklibøn &c.

Der boede en Mand ved en Strand
 Han havde en Hest.
 Hvad skal Hesten hedde?
 Springlet hed' min Hest,
 Krumhorn hed' min Koe,
 Gloe for Dør hed' min Soe,
 Bæbæ hed' mit Lam,
 Langhals hed' min Gaas,
 Snadr' i Vand hed' min And,
 Kluklibøn hed' min Høne med Kyllinger.

Anm. I Norge høves en lignende Sang: Jeg tjente
 mig saalange hos den norske Bondemand &c.
 og den tilsvarende tydske Vise: Mein liebes
 Mädchen, was kannst du machen &c. er saare
 bekjendt.

Der var engang en lille Kylling, som hed Kluf. Saa faldt der en Nød ned paa hans Ryg og slog ham, saa han trimled hen ad Gulvet. Saa løb han til Hønen og sae: Høne Pøne! løb, jeg troer al Verden falder! — Hvem har sagt dig det, lille Kyllingskluf? — Na! der faldt en Nød ned paa min Ryg og slog mig, saa jeg trimled hen ad Gulvet! — Saa lad os løbe, sae Hønen. Saa løb de til Hønen og sae: Høne Pøne! løb, jeg troer al Verden falder! — Hvem har sagt dig det, Høne Pøne? — Det har lille Kyllingskluf. Hvem har sagt dig det, lille Kylling Kluf? — Na! der faldt en Nød ned paa mig Ryg og slog mig, saa jeg trimled hen ad Gulvet! — Saa lad os løbe, sae Hønen.

Saa løb de hen til Anden og sae: And Svand! løb, jeg troer al Verden falder! Hvem har sagt dig det, Høne Pøne? — Det har Høne Pøne? — Hvem har sagt dig det, Høne Pøne? — Det har lille Kylling Kluf! — Hvem har sagt dig det, lille Kylling Kluf? — Na! der faldt en Nød ned paa min Ryg og slog mig, saa jeg trimled hen ad Gulvet! — Saa lad os løbe, sae Anden.

Saa løb de hen til Gaasen og sae: Gaase Paafe! løb, jeg troer al Verden falder! — Hvem har sagt dig det, And Svand? — Det har Høne

Pane! — Hvem har sagt dig det Hane Pane? — Det har Høne Pøne. — Hvem har sagt dig det Høne Pøne? — Det har lille Kylling Kluk! — Hvem har sagt dig det lille Kylling Kluk? — Na! der faldt en Nød ned paa min Ryg og slog mig, saa jeg trimled hen ad Gulvet! — Saa lad os løbe, saa Gaasen.

Saa løb de hen til Røven og saa: Ræv Skræv! løb, jeg troer al Verden falder! — Hvem har sagt dig det, Gaase Paase? — Det har And Svand! — Hvem har sagt dig det, And Svand? Det har Hane Pane! — Hvem har sagt dig det, Hane Pane? — Det har Høne Pøne! — Hvem har sagt dig det, Høne Pøne? — Det har lille Kylling Kluk! — Hvem har sagt dig det, lille Kylling Kluk? — Na! der faldt en Nød ned paa min Ryg og slog mig, saa jeg trimled hen ad Gulvet! — Saa lad os løbe, saa Røven.

Saa løb de ud i Skoven, og saa saa Røven: Jeg skal tælle om jeg har jer allesammen! Jeg Ræv Skræv, Een; Gaase Paase, To; And Svand, Tre; Hane Pane, Fire; Høne Pøne, Fem og lille Kylling Kluk er Sex. — Hei! den snapper jeg! Saa saa han: Kom, lad os løb!

Saa løb de længer hen i Skoven; saa saa han: Jeg skal tælle, om jeg har jer allesammen:

Jeg Ræv Stræv, Een; Gaase Paase, To; And Svand, Tre; Hane Pane, Fire; Høne Pone, Fem! — Hei! den snapper jeg; — — Og saa: dan blev han ved, indtil han havde spist dem alle: sammen.

Der var engang en Høne og en Hane, de vilde hen at drikke Vand, og saa faldt Hønen i Vandkarret og druknede; og saa sat Hanen sig paa Brøndstokken og sørgede. Saa spurgte Gaardøren: hvorfor sidder Du der og sørger? Na! Du ved inte hvad Sorg vi har faaet. Hønen er floiet i Vandkarret og har druknet sig, og nu vil jeg sidde her og sørge mig ihjel. Ja saa vil jeg ogsaa knærke mig fordærvet. Saa begyndte Gaardøren at knærke. Saa spurgte Møddingen: Hvorfor knærker Du saa meget? Saa svarte Gaardøren: Du ved inte hvad Sorg vi har faaet. Hønen er floiet i Vandkarret og har druknet sig, og Hanen sidder paa Brøndstokken og sørger sig ihjel, og nu vil jeg knærke mig fordærvet. Ja saa vil jeg ogsaa ryge mig fordærvet, saa Møddingen. Saa begyndte Møddingen at ryge, og saa kom Skader og Krager og vilde pille op. Saa spurgte Skader og Krager: hvorfor ryger Du saameget i Dag. — Na! Du ved inte hvad Sorg

Hønen er fløiet i Vandkarret ic. og Gaardøren knærker sig fordærvet, og nu vil jeg ryge mig fordærvet. Ja saa vil vi ogsaa flyve ud i Skoven, og pille alle Fjedrene af os. Og saa fløi de ud i Skoven og pillede alle Fjedrene af dem; og saa kom der en Mand som var til Skovs, og spurgte: Hvad gaaer af Jer? Piller I Fjedrene af Jer, og det er mod Vinteren? Saa sae de: Na! Du ved inte hvad Sorg vi har faaet. Hønen ic. og derfor er vi fløiet ud i Skoven og har pillet Fjedrene af os. Ja saa vil jeg ogsaa vælte min Vogn og slaae mine Heste ihjel, og saa vælted' han sin Vogn og slog sine Heste ihjel. Saa gik Manden hjem, og da han saa kom hjem stod Konen i Døren og ventede paa ham. Saa sae hun: Hvor bliver Du af med Brændet Ja'er? Vi kan inte faae varmet Ovnen, og vi skal ha'e bagt i Dag. Saa sae han: Ja Du veed inte hvad Sorg vi har faaet; Hønen ic. og Skader og Krager er fløiet ud i Skoven og har pillet Fjedrene af sig, og jeg har væltet min Vogn og slaaet mine Heste ihjel. Ja saa vil jeg ogsaa kline al Deigen op paa Bæggene; og saa klinede hun al Deigen op paa Bæggene. Og saa kom Pigen ind; saa sae hun: Hvad gaaer af Jer Moer! kliner I al Deigen op paa Bæggene, og vi har inte Brød i Huset? Saa sae Konen: Ja min Pige! Du veed inte hvad Sorg

vi har faaet; Hønen ic. og saa har jeg klined al Deigen op paa Bæggene. Saa sae Pigen: Ja jeg har inte mere end eet Par sorte Strømper, og dem vil jeg gaae ud i Gaarden og hugge istykker. Og saa tog hun en Øxe og gik ud i Gaarden og hug dem istykker. Saa sad der en Tællemand oppe paa Taget og tak, saa sae han til Pigen: Hvad gaaer af Dig, hugger Du Dine Strømper istykker, og det er mod Vinteren. Saa sae Pigen: Ja jeg har inte mere end det samme Par, men Du veed inte hvad Sorg vi har faaet; Hønen ic. Ja'er har veltet sin Vogn og slaget sine Heste ihjel, og Mo'er har klined al Deigen op paa Bæggene, og nu vil jeg hugge mine Strømper istykker. — Ja saa vil jeg ogsaa la'e mig falde ned af Taget og slaae mig ihjel, sae Tællemanden, og saa lod han sig dumpe ned af Taget og slog sig ihjel. — Og Snip, snap Snude:ic.

Der var engang en Mand, han havde tre Døttre: den ene hed Sip, den anden hed Sipper, nip og den tredie hed Sipsippernip. Og saa var der en Kone, som havde tre Sønner: den ene hed Skrat, den anden hed Skradderat og den tredie hed Skratskradderatskrat. Og Sip fik Skrat, Sipper,

nip fik Skradderat, og Sipsippennip fik Skrat:
Skradderatsskrat.

Min Fader havde en Have, her en Have, der en
Have, en Rissens Have, en firekantet Have.

I den Have var et Træ, her et Træ, der et Træ,
et Rissens Træ, et firekantet Træ.

Paa det Træ var en Green, her en Green, der en
Green, en Rissens Green, en firekantet Green.

Paa den Green var en Qvist, her en Qvist, der en
Qvist, en Rissens Qvist, en firekantet Qvist.

Paa den Qvist var en Nede, ic.
I den Nede var et Æg, ic.

I det Æg der var en Unge, ic.

Af den Unge blev en Fugl, ic.

Og den Fugl gav saamange Vip, her et Vip og der
et Vip, et Rissens Vip, et firekantet Vip.

Esr. Büsch. wöch. Nachr. II. 66.

Jeg reed op ad Skanderborg Bakke, Øget tog
til at rende, jeg tog til at grine, ha! ha! ha! —
God Dag Mo'er! — Tak Fa'er! — Er Vørge
hjemme? — Nei saamænd er Vørge ikke, han er

til Mølle og male Meel til en Sigtetage. Jeg
skulde bede jer at sidde ned, men mine Børde og
Bænke er ganske skidne, for jeg har slagtet en Kys-
ling i Dag, men vil I komme til os imorgen, saa
skal I faae Kyllingepølse! — Ha! ha! ha! Aldrig
smagte jeg Kyllingepølse før! Farvel, Moer! —
Tak Fa'er! — Hils Børge! —

B ø r n e v i s e r.

Bondmand drog ud i Skoven med Plov,
Der saae han en Hare, som sad og sov,
Bondmand slægte Haren paa sin Nakke,
Og ilte saa til Kjellingen Lakke.
Og hør, du lille Moder! tag vel imod mig!
Sikkeneen Graa; Misse jeg bringer til dig! —
Og hør, du lille Fader vær mig huld og troe,
Sælg din Hare, og giv mig et Par nye Skoe!
Bondmand slængte Haren paa sin Nakke
Og ilte saa til Kjøbsted Broen;
Der mødte ham en tydsk Dragon.
"Hvad vil du have for din Hare?" —
Tre Rigsmarker eller et Par Skoe!
Tydsken breder ud sin Kappe saa blaa,
Og tæller de tre Rigsmarker derpaa.

Tydsken lagde Haren paa en Steen,
Det gjorde han, at den kunde faae Been;
Tydsken lagde Haren paa en Trappe;
Den fik Been og de vare rappe!
Haren rendte over Kjøbsted Bro,
Tydsken bag efter med Hosser og Skoe.
Haren rendte over Vjerg og Dal, —
Tydsken bagefter, som han var gal.
Haren rendte i Helved ind,
Tydsken bagefter med Krop og med Skind!

Naar skal dit Bryllup staa?

Fagre unge Svend.

Imellem Paaske og Pindsedag.

Oja, oja, saamænd!

Hvad skal din Brud ha'e paa?

Fagre unge Svend.

Silkekjole og Strømper til.

Oja, oja, saamænd!

Hvad skal du selv ha'e paa?

Fagre unge Svend.

Badmels Kjoie og Hosser til.

Oja, oja, saamænd!

Hvor skal din Brud spise?

Fagre unge Svend.

I min Moders Stadsestue.

Oja, oja, saamænd!

Hvor skal du selv spise?

Fagre unge Svend.

I min Faders Hestestald.

Oja, oja, saamænd!

Hvad skal din Brud spise?

Fagre unge Svend.

Suppe, Steg og Kage til.

Oja, oja, saamænd!

Hvad skal du selv spise?

Fagre unge Svend.

Suur Sild og muldent Brød.

Oja, oja, saamænd!

Hvem skal følge din Brud til Sengs?

Fagre unge Svend.

Fire og tyve Riddere.

Oja, oja, saamænd!

Hvem skal følge dig selv til Sengs?

Fagre unge Svend.

Fire og tyve Hasseltjæppe.

Oja, oja, saamænd!

Naar Børnene skal tilsengs:

Ding, Dang,

Klokketslang!

Læg Børnene i Seng,

Giv Riis paa dem.

Giv gamle Mand sin Naddre!

Ding, Dang,

Klokketslang;

Giv Koen Høe!

Kom Smør i Grød!

Giv gamle Mand sin Naddre!

Gfr. Büschings wöch. Nachr. I. 320, *ibid.* 353.

Heidikkedom, heidikkedom!
Kjerlingen skalde op og dandse.
Hvad for en Dands? — Kjepryggedands!
Een to tre fire!

Heidikkedom, heidikkedom!
Kjerlingen skalde giftes.
Hvem skal hun ha'e, hvem skal hun ha'e?
Lille Peer Jbsen!

Hvor skal de boe, hvor skal de boe?
Nede i Strandhuse.
Hvad skal de ha'e, hvad skal de ha'e?
Karper og Karudse!

Hop, Malkepiger, hop!
Vil I op,
I en Trop!
Nu vil Skoven falde,
Først paa mig
Og saa paa dig,
Og siden paa os Alle!

Dands, dands, Dumle!
For en Skjeppe Humle,
For en Griis, for en Gaas,
For en Kast at lukke i Laas,
For en faur Blomme!

Ride, ride, Knappe!
Imorgen kommer Vappe
Med nye Skoe og Knappe.
Med fire fede Galte
Lag dem ned at salte.
Med Øl i sin Høse
Og Flesk i sin Pose;
Hæng op og røg det,
Tag ned og steg det —
Til Juleaftens Madvere.

Save, drave,
Mussemave!
Fire Skilling om en Dag;
To til Øl og to til Brød,
To til lille bitte Fæstemøe,
To til at lægge i Afsen,
To til at putte i Tasken;
Save vi meer, saa faae vi flere Penge.

Dandse, dandse, Duffe min!
Sillesært og Hermelin,
Stukne Stoe med Perler smaa,
Dem skal lille ha'e paa!

✓ Jeg er en Skjærslippermand!
Snurrurum!

Kommen ud af fremmed Land,
Snurrurum!

Hvor jeg gaaer og hvor jeg staaer,
Veed jeg nok, mit Brød jeg faaer,
Snurrurum!

Partes orationis.

Nomen sad paa Bænke,
Pronomen gif om at skænke,
Verbum togte Brød,
Participium spurgte, om den var sød,
Saa tog Adverbium Præpositio og slog til
Conjunctio, saa det dundrede i Interjectio.

Atten Gulerødder!

Atten Gulerødder!

Atten Gulerødder, atten!

En og nitten gjør en Snees,

Fem Menuetter for en Pies!

Atten Gulerødder!

Atten Gulerødder!

Atten Gulerødder, atten!

Jeg har Potter at sælge!

Jeg har gule, jeg har graae,

Jeg har røde, jeg har blaae,

Jeg har alleslags Potter!

Katten og Kjerlingen

De sloges om Bellingen.

Au! au! sa'e Kjerlingen,

Jeg brændte mig paa Bellingen!

Miav, miav! sa'e Katten,

Du kunde sa't mig hatt'en.

Mester Nicarius
— Sagde til sin Dreng Arius:
Sadle min Hest, Drommedarius
Og rid mig til Kloster St. Clarius
Og sitg til de Nonner, som der er,
— At de steger en Kapun, som feed er,
At naar Mester Nicarius
Kommer med sin Dreng Arius.
— Paa sin Hest, Drommedarius,
At da Kapunen er tilrebe
Og Vinen er tilstede.

Saa — saa — seile vi

Ingensteds komme vi

Saa — saa seiler vi over den Søe.

Jeg lader mig skjære en sortebrun Troie

Og den la'r jeg foere med Melancholie.

Naar nogen mig spørger,

Hvorfore jeg sørger,

Da lader jeg svare, min Kjerest er død. —

Hvor er han begravet? — I Mester Daniels

Have, og der skal han ligge til Sommer igjen.

Grave, grave Guldable. — Grav længer ned. — Jeg kan ikke komme. — For hvem? — For Musen. — Hvor blev Musen? — Ratten tog den. — Hvor blev Ratten? — Sogte Skoven. — Hvor blev Skoven? — Øren hug den. Hvor blev Øren? — Smeden smed den. — Hvor blev Smeden? — Han gik ud at sælge Hvede. — Hvor blev Hveden? — Duerne aab den! — Hvor blev Duerne? — Nogle fløi i Øster og nogle fløi i Vester.

(Faderen tager Barnets tillukkede Haand og graver med Fingeren efter det Guldable, som Barnet, efter en smuk Almuessfiction, skal have i Haanden).
Efr. Sagnet om Griffenseldt. Pag. 86.

God Dag, Peer!
Laf, Peer!
Har I ikke seet mine Faar, Peer?
Jo, Peer!
Hvor, Peer?
Omme bag min Faders Gaard, Peer!
Hvor mange var der, Peer?
Fem hvide og fem graa,
Alle havde de Klokker paa,
Undtagen Et, det var hvidt, det var dit, Peer!

Naar Drengene i Jylland ville have Kjo-
erne til at bisse, synge de:

Kou! Kou! stek i Rend,
Læg din Haael vo di Lænd,
Løv hjem i di Bues te vo Mouer!

Det vusler for a Bind,
For a Brøvl i a Braa,
Det er et grumme Beir for a Høv.

Udtælling til Leeg:

Ivede, avede,
Kivede, kavede,
Out de vout de bybelo
Bybelo og rangio,
Kallemos og dangio,
Drukken er vor Oldermænd,
Derefter kommer Klodsemand.

I Slensborg tælle Drengene saaledes:

Anneken, Traneken, Tros,
 Sytten, bie, bam, bos,
 Der kjer en Baadsmand ud og ind,
 Hans Navn er Gill, Gall, Gabriel. —
 Gak ud din Bei.

I Iyen synges:

Ene, pene
 Gabriel.
 Joseph var en christen Mand.
 Han stak,
 Soen sprak.
 Et, qvæk,
 Tvil i Sæk,
 Gak du Mand a Bæk!

En Tælling, som bruges af Drengene i Risum
 og Lindholm ved Tøndern:

Aage,
 Daage,
 Veneknaage.
 Evle,
 Bevle,
 Vuff!

Ikke de, vikkede, sukkede, sø,
Abel, dabel, dommer no,
Is, as,
Ole fas
Fante ni
Fante ti,
Stikkum, stakkum sti,
Du staaer og er reent, kjær, klar, fri.

Børnelæge.

Børnene tage hinanden i Haanden og stille sig
i en Kreds, medens en Pige dandser under føl-
gende Sang:

Skøn Jomfru hun træder i Dandsen ind,
Hun agter at see sig lidt omkring.
Er der nogen i Dandsen, som hun har kjær,
Træd hannem paa Foden, dog ikke for nær.

Under Dandsen træder hun den af Drengene
paa Foden, som hun lider bedst. Han maa da
træde i Dands med hende og giver hende saa et
Kys; imidlertid synge de Andre:

Naar Kyffet er givet, og de er forligte,
Saa beder Skjøn Jomfru at være ham qvit.
At see! At see! hvor de dandse de To!
Som om de havde stjaalet baade Strømper og Skoe.
Skoven staaer grøn
Og Pigen er Skjøn.
Om fyrgetive Uger kommer hun med en Søn.

✓ Fixeer-Eventyr.

Der var en Mand i en Mose
Han havde et Par røde Høse *),
Han løb op og han løb ned — —
— Vil du vide det skal jeg sige dig det? —
Svarer Barnet "Ja", begynder Fortælleren forfra:

Det var ikke Ja, men det var en Mand i en
Mose ic.

*) Storken.

Der var engang en Galt,
Som vilde op at røre Malt.
Saa brændte han sin Snude
Og saa løb han til Jomfru Drude

Og fik en heel Pose Klude
Til at lægge paa sin Snude,
Og Snip, Snap, Snude,
Nu er mit Eventyr ude!
Og Tip, Tap, Tande,
Nu kan du begynde!

Der var engang en Gjed, som skulde op at
prøve. — — Kan du det? — "Nei!" — Ja!
den kunde ikke heller, derfor gik den ned igjen.

Beed du hvad? —

Pottemager gjør Gad.

Beed du meer? —

Han gjør dem af Leer.

Beed du noget? —

Han gjør det broget.

Beed du mindre?

Han gjør dem trinde.

Beed du lidt? —

Han gjør dem se... —

Naar Kyffet er givet, og de er forliget,
Saa beder Skjøn Jomfru at være ham'quit.
At see! At see! hvor de dandse de To!
Som om de havde stjaalet baade Strømper og Skoe.
Skoven staaer grøn
Og Pigen er skjøn.
Om fyrgetive Uger kommer hun med en Søn.

✓ Fixeer-Eventyr.

Der var en Mand i en Mose
Han havde et Par røde Høse *),
Han løb op og han løb ned — —
— Vil du vide det skal jeg sige dig det? —
Svarer Barnet "Ja", begynder Fortælleren forfra:

Det var ikke Ja, men det var en Mand i en
Mose &c.

*) Storken.

Der var engang en Galt,
Som vilde op at røre Malt.
Saa brændte han sin Snude
Og saa løb han til Jomfru Drude

Og fik en heel Pose Klude
Til at lægge paa sin Snude,
Og Snip, Snap, Snude,
Nu er mit Eventyr ude!
Og Zip, Zap, Zonde,
Nu kan du begynde!

Der var engang en Gjed, som skulde op at
præke. — — Kan du det? — "Nei!" — Ja!
den kunde ikke heller, derfor gik den ned igjen.

Beed du hvad? —
Pottemager gjør Fad.
Beed du meer? —
Han gjør dem af Leer.
Beed du noget? —
Han gjør det broget.
Beed du mindre?
Han gjør dem trinde.
Beed du lidt? —
Han gjør dem fl... —

Børnelatin.

Oculus, et Øie,
Thorax, en Traie,
Jeg kan see paa dit Øie,
At der sidder en Skjelm i din Traie.

Efterligning af Dyrene.

Gaf, gaf, gaf, gjør Jeg!

Lammet:

Jeg vil hjem!

Faaaret:

Jeg vil med!

Bædderen:

Tøv lidt, mens jeg blæder denne Bux, saa gaaer
jeg med — Bolambo! —

Nattergalens Sang:

Murti, Murti!

Hvad vil du, hvad vil du?

Ha'e Pulver! ha'e Pulver.

Stik, stik, Stikke!

Geographisk Indholdsliste

over

alle fire Samlinger.

Declaratoria

Oculus, et Sinus
Thorax, et Crura
Ira facit per nos hic
De car. Epist. et Epistol. P. 1. 1. 1.

Exemplum of Dorene

Geographia Indipendens

Hammer
1770

Deo in Dorene

Deo in Dorene

Deo in Dorene

Deo in Dorene

Deo in Dorene

Deo in Dorene

Deo in Dorene

Deo in Dorene

Deo in Dorene

Sjælland.

Nagerup. I. 48.
 Nisted. I. 56. *ibid.* 58.
 ibid. 59.
 Antvorskov. I. 76. *ibid.*
 168.
 Asnæs. I. 47.
 Badesby. II. 26.
 Bagsvar. II. 6.
 Baldersbrønd. I. 6.
 Bavelse. I. 139.
 Beentløse. I. 56.
 Bekkeflov. IV. 87.
 Biernebe. I. 62.
 Bingsberg. I. 36.
 Bistrup. I. 91.
 Boeslunde. I. 78.
 Bornholm. I. 53. *ib.* 177.
 ib. 193. IV. 50. *ib.* 78.
 ibid. 84.
 Borre. IV. 69.
 Borreveile. I. 16.

Carlsunde. I. 137. III. 2.
 Christiansøe. III. 1.
 Dalbye. I. 42.
 Elmelund. I. 103.
 Eriksholm. I. 51.
 Erikstrup. IV. 29.
 Ejlilstrup. II. 82.
 Esrum. I. 25. II. 68.
 Kiennesløvlille. I. 62.
 Gladsøe. I. 79.
 Glinterup. I. 61.
 Frederiksborg. I. 25. II.
 40. IV. 108.
 Frederiksdal. II. 27.
 Gjentofte. III. 75.
 Gisselsfeldt. II. 16. *ib.* 28.
 Gistinge. I. 53.
 Glansø. I. 84.
 Grevebye. III. 2.
 Grevinge. I. 37.
 Grimsdalslette. II. 6.

Grønsund. I. 95. *ibid.* 99.
 Gudmandstrup. I. 34.
 Gurre. I. 90.
 Gurre. I. 92.
 Gyrstinge. I. 61.
 Harrested. I. 54.
 Harbølle. I. 96.
 Haverup. I. 64. *ib.* 139.
 ibid. 180.
 Hellested. I. 82.
 Helsing. I. 32.
 Helsingør. I. 24.
 Herlufsholm. I. 92. II. 9.
 ibid. 21.
 Herlov. I. 9.
 Hillerød. II. 110.
 Hingeholm. II. 59.
 Holmstrup. I. 41. *ib.* 177.
 Hummelovre. II. 16.
 Hyllested. I. 77.
 Høibye. I. 36. *ib.* 38-39-40.
 Høierup. I. 83.
 Høsterfjød. I. 22. *ib.* 23.
 Høegaard. I. 91.
 Illerup. II. 8.
 Islemode. I. 106.
 Jungsboved. I. 85.
 Jyllinge. I. 18. *ib.* 20-21.
 Kallundborg. I. 45. *ibid.*
 183. *ibid.* 187. II. 17.
 III. 22.
 Kalsmose. III. 74.
 Karise. I. 83.
 Karisegaard. I. 81.

Karleboe. III. 76.
 Kisserup. I. 42. II. 21.
 Kjøbenhavn. I. 1-2-3. II.
 19. III. 29. *ibid.* 67.
 IV. 67.
 Kjøge. II. 31.
 Kolbye. I. 107.
 Kollerfelle. II. 27.
 Kollerød. I. 26.
 Kongested. I. 53.
 Kragerup. III. 91.
 Krogstrup. I. 28.
 Kronborg. I. 24. II. 70.
 Kundbye. I. 43.
 Sandesgrav. I. 75.
 Lindholm. I. 17.
 Liunge. I. 26.
 Lynge. I. 63. *ibid.* 71.
 Lyngebye. I. 7.
 Lyngebyegaard. IV. 87.
 Lynge. I. 72.
 Maglebye. (Moen) I. 101.
 II. 20.
 Marup. I. 48.
 Møllerup. I. 42.
 Møhred. I. 88.
 Moen. I. 187. *ibid.* 192.
 Moens Klint. I. 95. *ibid.*
 97. *ibid.* 101. *ib.* 102.
 ibid. 103.
 Neiede. I. 27.
 Næstved. I. 79. *ibid.* 80.
 IV. 68.
 Ribberød. III. 76.

Nibløse. I. 53. *ibid.* 54.
 Nordbøye (Samsøe). II. 61.
 Nyfse. IV. 69.
 Nærum. I. 92.
 Næsborg (Samsøe). I. 106.
 Orne. I. 95.
 Dremandsgaard. I. 87.
 Durse. I. 37.
 Pedersborg. I. 63. *ib.* 67.
 ib. 68. *ib.* 71. *ib.* 139.
 II. 27.
 Phænefjorb. I. 95. *ib.* 99.
 Præstøe. I. 84. II. 28.
 IV. 68.
 Rachløv. II. 8.
 Refnæs. I. 47. II. 17.
 Riisløv. I. 80.
 Riismark (Næsen). I. 103.
 Ringsted. II. 136.
 Røestilde. I. 9. *ibid.* 10.
 ib. 13. *ib.* 14. *ib.* 15.
 II. 70.
 Ronneklint. I. 85. *ib.* 94.
 Rorvig. I. 41. *ibid.* 174.
 Samsøe. I. 5.
 Seierøe. I. 42.
 Sengeløse. II. 26.
 Siertøvesten. I. 164. III.
 85.
 Sigersted. I. 59.
 Sjælland. I. 1.
 Skjellebjerg. I. 51.
 Skjelboer. I. 77. *ib.* 78.
 Skjelverød. I. 58.

Skullev. I. 32.
 Skjorpinge. I. 138.
 Slagelse. I. 74. *ib.* 168.
 Slangerup. I. 22.
 Soebjerg. I. 51. *ibid.* 52.
 Sonnerup. I. 33.
 Sorø. I. 64. *ib.* 65. *ib.*
 66. *ibid.* 168.
 Sparresholm. IV. 69.
 Stavrebøye. I. 86. *ib.* 88.
 Steenlille. I. 51.
 Steenstrup (Præstø Amt).
 I. 94.
 Steenstrup (Holbæk Amt).
 I. 40.
 Stevnklint. I. 98.
 Storeheddinge. I. 81. *ib.*
 82. IV. 29.
 Sæbye. I. 45.
 Sørløse. II. 21.
 Søborg Slot. II. 46.
 Søllerød. I. 92.
 Sønder Jellinge. I. 80.
 Taarbæk. III. 75.
 Tersløse. I. 51.
 Tiisøe. I. 47. *ib.* 43. *ib.*
 45. *ibid.* 175.
 Tiisvilde. I. 29. *ib.* 30.
 Tostebjerg (Samsøe). II.
 62.
 Tuel Søe. I. 67.
 Tøne. I. 7. II. 40.
 Tvebjerg. II. 20.
 Tølløsegaard. I. 92.

Ubbøe. I. 42.
 Ugelse. I. 26.
 Undløse. I. 177. II. 110.
 Vangebye. III. 73.
 Valløe. I. 92. II. 16.
 Vebbye. I. 51.
 Vemmeltost. III. 49.
 Wigersted. I. 55. *ib.* 177.

Wogenstrup. I. 53.
 Wordingborg. I. 93. II.
 26. IV. 69.
 Wrangstrup. I. 59.
 Wærløse (Lille). III. 74.
 Wænsø. I. 84.
 Wistykke. I. 18.

F y e n.

Wabye. IV. 113.
 Wafum. III. 43.
 Wgderup. III. 43.
 Wllesøe. II. 74. *ibid.* 75.
ibid. 103.
 Wsøns. II. 44. *ibid.* 126.
 Waring. II. 52.
 Wlanke. II. 52.
 Wlankebye. II. 53.
 Wrahesborg. III. 18.
 Wrobye. II. 74.
 Wubbelgaard. IV. 32.
 Wulbro. I. 107.
 Wullerup. III. 43.
 Wælsstrup. IV. 100.
 Wiffel. I. 110.
 Wællund. II. 91—92.
 Wærebjerg. II. 55.
 Wiernisse. III. 41. IV. 114.
 Wllegaard. III. 23.

Wllinge. IV. 99.
 Wlmelund. III. 23.
 Wlvested. III. 85.
 Wlholm. II. 142.
 Wlkebierg. II. 73.
 Wlaaborg. III. 41. IV. 113.
 Wlørup. II. 10.
 Wlmtøfte. II. 14. *ib.* 127.
 Wlavendrup. II. 151.
 Wlorup. II. 104.
 Wlribsvad. I. 108.
 Wlindløse. II. 76.
 Wlunnerse. II. 33.
 Wylstenen. IV. 49.
 Wlstenhavn. IV. 24.
 Wlvidkilde. III. 20.
 Wlvibjerg. II. 33.
 Wlvibye. IV. 23. *ibid.* 25.
 Wlviøge. III. 20.
 Wlrdløse. II. 11.

Rattersø. IV. 114.
 Rjerte. II. 54.
 Rjerteminde. III. 16.
 Rirkebye. II. 54. *ib.* 111.
 Rjærting. II. 87.
 Rjæng. II. 101.
 Sludsetgaardene. III. 11.
 Røgtved. III. 20.
 Rorup. IV. 24.
 Rånbebye (Taaſinge). II. 47.
 Rumbye. II. 19. III. 20.
 Runden. III. 20.
 Rundsgaard. II. 74.
 Martofte. II. 74.
 Middelſart. II. 88.
 Munkeboebanke. II. 127.
 Nistevgaard. III. 41.
 Nielstrup. II. 53. III. 19.
 Nordſkov. II. 73.
 Næsbyehovebbrøbye. II. 95.
 ib. 154. III. 24. IV. 21.
 Næsbyehovebſlot. II. 91.
 IV. 97.
 Nyborg. II. 62. III. 85.
 IV. 31.
 Nøbsllegaard. IV. 86.
 Nørrebrobye. II. 56.
 Ndenſe. I. 107. II. 29.
 ib. 30. *ib.* 34. *ib.* 44.
 ib. 83. *ib.* 84. *ib.* 86.
 ib. 89-90. *ib.* 96. *ib.*
 113. III. 22. *ibid.* 23.
 ib. 24. IV. 18. *ib.* 22.
 ib. 31. *ib.* 48.

Ollerup. II. 53. *ibid.* 84.
 Ore. IV. 30.
 Oure. II. 86.
 Quernstrup. II. 127. IV.
 98.
 Rånstrupgaard. III. 17.
 Roesdam. III. 25.
 Rolſted. IV. 99.
 Rugaard. III. 18. *ib.* 19.
 Rønningesøgaard. II. 55.
 ibid. 129. IV. 30.
 Rånholt. IV. 19.
 Rånrumgaard. II. 97.
 Røden. III. 43. IV. 18.
 ibid. 24.
 Skambye. II. 39. *ib.* 76.
 IV. 20. *ibid.* 29.
 Skovsboe. II. 85.
 Steensbye. II. 103.
 St. Jørgensgaard. I. 164.
 III. 20. *ibid.* 40.
 Store Kluset. I. 110.
 Strøbye. III. 42.
 Svanninge. IV. 115.
 Svendsborg. III. 19. *ib.* 40.
 Svindinge Panke. III. 13.
 Sarslev. IV. 28.
 Taaſing. II. 47. *ib.* 127.
 Thuroe. II. 134.
 Truelse. II. 33.
 Tvivedad Slotsbanke. IV.
 99.
 Tommerup. III. 12.
 Ullerud. II. 33. *ibid.* 94.

Uggerstevgaard. II. 96.

Ulkeb. III. 26-27.

Veierupgaard. I. 108.

Veilegaard. II. 55.

Verninge. II. 52.

Villestøfte. II. 93.

Vissenberg. I. 108. II. 11.

ibid. 112. III. 31.

Ørkelftor. II. 97. IV. 66.

Ørlev. II. 54.

Østerhøfinge. I. 109.

Ørnebjerg. IV. 99.

Faaland og Falsler.

Kastrup. IV. 75.

Kisløv. IV. 74.

Kløe. II. 57.

Kogø. I. 104-105.

Kjeld. II. 72.

Kjæbæls Skov. III. 34.

Kjebserødde. III. 28.

Krimstappe. II. 109.

Korbelev. I. 99.

Kunseby. II. 57.

Kippinge. II. 42.

Kjøbbeløv. II. 58.

Kusentose. II. 108.

Karisebø. II. 109.

Koseby. IV. 75.

Kasseby. I. 96.

Kurebygaard. II. 73. IV.

74.

Klemminge. II. 72.

Kjirsted. II. 77.

Kaaelse. I. 104.

Nørre Jylland.

Kastjær. II. 64. IV. 95.

Kalborg. I. 120. II. 50-51.

ibid. 99.

Kale. III. 13. *ibid.* 72.

Kalsø. IV. 31.

Karhuus. I. 116. II. 29.

ibid. 154. III. 4 *ibid.*

5. *ib.* 33. *ib.* 39. *ib.* 55.

IV. 7. 15. *ib.* 65. *ib.*

70. *ib.* 76. *ib.* 77. *ib.* 78.

Kars. II. 58. *ibid.* 59.

Kastirke. III. 70.

Kbbit Skov. III. 10.

Kløe. II. 47.

Alstrup. II. 4. IV. 46.
 Asdal. I. 120.
 Asmildkloster. IV. 6-7.
 Aulumgaard. IV. 126.
 Balle. IV. 6. *ibid.* 8.
 Barretstov. III. 63-64.
 Bierbye. III. 36.
 Bierren. IV. 119.
 Bierrestov. III. 72.
 Blære. II. 38.
 Boeslum. I. 122.
 Borberg. I. 173.
 Borring. IV. 92.
 Bostrup. IV. 3.
 Bresten. I. 169.
 Brovst. II. 159.
 Buursogn. IV. 120.
 Bygholm. III. 9.
 Berglum. III. 36.
 Christrup. IV. 111.
 Dallerup. III. 38.
 Daugstrup. IV. 56.
 Dronningborg. III. 56. IV.
 111.
 Ebeltoft. I. 113. *ib.* 118.
 ib. 122. *ib.* 123.
 Eising. II. 49.
 Emborg. III. 15.
 Endelave. III. 65.
 Estrup (gammel). III. 9.
 Falbjerg. I. 126.
 Falling. II. 64.
 Farre. IV. 3.
 Glade. III. 37.

Fouvling. III. 29.
 Fredborg. III. 30.
 Frisenborg. I. 114.
 Guerland. II. 79. IV. 4.
 Fugleris. III. 8.
 Gjedvad. IV. 8.
 Gjording. IV. 134.
 Glensstrup. II. 140. IV. 46.
 Gravengaard. III. 47.
 Gudse. IV. 7.
 Gundesteb. III. 35.
 Hadderup. IV. 40.
 Hagbro. IV. 57. *ib.* 61.
 Halb. IV. 2.
 Hallsse. III. 4.
 Hellebamsse. IV. 43.
 Helliis. IV. 132.
 Heltborg. II. 98.
 Hiarnse. II. 47.
 Hierm. IV. 127.
 Hiermislevgaard. II. 105.
 III. 39.
 Hiert. IV. 11.
 Hiortsvang. III. 13.
 Hiorring. I. 112.
 Holmbye. I. 121.
 Holmeland. IV. 136.
 Holstebro. IV. 18. *ib.* 38.
 ib. 40. *ib.* 60.
 Horsens. II. 64. III. 72.
 Husbye. IV. 117.
 Hveisel. IV. 44.
 Hverring. III. 11. IV.
 92.

Hvidbjerg. IV. 54. *ib.* 132.
 Hylke. II. 107.
 Hønnegaard. III. 63.
 Hørbye. II. 35.
 Jellinge. I. 170. II. 38.
 IV. 83-84.
 Jerslef. II. 60.
 Jngstrup. II. 100. III. 36.
 Jngversstrup. II. 41.
 Jsdal. III. 36.
 Kalløe. II. 42. III. 66.
ibid. 81.
 Karbye. II. 98.
 Karup. II. 140.
 Katholm. IV. 79. *ib.* 80.
 Klitten. IV. 136.
 Klovborg. III. 13.
 Knebel. IV. 47.
 Kobberup. II. 124. III. 31.
 Kolding. I. 130. II. 79.
 Koldinghuus. I. 129.
 Krabbesholm. IV. 13.
 Kragelund. IV. 7.
 Landting. II. 50.
 Lavind. IV. 14.
 Lemvig. IV. 15. *ib.* 132.
 Lendrum. II. 35.
 Lengesholm. II. 35.
 Liimsfjord. I. 131.
 Lindenberg. I. 127.
 Linderumgaard. II. 5.
 Maarup. II. 49.
 Mariager. II. 140. III. 34.
ibid. 37.

Mattrup. IV. 104.
 Mattrup Skov. III. 11.
 Mols. III. 38. IV. 47.
 Mors. III. 48. IV. 70.
 Monsted. III. 31.
 Ribe. III. 35.
 Nissum. IV. 130.
 Nye Kirke. IV. 83.
 Nødager. II. 49.
 Ottesund. II. 78. IV. 54.
 Palsgaard. III. 65. *ibid.*
 70. IV. 126.
 Peerstrup. II. 49.
 Randers. III. 9. *ib.* 56.
 Raft. IV. 92.
 Ribe. II. 15. *ibid.* 114.
 Ringholm. I. 129.
 Ringstjøpping. III. 58. IV.
 135. *ibid.* 136.
 Ristrup. II. 67.
 Rølløv. III. 65.
 Rosenholm. IV. 65.
 Roslev. IV. 11.
 Rugaard. IV. 106.
 Rugballe. IV. 83.
 Ryberg. IV. 12.
 Rye. II. 37. III. 15.
 Rønge. II. 22.
 Sal. I. 126.
 Salling. IV. 12.
 Schiørningbro. IV. 135.
 Seiting. IV. 7.
 Sevel. IV. 3.

Serriølevgaard. IV. 78.
ibid. 96. *ibid.* 97.
 Silkeborg. III. 55. IV. 15.
 Skabegaard. IV. 106.
 Skade. III. 13.
 Skanderupgaard. I. 170.
 Skandrup. III. 6.
 Skeel. III. 69.
 Skibet. IV. 48.
 Skjerm. IV. 9. *ib.* 10.
 Skjerum. II. 58.
 Skjerup. II. 98.
 Skive. IV. 38.
 Skjervad. III. 69.
 Skjorpinge. IV. 4.
 Snede (N). I. 173.
 Stabye. IV. 17.
 Steenild. II. 59.
 Stigholm. III. 3.
 Stillinge. II. 48.
 Stougaard. III. 13.
 St. Thøger. II. 63.
 Stubbegaard. IV. 38.
 Storup. I. 124.
 Sundbye. II. 2.
 Svinedal. III. 11.
 Søeberg. IV. 132.
 Søvind. III. 70.
 Tirup. II. 4.
 Themkirke. I. 172. IV. 56.
 Thiersbek. IV. 37.
 Thimkirke. III. 60.
 Thimgaard. III. 57. *ibid.*
 59.

Thisted. III. 37.
 Thye. IV. 51.
 Thyrstrup. III. 70.
 Thyrsting. III. 8. *ib.* 11.
 IV. 104.
 Tostum. III. 70.
 Tolstrup. II. 49.
 Tornbye. II. 137.
 Torslev. II. 35.
 Tranholm. III. 4.
 Tranum. IV. 2. *ibid.* 3.
 Tved. II. 79.
 Tvilumkøster. IV. 8.
 Tørring. III. 13.
 Tørslev. III. 40.
 Ugelstrup. IV. 88.
 Ullerup. III. 50.
 Ullig. III. 29.
 Ulstrup. II. 22. III. 9.
 Ulvsborg. IV. 16. *ib.* 117.
ib. 131.
 Understed. II. 36.
 Warde. IV. 135.
 Weilbye. II. 41.
 Weile. IV. 3. *ib.* 36. *ib.*
 37.
 Wendsyssel. II. 3. *ib.* 50.
 IV. 89. *ibid.* 100.
 Wiborg. II. 77. *ib.* 80. *ib.*
 99. III. 71. IV. 5-6-7.
ibid. 40. *ibid.* 64.
 Willestrupgaard. IV. 1.
 Wilsstrup. IV. 48. *ib.* 82.
 Winderølev. II. 106.

Binding. II. 77.
 Bistofte. IV. 47.
 Bolstrup. II. 36. *ib.* 51.
 Borsgefals. III. 66.
 Bosborrig. IV. 8. *ibid.*

17. *ibid.* 115. *ibid.* 116.
ibid. 117.
 Bredstrup. IV. 38.
 Brriplev. III. 70.
 Bselfloster. I. 125.

Sønder Jylland.

Astrup. IV. 124.
 Balderstøbe. I. 164.
 Borgaard. IV. 41.
 Breidenborg. IV. 20.
 Carlsunde. IV. 109.
 Glensborg. II. 25. IV. 33.
 Frørup. IV. 123.
 Gluckestad. IV. 123.
 Gottorp. II. 63.
 Gram. IV. 110.
 Gravensteen. II. 23.
 Hartsprung. II. 37.
 Hattlund. III. 68.
 Hiernebye. II. 137.
 Helligenbæk. II. 82.
 Husum. II. 93.

Eyngum (Mster). II. 32.
 Eyssabel (Mls). II. 72.
 IV. 124.
 Mummærk (Mls). IV. 125.
 Mûbel. III. 68.
 Mûbelgaard. IV. 110.
 Popholz. II. 82.
 Rye. IV. 126.
 Schlesvig. I. 187. II. 63.
ibid. 95. IV. 125.
 Eversstrup. II. 37.
 Sønderborg. II. 24. *ibid.*
 25. *ibid.* 142.
 Tanslet. II. 24.
 Tislunde. IV. 110.
 Villedøl. IV. 109.

